

МРС-ЈС 29 – ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ: ПРИЗНАВАЊЕ И ОДМЕРАВАЊЕ

Саопштење

Овај Међународни рачуноводствени стандард за јавни сектор (МРС-ЈС) састављен је првенствено у складу са Међународним рачуноводственим стандардом (IAS) 39, *Финансијски инструменти: признавање и одмеравање*, Тумачењима међународних стандарда финансијског извештавања 9, *Поновна процена уграђених деривата* (IFRIC 9) и Тумачењима (IFRIC 16) *Хеџинг нето инвестиција у иностраном пословању* које је објавио Одбор за Међународне рачуноводствене стандарде (IASB). Делови IAS 39, IFRIC 9 и IFRIC 16 су објављени у овој публикацији Одбора за Међународне рачуноводствене стандарде за јавни сектор (IPSASB) Међународне федерације рачуновођа (IFAC), уз одобрење Фондације за Међународне стандарде финансијског извештавања (IFRS). Одобрени текст Међународног стандарда за финансијско извештавање (IFRS) је текст који је објавио IASB на енглеском језику и копије се могу директно добити од Издавачког одељења IASB, на следећој адреси:

IASB Publications Department 30, First Floor, Cannon Street
London EC4M 6XH United Kingdom.

E-mail: publications@ifrs.org.uk
Интернет адреса: <http://www.ifrs.org.uk>

За IFRS, IAS, нацрте за излагање и друге публикације IASB и IASB ауторско право има Фондација IFRS. „IFRS“ „IAS“, „IASB“, „IASC“, „Фондација IFRS“ и „Међународни рачуноводствени стандарди“ су заштитни знак Фондације IFRS и не смеју се користити без одобрења Фондације IFRS.

МРС-ЈС 29 – ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ: ПРИЗНАВАЊЕ И ОДМЕРАВАЊЕ

Историја МРС-ЈС

Ова верзија садржи измене настале као резултат МРС-ЈС објављених до 15. јануара 2013.

МРС-ЈС 29, *Финансијски инструменти: признавање и одмеравање*, објављен је у јануару 2010.

Од тада, МРС-ЈС 29 је измењен као последица објављивања следећих МРС-ЈС:

- МРС-ЈС 32, *Уговори о концесији за пружање услуга: Давалац* (објављен у октобру 2011.)
- *Побољшања МРС-ЈС 2011.* (објављена у октобру 2011.)

Табела измењених параграфа у МРС-ЈС 29

Параграф	Врста измене	Порекло измене
Увод	Обрисан	Побољшања МРС-ЈС, октобар 2011
125А	Нов	МРС-ЈС 32, октобар 2011.

Јануар 2010.

МРС-ЈС 29 – ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ: ПРИЗНАВАЊЕ И ОДМЕРАВАЊЕ

Садржај

Параграф		
Увод	IN1-IN5	
Циљ	1	
Делокруг	2-8	
Дефиниције	9-10	
Дефиниција деривата	11-15	
Признавање и престанак признавања		16-44
Почетно признавање	16	
Престанак признавања финансијског средства		17-37
Преноси који се квалификују за престанак признавања (видети параграф 22(а) и (ц)(i))		26-30
Преноси који се не квалификују за престанак		

признавања (видети параграф 22(б))	31
Стално учешће у пренетим средствима (видети параграф 22(ц)(ii))	32-37
Сви преноси	38-39
Редован начин куповине или продаје финансијског средства	40
Престанак признавања финансијске обавезе	41-44
Одмеравање	45-79
Почетно одмеравање финансијских средстава и финансијских обавеза	45-46
Накнадно одмеравање финансијских средстава	47-48
Накнадно одмеравање финансијских обавеза	49
Разматрања одмеравања фер вредности	50-52
Рекласификације	53-63
Добици и губици	64-66
Умањење вредности и ненаплативост финансијских средстава	67-79
Финансијска средства која се књиже по амортизованој вредности	72-74
Финансијска средства која се књиже по набавној вредности	75
Финансијска средства расположива за продају	76-79
Хеџинг	80-113
Инструменти хеџинга	81-86
Инструменти који се квалификују	81-82
Назначавање инструмента хеџинга	83-86
Ставке хеџинга	87-94
Ставке које се квалификују	87-89
Назначавање финансијских ставки као ставки хеџинга	90-91
Назначавање нефинансијских ставки као ставки хеџинга	92
Назначавање групе ставки као ставки хеџинга	93-94
Рачуноводство хеџинга	95-113
Хеџинг фер вредности	99-105
Хеџинг токова готовине	106-112
Хеџинг нето инвестиције	113
Прелазни период	114-123
Датум примене	124-126
Прилог А: Упутство за примену	
Прилог Б: Поновна процена уграђених деривата	
Прилог Ц: Хеџинг нето инвестиција у иностраном пословању	
Прилог Д: Измене других МРС-ЈС	
Основа за закључивање	
Упутство за примену	
Илустративни примери	
Поређење са IAS 39	

Садржај Међународног рачуноводственог стандарда за јавни сектор 29 *Финансијски инструменти: признавање и одмеравање* изложен је у параграфима 1–126. Сви параграфи имају једнаку важност. МРС–ЈС 29 треба читати у контексту његовог циља, Основе за закључивање и *Предговора Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор*. У недостатку експлицитних упутстава, основу за избор и примену рачуноводствених принципа даје МРС–ЈС 3 *Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке*.

Циљ

1. Циљ овог стандарда је да се успоставе принципи за признавање и одмеравање финансијских средстава, финансијских обавеза и неких уговора за куповину или продају нефинансијских ставки. Захтеви за презентацију информација о финансијским инструментима су изнети у МРС-ЈС 28 *Финансијски инструменти: презентација*. Захтеви за обелодањивање информација о финансијским инструментима су изнети у МРС-ЈС 30 *Финансијски инструменти: обелодањивања*.

Делокруг

2. Овај стандард треба да примењују сви ентитети на све врсте финансијских инструмената осим на:

- (а) она учешћа у контролисаним ентитетима, придруженим ентитетима и заједничким подухватима која се рачуноводствено обухватају у складу са МРС-ЈС 6 *Консолидовани и засебни финансијски извештаји*; МРС-ЈС 7 *Инвестиције у придружене ентитете* или МРС-ЈС 8 *Учешћа у заједничким подухватима*. Међутим, ентитети треба да примењују овај стандард на учешће у контролисаним и придруженим ентитетима или заједничким подухватима које се према МРС-ЈС 6, МРС-ЈС 7 или МРС-ЈС 8 рачуноводствено обухвата према овом стандарду. Ентитети такође треба да примењују овај стандард на деривате на учешће у контролним и контролисаним ентитетима или заједничком подухвату осим ако дериват не задовољава дефиницију инструмента капитала ентитета према МРС-ЈС 28.
- (б) права и обавезе у вези са лизинзима, на које се примењује МРС-ЈС 13, „Лизинг“. Међутим:
 - (i) потраживања по лизингу која признаје давалац лизинга су предмет одредби престанка признавања и умањења вредности у овом стандарду (видети параграфе 17–39, 67, 68, 72 и Прилог А параграфи АГ51–АГ67 и АГ117–АГ126);
 - (ii) дуговања по финансијском лизингу које признаје корисник лизинга су предмет одредби престанка признавања овог стандарда (видети параграфе 41–44 и Прилог А параграфе АГ72–АГ80); и
 - (iii) деривати који су уграђени у лизинге су предмет одредби за уграђене деривате овог стандарда (видети параграфе 11–15 и Прилог А параграфе АГ40–АГ46).
- (ц) права и обавезе послодавца по плановима о примањима запослених, на која се примењује МРС-ЈС 25 *Примања запослених*;
- (д) финансијски инструменти емитовани од стране ентитета који задовољавају дефиницију инструмента капитала из МРС-ЈС 28 (укључујући опције и варанте) или за које се захтева да се класификују у складу са параграфима 15 и 16 или параграфима 17 и 18 стандарда МРС-ЈС 28. Међутим, ималац таквих инструмената капитала треба да примењује овај стандард на те инструменте, осим ако они не задовољавају услове за изузимање дате под (а) у претходном тексту.
- (е) права и обавезе
 - (i) по уговорима о осигурању, а која нису права и обавезе емитента настала по уговору о осигурању који задовољава дефиницију уговора о финансијској гаранцији из параграфа 10, или
 - (ii) по уговорима који спадају у делокруг релевантних међународних или националних рачуноводствених стандарда који се баве уговорима о осигурању зато што садрже обележје дискреционог учешћа.Ентитети треба да примењују овај стандард на дериват који је уграђен у уговор о осигурању ако тај дериват није сам по себи уговор о осигурању (видети параграфе 11–15 и Прилог А параграфи АГ40–АГ46 овог стандарда). Ентитет примењује овај стандард на уговоре о финансијским гаранцијама али примењује релевантне међународне или националне рачуноводствене стандарде који се баве уговорима о осигурању ако емитент одбере да примењује тај стандард на њихово признавање и одмеравање.
- (ф) Све форвард уговоре између стицаоца и продавца за куповину или продају стеченог који ће резултовати комбинацијом ентитета у будућности. Рок форвард уговора не би требало да пређе разуман рок који је иначе потребан да би се набавили потребне дозволе и завршила трансакција.
- (г) Обавезе по основу зајма (кредита) различите од обавеза по основу зајма (кредита) описаних у параграфу 4. Емитент обавезе зајма треба да примењује МРС-ЈС 19 „Резервисања, потенцијалне

обавезе и потенцијална имовина“, за обавезе зајма које нису у делокругу овог стандарда. Међутим, све обавезе зајма су предмет одредби овог стандарда које се односе на престанак признавања (видети параграфе 17–44 и Прилог А параграфе AG51–AG80).

(x) финансијски инструменти, уговори и обавезе у оквиру трансакција плаћања акцијама на које се примењују релевантни међународни или национални рачуноводствени стандарди који се баве плаћањима на основу акција, осим уговора који спадају у делокруг параграфа 4–6 овог стандарда, на које се примењује овај стандард.

(и) права на плаћања ради рефундирања трошкова које ентитет треба да сноси ради измирења обавезе коју признаје као резервисање у складу са MPC-ЈС 19, или за коју је у ранијем периоду признао резервисање у складу са MPC-ЈС 19.

(j) Почетно признавање и одмеравање права и обавеза које проистичу из трансакција које нису трансакције размене, а на које се примењује MPC-ЈС 23 „Приход од трансакција којенису трансакције размене (порези и преноси).

(к) Права и обавезе под уговорима о концесији за пружање услуга на које се примењује MPC-ЈС 32, Уговори о концесији за пружање услуга: Давалац. Међутим, финансијске обавезе које давалац признаје по моделу финансијске обавезе су подложне одредбама престанка признавања из овог Стандарда (видети параграфе 41-44 и Прилог А параграфе AG72- AG89).

3. Следеће обавезе зајма су у делокругу овог стандарда:

(а) Обавезе зајма које ентитет назначи као финансијске обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Ентитет који има претходну праксу продаје средства која су резултат његових обавеза давања зајма (кредита) убрзо након настанка треба да примењује овај стандард на све обавезе зајма(кредита) у истој класи.

(б) Обавезе зајма(кредита) које се могу измирити у готовини или испоруком или емитовањем другог финансијског инструмента. Ове обавезе зајма су деривати. Не сматра се да је обавеза зајма(кредита) измирена нето само зато што је зајам (кредит) исплаћен у ратама (на пример, зајам – кредит обезбеђен некретнином у изградњи се исплаћује у ратама у складу са напредовањем изградње).

(ц) Обавезе за обезбеђивање зајма (кредита) са каматном стопом нижом од тржишне (повлашћени зајам). У параграфу 49(д) се одређује накнадно одмеравање обавеза које настају од ових обавеза зајма (кредита).

4. Овај стандард се примењује на оне уговоре за куповину или продају нефинансијске ставке који се могу измирити нето у готовини или другом финансијском инструменту, или разменом финансијских инструмената, као да су уговори финансијски инструменти, са изузетком уговора који су закључени и који настављају да се држе у сврху потврде о пријему или испоруци нефинансијске ставке у складу са очекиваним потребама ентитета везаних за куповину, продају или коришћење.

5. Постоје различити начини на које уговор за куповину или продају нефинансијске ставке може да се измири нето у готовини или другом финансијском инструменту или разменом финансијских инструмената. Они обухватају:

(а) када услови уговора дозвољавају свакој страни нето измиривање у готовини или другом финансијском инструменту или разменом других финансијских инструмената;

(б) када способност нето измиривања у готовини или другом финансијском инструменту, или разменом финансијских инструмената, није експлицитна из услова уговора, већ ентитет има праксу нето измиривања сличних уговора у готовини или другом финансијском инструменту или разменом финансијских инструмената (било са супротном страном, закључивањем уговора о отписивању или продајом уговора пре извршења или истека);

(ц) када, за сличне уговоре, ентитет има праксу испоруке основног инструмента и његове продаје убрзо после испоруке у сврху стварања добитка од краткорочних флукуација цене или марже дилера; и

(д) када се нефинансијска ставка која је предмет уговора може одмах конвертовати у готовину. Уговор на који се примењује (б) или (ц) није закључен у сврху пријема или као испорука нефинансијске ставке у складу са очекиваном куповином ентитета, продајом или захтевима за коришћење и, у складу са тим, је под делокругом овог стандарда. Други уговори на које се примењује параграф 4 се процењују да би се одредило да ли су исплативи да се у континуитету држе у сврху

потврде о пријему или као испорука нефинансијске ставке у складу са очекиваним потребама ентитета везаним за куповину, продају или коришћење и у складу са тим, је под делокругом овог стандарда.

6. Продата опција да се купи или прода нефинансијска ставка која се може измирити у готовини или другом финансијском инструменту, или разменом финансијских инструмената, у складу са параграфом 6(а) или (д), је под делокругом овог стандарда. Такав уговор се не може закључити у сврху пријема или испоруке нефинансијске ставке у складу са очекиваним потребама ентитета везаних за куповину, продају или коришћење.

7. **Овај стандард се примењује на све ентитете јавног сектора осим на јавна предузећа.**

8. У Предговору међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор које је објавио IPSASB објашњено је да јавна предузећа примењују IFRS које објављује IASB. Јавна предузећа су дефинисана MPC-JC 1, Презентација финансијских извештаја.

Дефиниције

9. Термини дефинисани у MPC-JC 28 се користе у овом стандарду са значењем описаним у параграфу 9 MPC-JC 28. MPC-JC 28 дефинише следеће термине.

- финансијски инструмент;
- финансијско средство;
- финансијска обавеза;
- инструмент капитала;

и садржи упутства о примени тих дефиниција.

10. У овом стандарду се користе следећи термини са утврђеним значењима:

Дефиниција деривата

Дериват је финансијски инструмент или други уговор под делокругом овог стандарда (видети параграфе 2–6) који има све три следеће карактеристике:

(а) његова вредност се мења као одговор на промене одређене каматне стопе, цене финансијског инструмента, цене робе, девизног курса, индекса или стопе цене, кредитног рејтинга или кредитног индекса или сличне варијабле, под условом да у случају нефинансијске варијабле, та варијабла није одређена за једну од уговорних страна (некад се назива “основним”);

(б) не захтева почетну нето инвестицију или почетну нето инвестицију која је мања него што би то захтевале друге врсте уговора за које се очекује да слично реагују на промене фактора тржишта;

(ц) измирује се на будући датум.

Дефиниције четири категорије финансијских инструмената

Финансијско средство или финансијска обавеза по фер вредности кроз суфицит или дефицит је финансијско средство или финансијска обавеза која задовољава било који од следећих услова.

(а) класификовано је као оно које се држи ради трговања. Финансијско средство или финансијска обавеза се класификује као оно које се држи ради трговања ако је:

(i) стечено или настало првенствено ради продаје или поновне куповине у блиској будућности;

(ii) при почетном признавању део портфеља идентификованих финансијских инструмената којима се заједно управља и за које постоји доказ о недавном актуелном моделу краткорочног остварења добити; или

(iii) дериват (осим деривата који је назначен и ефективан инструмент хединга).

(б) после почетног признања назначен је од стране ентитета по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Ентитет може вршити ово назначавање само када то дозволи параграф 13, или када то резултира релевантнијим информацијама, будући да се

(i) елиминира или у значајној мери отклања недоследност одмеравања или признавања (што се понекад назива “рачуноводствена неусаглашеност”) која би иначе настала услед одмеравања средстава или обавеза или признавања добитака или губитака по различитим основама; или

(ii) групом финансијских средстава, финансијских обавеза или обома се управља и њихове перформансе се процењују на основу фер вредности, у складу са документованим стратегијом управљања ризиком или инвестирања, и информације о групи се интерно сачињавају према тој

основи за кључне руководиоце ентитета (као што је дефинисано у MPC-JC 20 *Обелодањивања повезаних страна*), на пример за управни одбор или генералног директора ентитета. У MPC-JC 30, параграфи од 11 до 13 и AG4 захтевају да ентитет обезбеди обелодањивања о финансијским средствима и финансијским обавезама које је назначио по фер вредности кроз суфицит или дефицит, укључујући и то како је задовољило ове услове. За инструменте који се квалификују у складу са (ii) из претходног текста, та обелодањивања обухватају наративни опис тога како је назначаване по фер вредности кроз суфицит или дефициту складу са документованом стратегијом за управљање ризиком или инвестиционом стратегијом ентитета. Инвестиције у инструменте капитала који немају котиране тржишне цене на активном тржишту и чија се фер вредност не може поуздано одмерити (видети параграф 48(ц) и параграфе AG113 и AG114 из Прилога А), не треба да се назначују по фер вредности кроз суфицит или дефицит.

Треба приметити да се параграфи 50,51, 52 и параграфи од AG101 до AG115 из Прилога А, у којима се постављају захтеви за одређивање поузданог одмеравања фер вредности финансијског средства или финансијске обавезе, примењују подједнако на све ставке које се одмеравају по фер вредности, било назначаванем или другачије, или чија фер вредност је обелодањена.

Инвестиције које се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим исплатама и фиксним доспећем која ентитет дефинитивно намерава и може да држи до доспећа (видети Прилог А параграф AG29–AG38), осим:

(а) оних које ентитет након почетног признавања назначи по фер вредности кроз суфицит или дефицит;

(б) оних које ентитет назначи као расположиве за продају; и

(ц) оних која задовољавају дефиницију зајмова и потраживања.

Ентитет не класификује неко финансијско средство као оно које се држи до доспећа ако је ентитет, током текуће финансијске године или током две претходне финансијске године продао или рекласификовао више од безначајног износа инвестиција које се држе до доспећа пре њиховог доспећа (више него безначајан износ у односу на укупни износ инвестиција које се држе до доспећа), осим продаја или рекласификација које:

(а) су толико близу доспећа или датума позива на плаћање финансијског средства (на пример мање од три месеца пре доспећа) да промене тржишне каматне стопе не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства;

(б) се дешавају пошто је ентитет суштински сакупио првобитну главницу финансијског средства кроз плански распоређена плаћања или авансе; или

(ц) се могу приписати изолованом догађају који је ван контроле ентитета, који се не понавља и које ентитет није могао са сигурношћу предвидети.

Зајмови(кредити) и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим исплатама која нису котирана на активном тржишту осим:

(а) средства која ентитет намерава да прода одмах или у кратком року и која би онда била класификована као средства која се држе ради трговања и она која ентитет после почетног признавања назначи по фер вредности кроз суфицит или дефицит;

(б) она која ентитет после почетног признавања назначи као расположива за продају; или

(ц) она за која ималац не може у значајној мери повратити своју целокупну почетну инвестицију, осим ако то није због погоршања кредита, и која ће бити класификована као расположива за продају.

Учешће стечено у пакету средстава која нису зајмови (кредити) или потраживања (на пример учешће у заједничком фонду или сличним фондовима) није зајам(кредит) или потраживање.

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована као (а) зајмови(кредити) и потраживања (б) инвестиције које се држе до доспећа или (ц) финансијска средства назначена по фер вредности кроз суфицит или дефицит.

Дефиниција уговора о финансијској гаранцији

Уговор о финансијској гаранцији је уговор којим се од емитента захтевају одређене исплате којима се надокнађује губитак власника настао услед неизвршења плаћања одређеног дужника које је доспело у складу са првобитним или измењеним условима дужничког инструмента.

Дефиниције које се односе на признавање и одмеравање

Амортизована вредност финансијског средства или финансијске обавезе је износ по коме се финансијско средство или финансијска обавеза одмерава приликом почетног признавања умањен за исплате главнице, уз додавање или одузимање кумулиране амортизације применом метода ефективне камате за све разлике између почетног износа и износа при доспећу и уз одузимање сваког умањења (директно или кроз рачун резервисања) по основу умањења вредности или ненаплативости.

Метод ефективне камате је метод израчунавања амортизоване вредности финансијског средства или финансијске обавезе (или групе финансијских средстава или финансијских обавеза) и расподеле прихода од камате или расхода од камате током релевантног периода. Ефективна каматна стопа је стопа која тачно дисконтује очекиване будуће готовинске исплате или примања током очекиваног рока трајања финансијског инструмента или где је прикладно, током краћег периода на нето књиговодствену вредност финансијског средства или финансијске обавезе. Када израчунава ефективну каматну стопу ентитет треба да процени токове готовине узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента (на пример, плаћање унапред, куповне и сличне опције), али не треба да разматра будуће кредитне губитке. Израчунавање треба да укључи све накнаде и ставке плаћене или примљене између уговорних страна које су саставни део ефективне каматне стопе (видети МРС-ЈС 9, *Приходи од трансакција размене*), трошкове трансакције и све друге премије или дисконте. Постоји претпоставка да се токови готовине и очекивано трајање групе сличних финансијских инструмената могу поуздано проценити. Међутим у оним ретким случајевима када није могуће поуздано проценити токове готовине или очекивано трајање финансијског инструмента (или групе финансијских инструмената) ентитет треба да користи уговорне токове готовине током целог уговорног периода финансијског инструмента (или групе финансијских инструмената).

Престанак признавања значи уклањање претходно признатог финансијског средства или финансијске обавезе из извештаја о финансијској позицији ентитета.

Редован начин куповине или продаје је куповина или продаја финансијског средства према уговору чији услови захтевају испоруку средства у оквиру временског ограничења које је опште успостављено прописима или конвенцијама на тржишту о коме је реч.

Трошкови трансакције су инкрементални трошкови који се могу директно приписати стицању, емитовању или отуђењу неког финансијског средства или финансијске обавезе (видети Прилог А параграф АГ26). Инкрементални трошак је онај који не би настао да ентитет није стекао, емитовао или отуђио финансијски инструмент.

Дефиниције које се односе на рачуноводство хеџинга

Утврђена обавеза је обавезујући споразум за размену одређене количине ресурса по одређеној цени на одређени будући датум или датуме.

Предвиђена трансакција је неизвршена, али очекивана будућа трансакција.

Инструмент хеџинга је назначено дериватно или (само за хеџинг ризика од промена девизних курсева) назначено недериватно финансијско средство или недериватна обавеза за чије се фер вредности или токове готовине очекује да компензују промене фер вредности или токове готовине назначене ставке хеџинга (у параграфима 81–86 и АГ127–АГ130 Прилога А се разрађују дефиниције инструмента хеџинга).

Ставка хеџинга је средство, обавеза, утврђена обавеза, врло очекивана предвиђена трансакција или нето инвестиција у инострано пословање које (а) излаже ентитет ризику од промена фер вредности или промена будућих токова готовине и која је (б) назначена као предмет хеџинга (параграфи 87–94 и АГ127–АГ130 Прилога А разрађују дефиницију о ставкама хеџинга).

Ефективност хеџинга је степен до кога се промене фер вредности или токова готовине ставке хеџинга које се могу приписати ризику хеџинга компензују са променама фер вредности или токовима готовине инструмента хеџинга (видети параграфе АГ145–АГ156 Прилога А).

Термини дефинисани у другим МРС-ЈС се користе у овом стандарду са истим значењем као и у тим стандардима, а наведени су у Појмовнику дефинисаних термина који је засебно објављен.

Уграђени деривати

11. Уграђени дериват је компонента хибридног (комбинованог) инструмента са таквим утицајем да неки токови готовине комбинованог инструмента, који поред уграђеног деривата садржи и

недериватни основни(матични) уговор, варирају на сличан начин као што је то код самосталног деривата. Уграђени дериват узрокује да се неки или сви токови готовине, које би иначе захтевао уговор, мењају на основу одређене каматне стопе, цене финансијског инструмента, цене робе, девизног курса, индекса цена или стопа, кредитног рејтинга или кредитног индекса, или друге варијабле, под условом да у случају нефинансијске варијабле, та варијабла није специфична за неку уговорну страну. Дериват који је повезан са финансијским инструментом, али се према уговору може пренети независно од тог инструмента, или има различиту контра страну у односу на тај инструмент, не представља уграђени дериват, већ посебан финансијски инструмент.

12. Уграђени дериват се одваја од основног уговора и рачуноводствено се обухвата као дериват по овом стандарду ако су испуњени сви од наведених услова:

(а) економске карактеристике и ризици уграђеног деривата нису блиско повезани са економским карактеристикама и ризицима основног уговора (видети Прилог А параграфе AG43 и AG46);

(б) одвојени инструмент са истим условима као и уграђени дериват, задовољио би дефиницију деривата; и

(ц) хибридни (комбиновани) инструмент се не одмерава по фер вредности са променама фер вредности које се признају у суфициту или дефициту (то јест, дериват, који је уграђен у финансијско средство или финансијску обавезу по фер вредности кроз суфицит или дефицит, се не одваја).

Ако се уграђени дериват одвоји, основни уговор се рачуноводствено обухвата по овом стандарду ако је он сам финансијски инструмент, а у складу са другим релевантним стандардима ако није финансијски инструмент. Овај стандард се не бави тиме да ли ће уграђени дериват бити презентован као засебна ставка у извештају о финансијској позицији.

13. Без обзира на параграф 12, ако уговор садржи један или више уграђених деривата, ентитет може да назначи хибридни (комбиновани) уговор у целини као финансијско средство или финансијску обавезу по фер вредности кроз суфицит или дефицит осим ако:

(а) уграђени дериват(и) значајно не мењају токове готовине који би се иначе захтевали према уговору; или

(б) јасно је уз мало или без анализе када се сличан хибридни (комбиновани) инструмент разматра по први пут да је одвајање уграђеног/их деривата забрањено, као што је опција плаћања унапред уграђена у зајам који дозвољава имаоцу да унапред исплати зајам приближно за његову амортизовану вредност.

14. Ако овај стандард захтева од ентитета да одвоји уграђени дериват од свог основног уговора, али ентитет није у стању да одвојено одмерава уграђени дериват, било на датум стицања или на крају следећег периода финансијског извештавања, тај ентитет треба да назначи хибридни (комбиновани) уговор у целини по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Слично томе, ако ентитет није у могућности да одвојено одмерава уграђени дериват који би требало да буду одвојен приликом рекласификације хибридног (комбинованог) уговора из категорије фер вредности кроз суфицит или дефицит, таква рекласификација је забрањена. У таквим околностима хибридни (комбиновани) уговор остаје класификован по фер вредности кроз суфицит или дефицит у целини.

15. Ако ентитет није у стању да поуздано одмерава фер вредност уграђеног деривата на основу услова тог деривата (на пример, због тога што је уграђени дериват заснован на инструменту капитала који нема котирану тржишну цену), фер вредност тог уграђеног деривата је разлика између фер вредности хибридног (комбинованог) инструмента и фер вредности основног уговора, ако те вредности могу да се одмере према захтевима овог стандарда. Ако ентитет није у стању да одреди фер вредност уграђеног деривата применом овог метода, примењује се параграф 14 и хибридни (комбиновани) инструмент је назначен по фер вредности кроз суфицит или дефицит.

Признавање и престанак признавања

Почетно признавање

16. Ентитет признаје финансијско средство или финансијску обавезу у свом извештају о финансијској позицији само онда када оно постане једна од уговорних страна у инструменту. (Видети параграф 40 у погледу куповине финансијских средстава на редован начин.)

Престанак признавања финансијског средства

17. У консолидованим финансијским извештајима, параграфи 18–25 и параграфи AG49–AG67 Прилога А се примењују на консолидованом нивоу. Стога, ентитет прво консолидује финансијске извештаје свих контролисаних ентитета у складу са МРС-ЈС 6 и релевантне међународне и националне рачуноводствене стандарде или тумачења која се баве консолидацијом посебних ентитета и онда примењује параграфе 18-25 и параграфе AG49–AG67 Прилога А на резултујућу групу.

18. Пре процењивања да ли, и у којој мери, је престанак признавања прикладан сходно параграфима 19–25, ентитет одређује да ли ти параграфи треба да се примене на део финансијског средства (или део групе сличних финансијских средстава) или на финансијско средство (или групу сличних финансијских средстава) у целини, на следећи начин:

- (а) Параграфи 19–25 се примењују на део финансијског средства (или део групе сличних финансијских средстава) само када, део који се разматра за престанак признавања, задовољава један од следећа три услова.

- (i) Део укључује само посебно одређене токове готовине од финансијског средства (или групе сличних финансијских средстава). На пример, када ентитет закључи троструку опцију каматне стопе приликом чега друга страна стиче право на токове готовине по основу камате, али не и на токове готовине по основу главнице дужничког инструмента, параграфи 19–25 се примењују на токове готовине по основу камате.
- (ii) Део укључује само потпуно пропорционално (про рата) учешће у токовима готовине од финансијског средства (или групе сличних финансијских средстава). На пример, када ентитет закључи споразум приликом ког друга страна добије права на 90% учешћа у свим токовима готовине од дужничког инструмента, параграфи 19–25 се примењују на 90% тих токова готовине. Ако постоји више других страна у уговору, не захтева се да свака уговорна страна има пропорционално учешће у токовима готовине, под условом да ентитет који врши пренос има потпуно пропорционалан део.
- (iii) Део укључује само потпуно пропорционална (про рата) учешћа у посебно одређеним токовима готовине од финансијског средства (или групе сличних финансијских средстава). На пример, када ентитет закључи уговор приликом ког друга страна добија права на 90% токова готовине од камате на финансијско средство, параграфи 19–25 се примењују на 90% тих токова готовине од камате. Ако постоји више других страна у уговору, свака уговорна страна има пропорционално учешће у посебно одређеном току готовине под условом да ентитет који врши пренос има потпуно пропорционално учешће.

- (б) У свим другим случајевима, параграфи 19–25 се примењују на финансијско средство у целини (или на групу сличних финансијских средстава у целини). На пример, када ентитет врши пренос (i) права на првих или последњих 90% сакупљене готовине од финансијског средства (или групе финансијских средстава), или (ii) права на 90% токова готовине од групе потраживања, али обезбеђује гаранцију купцу да ће му надокнадити кредитне губитке до 8% од износа главнице потраживања, параграфи 19–25 се примењују на финансијско средство (или групу сличних финансијских средстава) у целини.

У параграфима 19–28, термин “финансијско средство” се односи или на део финансијског средства (или део групе сличних финансијских средстава) као што је утврђено под (а) у претходном тексту или, у супротном, на финансијско средство (или групу сличних финансијских средстава) у целини.

19. Ентитет треба да престане да признаје финансијско средство само када:
- (а) уговорна права на токове готовине од финансијског средства престану да важе; или
 - (б) он пренесе финансијско средство како је изнето у параграфима 20 и 21 и тај пренос се квалификује за престанак признавања у складу са параграфом 22.
(Видети параграф 40 за продаје финансијских средстава на редован начин.)
20. Ентитет врши пренос финансијског средства само када, он или:
- (а) преноси уговорна права на примање токова готовине од финансијског средства; или
 - (б) задржава уговорна права на примање токова готовине од финансијског средства, али преузима уговорну обавезу да исплаћује токове готовине једном или више прималаца према уговору који задовољава услове у параграфу 21.
21. Када ентитет задржи уговорна права да прима токове готовине од финансијског средства ("оригиналног средства"), али преузима уговорну обавезу за плаћање тих токова готовине једном или више ентитета ("крајњих прималаца"), ентитет третира ту трансакцију као пренос финансијског средства само ако су задовољена сва три услова наведена у даљем тексту.
- (а) Ентитет нема обавезу да плаћа износе крајњим примаоцима осим ако не сакупи еквивалентне износе од оригиналног средства. Краткорочни аванси, за које ентитет има право на пуни повраћај позајмљеног износа плус обрачуната камата по тржишним стопама не крше овај услов.
 - (б) Према уговору о преносу, ентитету је забрањено да продаје или залаже оригинално средство осим као обезбеђење крајњим примаоцима за обавезу да им плаћа токове готовине.
 - (ц) Ентитет има обавезу да дозначи све токове готовине које сакупи у корист крајњих прималаца без већег одлагања. Поред тога, ентитет нема овлашћења да реинвестира такве токове готовине, осим када је реч о инвестицијама у готовину или готовинске еквиваленте (како је дефинисано у МРС-ЈС 2 *Извештаји о токовима готовине*) током кратког међупериода од датума стицања готовине до датума захтеване дознаке крајњим примаоцима, и камата добијена од таквих инвестиција се такође преноси на крајње примаоце.
22. Када ентитет изврши пренос финансијског средства (видети параграф 18), он треба да процени степен до ког је задржао ризике и користи од власништва над финансијским средством. У овом случају:
- (а) ако ентитет у значајној мери преноси све ризике и користи од власништва над финансијским средством, ентитет треба да престане да признаје финансијско средство и да засебно призна као средство или обавезе сва права и обавезе створене или задржане приликом преноса.
 - (б) Ако ентитет у значајној мери задржи све ризике и користи од власништва над финансијским средством, ентитет треба да настави да признаје финансијско средство.
 - (ц) Ако ентитет нити изврши пренос нити у значајној мери задржи све ризике и користи од власништва над финансијским средством, ентитет треба да одреди да ли је задржао контролу над финансијским средством. У овом случају:
 - (i) ако ентитет није задржао контролу, он треба да престане да признаје финансијско средство и да засебно призна као средства и обавезе сва права и обавезе које су створене или задржане у приликом преноса.
 - (ii) ако је ентитет задржао контролу, он треба да настави да признаје финансијско средство до степена свог сталног учешћа у финансијском средству (видети параграф 30).
23. Пренос ризика и користи (видети параграф 22) се процењује поређењем изложености ентитета ризику, пре и после преноса, са променама износа и времена нето токова готовине од пренетог средства. Ентитет је у значајној мери задржао све ризике и користи од власништва над финансијским средством ако се његова изложеност променама садашње вредности будућих нето токова готовине од финансијског средства не мења у значајној мери као резултат преноса (на пример, зато што је ентитет продао финансијско средство које ће по споразуму да поново купи по фиксној цени или продајној цени плус приход зајмодавца). Ентитет је у значајној мери пренео све ризике и

користи од власништва над финансијским средством, ако његова изложеност таквим променама више није значајна у односу на укупне промене садашње вредности будућих нето токова готовине повезаних са финансијским средством (на пример, зато што је ентитет продао финансијско средство, које је само предмет опције за поновну куповину по фер вредности у време те куповине или је пренео потпуно пропорционално учешће у токовима готовине за веће финансијско средство на основу уговора, као што је подучешће у зајму(кредиту), који задовољава услове из параграфа 21).

24. Често ће бити очигледно да ли је ентитет пренео или задржао у значајној мери све ризике и користи од власништва и неће бити потребно да се врше било каква израчунавања. У другим случајевима, биће потребно да се израчуна и упоређи изложеност ентитета променама садашње вредности будућих нето токова готовине, пре и после преноса. Израчунавање и поређење се врши коришћењем одговарајуће текуће тржишне каматне стопе као дисконтне стопе. Свака разумно могућа промена нето токова готовине се разматра, а већа тежина се даје оним исходима чије је одигравање вероватније.

25. То да ли је ентитет задржао контролу (видети параграф 22(ц)) над пренетим средством зависи од могућности онога коме је средство пренето да то средство прода. Ако лице на које је средство пренето има практичну могућност да прода то средство у целини некој трећој страни која није са овим повезана и ако може ту могућност да спроведе једнострано и без наметања додатних ограничења на пренос, онда ентитет није задржао контролу. У свим другим случајевима, ентитет је задржао контролу.

*Преноси који се квалификују за престанак признавања
(видети параграф 22(а) и (ц)(i))*

26. Ако ентитет изврши пренос финансијског средства у оквиру преноса који се квалификује за престанак признавања у целини, а задржи право да сервисира финансијско средство уз надокнаду, он треба да призна или средство по основу сервисирања или обавезу сервисирања за тај уговор о пружању услуга. Ако се не очекује да добијена накнада чини адекватну компензацију ентитету за пружање услуга, обавеза сервисирања за пружање услуга треба да се признаје по фер вредности. Ако се очекује да добијена накнада буде већа од адекватне компензације за пружање услуга, средство по основу сервисирања треба да се призна због права на сервисирање по износу одређеном на основу расподеле књиговодствене вредности већег финансијског средства у складу са параграфом 29.
27. Ако се, као резултат преноса, неко финансијско средство престане да се признаје у целини, али пренос има за резултат да ентитет добије ново финансијско средство или преузме нову финансијску обавезу, или обавезу за пружање услуга, ентитет треба да призна ново финансијско средство, финансијску обавезу или обавезу сервисирања по фер вредности.
28. При престанку признавања финансијског средства у целини, разлика између:
- (а) његове књиговодствене вредности и
 - (б) збира (i) добијене накнаде (укључујући и свако ново добијено средство мање нова преузета обавеза) и (ii) сваког акумулираног добитка или губитка, који је признат у нето имовини/капиталу (видети параграф 64(б));
- признаје се у суфициту или дефициту.
29. Ако је пренето средство део већег финансијског средства (на пример, када ентитет пренесе токове готовине од камате који су део дужничког инструмента, видети параграф 18(а)) и тај пренети део се квалификује за престанак признавања у целини, претходна књиговодствена вредност већег финансијског средства треба да се расподели између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје, на основу релативних фер вредности тих делова на дан преноса. У сврху овога, задржано средство по основу сервисирања треба да се третира као део који наставља да се признаје. Разлика између:
- (а) књиговодствене вредности расподељене на део који престаје да се признаје и
 - (б) збира (i) добијене накнаде за део који престаје да се признаје (укључујући и свако ново добијено средство умањено за сваку нову преузету обавезу) и (ii) сваког

акумулираног добитка или губитка алоцираног на онај део који је био признат у нето имовина/капитал (видети параграф 64(б))

признаје се у суфициту или дефициту. Акумулирани добитак или губитак који је био признат у нето имовини/капиталу се расподељује између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје, на основу релативних фер вредности тих делова.

30. Када ентитет расподељује претходну књиговодствену вредност већег финансијског средства између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје, фер вредност дела који наставља да се признаје треба да се одреди. Када је ентитет у прошлости продавао делове сличне делу који наставља да се признаје или када постоје друге тржишне трансакције за такве делове, последње цене тих трансакција обезбеђују најбољу процену његове фер вредности. Када нема котираних цена или недавних тржишних трансакција које би потврдиле фер вредност дела који наставља да се признаје, најбоља процена фер вредности је разлика између фер вредности већег финансијског средства у целини и накнаде добијене од лица на које је пренето средство које престаје да се признаје.

Преноси који се не квалификују за престанак признавања (видети параграф 22(б))

31. Ако пренос нема за резултат престанак признавања зато што је ентитет задржао у значајној мери све ризике и користи од власништва над пренетим средством, ентитет треба да настави да признаје пренето средство у целини и да признаје финансијску обавезу за примљену накнаду. У наредним периодима, ентитет треба да признаје сваки приход по основу пренетог средства и сваки расход по основу финансијске обавезе.

Стално учешће у пренетим средствима (видети параграф 22(ц)(ii))

32. Ако ентитет није пренео нити задржао у значајној мери све ризике и користи од власништва над пренетим средством, а задржава контролу над пренетим средством, ентитет треба да настави да признаје пренето средство до оног степена до ког је задржао своје учешће у њему. Степен сталног учешћа ентитета у пренетом средству представља онај степен до ког је ентитет изложен променама вредности пренетог средства. На пример:

- (а) када стално учешће ентитета буде у форми дате гаранције за пренето средство степен до ког је ентитет задржао учешће у пренетом средству једнак је мањој од следеће две наведене величине: (i) књиговодствени износ и (ii) максимални износ добијене накнаде у преносу, који се може захтевати од ентитета да га исплати (“износ гаранције”).
- (б) Када стално учешће ентитета има облик продате или купљене опције (или и једне и друге) на пренето средство, степен сталног учешћа ентитета једнак је износу пренетог средства који ентитет може да откупи. Међутим, у случају продате продајне опције на средство које се одмерава по фер вредности, степен сталног учешћа ентитета је ограничен на нижи износ од: фер вредности пренетог средства и цене извршења опције (видети параграф AG63).
- (ц) Када стално учешће ентитета има облик опције која се измирује у готовини или сличне одредбе за пренето средство, степен до ког је ентитет задржао учешће се одмерава на исти начин као и када је резултат опција које се не измирују у готовини, како је изложено под (б) у претходном тексту.

33. Када ентитет наставља да признаје средство до степена свог сталног учешћа у њему, ентитет такође треба да признаје и обавезу која је у вези са тим. Упркос другим захтевима одмеравања у овом Стандарду, пренето средство и са њим повезана обавеза се одмеравају према основи, која одражава права и обавезе које је ентитет задржао. Повезана обавеза се одмерава на такав начин да је нето књиговодствена вредност пренетог средства и повезане обавезе једнака:

- (а) амортизованој вредности права и обавеза које је ентитет задржао, ако се пренето средство одмерава по амортизованој вредности; или

(б) фер вредности права и обавеза које је ентитет задржао када се одмеравају самостално, ако се пренето средство одмерава по фер вредности.

34. Ентитет треба да настави да признаје сваки приход који се јавља од преног средства до нивоа свог сталног учешћа у њему и да признаје све настале расходе по основу повезаних обавеза.

35. У сврхе накнадног одмеравања, признате промене фер вредности преног средства и са њим повезане обавезе се рачуноводствено обухватају у складу са параграфом 64, и не треба међусобно да се пребијају.

36. Ако ентитет има стално учешће само у једном делу финансијског средства (на пример, када ентитет задржава опцију за откуп дела преног средства, или задржава резидуално учешће, који не води задржавању значајног дела ризика и користи од власништва и ентитет задржава контролу), ентитет расподељује претходну књиговодствену вредност финансијског средства између дела који наставља да признаје као стално учешће, и дела који престаје да признаје на основу односа фер вредности тих делова на дан преноса. У сврху овога, примењују се захтеви параграфа 30. Разлика између:

(а) књиговодствене вредности која је расподељена на део који престаје да се признаје; и

(б) збира (i) накнаде добијене за део који престаје да се признаје и (ii) сваког акумулираног добитка или губитка који је на њега расподељен и који је био признат у нето имовина/капитал (видети параграф 64(б))

треба да се призна у суфицит или дефицит. Акумулирани добитак или губитак, који је био признат у нето имовина/капитал се расподељује између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје на основу односа фер вредности тих делова.

37. Ако се пренето средство одмерава по амортизованој вредности, могућност коју даје овај стандард за назначивање финансијске обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит, се не може применити на са њим повезану обавезу.

Сви преноси

38. Ако пренето средство наставља да се признаје, то средство и са њим повезана обавеза не треба да се пребијају. Слично, ентитет не треба да врши пребијање прихода који се могу јавити од преног средства са насталим расходима по основу повезаних обавеза (видети МРС-ЈС 28 параграф 47).

39. Ако лице које врши пренос обезбеди неготовински колатерал (као што су дужнички инструменти или инструменти капитала) лицу којем средство преноси, рачуноводствено обухватање колатерала од стране лица које преноси и на које се преноси зависи од тога да ли лице на које се преноси има право да прода или поново заложити тај колатерал и од тога да ли лице које врши пренос не извршава своје обавезе. Лице које врши пренос и лице на које се преноси средство треба да рачуноводствено обухвате колатерал на следећи начин:

(а) Ако лице на које се средство преноси има право по уговору или обичајима да прода или поново заложити колатерал, онда лице које врши пренос треба да рекласификује то средство у свом извештају о финансијској позицији (на пример, као позајмљено средство, заложени инструменти капитала или заложена потраживања са правом на откуп) одвојено од других средстава.

(б) Ако лице којем се врши пренос прода колатерал који му је дат у залог, оно треба да призна примања од продаје и одмерава обавезу по фер вредности, по основу своје обавезе да врати колатерал.

(ц) Ако лице које врши пренос не изврши своје обавезе према условима уговора и више нема право да добије назад колатерал, оно треба да престане да признаје колатерал, а лице коме се врши пренос треба да призна колатерал као своје средство, које ће на почетку одмеравати по фер вредности или, ако је већ продало колатерал, треба да престане да признаје обавезу његовог враћања.

(д) Осим за оно што је речено под (ц), лице које врши пренос треба да настави да евидентира колатерал као своје средство, а лице коме се врши пренос не треба да признаје колатерал као средство.

Редован начин куповине или продаје финансијског средства

40. Редован начин куповине или продаје финансијског средства треба да се признаје и не признаје, како буде применљиво, коришћењем рачуноводственог обухватања на датум продаје или рачуноводственог обухватања на датум измирења (видети Прилог А параграфи AG68–AG71).

Престанак признавања финансијске обавезе

41. Ентитет треба да уклони финансијску обавезу (или део финансијске обавезе) из свог извештаја о финансијској позицији када, и само када, је она угашена – то јест, када је уговором одређена обавеза испуњена, отказана, или је истекла.
42. Размена између постојећег зајмопримца и зајмодавца дужничких инструмената са у значајној мери различитим условима треба да се рачуноводствено обухвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове финансијске обавезе. Слично, значајна измена услова постојеће финансијске обавезе или њеног дела (било да се може или не може приписати финансијској тешкоћи дужника) треба да се рачуноводствено обухвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове финансијске обавезе.
43. Разлика између књиговодствене вредности финансијске обавезе (или дела финансијске обавезе) која је угашена или пренета другој страни и плаћене надокнаде, укључујући и сва пренета неготовинска средства или преузете обавезе, треба да се признаје у суфициту или дефициту. Када зајмодавац отпише обавезу или је преузме трећа страна као део трансакције која није трансакција размене, ентитет примењује MPC-JC 23.
44. Ако ентитет поново купи део финансијске обавезе, тај ентитет треба да расподели износ претходне књиговодствене вредности финансијске обавезе између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје на основу релативних фер вредности тих делова на датум поновне куповине. Разлика између (а) књиговодствене вредности која је расподељена на део који је престао да се признаје и (б) плаћене надокнаде, укључујући и свако неготовинско пренето средство или преузету обавезу, за део који је престао да се признаје треба да се признаје у суфициту или дефициту.

Одмеравање

Почетно одмеравање финансијских средстава и финансијских обавеза

45. При почетном признавању финансијског средства или финансијске обавезе, ентитет треба да их одмерава по њиховој фер вредности увећаној, у случају финансијског средства или финансијске обавезе који се не одмеравају по фер вредности са променама фер вредности кроз суфицит или дефицит, за трошкове трансакције који се могу директно приписати стицању или емитовању финансијског средства или финансијске обавезе.
46. Када ентитет користи рачуноводствено обухватање на датум измирења за средство које се накнадно одмерава по набавној вредности или амортизованој вредности, то средство се почетно признаје по његовој фер вредности на датум продаје (видети Прилог А параграфи AG68–AG71).

Накнадно одмеравање финансијских средстава

47. У сврхе одмеравања финансијског средства које се врши после почетног признавања, овај стандард класификује финансијска средства у следеће четири категорије дефинисане у параграфу 10:
- (а) финансијска средства по фер вредности кроз суфицит или дефицит;
 - (б) инвестиције које се држе до доспећа;
 - (ц) зајмови и потраживања; и
 - (д) финансијска средства расположива за продају.
- Ове категорије се примењују на одмеравање и признавање суфицита или дефицита према овом стандарду. Ентитет може да користи друге описе за ове категорије или друге категоризације када презентује информације у финансијским извештајима. Ентитет треба да обелодани у напоменама информације које захтева MPC-JC 30.

48. После почетног признавања, ентитет треба да одмерава финансијска средства,

укључујући и деривате који су средства, по њиховим фер вредностима, без одузимања трошкова трансакције који могу настати по продаји или другом отуђењу, осим за следећа финансијска средства:

- (а) зајмове и потраживања како су дефинисани у параграфу 10, који треба да се одмеравају по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне камате;
 - (б) инвестиције које се држе до доспећа како су дефинисане у параграфу 10, које треба да се одмеравају по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне камате; и
 - (ц) инвестиције у инструменте капитала које немају котирану тржишну цену на активном тржишту и чија се фер вредност не може поуздано одмерити и деривати који су повезани са њима и морају се измирити испоруком таквих некотираних инструмената капитала, који треба да се одмеравају по набавној вредности (видети Прилог А параграфи AG113 и AG114).
- Финансијска средства која су назначена као ставке хеџинга су предмет одмеравања по одредбама за рачуноводство хеџинга у параграфима 99–113. Сва финансијска средства осим она која се одмеравају по фер вредности кроз суфицит или дефицит су предмет прегледа због умањења вредности у складу са параграфима 67–79 и Прилогом А параграфи AG117–AG126. Накнадно одмеравање финансијских обавеза

49. После почетног признавања, ентитет треба да одмерава све финансијске обавезе по амортизованој вредности користећи метод ефективне камате, осим за:

- (а) Финансијске обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Такве обавезе, укључујући и деривате који су обавезе, треба да се одмеравају по фер вредности осим за дериватну обавезу која је повезана са и мора се измирити до доспећа некотираног инструмента капитала чија се фер вредност не може поуздано одмерити и који треба да се одмерава према набавној вредности.
- (б) Финансијске обавезе које настају када се трансфер финансијског средства не квалификује за престанак признавања или када се примењује приступ сталног учешћа. Параграфи 31 и 33 се примењују за одмеравање таквих финансијских обавеза.
- (ц) Уговоре о финансијској гаранцији који су дефинисани у параграфу 10. након почетног признавања, емитент таквог уговора треба (осим ако се не примењују параграф 49(а) или (б)) да га одмерава према вишој вредности између:
 - (i) износа одређеног у складу са МРС-ЈС 19 и
 - (ii) износа који је признаван на почетку (видети параграф 45) мање, када је то прикладно, укупна амортизација призната у складу са МРС-ЈС 9.
- (д) Обавезе обезбеђивања зајма по каматној стопи нижој од тржишне. Након почетног признавања, емитент такве обавезе треба (осим ако се не примењује параграф 49(а)) да је одмерава према вишој вредности између:
 - (i) Износа одређеног у складу са МРС-ЈС 19; и
 - (ii) износа који је признаван на почетку (видети параграф 45) мање, када је то прикладно, укупна амортизација призната у складу са МРС-ЈС 9.

Финансијске обавезе које су назначене као ставке хеџинга су предмет захтева рачуноводства хеџинга у параграфима од 99 до 113.

Разматрања одмеравања фер вредности

50. При одређивању фер вредности финансијског средства или финансијске обавезе у сврху примене овог стандарда, МРС-ЈС 28 или МРС-ЈС 30, ентитет треба да примењује параграфе од AG101 до AG115 Прилога А.

51. Најбољи доказ фер вредности су котиране цене на активном тржишту. Ако тржиште за неки финансијски инструмент није активно, ентитет треба да утврди фер вредност коришћењем технике процене. Циљ коришћења технике процене је да се утврди која би била цена трансакције на дан одмеравања у независној размени подстакнутој уобичајеним пословним разматрањима. Технике процене обухватају недавне директне тржишне трансакције између обавештених, вољних страна, уколико је доступна, референцу на актуелну фер вредност другог инструмента који је суштински исти, анализу дисконтованих токова готовине и моделе за одређивање цене опција. Ако постоји техника процене коју обично користе учесници на тржишту за одређивање цене инструмента и ако се показало да та техника даје поуздане процене цена које се могу наћи у стварним тржишним трансакцијама, ентитет треба да користи ту технику. Одабрана техника процене максимално се заснива на информацијама са тржишта и ослања се у најмањој могућој мери на информације које су

специфичне за један ентитет. Она спаја све факторе које би учесници на тржишту разматрали приликом одређивања цене и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цена финансијских инструмената. С времена на време, ентитет проверава технику процене и тестира да ли је ваљана користећи цене из било које уочљиве актуелне тржишне трансакције истог инструмента (то јест, без измена и поновног паковања) или на основу било којих доступних уочљивих података са тржишта.

52. Фер вредност финансијске обавезе са обележјем потражње (на пример, депозит по виђењу) није мања од износа који треба да се исплати по потражњи, дисконтован од првог датума када се може захтевати да се износ плати.

Рекласификације

53. **Ентитет:**

(а) не треба да рекласификује дериват ван категорије фер вредности кроз суфицит или дефицит док се он држи или емитује;

(б) не треба да рекласификује ниједан финансијски инструмент ван категорије по фер вредности кроз суфицит или дефицит ако га је након почетног признавања ентитет назначио по фер вредности кроз суфицит или дефицит; и

(ц) може, ако се финансијско средство више не држи за сврхе продаје или откупа у блиској будућности (без обзира на то што је средство можда стечено или преузето првенствено за сврхе продаје или откупа у блиској будућности), да рекласификује то финансијско средство из категорије по фер вредности кроз суфицит или дефицит ако су испуњени захтеви параграфа 55 или 57.

Ентитет не треба да рекласификује ниједан финансијски инструмент у категорију по фер вредности кроз суфицит или дефицит након почетног признавања.

54. Следеће промене околности нису рекласификоване за потребе параграфа 53:

а) дериват који је претходно био назначен као ефикасан инструмент заштите од ризика новчаног тока или нето инвестиција више се не квалификује тако;

б) дериват постаје назначен као ефикасан инструмент заштите од ризика новчаног тока и заштите од ризика нето инвестиција;

55. Финансијско средство на које се примењује параграф 53(ц) (осим финансијског средства типа описаног у параграфу 57) може да се рекласификује ван категорије по фер вредности кроз суфицит или дефицит само у ретким околностима.

56. Ако ентитет рекласификује финансијско средство ван категорије по фер вредности кроз суфицит или дефицит у складу са параграфом 55, финансијско средство треба да се рекласификује по својој фер вредности на датум рекласификације. Ниједан добитак или губитак већ признат у суфицит или дефицит не треба да се сторнира. Фер вредност финансијског средства на датум рекласификације постаје његова нова набавна вредност или амортизована вредност, како је применљиво.

57. Финансијско средство на које се примењује параграф 53(ц) које би задовољило дефиницију зајмова и потраживања (да се није захтевало да се финансијско средство класификује као оно које се држи ради трговања приликом почетног признавања) може да се рекласификује ван категорије по фер вредности кроз суфицит или дефицит ако ентитет има намеру или способност да држи то финансијско средство у догледној будућности или до доспећа.

58. Финансијско средство класификовано као расположиво за продају које би задовољило дефиницију зајмова и потраживања (да није назначено као расположиво за продају) може да се рекласификује ван категорије расположив за продају у категорију зајмови и потраживања ако ентитет има намеру и способност да држи то финансијско средство у догледној будућности или до доспећа.

59. Ако ентитет рекласификује финансијско средство ван категорије по фер вредности кроз суфицит или дефицит у складу са параграфом 57 или ван категорије расположиво за продају у складу са параграфом 58, треба да рекласификује то финансијско средство по фер вредности на датум рекласификације. За финансијско средство рекласификовано у складу са параграфом 57, ниједан добитак или губитак већ признат у суфициту или дефициту не треба да се сторнира. Фер вредност финансијског средства на датум рекласификације постаје нова набавна или амортизована вредност, како је применљиво. За финансијско средство рекласификовано ван категорије расположиво за продају у складу са параграфом 58, сваки претходни добитак или губитак од тог средства који је

признат у нето имовина/капитал у складу са параграфом 64(б) треба рачуноводствено да се обухвата у складу са параграфом 63.

60. Ако, као резултат промене намере или способности, више није прикладно класификовати инвестицију као ону која се држи до доспећа, она треба да се рекласификује као расположива за продају и поново одмерена по фер вредности, и разлика између књиговодствене вредности и фер вредности треба да се рачуноводствено обухвата у складу са параграфом 64(б).

61. Кад год продаје или рекласификације више него безначајног дела инвестиција које се држе до доспећа не задовољавају било који од услова у параграфу 10, свака преостала инвестиција која се држи до доспећа треба да се рекласификује као она која је расположива за продају. После такве рекласификације, разлика између књиговодствене вредности и фер вредности треба да се рачуноводствено обухвата у складу са параграфом 64(б).

62. Ако поуздано одмеравање постане доступно за финансијско средство или финансијску обавезу за које такво одмеравање претходно није било доступно, и захтева се да се средство или обавеза одмеравају по фер вредности ако је могуће поуздано одмеравање (видети параграфе 48(ц) и 49), ово средство или обавеза треба да се поново одмеравају по фер вредности, и разлика између књиговодствене вредности и фер вредности треба да се рачуноводствено обухвата у складу са параграфом 64.

63. Ако, као резултат промене намере или способности или у ретким случајевима када поуздано одмеравање фер вредности није више могуће (видети параграфе 48(ц) и 49) или зато што су “две претходне финансијске године” поменуте у параграфу 10 прошле, постаје прикладно преносити финансијско средство или финансијску обавезу по набавној вредности или по амортизованој вредности, а не по фер вредности, фер вредност књиговодствене вредности финансијског средства или финансијске обавезе на тај датум постаје њихова нова набавна вредност или амортизована вредност, како је применљиво. Сваки претходни добитак или губитак од тог средства који је признат у нето имовину/капитал у складу са параграфом 64(б) треба да се рачуноводствено обухвата на следећи начин:

(а) У случају финансијског средства са фиксним доспећем, добитак или губитак треба да се амортизују у суфициту или дефициту током преосталог трајања инвестиције која се држи до доспећа коришћењем метода ефективне камате. Свака разлика између нове амортизоване вредности и износа на доспећу треба да се такође амортизује током преосталог трајања финансијског средства коришћењем метода ефективне камате, слично амортизацији премије или дисконта. Уколико дође до накнадног умањења вредности финансијског средства, сваки добитак или губитак који је признаван у нето имовину/капитал се рекласификује из нето имовине/капитала у суфицит или дефицит у складу са параграфом 76.

(б) У случају финансијског средства које нема фиксно доспеће, добитак или губитак се признаје у суфициту или дефициту када се финансијско средство прода или отуђи на други начин. Уколико дође до накнадног умањења вредности финансијског средства, сваки претходни добитак или губитак који је признаван у нето имовини/капиталу се рекласификује из нето имовине/капитала у суфицит или дефицит у складу са параграфом 76.

Добици и губици

64. Добитак или губитак који се јавља услед промене фер вредности финансијског средства или финансијске обавезе која није део односа хеџинга (видети параграфе 99-113), треба да се признаје на следећи начин:

(а) Добитак или губитак од финансијског средства или финансијске обавезе класификованих по фер вредности кроз суфицит или дефицит успеха треба да се признаје у суфициту или дефициту.

(б) Добитак или губитак од финансијског средства расположивог за продају треба да се признаје директно у нето имовини/капиталу кроз извештај о променама на нето имовини/капиталу (видети МРС-ЈС 1, (осим за трошкове од умањења вредности (видети параграфе 76-79) и девизне добитке и губитке (видети Прилог А параграф АГ116), док финансијско средство не престане да се признаје. Тада ће акумулирани добитак или губитак претходно признат у нето имовини/капиталу бити признат у суфициту или дефициту. Међутим, камата израчуната коришћењем метода ефективне камате (видети параграф 10) се признаје у суфициту или дефициту. Дивиденде и сличне расподеле од инструмента капитала расположивог за продају се признају у суфициту или дефициту када се установи право ентитета да прима уплате (видети

МРС-ЈС 9).

65. За она финансијска средства и финансијске обавезе која се књиже по амортизованој вредности (видети параграфе 48 и 49), добитак или губитак се признаје у суфициту или дефициту када се престало са признавањем тог финансијског средства или обавезе или му је вредности умањена, као и кроз процес амортизације. Међутим, за финансијска средства или финансијске обавезе које су ставке хединга (видети параграфе 87–94 и Прилог А параграфи АГ131–АГ141) рачуноводствено обухватање добитака или губитака треба да буде у складу са параграфима 99–113.

66. Ако неки ентитет признаје финансијска средства коришћењем рачуноводствених података на датум измирења (видети параграф 40 и Прилог А параграфе АГ68 и АГ71), свака промена фер вредности тог средства која треба да се добије током периода између датума продаје и датума измирења се не признаје за средства пренета по набавној вредности или по амортизованој вредности (осим губитака због умањења вредности). За средства која се књиже по фер вредности, међутим, промена фер вредности треба да се признаје у суфициту или дефициту, или у нето имовини/капиталу, како је прикладно по параграфу 64.

Умањење вредности и ненаплативост финансијских средстава

67. Ентитет треба да процењује на крају сваког извештајног периода да ли постоји неки објективан доказ да је дошло до умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава. Ако постоји такав доказ, тај ентитет треба да примењује параграф 72 (за финансијска средства која се књиже по амортизованој вредности), параграф 75 (за финансијска средства која се књиже по набавној вредности) или параграф 76 (за финансијска средства која су расположива за продају) да би се одредио износ сваког губитка услед умањења вредности.

68. Финансијско средство или група финансијских средстава је умањене вредности, или су претрпљени губици због умањења вредности ако, и само ако, постоји објективни доказ умањења вредности као резултат догађаја који се одиграо после првобитног признавања средства (“настанак губитка”) и тај настанак губитка (или настанци губитка) има утицаја на процењене будуће токове готовине од финансијског средства или групе финансијских средстава који се могу поуздано проценити. Може се догодити да није могуће утврдити један, засебан догађај који је проузроковао умањење вредности. Чешће је умањење вредности проузроковано комбинованим ефектом неколико догађаја. Губици очекивани као резултат будућих догађаја, без обзира колико вероватни, се не признају. Објективни доказ да је дошло до умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава обухвата уочљиве податке које власник средства може да примети о настанку губитка:

- (а) значајној финансијској тешкоћи емитента или дужника;
- (б) кршењу уговора, као што је неиспуњење обавезе или закаснеле исплате камате или главнице;
- (ц) гаранцији од стране зајмодавца зајмопримцу, због економских или правних разлога у вези са финансијском тешкоћом зајмопримца, повластице коју зајмодавац не би узимао у обзир у неким другим околностима;
- (д) високој вероватноћи банкрота или друге финансијске реорганизације зајмодавца;
- (е) нестанку активног тржишта за то финансијско средство због финансијских тешкоћа; или
- (ф) уочљивим подацима који показују да постоји мерљиво смањење будућих токова готовине од групе финансијских средстава након почетног признавања тих средстава, мада смањење не може још увек да се утврди за појединачна финансијска средства у групи, укључујући и:
 - (i) штетне промене платежне моћи зајмопримца у групи (на пример, повећан број одложених исплата или повећан број зајмопримца са кредитним картицама који су достигли своја ограничења кредита и исплаћују минимални месечни износ); или
 - (ii) национални или локални економски услови који су у вези са измиривањем обавеза за средства у групи (на пример, повећање степена незапослености зајмопримца у тој географској области, смањење цена некретнина за хипотеке у релевантној области, смањење цена нафте за средства зајма произвођачима нафте, или штетне промене индустријских услова који утичу на зајмопримце у групи).

69. Нестанак активног тржишта зато што се финансијским инструментима одређеног ентитета више не тргује јавно, није доказ умањења вредности. Пад кредитног рејтинга ентитета није, сам по себи, доказ умањења вредности, мада може бити доказ умањења вредности када се узму у обзир и

друге доступне информације. Пад фер вредности финансијског средства испод набавне или амортизоване вредности није неопходно доказ умањења вредности (на пример, пад фер вредности инвестиције у дужнички инструмент који је резултат повећања каматних стопа ослобођених ризика).

70. Поред врста догађаја описаних у параграфу 68, објективни докази о умањењу вредности инвестиције у инструмент капитала обухватају информације о значајним променама са штетним утицајем које су се одиграле у технолошком, тржишном, економском или правном окружењу у ком емитент послује, и означава да се трошкови инвестиције у инструмент капитала не могу повратити. Значајан или дуготрајан пад фер вредности инвестиције у инструмент капитала испод набавне вредности је такође значајан доказ умањења вредности.
71. У неким случајевима се може догодити да су уочљиви докази потребни за процену износа губитка због умањења вредности финансијског средства ограничени или више нису у потпуности релевантни за актуелне околности. На пример, ово може да буде случај када је зајмодавац у финансијским тешкоћама и када постоји недовољно доступних података из прошлости који се односе на сличне зајмодавце. У таквим случајевима, ентитет користи своје искуство и расуђивање да коригује уочљиве податке за групу финансијских средстава да би они одразили актуелне околности (видети параграф AG122). Коришћење разумних процена је кључни део састављања финансијских извештаја и не смањује њихову поузданост.

Финансијска средства која се књиже по амортизованој вредности

72. **Ако постоји објективни доказ да је настао губитак због умањења вредности од зајмова или потраживања или инвестиција које се држе до доспећа које се књиже по амортизованој вредности, износ губитка се одмерава као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности процењених будућих токова готовине (искључујући будуће кредитне губитке који нису настали) дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи финансијског средства (то јест, ефективној каматној стопи израчунатој приликом првобитног признавања). Књиговодствена вредност средства треба да се смањи или директно или коришћењем рачуна за надокнаде. Износ губитка треба да се призна у суфициту или дефициту.**
73. Ентитет прво процењује да ли објективни доказ умањења вредности постоји појединачно за средства која су појединачно значајна, појединачно или заједнички за финансијска средства која нису појединачно значајна (видети параграф 68). Ако ентитет одреди да не постоји објективни доказ умањења вредности за финансијско средство које се појединачно процењује, било да је значајно или не, он укључује то средство у групу финансијских средстава са сличним карактеристикама кредитног ризика и заједнички их процењује због умањења вредности. Средства која се појединачно процењују због умањења вредности и за која је губитак од умањења вредности признат или наставља да се признаје, се не укључују у заједничку процену због умањења вредности.
74. **Ако се, у наредном периоду, износ умањења вредности смањи и ако се то смањење може објективно довести у везу са догађајем који се одиграо после признавања умањења вредности (као што је побољшање дужничког кредитног рејтинга), претходно признати губитак због умањења вредности треба да се сторнира или директно или кориговањем рачуна за надокнаде. Сторнирање не треба да има за резултат књиговодствену вредност финансијског средства која прелази оно што би била амортизована вредност, у случају да умањење вредности није било признато, на датум када је извршено сторнирање умањења вредности. Износ сторнирања треба да се призна у суфициту или дефициту.**

Финансијска средства која се књиже по набавној вредности

75. **Ако постоји објективни доказ да је губитак због умањења вредности настао за некотирани инструмент капитала који се не књижи по фер вредности зато што се фер вредност не може поуздано одмерити, или за дериватно средство које је повезано са и мора бити измирено испоруком таквог некотираног инструмента капитала, износ умањења вредности се одмерава као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности процењених будућих токова готовине дисконтованих по**

тренутној тржишној стопи приноса за слично финансијско средство (видети параграф 48(ц) и Прилог А параграфе AG113 и AG114). Такви губици због умањења вредности не треба да се сторнирају.

Финансијска средства расположива за продају

76. Када се пад фер вредности финансијског средства расположивог за продају призна у нето имовину/капитал и када постоји објективни доказ умањења вредности средства (видети параграф 68), акумулирани губитак који је признат директно у нето имовини/капиталу треба да се уклони из нето имовине/капитала и призна као суфицит или дефицит, иако признавање финансијског средства није било престало.
77. Износ акумулираног губитка који је уклоњен из нето имовине/капитала и признат у суфициту или дефициту према параграфу 76 треба да буде разлика између трошкова стицања (нето од сваке исплате главнице и амортизације) и текуће фер вредности, умањена за сваки губитак због умањења вредности тог средства који је претходно признат кроз суфицит или дефицит.
78. Губици због умањења вредности признати у суфициту или дефициту за инвестицију у инструмент капитала класификован као расположив за продају не треба да буде сторниран кроз суфицит или дефицит.
79. Ако се, у наредном периоду, фер вредност дужничког инструмента класификованог као онај који је расположив за продају повећа и ако се то повећање буде могло објективно довести у везу са догађајем који се одиграо након што је губитак због умањења вредности признат у суфициту или дефициту, губитак због умањења вредности треба да се сторнира, а износ сторнирања призна у суфициту или дефициту.

Хеџинг

80. Ако постоји назначени однос хеџинга између инструмента хеџинга и са њим повезане ставке која је предмет хеџинга као што је описано у параграфима 95–98 и Прилогу А параграфима AG142–AG144, рачуноводствено обухватање добитака или губитака од инструмента хеџинга и ставке хеџинга треба да буде у складу са параграфима 99–113.

Инструменти хеџинга

Инструменти који се квалификују

81. Овај стандард не ограничава околности у којима дериват може бити назначен као инструмент хеџинга, ако се задовоље услови из параграфа 98, изузев за одређене продате опције (видети Прилог А параграф AG127). Међутим, недериватно финансијско средство или недериватна финансијска обавеза могу бити назначени као инструменти хеџинга, само за хеџинг од девизних ризика.

82. У сврхе рачуноводства хеџинга, само инструменти који укључују спољну страну у односу на ентитет који извештава (то јест, спољну за групу или појединачни ентитет о ком се извештава) могу да буду назначени као инструменти хеџинга. Мада појединачни ентитети унутар консолидоване групе или одељења унутар ентитета могу ући у хеџинг трансакције са другим ентитетима унутар групе или одељењима унутар ентитета, све трансакције унутар групе се елиминишу приликом консолидације. Стога, такве хеџинг трансакције се не могу квалификовати за рачуноводство хеџинга у појединачним или засебним финансијским извештајима појединачних ентитета унутар групе под условом да су они спољни за појединачни ентитет о ком се извештава.

Назначавање инструмента хеџинга

83. Обично постоји јединствено одмеравање фер вредности за инструмент хеџинга у целини, и фактори који узрокују промене фер вредности су међусобно зависни. На тај начин, ентитет именује однос хеџинга за инструмент хеџинга у целини. Једини дозвољени изузеци су:

(а) одвајање унутрашње вредности и временске вредности уговора о опцији и назначавање као инструмента хеџинга само промене унутрашње вредности опције и искључивање промене временске вредности; и

(б) одвајање елемента камате и промптне цене форвард уговора.

Ови изузеци су дозвољени зато што унутрашња вредност опције и премија форвард уговора могу обично да се одмеравају засебно. Динамична стратегија хеџинга која процењује и унутрашњу вредност и временску вредност уговора о опцији може да се квалификује за рачуноводство хеџинга.

84. Део читавог инструмента хеџинга, као што је 50% номиналног износа, може бити назначено као инструмент хеџинга у односу хеџинга. Међутим, однос хеџинга не мора да се назначи само за део временског периода током ког инструмент хеџинга остаје неизмирен.

85. Један инструмент хеџинга се може назначити као хеџинг више од једне врсте ризика под условом да се (а) ризици који су предмет хеџинга могу јасно утврдити; (б) ефективност хеџинга може приказати; и (ц) могуће обезбедити да постоји посебно назначавање за инструмент хеџинга и различите позиције ризика.

86. Два или више деривата, или њихови делови (или, у случају хеџинга валутног ризика, два или више недеривата, или њихови делови, или комбинација деривата и недеривата или њихових делова), се могу посматрати у комбинацији или заједнички назначени као инструмент хеџинга. Међутим, доња или горња граница каматне стопе или други дериватни инструмент који комбинује продату опцију и купљену опцију се не квалификује као инструмент хеџинга ако је он, у ствари, нето продата опција (за коју је добијена нето премија). Слично, два или више инструмента (или њихови делови) могу бити назначени као инструмент хеџинга само ако ниједан од њих није продата опција или нето продата опција.

Ставке хеџинга

Ставке које се квалификују

87. Ставка хеџинга може бити признато средство или обавеза, непризната утврђена обавеза, врло вероватна предвиђена будућа трансакција, или нето инвестиција у инострано пословање. Ставка хеџинга може бити (а) једно средство, обавеза, утврђена обавеза, предвиђена трансакција, нето инвестиција у инострано пословање или (б) група средстава, обавеза, утврђених обавеза, врло вероватних предвиђених трансакција или нето инвестиција у инострано пословање са сличним карактеристикама ризика или (ц) само у портфељу хеџинга ризика каматних стопа, део портфеља финансијских средстава или финансијских обавеза које деле ризик који је предмет хеџинга.

88. За разлику од зајмова и потраживања, инвестиција која се држи до доспећа не може да буде ставка хеџинга у погледу ризика каматне стопе или ризика од плаћања унапред зато што назначавање неке инвестиције као инвестиције која се држи до доспећа захтева намеру да се инвестиција држи до доспећа без обзира на промене фер вредности или токова готовине такве инвестиције које се могу приписати променама каматних стопа. Међутим, инвестиција која се држи до доспећа може бити ставка хеџинга у погледу ризика од промена девизних курсева и кредитног ризика.

89. У сврхе рачуноводства хеџинга, само средства, обавезе, утврђене обавезе и врло вероватне предвиђене трансакције које обухватају страну која је спољашња за ентитет могу да се назначе као ставке хеџинга. Следи да рачуноводство хеџинга може да се примени на трансакције између ентитета или сегменте у истој групи само у појединачним или засебним финансијским извештајима тих ентитета, а не у консолидованим финансијским извештајима групе. Као изузетак, девизни ризик монетарне ставке унутар групе (на пример, дуговање/потраживање између два контролисана ентитета) може да се квалификује као ставка хеџинга у консолидованим финансијским извештајима ако има за резултат изложеност добицима или губицима од девизних курсева који нису у потпуности елиминисани после консолидације у складу са МРС-ЈС 4 „Ефекти промена девизних курсева“. У складу са МРС-ЈС 4, добици и губици од монетарних ставки унутар групе се не елиминишу у потпуности после консолидовања када се монетарна ставка унутар групе преноси између два ентитета из групе која имају различите функционалне валуте. Поред тога, девизни ризик веома вероватне и предвидиве трансакције унутар групе може да се квалификује као ставка хеџинга у консолидованим финансијским извештајима под условом да је трансакција назначена у валути која није функционална валута ентитета који учествује у тој трансакцији и девизни ризик ће утицати на консолидовани суфицит или дефицит.

Назначавање финансијских ставки као ставки хеџинга

90. Ако је ставка хеџинга финансијско средство или финансијска обавеза, она може да буде ставка хеџинга у погледу ризика повезаних само са делом његових токова готовине или фер вредности (као што је један или више одабраних уговорних токова готовине или њихових делова или процента њихове фер вредности), под условом да ефективност може да се одмери. На пример, део изложености каматне стопе средства или обавезе који носе камату, који се може утврдити и одвојено одмерити, може да се назначи као ризик који је предмет хеџинга (као што је каматна стопа ослобођена ризика

или компонента бенчмарк (референтне) каматне стопе од укупне изложености каматне стопе финансијског инструмента који је предмет хеџинга).

91. У хеџингу фер вредности од изложености каматне стопе портфеља, финансијских средстава или финансијских обавеза (и само у таквом хеџингу), део који је био предмет хеџинга може бити одређен помоћу износа валуте (на пример, износа у доларима, еврима, фунтама или рандима) уместо као појединачно средство (или обавеза). Иако портфељ може, за сврхе управљања ризиком, укључити средства и обавезе, назначени износ је износ средстава или износ обавеза. Назначавање нето износа обухватањем средстава и обавеза заједно није дозвољено. Ентитет може извршити хеџинг дела ризика каматне стопе везаног за назначени износ. На пример, у случају хеџинга портфеља који садржи средства која се плаћају унапред, ентитет може да изврши хеџинг промене фер вредности која се може приписати промени каматне стопе која је била предмет хеџинга на основу очекиваних, а не уговорних, датума поновног одређивања цена. Када се део који је предмет хеџинга заснива на очекиваним датумима поновног одређивања цена, ефекат који те промене каматне стопе, која је била предмет хеџинга, имају на те очекиване датуме, треба да се укључи приликом одређивања промене фер вредности ставке хеџинга. Сходно томе, ако је портфељ, који садржи ставке које се плаћају унапред, предмет хеџинга дериватом који се не плаћа унапред, долази до неефективности ако се измене датума када се очекује плаћање унапред ставки у портфељу који је предмет хеџинга, или ако се стварни датуми плаћања унапред разликују од очекиваних датума.

Назначавање нефинансијских ставки као ставки хеџинга

92. Ако је ставка хеџинга нефинансијско средство или нефинансијска обавеза, она треба да буде назначена као ставка хеџинга или (а) за девизне ризике или (б) у целини за све ризике, због тежине раздвајања и одмеравања одговарајућег дела токова готовине или промена фер вредности које се могу приписати посебним ризицима, који нису девизни ризици.

Назначавање групе ставки као ставки хеџинга

93. Слична средства или сличне обавезе треба да се групишу и да се врши хеџинг групе, само ако појединачна средства или појединачне обавезе у тој групи имају исту изложеност ризицима за коју су назначени да их хеџинг штити. Шта више, очекиваће се да промена фер вредности која се може приписати ризику од хеџинга за сваку појединачну ставку у групи буде приближно пропорционална укупној промени фер вредности која се може приписати хеџингу ризика групе ставки.

94. Због тога што ентитет процењује ефективност хеџинга поређењем промена фер вредности или промена тока готовине инструмента хеџинга (или групе сличних инструмената хеџинга) и ставке хеџинга (или групе сличних ставки хеџинга), поређење инструмента хеџинга са укупном нето позицијом (на пример, нето свих средстава са фиксном стопом и свих обавеза са фиксном стопом са сличним доспећима), а не са посебном ставком хеџинга, се не квалификује као рачуноводство хеџинга.

Рачуноводство хеџинга

95. Рачуноводство хеџинга признаје ефекте пребијања на суфицит или дефицит промена фер вредности инструмента хеџинга и ставке хеџинга.

96. Постоје три врсте односа хеџинга:

(а) хеџинг фер вредности: хеџинг изложености променама фер вредности признатог средства или обавезе, или непризнате утврђене обавезе, или идентификовани део таквог средства, обавезе, или утврђене обавезе који се може приписати одређеном ризику и који може утицати на суфицит или дефицит.

(б) хеџинг токова готовине: хеџинг изложености варијабилности токова готовине који (i) се може приписати одређеном ризику у вези са признатим средством или обавезом (као што су све или неке будуће исплате камате по основу дуга са варијабилном стопом) или са врло вероватном предвиђеном трансакцијом и који (ii) би могао да утиче на суфицит или дефицит.

(ц) хеџинг нето инвестиције у инострано пословање као што је дефинисано у МРС-ЈС 4.

97. Хеџинг девизног ризика утврђене обавезе може да се рачуноводствено обухвата као хеџинг фер вредности или хеџинг токова готовине.

98. Однос хеџинга се квалификује за рачуноводство хеџинга како је изложено у параграфима 99–113 ако, и само ако, се задовоље сви следећи услови:

(а) ако на почетку хеџинга постоји формално назначавање и документација о односу хеџинга и циљ за управљање ризицима неког ентитета, као и стратегија за вршење хеџинга. Та

документација треба да укључи идентификацију инструмента хеџинга, ставке хеџинга или трансакције у вези са њим, природу ризика који је предмет хеџинга, као и то како ће ентитет проценити ефективност инструмента хеџинга приликом пребијања изложености променама фер вредности ставке хеџинга или променама токова готовине трансакције која је предмет хеџинга, а који се може приписати ризику који је предмет хеџинга;

(б) очекује се да хеџинг буде веома ефективан (видети Прилог А параграфе AG105–AG113) приликом пребијања промена фер вредности или токова готовине приписивих ризику који је предмет хеџинга, у складу са првобитно документованом стратегијом управљања ризиком за тај одређени однос хеџинга;

(ц) за хеџинге токова готовине, предвиђена трансакција које је предмет хеџинга мора бити веома вероватна и мора представљати изложеност променама токова готовине који би на крају могли да утичу на суфицит или дефицит.

(д) ефективност хеџинга се може поуздано одмерити, то јест, фер вредност или токови готовине ставке хеџинга приписиви ризику који је предмет хеџинга и фер вредности инструмента хеџинга се могу поуздано одмерити (видети параграфе 48 и 49 и Прилог А параграфе AG113 и AG 114 за упутство о одређивању фер вредности).

(е) хеџинг се стално процењује и одређује се да је стварно био веома ефективан током периода финансијског извештавања за које је хеџинг био назначен.

Хеџинг фер вредности

99. Ако хеџинг фер вредности задовољава услове из параграфа 98 током периода финансијског извештавања, он треба да се рачуноводствено обухвата на следећи начин:

(а) добитак или губитак од поновног одмеравања инструмента хеџинга по фер вредности (за дериватни инструмент хеџинга) или девизне компоненте његове књиговодствене вредности одмерене у складу са MPC-JC 4 (за недериватни инструмент хеџинга) треба да се признаје у суфициту или дефициту; и

(б) добитак или губитак од ставке хеџинга који се може приписати ризику који је предмет хеџинга треба да се коригује према књиговодственој вредности ставке хеџинга и да се призна у суфициту или дефициту. Ово се примењује чак и када је ставка хеџинга иначе одмерена по набавној вредности. Признавање добитка или губитка приписивог ризику који је предмет хеџинга се примењује ако је ставка хеџинга финансијско средство расположиво за продају.

100. За хеџинг фер вредности изложености каматне стопе дела портфеља финансијских средстава или финансијских обавеза (и само у таквом хеџингу), захтев у параграфу 99(б) може бити испуњен презентовањем добитка или губитка приписивог ставки хеџинга или:

(а) у засебној линијској ставки у оквиру средства, за оне временске периоде поновног одређивања цена за које је ставка хеџинга средство; или

(б) у засебној линијској ставки у оквиру обавеза, за оне временске периоде поновног одређивања цена за које је ставка хеџинга обавеза.

Засебне линијске ставке из (а) и (б) треба презентовати уз финансијска средства или финансијске обавезе. Износе обухваћене овим линијским ставкама треба уклонити из извештаја о финансијској позицији када средства или обавезе на које се ове ставке односе престану да се признају.

101. Ако су предмет хеџинга само одређени ризици који се могу приписати ставки хеџинга, признате промене фер вредности ставке хеџинга које нису у вези са ризиком који је предмет хеџинга се признају као што је изложено у параграфу 64.

102. Ентитет треба да проспективно престане да признаје рачуноводство хеџинга одређено параграфом 99 ако:

(а) инструмент хеџинга истекне или се прода, закључи или изврши (у ову сврху замена или продужење доспећа инструмент хеџинга са другим инструментом хеџинга се не сматра истеком или закључивањем ако је таква замена или продужење доспећа део документоване стратегије хеџинга тог ентитета);

(б) хеџинг више не задовољава критеријуме за рачуноводство хеџинга из параграфа 98; или

(ц) ентитет опозове назначивање.

103. На основу параграфа 99(б), свако кориговање књиговодствене вредности финансијског инструмента који је предмет хеџинга за који се користи метод ефективне камате (у случају портфеља хеџинга ризика каматне стопе, у засебној линијској ставки извештаја о финансијској

позицији описаној у параграфу 100) треба да се амортизује у суфициту или дефициту. Амортизација може почети чим дође до кориговања и не сме почети касније но када ставка хеџинга престаје да се коригује због промена фер вредности приписивим ризику који је предмет хеџинга. Кориговање се заснива на рекалкулацији каматне стопе на датум почетка амортизације. Ипак, ако, у случају хеџинга фер вредности изложености каматној стопи портфеља финансијског средства или финансијских обавеза (и само у таквом хеџингу), амортизација коришћењем рекакулисане каматне стопе није изводљива, кориговање треба да се амортизује коришћењем праволинијског метода. Кориговање треба да се потпуно амортизује до доспећа финансијског инструмента или, у случају хеџинга портфеља ризика каматне стопе, по истеку релевантног временског периода поновно одређивања цена.

104. Када се непризната утврђена обавеза назначи као ставка хеџинга, накнадне кумулативне промене фер вредности утврђене обавезе које се могу приписати ризику који је предмет хеџинга се признају као средство или обавеза са одговарајућим добитком или губитком који се признаје у суфициту или дефициту (видети параграф 99(б)). Промене фер вредности инструмента хеџинга се такође признају у суфициту или дефициту.

105. Када ентитет закључи утврђену обавезу за стицање средства или преузимање обавезе која је ставка хеџинга у хеџингу фер вредности, почетна књиговодствена вредност средства или обавезе која је резултат тога што ентитет испуњава утврђену обавезу се коригује да би се обухватила укупна промена фер вредности утврђене обавезе која се може приписати ризику који је предмет хеџинга који је признат у извештају о финансијској позицији.

Хеџинг токова готовине

106. Ако хеџинг токова готовине задовољава услове параграфа 98 током датог периода, рачуноводствено се обухвата на следећи начин:

(а) део добитка или губитка од инструмента хеџинга који се одређује као ефективни хеџинг (видети параграф 98) признаје се у директно у нето имовину/капитал, кроз извештај о променама на нето имовини/капиталу; и

(б) неефективни део добитка или губитка од инструмента хеџинга се признаје у суфицит или дефицит.

107. Још одређеније, хеџинг токова готовине се рачуноводствено обухвата на следећи начин:

(а) засебна компонента нето имовине/капитала повезана са ставком хеџинга се коригује према мањем од следећег (у апсолутним износима):

(i) укупном добитку или губитку од инструмента хеџинга од почетка хеџинга; и

(ii) укупној промени фер вредности (садашња вредност) очекиваних будућих токова готовине ставке хеџинга од почетка хеџинга;

(б) сваки преостали добитак или губитак од инструмента хеџинга или његове назначене компоненте (то није ефективан хеџинг) се признаје у суфициту или дефициту; и

(ц) ако је документована стратегија ентитета за управљање ризиком за одређени однос хеџинга искључивање из процене ефективности хеџинга одређене компоненте добитка или губитка или токова готовине са њима у вези од инструмента хеџинга (видети параграфе 83, 84 и 98(а)), та искључена компонента добитка или губитка се признаје у складу са параграфом 64.

108. Ако хеџинг предвиђене трансакције накнадно има за резултат признавање средства или обавезе, добици или губици у вези са њима који су били признавани директно у нето имовини/капиталу у складу са параграфом 106 треба да се рекласификују у суфицит или дефицит у истом периоду или периодима током којих хеџинг предвиђених токова гоовине утиче на суфицит или дефицит (као у периодима када се признаје приход или расход по основу камате). Међутим, ако ентитет очекује да сав или део губитка који је признат директно у у нето имовини/капиталу не буде повраћен у току једног или више будућих периода, он треба да рекласификује износ који није очекивао да буде повраћен у суфицит или дефицит.

109. Ако хеџинг предвиђене трансакције накнадно има за резултат признавање нефинансијског средства или нефинансијске обавезе, или предвиђена трансакција за нефинансијско средство или нефинансијску обавезу постаје утврђена обавеза на коју се примењује рачуноводство хеџинга фер вредности, онда ентитет треба да усваји или (а) или (б) из даљег текста:

(а) он рекласификује добитке и губитке који су у вези са тим који су били признати

директно у нето имовини/капиталу у складу са параграфом 106 у суфицит или дефицит у истом периоду или периодима током ког/којих стечено средство или преузета обавеза утичу на суфицит или дефицит (као што су периоди у којима се признају трошкови амортизације или трошкови продаје). Међутим, ако ентитет очекује да сви или део губитка признатог директно у нето имовини/капиталу не буде повраћен у току једног или више будућих периода, он треба да рекласификује износ за који не очекује да буде повраћен из нето имовине/капитала у суфицит или дефицит.

(б) он уклања добитке и губитке који су с тим у вези и који су били признати директно у нето имовини/капиталу у складу са параграфом 106, и укључује их у почетну цену или другу књиговодствену вредност средства или обавезе.

110. Ентитет треба да усвоји или (а) или (б) из параграфа 109 као рачуноводствену политику и примењује је доследно на све хеџинге на које се односи параграф 109.

111. За све хеџинге токова готовине који нису обухваћени параграфима 108 и 109, износи који су били признати директно у нето имовини/капиталу признају се у суфициту или дефициту у истом периоду или периодима током ког/којих су предвиђени токови готовине који су предмет хеџинга утицали на суфицит или дефицит (на пример, када се предвиђена трансакција заиста догоди).

112. У свим следећим околностима ентитет треба да проспективно прекине рачуноводство хеџинга одређено параграфима 106–111:

(а) Инструмент хеџинга истекне или се прода, закључи или изврши (у ову сврху, замена инструмента хеџинга другим инструментом хеџинга или продужење доспећа се не сматра истицањем или закључењем ако је таква замена или продужење доспећа део документоване стратегије хеџинга тог ентитета). У овом случају, укупни добитак или губитак од инструмента хеџинга који је признат директно у нето имовини/капиталу од периода када је хеџинг био ефективан (видети параграф 106(а)) треба да остане засебно у капиталу док се не догоди предвиђена трансакција. Када се та трансакција догоди, примењују се параграфи 108, 109 или 111.

(б) Хеџинг више не задовољава критеријуме за рачуноводство хеџинга из параграфа 98. У овом случају, укупни добитак или губитак од инструмента хеџинга који је признат директно у нето имовини/капиталу од периода када је хеџинг био ефективан (видети параграф 106(а)) треба да остане засебно у капиталу док се не догоди предвиђена трансакција. Када се та трансакција догоди, примењују се параграфи 108, 109 или 111.

(ц) Више се не очекује да ће се предвиђена трансакција догодити, у ком случају сваки укупни добитак или губитак са тим у вези који је признат директно у нето имовини/капиталу од периода када је хеџинг био ефективан (видети параграф 106(а)) признаје се у суфициту или дефициту. Предвиђена трансакција која није више врло вероватна (видети параграф 88(ц)) се још увек може десити.

(д) Ентитет опозива назначавање. За хеџинге предвиђене трансакције, укупни добитак или губитак од инструмента хеџинга који је признат директно у нето имовини/капиталу од периода када је хеџинг био ефективан (видети параграф 106(а)) остаје засебно признат у нето имовини/капиталу, док се не догоди предвиђена трансакција или док не престане да се очекује њено догађање. Када се трансакција догоди, примењује се параграф 108, 109 или 111. Ако се више не очекује да се трансакција догоди, укупни добитак или губитак који је био признаван директно у нето имовини/капиталу, ризнаје се у суфициту или дефициту.

Хеџинг нето инвестиције

113. Хеџинг нето инвестиције у инострано пословање, укључујући и хеџинг монетарне ставке који се рачуноводствено обухвата као део нето инвестиције (видети MPC-JC 4), рачуноводствено се обухвата слично хеџингу токова готовине:

(а) део добитка или губитка од инструмента хеџинга који је одређен да буде ефективни хеџинг (видети параграф 98) признаје се директно у нето имовини/капиталу кроз извештај о променама на нето имовини/капиталу; и

(б) неефективан део се признаје у суфициту или дефициту.

Добитак или губитак од инструмента хеџинга који се односи на ефективан део хеџинга који је признат директно у нето имовини/капиталу признаје се у суфициту или дефициту, у складу са

параграфима 56-57 MPC-JC 4 после отуђења или периодичног отуђења иностраног пословања.

Прелазни период

114. Овај стандард се примењује ретроспективно осим у случајевима наведеним у параграфима 115-123. Почетни биланс укупног суфицита или дефицита за најранији претходни презентовани период и све друге упоредне периоде треба да се коригује као да се овај стандард одувек примењивао осим ако би преправљање информација било неизводљиво. Ако је преправљање информација неизводљиво, ентитет треба да обелодани ову чињеницу и назначи обим у ком су информације преправљане.

115. Када се овај стандард примењује по први пут, ентитету је дозвољено да назначи финансијско средство, укључујући и оне коју су можда претходно признати, као расположиво за продају. За свако такво финансијско средство, ентитет признаје све кумулативне промене фер вредности у засебну компоненту нето имовине/капитала до накнадног престанка признавања или умањења вредности, када ентитет треба преноси тај укупни добитак или губитак у суфицит или дефицит. За финансијска средства која су претходно призната, ентитет такође:

(а) преправља финансијско средство користећи ново назначаване у упоредним финансијским извештајима; и

(б) обелодањује фер вредност финансијских средстава на датум назначаванја и њихову класификацију и књиговодствену вредности у претходним финансијским извештајима.

116. Када се овај стандард примењује по први пут, ентитету је дозвољено да назначи финансијско средство или финансијску обавезу, укључујући и оне коју су можда претходно признати, по фер вредности кроз суфицит или дефицит у складу са критеријумима за назначаване наведеним у параграфима 10, 13, 14, 15, 51, AG7-AG16, AG47 и AG48. Уколико је ентитет претходно прознао финансијска средства и финансијске обавезе, примењује се следеће:

(а) Без обзира на параграф 111, сваком финансијском средству или финансијској обавези назначеном по фер вредности кроз суфицит или дефициту складу са овим подпараграфом који су претходно били назначени као ставка хеџинга у рачуноводственим односима хеџинга фер вредности треба да престане назначаване из тих односа у исто време када се назначе по фер вредности кроз суфицит или дефицит.

(б) треба да обелодани фер вредност сваког финансијског средства или финансијске обавезе назначеног у складу са подпараграфом (а) на датум назначаванја, као и њихова класификацију и књиговодствена вредност из претходних финансијских извештаја.

(ц) треба да престане да назначаване свако финансијско средство или финансијску обавезу који су претходно били назначени по фер вредности кроз суфицит или дефицит тако се не квалификује за такво назначаване у складу са тим новим и измењеним параграфима. Када се финансијско средство или финансијска обавеза одмере по амортизованој вредности након престанка назначаванја, датум престанка назначаванја се сматра датумом његовог почетног признавања.

(д) треба да обелодани фер вредност сваког финансијског средства или финансијске обавезе чије је назначаване престало у складу са подпараграфом (ц) на датум престанка назначаванја, као и њихове нове класификације.

117. Ентитет преправља своје упоредне финансијске извештаје користећи нова назначаванја из параграфа 116 под условом да, у случају финансијског средства, финансијске обавезе или групе финансијских средстава, финансијских обавеза или обоје, назначених по фер вредности кроз суфицит или дефицит, ове ставке или групе задовољавају критеријуме у параграфима 10(б)(i), 10(б)(ii) или 13 на почетку упоредног периода или, ако су стечени након почетка упоредног периода, да задовољавају критеријуме у параграфима 10(б)(i), 10(б)(ii) или 13 на датум почетног признавања.

118. Осим како је дозвољено у параграфу 119, ентитет треба да примењује захтеве за престанак признавања из параграфа 17-39 и Прилога А параграфи AG51-AG67 у догледно време. Ако је ентитет престао да признаје финансијска средства по другој рачуноводственој основи као резултат трансакције која се десила пре усвајања овог стандарда и ако та средства не би била призната по овом стандарду, он не признаје ова средства.

119. Без обзира на параграф 118, ентитет може применити захтеве за престанак признавања из параграфа 17-39 и Прилога А параграфи AG51-AG67 ретроспективно од датума који одабере ентитет, под условом да су информације потребне да се примени овај Стандард на средства и

обавезе које престају да се признају као резултат прошлих трансакција прибављене у време првобитног рачуноводствено обухватања ових трансакција.

120. Без обзира на параграф 114, ентитет може применити захтеве дате у последњој реченици параграфа AG108 и параграфа AG109, на један од следећих начина:

- (а) проспективно на трансакције започете након усвајања овог Стандарда; или
- (б) ретроспективно од датума који одабере ентитет, под условом да су информације потребне за примену овог Стандарда на имовину и обавезе настале као резултат прошлих трансакција, прикупљене у време почетног рачуноводственог обухватања тих трансакција.

121. Ентитет не коригује књиговодствену вредност нефинансијских средстава и нефинансијских обавеза да би искључио добитке и губитке који су у вези са хеџингом токова готовине који је био укључен у књиговодствену вредност пре почетка финансијске године у којој је овај стандард први пут примењен. На почетку финансијског периода у ком је овај стандард први пут примењен, сваки износ признат директно у нето имовини/капиталу за хеџинг утврђене обавезе која се према овом стандарду рачуноводствено обухвата као хеџинг фер вредности треба да се рекласификује као средство или обавеза, осим за хеџинг девизног ризика који наставља да се третира као хеџинг токова готовине.

122. Ако ентитет назначи ставку хеџинга као екстерну предвиђену трансакцију која:

- (а) је назначена у функционалној валути ентитета који учествује у трансакцији,
- (б) узрокује изложеност која ће имати ефекта на консолидовани суфицит или дефицит (то јест, назначена је у валути која није валута за презентацију економског ентитета), и
- (ц) би се квалификовала за рачуноводство хеџинга да није назначена у функционалној валути ентитета који у њој учествује,

он може да примењује рачуноводство хеџинга на консолидоване финансијске извештаје у периоду/има пре датума прве примене последње реченице параграфа 89, као и параграфа AG9133.

123. Ентитет не треба да примењују параграф AG134 на упоредне информације које се односе на периоде пре датума примене последње реченице параграфа 89 и параграфа AG133.

Датум примене

124. Ентитет примењује овај стандард за годишње финансијске извештаје који се односе на периоде који почињу на дан 1. јануара 2013. године или касније. Ранија примена се подстиче. Ако ентитет примењује овај стандард за неки период који почиње пре 1. јануара 2013. године, он обелодањује ту чињеницу.

125. Ентитет не примењује овај стандард пре 1. јануара 2013. године осим ако не примењује и MPC-JC 28 и MPC-JC 30.

125А. Параграф 2 је измењен објављивањем IPSAS 32, Уговори о концесији за пружање услуга: Давалац, у октобру 2011. године. Ентитет примењује ову измену за годишње финансијске извештаје који обухватају периоде који почињу 1. јануара 2014. године или касније. Ранија примена се подстиче. Ако ентитет примењује ове измене за периоде пре 1. јануара 2014. године, треба да обелодани ту чињеницу и да истовремено примењује IPSAS 32, измене параграфа 6 и 42А IPSAS 5, измене параграфа 25-27 и 85Б IPSAS 13, измене параграфа 5, 7 и 107Ц IPSAS 17 и измене параграфа 6 и 132А IPSAS 31.

126. Када ентитет усвоји обрачунску основу рачуноводства, као што дефинишу MPC-JC, за сврхе финансијског извештавања, после овог датума ступања на снагу, овај стандард се примењује на годишње финансијске извештаје ентитета који се односе на периоде који почињу на датум усвајања или после њега.

Упутство за примену

Овај прилог чини саставни део овог стандарда.

Делокруг (параграфи 2 – 8)

AG1. Овај стандард не мења захтеве који се односе на планове о примањима запослених у складу са релевантним међународним или националним стандардима рачуноводства и извештавања о плановима пензијских примања и тантијемама које се заснивају на обиму продаје или прихода од услуга који се рачуноводствено обухватају према МРС-ЈС 9.

Инвестиције у контролисане ентитете, придружене ентитете и заједничке подухвате

AG2. Понекад, ентитет чини оно што сматра “стратешком инвестицијом” у инструменте капитала које емитује други ентитет, са намером да успостави или одржи дугорочни пословни однос са ентитетом у који је инвестирано. Ентитет инвеститор користи МРС-ЈС 7 за одређивање да ли је рачуноводствени метод удела прикладан за такву инвестицију. Слично, ентитет инвеститор користи МРС-ЈС 8 за одређивање да ли су за такву инвестицију прикладни метод пропорционалне консолидације или метод удела. Ако нису прикладни ни метод пропорционалне консолидације ни метод удела, ентитет примењује овај стандард на ту стратешку инвестицију.

Уговори о осигурању

AG3. Овај стандард се примењује на финансијска средства и финансијске обавезе осигуратеља, које нису права и обавезе које се избацују према параграфу 2(е) зато што оне настају према уговорима о осигурању. Међутим, ентитет примењује овај стандард на:

- уговоре о финансијском осигурању, осим оних које емитент сам одабере да третира као уговоре о осигурању у складу са МРС-ЈС 28;
- уграђене деривате укључене у уговоре о осигурању.

Ентитет може, али се од њега не захтева да примењује овај стандард на друге уговоре о осигурању који укључују пренос финансијског ризика.

AG4. Уговори о финансијским гаранцијама могу имати различите правне облике, као што су гаранција, неки облици акредитива, уговор о неиспуњењу обавезе отплате кредита или уговор о осигурању. Њихов рачуноводствени поступак не зависи од њиховог правног облика. Ово што следи су примери одговарајућег поступка (видети параграф 2(е)):

(а) Мада уговор о финансијској гаранцији задовољава дефиницију уговора о осигурању ако је пренети ризик значајан, емитент примењује овај стандард. Ипак, под одређеним околностима емитент може одабрати да третира уговоре о финансијској гаранцији као уговоре о осигурању финансијских инструмената применом МРС-ЈС 28 ако је емитент претходно усвојио рачуноводствену политику која третира уговоре о финансијској гаранцији као уговоре о осигурању и примењује рачуноводство примењиво на уговоре о осигурању, емитент може одабрати да примењује било овај стандард било релевантан међународни или национални рачуноводствени стандард о уговорима о осигурању на такве уговоре о финансијској гаранцији. Ако се примењује овај стандард, параграф 45 захтева од емитента да призна уговор о финансијској гаранцији на почетку по фер вредности. Ако је уговор о финансијској гаранцији емитован неповезаној страни у изолованој независној трансакцији, његова фер вредност на почетку ће вероватно бити једнака добијеној премији, осим ако не постоји доказ за супротно. Након тога, осим ако уговор о финансијској гаранцији није на почетку назначен по фер вредности кроз суфицит или дефицит или осим ако се не примењују параграфи од 31 до 39 и од AG62 до AG67 (када се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања или када се примењује приступ сталног учешћа), емитент га одмерава према вишем износу између:

- (i) износа одређеног у складу са МРС-ЈС 19; и
- (ii) Износа који је признат на почетку умањен, када је то прикладно, за укупну амортизацију признату у складу са МРС-ЈС 9 (видети параграф 49(ц)).

(б) Неке гаранције у вези са кредитом не захтевају, као предуслов за исплату, да је ималац изложен, или да је претрпео губитак зато што дужник није на време извршио исплату средства које се гарантује. Пример такве гаранције је гаранција која захтева исплате као одговор на промене одређеног кредитног рејтинга или кредитног индекса. Такве гаранције нису уговори о финансијској гаранцији, које дефинише овај стандард, и нису уговори о осигурању, који су дефинисани у IFRS 4. Такве гаранције су деривати и емитент на њих примењује овај стандард.

(ц) Ако је уговор о финансијској гаранцији емитован у вези са продајом робе, емитент примењује МРС-ЈС 9 приликом одређивања да ли признаје приходе од гаранције и од продаје робе.

AG4. Неки уговори захтевају плаћање на основу климатских, геолошких или других физичких варијабли. (Они на основу климатских варијабли се понекад називају „временским дериватима“). Ако ти уговори нису уговори о осигурању, они су у делокругу овог стандарда.

Права и обавезе које проистичу из трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене

AG4. Права и обавезе (имовине и обавеза) могу проистећи из трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене, на пример, ентитет може да прими готовину од мултилатералне агенције за обављање одређене делатности. Када је обављање тих активности повезано са испуњењем одређених услова, имовина и обавезе се истовремено признају. Када је средство финансијско средство, оно се признаје у складу са MPC-ЈС 23, а почетно одмеравање се врши у складу са MPC-ЈС 23 и овим стандардом. Обавеза која је иницијално призната као резултат услова повезаних са употребом средства је ван делокруга овог Стандарда и обрађена је у MPC-ЈС 23. Након почетног признавања, ако околности указују да признавање обавезе у складу са MPC-ЈС 23 више није прикладно, ентитет разматра да ли финансијска обавеза треба да буде призната у складу са овим стандардом. Остале обавезе које могу настати из трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене се признају и одмеравају у складу са овим стандардом уколико испуњавају дефиницију финансијске обавезе из MPC-ЈС 28.

Дефиниције (параграфи 9 и 10)

Назначавање по фер вредности кроз суфицит или дефицит

AG7. Параграф 10 овог стандарда дозвољава ентитету да назначи финансијско средство, финансијску обавезу или групу финансијских инструмената (финансијска средства, финансијске обавезе или обоје) по фер вредности кроз суфицит или дефицит под условом да ће то имати за резултат релевантније информације.

AG8. Одлука ентитета да назначи финансијско средство или финансијску обавезу по фер вредности кроз суфицит или дефицит је слична избору рачуноводствене политике (мада се, за разлику од избора рачуноводствене политике, не захтева да се доследно примењује на све сличне трансакције). Када ентитет има такав избор, параграф 17(б) MPC-ЈС 3 *Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке* захтева да одабрана политика има за резултат финансијске извештаје који обезбеђују поуздане и релевантније информације о ефектима трансакција, другим догађајима и стању финансијске позиције ентитета, финансијским перформансама или токовима готовине. У случају назначивања по фер вредности кроз суфицит или дефицит, параграф 10 износи две врсте околности када ће захтев за релевантнијим информацијама бити задовољен. У складу са тим, да би одабрао назначивање у складу са параграфом 10, ентитет треба да покаже да спада у једну (или обе) врсту околности.

Параграф 9(б)(i): Назначавање елиминише или значајно смањује недоследност у одмеравању или признавању која би се иначе јавила

AG9. Према MPC-ЈС 29, одмеравање финансијског средства или финансијске обавезе и класификација признатих промена вредности се одређују према класификацији ставке и према томе да ли је ставка део назначеног односа хеџинга. Ови захтеви могу створити недоследност у одмеравању или признавању (што се понекад назива „рачуноводствено неслагање“) када би се, на пример, у недостатку назначивања по фер вредности кроз суфицит или дефицит, финансијско средство класификовало као расположиво за продају (са већином промена фер вредности признатим у нето имовини/капиталу) и када би се обавеза коју ентитет сматра повезаном са овим одмеравала по амортизованој вредности (са променама фер вредности које нису признате). У таквим околностима, ентитет може да закључи да би његови финансијски извештаји пружали релевантније информације да су и средство и обавеза класификовани по фер вредности кроз суфицит или дефицит.

AG10. Следећи примери приказују када овај захтев може бити задовољен. У свим случајевима, ентитет може да користи овај услов за назначивање финансијског средства или финансијске обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит само ако задовољавају принцип у параграфу 10(б)(i).

(а) Ентитет има обавезе чији токови готовине се према уговору заснивају на перформансама средстава која би се иначе класификовала као расположива за продају. На пример, осигуратељ може да има обавезе које садрже обележје дискреционог учешћа које исплаћује добити на основу реализованих и/или нереализованих прихода од инвестиције одређене групе средстава осигуратеља. Ако одмеравање ових обавеза одражава актуелне тржишне цене, класификација средстава по фер вредности кроз суфицит или дефицит значи да се промене фер вредности финансијског средства признају у суфициту или дефициту у истом периоду као и одговарајуће промене вредности обавеза.

(б) Ентитет има обавезе према уговорима о осигурању чије одмеравање комбинује актуелне информације и финансијска средства која сматра повезаним која би се иначе класификовала као расположива за продају или која се одмеравају по амортизованој вредности.

(ц) Ентитет има финансијска средства, финансијске обавезе или обоје који имају заједнички ризик, као што је ризик од каматне стопе, који узрокује супротне промене фер вредности које имају тенденцију да се међусобно пребијају. Међутим, само би се неки од инструмената одмеравали по фер вредности кроз суфицит или дефицит (то јест, су деривати, или су класификовани као они који се држе ради трговања). Такође може бити случај да захтеви рачуноводства хеџинга нису задовољени, на пример зато што нису задовољени захтеви ефикасности у параграфу 98.

(д) Ентитет има финансијска средства, финансијске обавезе или обоје који имају заједнички ризик, као што је ризик од каматне стопе, који узрокује супротне промене фер вредности које имају тенденцију да се међусобно пребијају и ентитет се не квалификује за рачуноводство хеџинга зато што ниједан од инструмената није дериват. Штавише, у недостатку рачуноводства хеџинга постоји значајна недоследност у признавању добитака и губитака. На пример:

(i) ентитет финансира портфељ средстава са фиксном стопом која би се иначе класификовала као расположива за продају са дужничком хартијом од вредности која се отплаћује у фиксним ратама чије промене фер вредности имају тенденцију да се међусобно пребијају. Извештавање и средстава и дужничких хартија од вредности по фер вредности кроз суфицит или дефицит исправља недоследност која би иначе настала код одмеравања средстава по фер вредности са променама које се признају у нето имовини/капиталу и дужничким хартијама од вредности по амортизованој вредности.

(ii) ентитет финансира одређену групу зајмова емитовањем преносивих обвезница чије промене фер вредности имају тенденцију да се међусобно пребијају. Ако, поред тога, ентитет редовно купује и продаје обвезнице, али ретко, ако икада, купује и продаје зајмове, извештавање и зајмова и обвезница по фер вредности кроз суфицит или дефицит елиминише недоследност у времену признавања добитака и губитака који би иначе били резултат одмеравања по амортизованој вредности и признавања добитка или губитка сваког пута када се обвезница откупи.

AG11. У случајевима као што су они описани у претходном параграфу, назначаваше, приликом почетног признавања, финансијских средстава и финансијских обавеза које иначе нису тако одмераване по фер вредности кроз суфицит или дефицит може да елиминише или значајно да смањи недоследност при одмеравању или признавању и да обезбеди релевантније информације. Из практичних разлога, ентитет не мора да унесе сва средства и обавезе које узрокују недоследност при одмеравању или признавању у потпуно исто време. Дозвољено је оправдано одлагање под условом да је свака трансакција назначена по фер вредности кроз суфицит или дефицит приликом почетног признавања и да се, у то време, очекује да се догоде све преостале трансакције.

AG12. Не би било прихватљиво назначити само нека финансијска средства и финансијске обавезе, што би узроковало недоследност, по фер вредности кроз суфицит или дефицитако то не би елиминисало или значајно смањило недоследност и ако стога не би имало за резултат релевантније информације. Међутим, било би прихватљиво назначити само одређени број сличних финансијских средстава или сличних финансијских обавеза ако би се тиме постигло значајно смањење (и вероватно веће смањење него код других дозвољених назначаваша) недоследности. На пример, претпоставимо да ентитет има одређени број сличних финансијских обавеза у укупном износу од 100 н.ј. и одређени број сличних финансијских средстава у укупном износу од 50 н.ј., али се оне одмеравају по различитом основу. Ентитет може значајно да смањи недоследност при одмеравању тиме што ће приликом почетног одмеравања да назначи сва средства, али само неке обавезе (на пример, појединачне обавезе у укупном збиру од 45 н.ј.) по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Међутим, зато што назначаваше по фер вредности кроз суфицит или дефицит може да се примени само на цео финансијски инструмент, ентитет у овом примеру мора да назначи једну или више обавеза у целини. Он не може да назначи било компоненту обавезе (на пример, промене вредности које се могу приписати само једном ризику, као што је промена бенчмарк (референтне) каматне стопе) или део (то јест, проценат) обавезе.

Параграф 10(б)(ii): Групом финансијских средстава, финансијских обавеза или обома се управља и њихове перформансе се процењује на основу фер вредности, у складу са документованом стратегијом управљања ризика или инвестирања

AG13. Ентитет може да управља и процењује перформансе групе финансијских средстава,

финансијских обавеза или обоје на такав начин да одмеравање те групе по фер вредности кроз суфицит или дефицитима за резултат релевантније информације. Централна тачка у овом примеру је начин на који ентитет управља и процењује перформансе, а не природа његових финансијских инструмената.

AG14. Следећи примери показују када овај услов може бити задовољен. У свим случајевима, ентитет може да користи овај услов за наименовање финансијских средстава или финансијских обавеза по фер вредности кроз суфицит или дефицит само када задовољава принцип у параграфу 10(б)(ii).

(а) Ентитет је компанија са ризичним капиталом, заједнички фонд, труст за инвестирање у акције или сличан ентитет чији је посао инвестирање у финансијска средства са перспективном профитирања од њиховог укупног приноса у облику камате или дивиденди и промена фер вредности. MPC-ЈС 7 и MPC-ЈС 8 дозвољавају да се такве инвестиције искључе из њиховог делокруга под условом да се одмеравају по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Ентитет може да примењује исту рачуноводствену политику на друге инвестиције којима се управља по основи укупног приноса, али над којима је његов утицај недовољан да би оне биле под делокругом MPC-ЈС 7 или MPC-ЈС 8.

(б) Ентитет има финансијска средства и финансијске обавезе које имају један или више заједничких ризика и тим ризицима се управља и они се процењују на основу фер вредности у складу са документованом политиком управљања средствима и обавезама. Пример би могао да буде ентитет који је емитовао “структуриране производе” који садрже вишеструке уграђене деривате и који управља резултујућим ризицима на основу фер вредности користећи мешавину дериватних и недериватних финансијских инструмената. Сличан пример би могао да буде и ентитет који даје зајмове са фиксном каматном стопом и управља резултујућим ризиком референтне каматне стопе коришћењем мешавине дериватних и недериватних финансијских инструмената.

(ц) Ентитет је осигуратељ који држи портфељ финансијских средстава, управља тим портфељем тако да максимализује свој укупни принос (то јест, камате или дивиденде и промене фер вредности) и процењује своје перформансе по том основу. Портфељ може да се држи као подршка одређеним обавезама, капиталу или обома. Ако се портфељ држи као подршка одређеним обавезама, услов из параграфа 10(б)(ii) може да се задовољи за средства без обзира да ли осигуратељ такође управља и процењује обавезе на основу фер вредности. Услов из параграфа 10(б)(ii) може бити задовољен и када је циљ осигуратеља да максимализује укупни принос од средстава током дужег периода чак и ако износи исплаћени власницима уговора зависе од других фактора као што је износ добитака реализованих током кратког периода (на пример, једне године) или су предмет дискреционог права осигуратеља.

AG15. Као што је примећено у претходном тексту, овај услов се ослања на начин на који ентитет управља и процењује перформансе групе финансијских инструмената о којима је реч. У складу са тим, (као предмет захтева назначавања приликом почетног признавања) ентитет који назначи финансијске инструменте по фер вредности кроз суфицит или дефицит на основу овог услова треба такође да назначи све прихватљиве финансијске инструменте којима се заједно управља и који се заједно процењују.

AG16. Документација о стратегији ентитета не мора да буде опширна, али треба да буде довољна да прикаже усклађеност са параграфом 10(б)(ii). Таква документација није потребна за сваку појединачну ставку, али може да буде на основу портфеља. На пример, ако систем управљања перформансама за једно одељење – како одобре кључни руководилац ентитета – јесно показује да се његове перформансе процењују на основу укупног приноса, није потребна никаква даља документација да би се приказала усклађеност са параграфом 9(б)(ii).

Ефективна каматна стопа

AG17. У неким случајевима, финансијска средства се стичу уз велики попуст који одражава претрпљене кредитне губитке. Ентитети обухватају такве претрпљене кредитне губитке у процењеним токовима готовине када израчунавају ефективну каматну стопу.

AG18. Када примењује метод ефективне камате, ентитет обично амортизује сваку надокнаду, исплаћене или добијене ставке, трошкове трансакције или друге премије или дисконте који су укључени у израчунавање ефективне каматне стопе током очекиваног трајања инструмента. Међутим, користи се краћи период ако је ово период на који се односе надокнаде, исплаћене или добијене ставке, трошкови трансакције или друге премије или дисконти. Ово ће бити случај онда када се варијабли на коју се односе надокнаде, исплаћене или добијене ставке, трошкови трансакција или друге премије или дисконти поновно одређује цена према тржишним стопама пре очекиваног

доспећа инструмента. У таквом случају, одговарајући период амортизације је до следећег таквог датума поновног одређивања цене. На пример, ако премија или дисконт од инструмента са флукутирајућом стопом одражава камату која је приспела од инструмента од датума плаћања последње камате, он ће бити амортизован до следећег датума када се флукутирајућа камата усклади према тржишним стопама. Ово ће бити због тога што се премија или дисконт односе на период до датума следећег усклађивања камате зато што се, на тај датум, варијабла на коју се односе премија или дисконт (то јест каматне стопе) усклађује према тржишним стопама. Ако су, међутим, премија или дисконт резултат промене у кредитном распону током флукутирајуће стопе одређене у инструменту, или у другим варијаблама које нису усклађене према тржишним стопама, оне се амортизују током очекиваног трајања инструмента.

AG19. За финансијска средства и финансијске обавезе са флукутирајућом стопом, периодична поновна процена токова готовине да би се одразила кретања у тржишним стопама камата мења ефективну каматну стопу. Ако се финансијско средство или финансијска обавеза са флукутирајућом стопом признају на почетку у износу који је једнак потраживању или дуговању по основу главнице приликом доспећа, поновна процена будућих токова готовине обично нема значајног ефекта на књиговодствену вредност средства или обавезе.

AG20. Ако ентитет измени своје процене везане за исплате или примања, ентитет треба да коригује књиговодствену вредност финансијског средства или финансијске обавезе (или групе финансијских инструмената) да би приказао стварне и измењене процене токове готовине. Ентитет поново израчунава књиговодствену вредност израчунавањем садашње вредности процењених будућих токова готовине по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента или где је то применљиво по ревидираној ефективној каматној стопи израчунатој у складу са параграфом 103. Ово кориговање се признаје као приход или расход у суфициту или дефициту. Ако се финансијско средство рекласификује у складу са параграфом 55, 57 или 58 и ентитет накнадно повећа своје процене будућих готовинских примања као резултат повећане наплативости тих готовинских примања, ефекат тог повећања треба да се призна као кориговање ефективне каматне стопе од датума промене процене, а не као кориговање књиговодствене вредности средства на датум промене процене.

Деривати

AG21. Типични примери деривата су фјучерс и форвард уговори, своп уговори и уговори о опцијама. Дериват обично има хипотетички износ, који је износ валуте, број деоница, број јединица тежине или има или других јединица одређених у уговору. Међутим, дериватни инструмент не захтева од имаоца или потписника да инвестира или добија хипотетички износ на почетку уговора.

Алтернативно, дериват може да захтева фиксну исплату или исплату износа који се може мењати (али не пропорционално са променом основног инструмента) као резултат неког будућег догађаја који није у вези са хипотетичким износом. На пример, уговор може захтевати фиксну исплату од 1000 н.ј. ако се шестомесечни LIBOR повећа за 100 основних поена. Такав уговор је дериват чак и ако није одређен хипотетички износ.

AG22. Дефиниција деривата у овом стандарду обухвата уговоре који се измирују бруто по испоруци основне ставке (на пример, форвард уговор за куповину дужничког инструмента са фиксном стопом). Ентитет може имати уговор за куповину или продају нефинансијске ставке која се може измирити нето у готовини или другом финансијском инструменту или разменом финансијских инструмената (на пример, уговор за куповину или продају робе по фиксној цени у будућности). Такав уговор је под делокругом овог стандарда осим ако он није закључен и ако се не држи у сврху испоруке нефинансијске ставке у складу са очекиваном куповином, продајом или захтевима за коришћење тог ентитета (видети параграфе 4–6).

AG23. Једна од карактеристика које дефинишу дериват је та да он има почетну нето инвестицију која је мања него што би то захтевали други типови уговора за које би се очекивало да имају сличан одговор на промене фактора тржишта. Уговор о опцији задовољава дефиницију зато што је премија мања од инвестиције која би се захтевала за набавку основног финансијског инструмента са којим би се опција повезала. Валутни своп који захтева почетну размену различитих валута једнаких фер вредности задовољава дефиницију зато што има почетну нето инвестицију нула.

AG24. Редован начин куповине или продаје узрокује да обавеза са фиксном ценом између датума пословања и датума измирења задовољава дефиницију деривата. Међутим, због кратког трајања обавезе, она се не признаје као дериватни финансијски инструмент. Уместо тога, овај стандард

обезбеђује посебно рачуноводствено обухватање за такве уговоре који се тичу редовног начина (видети параграфе 40 и AG68–AG71).

AG25. Дефиниција деривата се односи на нефинансијске варијабле које нису специфичне за одређену уговорну страну. Оне обухватају индекс губитака од земљотреса у одређеној регији и индекс температура у одређеном граду. Нефинансијске варијабле специфичне за уговорну страну обухватају чињеницу да ли се догодио или не пожар који оштеђује или уништава средство те уговорне стране. Промена фер вредности нефинансијског средства је специфична за власника ако фер вредност одражава не само промене тржишних цена за таква средства (финансијску варијаблу), већ и услов одређеног нефинансијског средства које се држи (нефинансијска варијабла). На пример, ако гаранција резидуалне вредности одређеног аутомобила излаже гаранта ризику од промена физичког стања возила, промена те резидуалне вредности је специфична за власника аутомобила.

Трошкови трансакције

AG26. Трошкови трансакције обухватају надокнаде и провизије које се исплаћују агентима који раде за провизију (укључујући и запослене који раде као агенти продаје), саветницима, брокерима и дилерима, дажбине контролних органа и берзи хартија од вредности, и порезе и таксе преноса. Трошкови трансакције не обухватају дужничке премије или дисконте, трошкове финансирања или интерне административне или трошкове власништва.

Финансијска средства и финансијске обавезе које се држе ради трговања

AG27. Трговање обично одражава активну и честу куповину и продају, и финансијски инструменти који се држе ради трговања се обично користе у циљу остваривања добитака од краткорочних флукуација цене дилерове марже.

AG28. Финансијске обавезе које се држе ради трговања обухватају:

(а) дериватне (изведене) обавезе које се рачуноводствено не обухватају као инструменти хеџинга;

(б) обавезе за испоруку финансијских средстава позајмљених од стране продавца који их продаје без покрића (то јест ентитета који продаје финансијска средства која је позајмио и још увек их не поседује);

(ц) финансијске обавезе које су настале са намером да се поново купе у блиској будућности (на пример, котирани дужнички инструмент кога емитент може поново купити у блиској будућности у зависности од промена његове фер вредности); и

(д) финансијске обавезе које су део портфеља утврђених финансијских средстава којима се заједнички управља и за које постоји доказ недавног модела краткорочног остварења профита. Чињеница да се обавеза користи за финансирање активности трговања не чини сама по себи да обавеза постаје обавеза која се држи ради трговања.

Инвестиције које се држе до доспећа

AG29. Ентитет нема позитивну намеру да држи до доспећа инвестицију у финансијско средство са фиксним доспећем ако:

(а) ентитет намерава да држи финансијско средство на неодређени период;

(б) ентитет је спреман да прода финансијско средство (осим ако није реч о ситуацији када је средство неповратно и када тај ентитет није могао да предвиди у неком разумном временском периоду) као одговор на промене тржишних каматних стопа или ризика, потребе ликвидности, промене расположивости и приноса од алтернативних инвестиција, промене извора и услова финансирања или промене девизног ризика; или

(ц) емитент има право да измири финансијско средство по износу који је значајно нижи од његове амортизоване вредности.

AG30. Дужнички инструмент са варијабилном каматном стопом може да задовољи критеријуме за инвестицију која се држи до доспећа. Инструменти капитала не могу да буду инвестиције које се држе до доспећа било зато што имају неограничено трајање (као што су обичне акције) или зато што износи које ималац може да добије могу да варирају на начин који се не може унапред одредити (као што су право на повлашћену куповину акција, гаранције и слична права). У погледу дефиниције инвестиција које се држе до доспећа, фиксне или одредиве исплате и фиксно доспеће значе да уговор одређује износе и датуме исплата имаоцу, као што су камате и исплате главнице. Значајан ризик неплаћања не искључује класификацију финансијског средства као оног које се држи до доспећа све док су уговорне исплате фиксне или одредиве и док су задовољени други критеријуми за ту класификацију. Ако услови трајног дужничког инструмента обезбеђују исплате камате на неодређени

период, тај инструмент се не може класификовати као онај који се држи до доспећа зато што нема датума доспећа.

AG31. Критеријуми за класификацију инвестиције која се држи до доспећа су задовољени за финансијско средство које емитент може опозвати ако ималац намерава и способан је да га држи до опозива или до доспећа и ако би ималац у великој мери повратио целокупну његову књиговодствену вредност. Куповна опција емитента, ако се изврши, једноставно убрзава доспеће одређеног средства. Међутим, ако је финансијско средство опозиво према основи по којој би имало за резултат да ималац не поврати у значајној мери целу његову књиговодствену вредност, финансијско средство не може да се класификује као инвестиција која се држи до доспећа. Ентитет разматра сваку исплаћену премију и капитализоване трошкове трансакције при одређивању да ли би се књиговодствена вредност повратила у значајној мери.

AG32. Финансијско средство са правом поновне продаје ентитету (то јест ималац има право да захтева да емитент поново плати или откупи финансијско средство пре доспећа) не може да се класификује као инвестиција која се држи до доспећа зато што исплата продајне опције у финансијском средству није у складу са изражавањем намере да се финансијско средство држи до доспећа.

AG33. За већину финансијских средстава, фер вредност је прикладније мерило од амортизоване вредности. Изузетак је класификација “који се држи до доспећа”, али само ако ентитет има позитивну намеру и способност да држи инвестицију до доспећа. Када акције неког ентитета баце сумњу на његову намеру и способност да држи такве инвестиције до доспећа, параграф 10 унапред искључује коришћење овог изузетка на разуман временски период.

AG34. Катастрофални сценарио који је ретко могућ, као што је напад на банку или слична ситуација која утиче на осигуратеља, није нешто што ентитет процењује при одлучивању да ли има позитивну намеру и способност да држи инвестицију до доспећа.

AG35. Продаје пре доспећа би могле да задовоље услов у параграфу 10 – и да се стога не јави питање о намери ентитета да држи друге инвестиције до доспећа – ако се оне могу приписати нечему од следећег:

(а) значајно погоршање кредитне способности емитента. На пример, продаја која уследи после опадања кредитне способности, коју процени спољна агенција за оцену кредитне способности, не би обавезно довела у питање намеру ентитета да држи друге инвестиције до доспећа ако то опадање обезбеђује доказ о значајном опадању кредитне способности емитента која се процењује према кредитној способности приликом почетног признавања. Слично, ако ентитет користи интерне оцене за процену изложености, промене тих интерних процена могу да помогну у утврђивању емитената код којих постоји значајно опадање кредитне способности, под условом да приступ ентитета приликом приписивања интерних процена и промена тих оцена дају доследно, поуздано и објективно мерило кредитног квалитета емитената. Ако постоји доказ да је финансијском средству умањена вредност (видети параграфе 67 и 68), опадање кредитне способности се често сматра значајним.

(б) промена пореског закона која елиминише или значајно смањује статус “ослобођен од пореза” камате на инвестицију која се држи до доспећа (али не и промена пореског закона која мења пореске стопе марже које се могу применити на приход од камате).

(ц) велика комбинација ентитета или велика склоност (као што је продаја сегмента која условљава продају или пренос инвестиција које се држе до доспећа да би се одржала постојећа позиција ризика од каматне стопе ентитета или политика кредитног ризика (мада је пословна комбинација догађај који је под контролом ентитета, промене његовог портфеља инвестиција да би се одржала позиција ризика од каматне стопе или политика кредитног ризика могу да уследе као последица, пре него што би могле унапред да се предвиде).

(д) промена законских или регулаторних захтева који у значајној мери измењују или оно што чини дозвољену инвестицију или максимални степен одређених врста инвестиција, и стога утиче да ентитет отуђи инвестицију која се држи до доспећа.

(е) значајно повећање индустријских регулаторних захтева у погледу капитала које узрокује смањење ентитета тиме што ће он продати инвестиције које се држе до доспећа.

(ф) значајно повећање озбиљности ризика инвестиција које се држе до доспећа које се користе у сврхе регулисање капитала који се заснива на ризику.

AG36. Сматра се да ентитет нема потврђену способност да држи инвестицију у финансијско средство све до доспећа ако:

(а) он нема финансијске ресурсе расположиве за настављање финансирања инвестиције до доспећа; или

(б) предмет је постојећег ентитета или другог ограничења које би могло да угрози његову намеру да држи финансијско средство до доспећа. (Међутим, куповна опција емитента не угрожава обавезно намеру ентитета да држи финансијско средство до доспећа – видети параграф AG31.)

AG37. Околности другачије од оних описаних у параграфима AG29–AG36 могу да назначе да ентитет нема позитивну намеру или способност да држи инвестицију до доспећа.

AG38. Ентитет процењује своју намеру и способност да држи до доспећа своје инвестиције које се држе до доспећа не само онда када се та финансијска средства почетно признају, већ и на крају сваког накнадног извештајног периода.

Зајмови и потраживања

AG39. Свако недериватно финансијско средство са фиксним или одредивим исплатама (укључујући и средства зајма, робна потраживања, инвестиције у дужничке инструменте и депозите који се држе у банкама) може потенцијално да задовољи дефиницију зајмова и потраживања. Међутим, финансијско средство које је котирано на активном тржишту (као што је котирани дужнички инструмент, видети параграф AG103) се не квалификује за класификацију као зајам или потраживање. Финансијска средства која не задовољавају дефиницију зајмова и потраживања могу да се класификују као инвестиције које се држе до доспећа ако задовољавају услове за ту класификацију (видети параграфе 10 и AG29–AG38). Приликом почетног признавања финансијског средства које би се иначе класификовало као зајам или потраживање, ентитет може да га назначи као финансијско средство по фер вредности кроз суфицит или дефицит, или као финансијско средство расположиво за продају.

Уграђени деривати (параграфи 10–13)

AG40. Ако основни уговор нема изречено или унапред одређено доспеће и ако представља резидуално учешће у нето средствима ентитета, онда су његове економске карактеристике и ризици они који припадају дужничком инструменту, и уграђени дериват би требало да поседује карактеристике капитала које се односе на исти ентитет да би се могло сматрати да је у уској вези са њим. Ако основни уговор није инструмент капитала и ако задовољава дефиницију финансијског инструмента, онда су његове економске карактеристике и ризици – карактеристике и ризици дужничког инструмента.

AG41. Уграђени неопциони дериват (као што је уграђени форвард или своп) је одвојен од свог основног уговора на основу његових наведених или подразумеваних самосталних услова, тако да резултат у њему има фер вредност нула приликом почетног признавања. Уграђени дериват који се заснива на опцији (као што је уграђена продајна и куповна опција, инструменти за гарантовање горње и доње границе кредита или своп опције) је одвојен од свог основног уговора на основу назначених услова обележја опције. Почетна књиговодствена вредност основног инструмента је износ преостао после одвајања уграђеног деривата.

AG42. Уопште, вишеструки уграђени деривати у једном инструменту се третирају као један сложени уграђени дериват. Међутим, уграђени деривати који се класификују као капитал (видети MPC-JC 28) се рачуноводствено обухватају засебно од оних који су класификовани као средства или обавезе. Поред тога, ако инструмент има више од једног уграђеног деривата и ако се ти деривати односе на различите изложености ризику, ако се могу одмах одвојити и ако су независни један од другог, они се рачуноводствено обухватају засебно један од другог.

AG43. Економске карактеристике и ризици уграђеног деривата нису уско повезани са основним уговором (параграф 12(а)) у следећим примерима. У овим примерима, под претпоставком да су задовољени услови из параграфа 12(б) и (ц), ентитет рачуноводствено обухвата уграђени дериват засебно од основног уговора.

(а) Продајна опција уграђена у инструмент која омогућава имаоцу да захтева од емитента да поново стекне инструмент за неки износ у готовини или за друго средство које варира на основу промене у капиталу или цени или индексу робе није уско повезана са основним дужничким инструментом.

(б) Куповна опција уграђена у инструмент капитала који омогућава емитенту да поново стекне тај инструмент капитала по одређеној цени није уско повезана са основним инструментом капитала из перспективе имаоца (из перспективе емитента, куповна опција је инструмент капитала под условом да задовољава услове за ту класификацију према MPC-JC 28, у ком случају је она искључена из

делокруга овог стандарда).

(ц) Опција или аутоматска одредба да се продужи преостало време до доспећа дужничког инструмента није уско повезана са основним дужничким инструментом осим ако не постоји истовремено кориговање актуелне тржишне стопе камате у време продужења. Ако ентитет емитује дужнички инструмент и ако ималац дужничког инструмента упише куповну опцију на дужнички инструмент трећој страни, емитент сматра куповну опцију оном која продужава време до доспећа дужничког инструмента под условом да се од емитента може захтевати да учествује или да омогући поновни излазак на тржиште дужничког инструмента као резултат тога што је куповна опција извршена.

(д) Исплате камате или главнице са индексом у капиталу уграђене у основни дужнички инструмент или уговор о осигурању – којим је износ камате или главнице индексан за вредност инструмента капитала – нису уско повезане са основним инструментом зато што ризици својствени основном и уграђеном деривату нису слични.

(е) Исплате камате или главнице са индексом у роби уграђене у основни дужнички инструмент или уговор о осигурању – којим је износ камате или главнице индексан за цену робе (као што је злато) – нису уско повезане са основним инструментом зато што ризици својствени основном и уграђеном деривату нису слични.

(ф) Обележје конверзије капитала уграђено у конвертибилни дужнички инструмент није уско повезано са основним дужничким инструментом из перспективе имаоца инструмента (из перспективе емитента, опција конверзије капитала је инструмент капитала и искључена је из делокруга овог стандарда под условом да задовољава услове за ту класификацију према MPC-JC 28).

(г) Куповна, продајна или опција плаћања унапред уграђена у основни дужнички инструмент или основни уговор о осигурању није уско повезана са основним уговором осим ако цена извршења опције није приближно једнака на сваки датум извршења амортизоване вредности основног дужничког инструмента или књиговодствене вредности основног уговора о осигурању. Из перспективе емитента конвертибилног дужничког инструмента са уграђеном куповном или продајном опцијом, процена тога да ли је куповна или продајна опција уско повезана са основним дужничким уговором се врши пре одвајања елемента капитала према MPC-JC 28.

(х) Кредитни деривати који су уграђени у основни дужнички инструмент и који дозвољавају једној страни (“кориснику”) да врши пренос кредитног ризика одређеног средства, које не мора поседовати, другој страни (“гаранту”) нису уско повезани са основним дужничким инструментом. Такви кредитни деривати омогућавају гаранту да преузме кредитни ризик у вези са средством, а да га директно не поседује.

AG44. Пример хибридног инструмента је финансијски инструмент који даје имаоцу право да прода финансијски инструмент назад емитенту у замену за неки износ у готовини или другом финансијском средству који варира на основу промене индекса капитала или робе који се може повећати или смањити (“инструмент са правом поновне продаје ентитету”). Осим ако емитент приликом почетног признавања не назначи инструмент са правом поновне продаје ентитету као финансијску обавезу по фер вредности кроз суфицит или дефицит, захтева се да се одвоји уграђени дериват (то јест, индексана исплата главнице) према параграфу 12 зато што је основни уговор – дужнички инструмент према параграфу AG40 и индексана исплата главнице није уско повезана са основним дужничким инструментом према параграфу AG43(а). Зато што се исплата главнице може повећати или смањити, уграђени дериват је неопциони дериват чија је вредност индексана према основној варијабли.

AG45. У случају инструмента са правом поновне продаје ентитету који се може поново продати у било које време за готовину једнаку пропорционалном уделу у вредности нето средства ентитета (као што су јединице отвореног заједничког фонда или неки инвестициони производи повезани са јединицом), значај одвајања уграђеног деривата и рачуноводственог обухватања сваке компоненте је да се одмери комбиновани инструмент по износу исплате који се плаћа на крају извештајног периода ако је ималац извршио своје право да прода тај инструмент назад емитенту.

AG46 Економске карактеристике и ризици уграђеног деривата су уско повезани са економским карактеристикама и ризицима основног уговора у следећим примерима. У овим примерима, ентитет рачуноводствено не обухвата уграђени дериват засебно од основног уговора.

(а) Уграђени дериват у ком је основа каматна стопа или индекс каматне стопе који може изменити износ камате која би се иначе платила или добила од основног дужничког уговора који

садржи камату или уговора о осигурању је уско повезан са основним уговором осим ако се комбиновани инструмент не може измирити на такав начин да ималац не би у значајној мери повратио своју целокупну признату инвестицију у значајној мери или ако уграђени дериват не би бар удвостручио почетну стопу приноса од основног уговора имаоца и ако не би имао за резултат стопу приноса која је бар дупло већа од онога што би тржишни принос био за уговор са истим условима које има и основни уговор.

(б) Уграђени инструменти за гарантовање доње или горње границе кредита за каматну стопу на дужнички уговор или уговор о осигурању су уско повезани са основним инструментом, под условом да је инструмент за гарантовање горње границе кредита исти или већи од тржишне стопе камате и да је инструмент за гарантовање доње границе кредита исти или мањи од тржишне стопе кредита када се уговор емитује, као и да за инструменте за гарантовање доње или горње границе кредита није извршен левериџ у односу на основни уговор. Слично, одредбе које су укључене у уговор за куповину или продају средства (на пример, робе) које успостављају инструменте за гарантовање доње или горње границе кредита на цену која треба да се плати или која треба да се добије од тог средства су уско повезане са основним уговором ако су оба инструмента за гарантовање доње или горње границе кредита резултирала негативним новчаним током на почетку и ако нису били предмет левериџа.

(ц) Уграђени девизни дериват који обезбеђује проток исплата главнице или камате које су назначене у страниој валути и које су уграђене у основни дужнички инструмент (на пример, обвезница са две валуте) је уско повезан са основним дужничким инструментом. Такав дериват се не одваја од основног инструмента зато што МРС-ЈС 4 захтева да се девизни добици и губици од монетарних ставки признају кроз суфицит или дефицит.

(д) Уграђени девизни дериват у основном уговору који је уговор о осигурању и није финансијски инструмент (као што је уговор за куповину или продају нефинансијске ставке тамо где је цена назначена у страниој валути) је уско повезан са основним уговором под условом да није извршен левериџ, да не садржи обележје опције, и да захтева исплате назначене у једној од следећих валута:

(i) функционалној валути било које значајне стране у уговору;

(ii) валути у којој се цена стечене или испоручене робе или услуге рутински назначена у комерцијалним трансакцијама широм света (као што је амерички долар за трансакције са сировом нафтом); или

(iii) валути која се обично користи у уговорима за куповину или продају нефинансијских ставки у економском окружењу у ком се обавља трансакција (на пример, релативно стабилној и ликвидној валути која се обично користи у локалним пословним трансакцијама или у спољној трговини).

(е) Уграђена опција плаћања унапред у отплати која носи само камату или само главницу је уско повезана са основним уговором под условом да је основни уговор (i) почетни резултат одвајања права за добијање уговорних токова готовине од финансијског инструмента који, сам по себи, није садржао уграђени дериват, и (ii) не садржи никакве услове који нису присутни у оригиналном основном дужничком уговору.

(ф) Уграђени дериват је основни уговор о лизингу који је уско повезан са основним уговором ако је уграђени дериват (i) индекс који се односи на инфлацију као што је индекс исплата лизинга за индекс потрошачке цене (под условом да лизинг није предмет левериџа и да се индекс односи на инфлацију у економском окружењу самог ентитета), (ii) потенцијалне ренте које се заснивају на продајама или (iii) потенцијалне ренте које се заснивају на варијабилним каматним стопама.

(г) Обележје које повезује јединице уграђено у основни финансијски инструмент или основни уговор о осигурању је уско повезано са основним инструментом или основним уговором ако се исплате назначене у јединици одмеравају по актуелним вредностима јединице које одражавају фер вредности средстава фонда. Обележје које повезује јединице је уговорна обавеза која захтева исплате назначене у јединицама интерног или екстерног инвестиционог фонда.

(х) Дериват уграђен у уговор о осигурању је уско повезан са основним уговором о осигурању ако су уграђени дериват и основни уговор о осигурању толико међусобно зависни да ентитет не може да одмери уграђени дериват засебно (то јест без разматрања основног уговора).

Инструменти који садрже уграђене деривате

AG47. Када ентитет постане једна од страна у хибридном (комбинованом) инструменту који садржи један или више уграђених деривата, параграф 12 захтева да ентитет утврди све такве уграђене деривате, процени да ли се захтева да се одвоје од основног уговора и, за оне за које се захтева да буду одвојени, одмери деривате по фер вредности приликом почетног признавања и накнадно. Ови

захтеви могу бити сложенији, или могу да имају за резултат мање поуздана одмеравања, него што је одмеравање читавог инструмента по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Из тог разлога овај стандард дозвољава да се читав инструмент назначи по фер вредности кроз суфицит или дефицит. AG48. Такво назначивање може да се користи било да параграф 12 захтева да се уграђени деривати одвоје од основног уговора или забрањује такво одвајање. Међутим, параграф 13 не би оправдао назначивање хибридног (комбинованог) инструмента по фер вредности кроз суфицит или дефициту случајевима изложеним у параграфу 12(а) и (б) зато што то не би смањило сложеност или повећало поузданост.

Признавање и престанак признавања (параграфи 16–44)

Почетно признавање (параграф 16)

AG49. Као последица принципа у параграфу 14, ентитет признаје сва своја уговорна права и обавезе према дериватима у свом извештају о финансијској позицији као средства и обавезе, тим редом, осим за деривате који спречавају да се пренос финансијских средстава рачуноводствено обухвата као продаја (видети параграф AG64). Ако се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања, лице на које се преноси не признаје пренето средство као своје средство (видети параграф AG65).

AG50. Ово што следи су примери примене принципа из параграфа 16:

(а) безусловна потраживања и дуговања се признају као средства или обавезе када ентитет постане уговорна страна и, као последица тога, има правну дозволу да добија или правну обавезу да исплаћује готовину.

(б) средства која треба да се стекну и обавезе које треба да се измире као резултат утврђене обавезе за куповину или продају робе или услуга се обично не признају док бар једна од страна није деловала у складу са споразумом. На пример, ентитет које добија сигурну наруџбину обично не признаје средство (и ентитет који врши наруџбину не признаје обавезу) у време обавезе већ, радије, одлаже признавање док се наручена роба или услуге не отпреме, испоруче или предају. Ако је утврђена обавеза за куповину или продају нефинансијских ставки у делокругу овог стандарда према параграфима 4–6, њена нето фер вредност се признаје као средство или обавеза на датум обавезе (видети (ц) у даљем тексту). Поред тога, ако је претходно непризната утврђена обавеза назначена као ставка хеџинга у хеџингу фер вредности, свака промена нето фер вредности која се може приписати ризику који се штити хеџингом се признаје као средство или обавеза после почетка хеџинга (видети параграфе 104 и 105).

(ц) форвард уговор који је у делокругу овог стандарда (видети параграфе 2–6) се признаје као средство или обавеза на датум обавезе, а не на датум када се врши измирење. Када ентитет постане једна од страна у форвард уговору, фер вредности права и обавезе су често једнаке, тако да је нето фер вредност форварда нула. Ако нето фер вредност права и обавезе није нула, уговор се признање као средство или обавеза.

(д) уговори о опцијама који су под делокругом овог стандарда (видети параграфе 2–6) се признају као средства или обавезе када ималац или потписник постане уговорна страна.

(е) планиране будуће трансакције, без обзира на то колико су вероватне, нису нето средства и обавезе зато што ентитет није постао уговорна страна.

Престанак признавања финансијског средства (параграфи 17–39)

AG51. Следећи графикон табела илуструје процену тога да ли је и у којој мери финансијско средство непризнато.

Споразуми према којима ентитет задржава уговорна права да добија токове готовине од финансијског средства, али преузима уговорну обавезу да плаћа токове готовине једном или више прималаца (параграф 20(б))

AG52. Ситуација описана у параграфу 20(б) (када ентитет задржава уговорна права да добија токове готовине од финансијског средства, али преузима уговорну обавезу да плаћа токове готовине једном или више прималаца) се дешава, на пример, ако је ентитет посебне намене или повереништво, и даје инвеститорима повољне камате у основним финансијским средствима која поседује и обезбеђује услуге за та финансијска средства. У том случају, финансијска средства се квалификују за престанак признавања ако су задовољени услови у параграфима 21 и 22.

AG53. Приликом примене параграфа 21, ентитет би могао да буде, на пример, творац финансијског средства, или би то могла да буде група која обухвата консолидовани ентитет за посебне намене који

је стекао финансијско средство и који преноси токове готовине инвеститорима који препадају трећој страни.

Процена преноса ризика и користи од власништва (параграф 22)

AG54. Примери тога када је ентитет пренео у значајној мери све ризике и користи својствене власништву су:

- (а) безусловна продаја финансијског средства;
- (б) продаја финансијског средства заједно са опцијом за поновну куповину финансијског средства по фер вредности у време поновне куповине; и
- (ц) продаја финансијског средства заједно са продајном или куповном опцијом која ће резултирати негативним новчаним током (то јест опције која ће у толикој мери резултирати негативним новчаним током да је мало вероватно да ће резултирати позитивним новчаним током пре истека).

AG55. Примери тога када је ентитет задржао у значајној мери све ризике и користи власништва су:

- (а) трансакција продаје или поновне куповине тамо где је цена поновне куповине фиксна цена или цена продаје плус приход зајмодавца;
- (б) споразум о уступању хартија од вредности;
- (ц) продаја финансијског средства заједно са свопом укупног прихода којим се изложено тржишном ризику враћа назад ентитету;
- (д) продаја финансијског средства заједно са продајном или куповном опцијом која ће резултирати великим новчаним токовима (то јест опција која је ће у толикој мери резултирати позитивним новчаним током да је мало вероватно да ће резултирати негативним новчаним током пре истека).
- (е) продаја краткорочних потраживања у којима ентитет гарантује да надокнади лицу на које се преноси кредитне губитке за које је вероватно да ће се догодити.

AG56. Ако ентитет одреди да је као резултат преноса, пренео у значајној мери све ризике и користи од власништва над пренетим средством, не признаје пренето средство поново у будућности, осим ако поново не стекне пренето средство у некој новој трансакцији.

Процена преноса контроле

AG57. Ентитет није задржао контролу над пренетим средством ако лице на које је пренето има практичну правну способност да прода пренето средство. Ентитет је задржао контролу над пренетим средством ако лице на које је пренето нема практичну моћ да прода пренето средство. Лице на које се преноси има практичну правну способност да прода пренето средство ако се њим тргује на активном тржишту зато што би лице на које је пренето могло поново да купи пренето средство на тржишту ако мора да врати средство ентитету. На пример, лице на које је пренето може имати практичну правну способност да прода пренето средство ако је пренето средство предмет опције која дозвољава ентитету да га поново купи, али лице на које је пренето може одмах да набави пренето средство на тржишту ако се та опција изврши. Лице на које је пренето нема практичну правну способност да прода пренето средство ако ентитет задржи такву опцију и лице на које је пренето не може одмах да набави пренето средство на тржишту ако ентитет изврши ту опцију.

AG58. Лице на које је пренето има практичну правну способност да прода пренето средство само ако лице на које је пренето може да прода пренето средство у целини некој неповезаној трећој страни и ако је способно да изврши ту правну способност једнострано и без наметања додатних ограничења на пренос. Критично питање је шта је лице на које је пренето способно да уради у пракси, а не која уговорна права лице на које је пренето има у погледу тога шта може урадити са пренетим средством или које уговорне забране постоје. Нарочито:

- (а) уговорно право за отуђење пренетог средства има мало практичног утицаја ако нема тржишта за то пренето средство; и
- (б) способност за отуђење пренетог средства има мало практичног утицаја ако се не може слободно извршити. Из тог разлога:
 - (i) способност лица на које је пренето да отуђи пренето средство мора да буде независна од акција других (то јест мора да буде једнострана способност); и
 - (ii) правна способност лица на које је пренето мора да буде способно да отуђи пренето средство без потребе да наметне додатне ограничавајуће услове у преносу (на пример, услове у погледу тога како се сервисира средство зајма или опција која даје лицу на које је пренето право да поново купи то

средство).

AG59. То да је мало вероватно да лице на које је пренето прода пренето средство не значи, само по себи, да је преносилац задржало контролу над пренетим средством. Међутим, ако продајна опција или гаранција ограничава лице на које је пренето да прода пренето средство, онда је преносилац задржао контролу над пренетим средством. На пример, ако су продајна опција или гаранција довољно вредни онда они ограничавају лице на које је пренето да прода пренето средство зато што лице на које је пренето не би, у пракси, продало пренето средство трећој страни без додавања сличне опције или других ограничавајућих услова. Уместо тога, лице на које је пренето би држало пренето средство тако да набави исплате према гаранцији или продајној опцији. У овим околностима преносилац средства је задржао контролу над пренетим средством.

Преноси који се квалификују за престанак признавања

AG60. Ентитет може да задржи право на део исплата камате на пренета средства као компензацију за сервисирање тих средстава. Део исплата камате којих би се ентитет одрекао након истека или преноса уговора о сервисирању се расподељује на средство или обавезу. Део исплата камате којих се ентитет не би одрекао је потраживање од две продајне и једне куповне опције које носе само камату. На пример, ако се ентитет не би одрекао ниједне камате након истека или преноса уговора о сервисирању, читав распон камате је потраживање од две продајне и једне куповне опције које носе само камату. У сврхе примене параграфа 29, фер вредност средства за сервисирање и потраживање од две продајне и једне куповне опције које носе само камату се користе за расподелу књиговодствене вредности потраживања између дела средства који престаје да се признаје и дела који наставља да се признаје. Ако не постоји одређена надокнада за сервисирање или ако се не очекује да добијена надокнада буде адекватна компензација ентитету за сервисирање, обавеза по основу сервисирања се признаје по фер вредности.

AG61. При процени фер вредности дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје у сврху примене параграфа 29, ентитет примењује захтеве одмеравања фер вредности из параграфа 50 - 52 и AG101–AG115, поред оних из параграфа 30.

Преноси који се не квалификују за престанак признавања

AG62. Оно што следи је примена принципа представљеног у параграфу 31. Ако гаранција коју обезбеди ентитет за губитке због неизвршења обавезе по основу пренетог средства спречава да пренето средство престане да се признаје зато што је ентитет у значајној мери задржао све ризике и користи од власништва над пренетим средством, то пренето средство наставља да се признаје у целини и добијене надокнаде се признају као обавеза.

Стално учешће у пренетим средствима

AG63. Ово што следи су примери тога како ентитет одмерава пренето средство и обавезу која је у вези са њим према параграфу 32.

Сва средства

- (а) Ако гаранција коју ентитет обезбеди за плаћање губитака због неизвршења обавезе по основу пренетог средства спречава да се то средство престане да се признаје до степена сталног учешћа, пренето средство на датум преноса се одмерава према нижем износу од (i) књиговодствене вредности средства и (ii) максималног износа надокнаде добијене у преносу коју би ентитет можда морао поново да плати ("износ гаранције"). Обавеза у вези са тим се иницијално одмерава према износу гаранције плус фер вредност гаранције (што је обично надокнада добијена за гаранцију). Након тога, почетна фер вредност гаранције се признаје у суфицит или дефицит благовремено (видети МРС-ЈС 9) и књиговодствена вредност средства се смањује за било који губитак од умањења вредности.

Средства која се одмеравају по амортизованој вредности

- (б) Ако обавеза продајне опције продате од стране ентитета или право на куповну опцију које држи неки ентитет спречава да се пренето средство престане да се признаје и ако ентитет одмерава пренето средство по амортизованој вредности, обавеза која је у вези са њом се одмерава по набавној вредности (то јест добијеној надокнади) коригованој за амортизацију сваке разлике између цене и амортизоване вредности пренетог средства на датум истека опције. На пример, претпоставимо да је амортизована вредност и књиговодствена вредност средства на датум преноса 98 н.ј. и да је добијена надокнада 95 н.ј. Амортизована вредност средства на датум извршења опције ће бити 100 н.ј. Почетна књиговодствена вредност

обавезе која је у вези са њим је 95 н.ј. и разлика између 95 н.ј. и 100 н.ј. се признаје у суфициту или дефициту коришћењем метода ефективне камате. Ако се опција изврши, свака разлика између књиговодствене вредности обавезе која је у вези са њим и цене приликом извршења се признаје у суфицит или дефицит.

Средства која се одмеравају по фер вредности

- (ц) Ако право на куповну опцију које је ентитет задржао спречава да пренето средство престане да се признаје и да ентитет одмерава то средство по фер вредности, то средство наставља да се одмерава по фер вредности. Обавеза која је у вези са њим се одмерава по (i) цени извршења опције мање временска вредност опције ако ће опција резултирати негативним новчаним током, или (ii) фер вредност пренетог средства мање временска вредност опције ако ће опција резултирати негативним новчаним током. Кориговање одмеравања обавезе која је у вези са тим обезбеђује да је нето књиговодствена вредност средства и обавезе која је у вези са њим фер вредност права на куповну опцију. На пример, ако је фер вредност основног средства 80 н.ј., цена извршења опције је 95 н.ј. и временска вредност опције је 5 н.ј., књиговодствена вредност обавезе која је у вези са њим је 75 н.ј. (80 н.ј. - 5 н.ј.) и књиговодствена вредност пренетог средства је 80 н.ј. (то јест његова фер вредност).
- (д) Ако продајна опција продата од стране ентитета спречава да пренето средство престаје да се признаје и ако ентитет одмерава пренето средство по фер вредности, обавезу која је у вези са њим се одмерава по набавној вредности извршења опције плус временска вредност опције. Одмеравање средства по фер вредности је ограничено на нижи износ између фер вредности и цене извршења опције зато што ентитет нема право да повећа фер вредност пренетог средства изнад цене извршења опције. Ово обезбеђује да је нето књиговодствена вредност средства и обавезе која је у вези са њим фер вредност обавезе продајне опције. На пример, ако је фер вредност основног средства 120 н.ј., цена извршења опције 100 н.ј. и временска вредност опције 5 н.ј., књиговодствена вредност обавезе која је у вези са њим је 105 н.ј. (100 н.ј. + 5 н.ј.) и књиговодствена вредност средства је 100 н.ј. (у овом случају цена извршења опције).

Ако одступање, у облику купљене куповне опције или продате продајне опције, спречава да пренето средство престаје да се признаје и да ентитет одмерава то средство по фер вредности, он наставља да одмерава то средство по фер вредности. Обавеза која је у вези са њим се одмерава по (i) збиру цене извршења куповне опције и фер вредности продајне опције мање временска вредност куповне опције, ако ће куповна опција резултирати позитивним новчаним током, или (ii) збира између фер вредности средства и фер вредности продајне опције мање временска вредност куповне опције ако ће куповна опција резултирати негативним новчаним током. Кориговање обавезе која је у вези са средством обезбеђује да је књиговодствена вредност средства и обавезе која је у вези са њим фер вредност опције коју ентитет држи или која је продата од стране ентитета. На пример, претпоставимо да ентитет преноси финансијско средство које се одмерава по фер вредности док истовремено купује куповну опцију са ценом извршења од 120 н.ј. и продаје продајну опцију са ценом извршења од 80 н.ј.. Такође претпоставимо да је фер вредност средства 100 н.ј. на дан преноса. Временска вредност продајне и куповне опције је 1 н.ј. и 5 н.ј., тим редоследом. У овом случају, ентитет признаје средство од 100 н.ј. (фер вредност средства) и обавезу од 96 н.ј. ((100 н.ј. + 1 н.ј.) - 5 н.ј.). Ово даје нето вредност средства од 4 н.ј., што је фер вредност опција које држи и продаје ентитет.

Сви преноси

AG64. До степена у ком се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања, уговорна права или обавезе које су у вези са преносом се рачуноводствено не обухватају засебно као деривати ако би признавање и деривата и пренетог средства или обавезе који настају од преноса имало за резултат признавање истих права и обавеза два пута. На пример, куповна опција коју преносилац задржи може да спречи да се пренос финансијских средстава рачуноводствено обухвата као продаја. У овом случају, куповна опција се не признаје засебно као дериватно средство.

AG65. До степена у ком се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања, лице на које се преноси не признаје пренето средство као средство. Лице на које се преноси престаје да признаје готовину или друге исплаћене надокнаде и признаје потраживање од преносиоца. Ако преносилац има и право и обавезу да поново стекне контролу над читавим пренетим средством за

одређени фиксни износ (као на пример, према споразуму о поновној куповини), лице на које се преноси може да рачуноводствено обухвата своја потраживања као зајам или као потраживања.

Примери

AG66. Следећи примери илуструју примену принципа престанка признавања овог стандарда.

(а) Споразуми о поновној куповини и позајмљивању хартија од вредности. Ако се финансијско средство прода према споразуму за поновну куповину по фиксној цени или по продајној цени плус приход зајмодавца или, ако је дато у зајам, према споразуму о приносу преносиоцу, оно није престало да се признаје зато што преносилац у значајној мери задржава све ризике и користи власништва. Ако лице на које се преноси набави право да прода или заложити то средство, преносилац рекласификује то средство у извештају о финансијској позицији, на пример, као позајмљено средство или као потраживање по основу поновне куповине.

(б) Споразуми о поновној куповини и позајмљивању хартија од вредности – средства која су суштински иста. Ако се финансијско средство прода према споразуму о поновној куповини истог или суштински истог средства по фиксној цени или по продајној цени плус приход зајмодавца или ако је финансијско средство узето или дато у зајам према споразуму о поновној куповини истог или суштински истог средства преносиоцу, оно није не престаје да се признаје зато што преносилац задржава у значајној мери све ризике и користи власништва.

(ц) Споразуми о поновној куповини и позајмљивању хартија од вредности – право на замену. Ако споразум о поновној куповини са фиксном ценом поновне куповине или ценом једнаком продајној цени плус приход зајмодавца, или слична трансакција позајмљивања хартија од вредности, обезбеђују лицу на које се преноси право на замену средстава која су слична и која имају једнаку фер вредност као и пренето средство на датум поновне куповине, средство које је продато или позајмљено према споразуму о поновној куповини или трансакцији позајмљивања хартија од вредности, престаје да се признаје зато што преносилац задржава у значајној мери све ризике и користи власништва.

(д) Право поновне куповине за прво одбијање по фер вредности. – Ако ентитет прода финансијско средство и задржи само право првог одбијања за поновну куповину пренетог средства по фер вредности ако га лице на које је средство пренето поново прода, ентитет престаје да признаје то средство зато што је у значајној мери пренео све ризике и користи власништва.

(е) Трансакција куповине и продаје акције по високој цени да би се створио утисак да је потражња за том акцијом велика. Поновна куповина финансијског средства убрзо након што је оно било продато се понекад назива трансакција куповине и продаје акције по високој цени да би се створио утисак да је потражња за том акцијом велика. Таква поновна куповина не искључује престанак признавања под условом да првобитна трансакција задовољава захтеве престанка признавања. Међутим, ако је споразум за продају финансијског средства закључен истовремено са споразумом за поновну куповину истог средства по фиксној цени или по продајној цени плус приход зајмодавца, онда средство престаје да се признаје.

(ф) Продајне и куповне опције које ће резултирати позитивним новчаним током. Ако се пренето финансијско средство може опозвати од стране преносиоца и ако ће куповна опција резултирати позитивним новчаним током, пренос се не квалификује за престанак признавања зато што је преносилац у значајној мери задржао све ризике и користи власништва. Слично, ако се финансијско средство може опет продати од стране лица на које се преноси и ако ће продајна опција резултирати позитивним новчаним током, пренос се не квалификује за престанак признавања зато што је преносилац задржао у значајној мери све ризике и користи власништва.

(г) Продајне и куповне опције које ће резултирати негативним новчаним током. Финансијско средство које је пренето искључиво као предмет продајне опције која ће резултирати негативним новчаним током коју држи лице на које се преноси или као предмет куповне опције која ће резултирати негативним новчаним током коју држи преносилац престаје да се признаје. Ово је због тога што је преносилац пренео у значајној мери све ризике и користи власништва.

(х) Средства која се могу одмах набавити и која су предмет куповне опције која неће резултирати ни позитивним ни негативним новчаним током. Ако неки ентитет држи куповну опцију на средство које се одмах може набавити на тржишту и ако опција неће резултирати ни позитивним ни негативним новчаним током, то средство престаје да се признаје. Ово је због тога што ентитет (i) није нити задржао нити пренео у значајној мери све ризике и користи власништва, и (ii) није задржао контролу. Међутим, ако се средство не може одмах набавити на тржишту, престанак признавања се искључује до степена у ком је износ средства предмет куповне опције зато што је ентитет задржао

контролу над средством.

(и) Средство које се не може одмах набавити на тржишту које је предмет продајне опције коју продаје ентитет, а која неће резултирати ни позитивним ни негативним новчаним током . Ако ентитет преноси финансијско средство које се не може одмах набавити на тржишту, и прода продајну опцију која неће резултирати негативним новчаним током, ентитет нити задржава нити у значајној мери преноси све ризике и користи власништва због продате продајне опције. Ентитет задржава контролу над средством ако је продајна опција довољно вредна да спречи лице на које је средство пренето да прода то средство, у ком случају средство наставља да се признаје до степена сталног учешћа преносиоца (видети параграф АГ64). Ентитет преноси контролу над средством ако продајна опција није довољно вредна да спречи лице не које је средство пренето да прода то средство, у ком случају се средство престаје да признаје.

(ј) Средства која су предмет продајне или куповне опције са фер вредношћу или форвард уговора о поновној куповини. Пренос финансијског средства које је предмет само продајне или куповне опције или форвард уговора о поновној куповини који има цену извршења или цену поновне куповине једнаку фер вредности финансијског средства у време поновне куповине имају за резултат престанак признавања због преношења у значајној мери свих ризика и користи власништва.

(к) Куповне или продајне опције које се измирују у готовини. Ентитет процењује пренос финансијског средства које је предмет продајне или куповне опције или форвард уговора о поновној продаји који ће бити измирен у готовини да би одредио да ли је у значајној мери задржао или пренео све ризике и користи власништва. Ако ентитет није у значајној мери задржао све ризике и користи власништва над пренетим средством, он одређује да ли је задржао контролу над пренетим средством. То да се продајна или куповна опција или форвард уговор о поновној куповини не измирују нето у готовини не значи аутоматски и да је ентитет пренео контролу (видети параграфе АГ59 и (г), (х) и (и) у претходном тексту).

(л) Уклањање одредби у вези са рачуном. Уклањање одредби у вези са рачуном је безусловна (куповна) опција о поновној куповини која даје ентитету право да поново захтева пренета средства која су била предмет неких ограничења. Под условом да таква опција има за резултат да ентитет нити задржи нити пренесе у значајној мери све ризике и користи власништва, он искључује престанак признавања само до нивоа износа који је предмет поновне куповине (под претпоставком да лице на које се преноси не може да прода средства). На пример, ако су књиговодствена вредност и приходи од преноса средстава за позајмљивање 100 000 н.ј. и ако би сваки појединачни зајам могао да се опозове, али ако укупни износ зајмова који би могли поново да се купе не прелази 10 000 н.ј., онда би се 90 000 н.ј. од зајмова квалификовало за престанак признавања.

(м) Куповна опција која оставља нето нулту позицију. Ентитет, који може бити преносилац, које врши услуге над пренетим средствима може да држи куповну опцију која оставља нето нулту позицију за куповину остатка пренетих средстава када износ неизмирених средстава падне испод одређеног нивоа на ком цена сервисирања тих средстава постане терет у односу на добити од сервисирања. Под условом да таква куповна опција која оставља нето нулту позицију има за резултат то да ентитет нити задржава нити преноси у значајној мери све ризике и користи власништва и то да лице на које се преноси не може да прода средства, он искључује престанак признавања само до нивоа износа средства које је предмет куповне опције.

(н) Подређена задржана учешћа и кредитне гаранције. Ентитет може да обезбеди лицу коме преноси средства кредитно појачање тиме што ће подредити део или целокупно учешће задржану у пренетом средству. Или, ентитет може да обезбеди лицу коме преноси кредитно појачање у облику кредитне гаранције која може бити неограничена или ограничена на одређени износ. Ако ентитет задржи у значајној мери све ризике и користи власништва над пренетим средством, то средство наставља да се признаје у потпуности. Ако ентитет задржи неке, а не значајан износ, ризике и користи власништва и ако задржи контролу, престанак признавања се искључује до нивоа износа у готовини или у другим средствима која би тај ентитет морао да плати.

(о) Свop укупних прихода. Ентитет може да прода финансијско средство лицу на које га преноси и да закључи свop укупних прихода са лицем на које преноси, док су сви токови готовине од исплата камата за основно средство исплаћени ентитету у замену за фиксну исплату или исплате са променљивом стопом, а свако повећање или смањење фер вредности основног средства ће интегрисати ентитет. У таквом случају, забрањен је престанак признавања целог средства.

(п) Свop каматне стопе. Ентитет може да изврши пренос финансијског средства са фиксном стопом лицу на које га преноси и да са њим закључи свop каматне стопе у ком ће лице на које преноси добијати фиксну каматну стопу и плаћати флукутирајућу каматну стопу на основу хипотетичког износа који је једнак износу главнице пренетог финансијског средства. Свop каматне стопе не искључује престанак признавања пренетог средства под условом да исплате по основу свопа нису условљене тиме да се морају вршити само за пренето средство.

(љ) Свop амортизационе каматне стопе. Ентитет може да изврши пренос финансијског средства са фиксном стопом која се исплаћује током времена лицу на које преноси, и да закључи свop амортизационе каматне стопе у којој ће лице на које преноси примати фиксну каматну стопу и плаћати флукутирајућу каматну стопу засновану на хипотетичком износу. Ако хипотетички износ свопа врши амортизацију на такав начин да изједначава износ главнице пренетог средства који је било када неизмирени, свop ће обично имати за резултат то да ентитет задржи значајан ризик од плаћања унапред, у ком случају ентитет или наставља да признаје цело пренето средство или наставља да признаје пренето средство до степена сталног учешћа. У супротном, ако амортизација хипотетичког износа свопа није повезана са неизмиреним износом главнице пренетог средства, такав свop не би имао за резултат да ентитет задржи ризик плаћања унапред за то средство. Стога, не би искључио престанак признавања пренетог средства под условом да исплате свопа нису условљене тиме да се исплате главнице врше на пренето средство и свop не би имало за резултат то да ентитет задржи било које друге значајне ризике и користи власништва над пренетим средством.

AG67. Овај параграф илуструје примену приступа сталног учешћа онда када се ради о сталном учешћу ентитета у делу финансијског средства.

Претпоставимо да ентитет има портфељ зајмова за плаћање унапред чија је купонска и ефективна каматна стопа 10 процената и чији износ главнице и амортизована вредност износе 10.000 н.ј. Он закључује трансакцију у којој, у замену за исплату од 9.115 н.ј., лице на које се преноси добија право на 9.000 н.ј. од свих наплата главнице плус камата на то од 9,5 процената. Ентитет задржава права на 1.000 н.ј. од свих наплата главнице плус камата на то од 10 процената, плус распон вишка од 0,5 процената на преосталих 9.000 н.ј. главнице. Наплате од исплата унапред се алоцирају у размери 1:9 између ентитета и лица на које се преноси, али свака грешка се одузима од учешћа ентитета од 1.000 н.ј. све док се учешће не потроши. Фер вредност зајмова на датум трансакције је 10.100 н.ј. и процењена фер вредност распона вишка од 0,5 процената је 40 н.ј.

Ентитет одређује да је пренео неке значајне ризике и користи власништва (на пример, значајан ризик плаћања унапред), али је такође задржао неке друге значајне ризике и користи власништва (због подређеног задржаног учешћа) и задржао је контролу. Он стога примењује приступ сталног учешћа.

Да би применио овај стандард, ентитет анализира трансакцију као (а) задржавање потпуно пропорционалног задржаног учешћа од 1 000 н.ј., плус (б) подређивање тог задржаног учешћа да би се обезбедило појачање кредита за кредитне губитке лица на које се преноси.

Ентитет израчунава да 9 090 н.ј. (90 процената x н.ј. 10.100) добијене надокнаде од 9.115 н.ј. представља надокнаду за потпуно пропорционалан удео од 90 процената. Преостали део добијене надокнаде (25 н.ј.) представља надокнаду добијену за подређивање његовог задржаног учешћа да би обезбедио кредитно појачање за кредитне губитке лица на које преноси. Поред тога, распон вишка од 0,5 процената представља надокнаду добијену за кредитно појачање. У складу са тим, укупна добијена надокнада за кредитно појачање је 65 н.ј. (25 н.ј. + 40 н.ј.).

Ентитет израчунава добитак или губитак од продаје 90 процената акција токова готовине. Претпостављајући да засебне фер вредности 10 процената дела пренетог средства и 90 процената задржаног дела нису расположиве на датум преноса, ентитет алоцира књиговодствену вредност средства у складу са параграфом 3 на следећи начин:

	<i>Процењена фер вредност</i>	Процент	Алоцирана књиговодствена вредност
Пренети део	9.090	90%	9.000
Задржан део	1.010	10%	1.000
Укупно		10.100	10.000

Ентитет израчунава свој добитак или губитак од продаје 90 процената удела у токовима готовине одузимањем

алоциране књиговодствене вредности пренетог дела од добијене надокнаде, то јест н.ј. 90 н.ј. (9.090 н.ј. – 9.000 н.ј.). Књиговодствена вредност дела који је ентитет задржао је 1.000 н.ј..

Поред тога, ентитет признаје стално учешће које је резултат подређивања његових кредитних губитака од задржаног учешћа. У складу са тим, он признаје средство од 1.000 н.ј. (максимални износ тока готовине који не би добио према подређивању) и обавезу која је у вези са њим од 1.065 н.ј. (што је максимални износ тока готовине које не би добио према подређивању, то јест 1.000 н.ј. плус фер вредност подређивања од 65 н.ј.),

Ентитет користи све горе наведене информације за рачуноводствено обухватање трансакције на следећи начин:

	<i>Дугује</i>	<i>Потражује</i>
Првобитно средство	-	9.000
Средство признато за подређивање или резидуално учешће	1.000	-
Средство за надокнаду добијен у облику распона вишка	40	-
Суфицит или дефицит (добитак од преноса)	-	90
Обавеза	-	1.065
Добијена готовина	9.115	-
Укупно	10.155	10.155

Одмах након трансакције, књиговодствена вредност средства је 2.040 н.ј. и састоји се од 1.000 н.ј. што представља алоциране трошкове задржаног дела, и 1.040 н.ј. што представља додатно стално учешће ентитета од подређивања задржаног учешћа услед кредитних губитака (што укључује распон вишка од 40 н.ј.).

У наредним периодима ентитет признаје надокнаду добијену за кредитно појачање (65 н.ј.) према временској пропорционалној основи, рачуноводствено обухвата камату на признато средство користећи метод ефективне камате и признаје свако кредитно умањење вредности признатих средстава. Као пример овог другог, претпоставимо да ће следеће године постојати губитак због умањења вредности основних зајмова од 300 н.ј.. Ентитет смањује своје признато средство за 600 н.ј. (300 н.ј. који се односе на његово задржано учешће и 300 н.ј. које се односе на додатно стално учешће које се јавља од подређивања задржаног учешћа за кредитне губитке), и смањује своју признату обавезу за 300 н.ј. Нето резултат је потраживање у суфициту или дефициту због умањења вредности кредита од 300 н.ј.

Редовни начин куповине или продаје финансијског средства (параграф 38)

AG68. Редовни начин куповине или продаје финансијских средстава се признаје коришћењем било рачуноводственог обухватања на датум трговине било рачуноводственог обухватања на датум измирења како је описано у параграфима AG70 и AG71. Коришћени метод се примењује доследно за све куповине и продаје финансијских средстава која припадају истој категорији финансијских средстава дефинисаних у параграфу 10. Из овог разлога средства која се држе ради трговања чине засебну категорију од средстава назначених по фер вредности кроз суфицит или дефицит.

AG69. Уговор који захтева или дозвољава нето измирење промене вредности уговора није уговор о редовном начину. Уместо тога, такав уговор се рачуноводствено обухвата као дериват у периоду између датума трговања и датума измирења.

AG70. Датум трговања је датум када се ентитет обавезе на куповину или продају неког средства. Рачуноводствено обухватање на датум трговања се односи на (а) признавање средства које треба да се добије и обавезе која треба да се плати за то средство на датум трговања, и (б) престанка признавања средства које је продато, признавање сваког добитка или губитка који су на располагању и признавање потраживања од купца за исплату на датум трговања. Уопште, камата не почиње да се приписује средству и обавези која је са њим у вези до датума измирења када назначаване престаје.

AG71. Датум измирења је датум када се средство испоручује ентитету или када ентитет испоручује средство. Рачуноводствено обухватање на датум измирења се односи на (а) признавање средства на датум када га ентитет добије, и (б) престанка признавања средства и признавање сваког добитка и губитка који су на располагању на датум када их ентитет испоручи. Када се примењује рачуноводствено обухватање на датум измирења, ентитет рачуноводствено обухвата сваку промену

фер вредности средства које треба да се добије током периода између датума трговања и датума измирења на исти начин на који рачуноводствено обухвата стечено средство. Другим речима, промена вредности се не признаје за средства која се књиже по набавној вредности или амортизованој вредности; она се признаје у суфициту или дефициту за средства класификована као финансијска средства по фер вредности кроз суфицит или дефицит; и признаје се у нето имовину/капитал за средства класификована као расположива за продају.

Престанак признавања финансијских обавеза (параграфи 41–44)

AG72. Финансијска обавеза (или њен део) се гаси када се дужник или:

(а) Ослободи обавезе (или њеног дела) тиме што исплати повериоца, обично у готовини, другим финансијским средствима, роби или услугама; или

(б) Правно ослободи примарне одговорности за ту обавезу (или њен део) било законским процесом било од стране повериоца. (Ако је дужник дао гаранцију овај услов би ипак могао бити задовољен.)

AG73. Ако емитент дужничког инструмента поново купи тај инструмент, дуг нестаје чак и ако је емитент онај ко прави тржиште за тај инструмент или намерава да га прода у блиској будућности.

AG74. Исплата трећој страни, укључујући повереништво (што се понекад назива “суштинско поништавање”), не ослобађа, сама по себи, дужника његове примарне обавезе према повериоцу, у недостатку правног ослобађања.

AG75. Ако дужник плати трећој страни да преузме обавезу и обавести свог повериоца да је трећа страна преузела обавезу дуга, дужник не престаје да признаје обавезе дуга осим ако није задовољен услов из параграфа AG72(б). Ако дужник плати трећој страни да преузме обавезу и набави правно ослобођење од свог повериоца, онда је дужник угасио свој дуг. Међутим, ако се дужник сложи да врши исплате дуга трећој страни и да их усмерава ка првобитном повериоцу, онда дужник признаје нову дужничку обавезу трећој страни.

AG76. Ако трећа страна преузима обавезу ентитета и ентитет заузврат не даје никакву надокнаду или даје номиналну надокнаду, ентитет примењује захтеве за престанак признавања овог стандарда, као и ставове 84 до 87 MPC-JC 23.

AG77. Зајмодавац ће се понекад одрећи свог права да наплати дуг од ентитета јавног сектора, на пример, влада може да отпише дуг локалне самоуправе по основу зајма. Овај отпис дуга би представљао правно ослобађање од дуга дужника према зајмодавцу. Када су обавезе ентитета отписане као део трансакција која није трансакција размене примењују се захтеви у вези са престанком признавања описани у овом стандарду као и у параграфима 84 до 87 од MPC-JC.

AG78. Мада правно ослобођење, било од стране суда, било од стране повериоца, има за резултат престанак признавања обавезе, ентитет може да призна нову обавезу ако нису задовољени критеријуми престанка признавања за пренета финансијска средства у параграфима 17–39. Ако ти критеријуми нису задовољени, не долази до престанка признавања пренетих средстава се не признају, и ентитет признаје нову обавезу која се односи на пренета средства.

AG79. У сврху параграфа 42, услови су у великој мери различити ако је дисконтована садашња вредност тока готовине према новим условима, укључујући и све нето плаћене надокнаде од свих добијених надокнада и дисконтоване коришћењем првобитне ефективне каматне стопе, бар 10 процената различита од дисконтоване садашње вредности преосталих токова готовине од првобитне финансијске обавезе. Ако се размена дужничких инструмената или измена услова рачуноводствено обухватају као гашење, сви претрпљени трошкови или надокнаде се признају као део добитка или губитка од гашења. Ако се размена или модификација рачуноводствено не обухватају као гашење, сви претрпљени трошкови или надокнаде коригују књиговодствену вредност обавезе и амортизују се током преосталог трајања измењене обавезе.

AG80. У неким случајевима, поверилац ослобађа дужника његове садашње обавезе да врши исплате, али дужник преузима обавезу из гаранције да изврши исплату ако та страна која преузима примарну одговорност не испуни своју обавезу. У овом случају дужник:

(а) Признаје нову финансијску обавезу на основу фер вредности своје обавезе из гаранције; и

(б) Признаје добитак или губитак на основу разлике између (i) свих исплаћених прихода и (ii) књиговодствене вредности првобитне финансијске обавезе умањене за фер вредност нове финансијске обавезе.

Одмеравање (параграфи 45–86)

Трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене

AG81. Почетно признавање и одмеравање имовине и обавеза насталих из трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене је обрађено у MPC-ЈС 23. Средства настала из трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене могу да проистекну из уговорних и неугворних аранжмана (видети MPC-ЈС 28, параграфи AG20 и AG21). Када ова средства проистекну из уговорних аранжмана и на други начин задовољавају дефиницију финансијског инструмента, она се:

(а) почетно признају у складу са MPC-ЈС 23;

(б) почетно одмеравају:

(i) по фер вредности по принципа из MPC-ЈС 23, и

(ii) Узимајући у обзир трошкове трансакције који могу директно да се припишу стицању финансијских средстава у складу са параграфом 45 овог стандарда, када се средство накнадно одмерава по моделу различитом од модела фер вредности кроз суфицит или дефицит.

Почетно одмеравање финансијских средстава и финансијских обавеза (параграф 45)

AG82. Фер вредност финансијског инструмента после почетног признавања је обично цена трансакције (то јест фер вредност дате или добијене надокнаде, видети такође параграф 108. Међутим, ако је део дате или добијене надокнаде за нешто друго осим финансијског инструмента, фер вредност финансијског инструмента се процењује коришћењем технике процене (видети параграфе AG1064–AG112). На пример, фер вредност дугорочног зајма или потраживања које не носи камату може да се процењује по садашњој вредности свих будућих добитака у готовини дисконтованих коришћењем преовладавајућих(е) тржишних(е) каматних(е) стопа(е) за сличне инструменте (сличне у погледу валуте, услова, врсте каматне стопе и других фактора) са сличном кредитном способношћу. Сваки додатни позајмљени износ је расход или смањење прихода осим ако се не квалификује за признавање као нека друга врста средства.

AG83. Ако ентитет створи зајам који носи вантржишну каматну стопу (на пример, 5 процената када је тржишна стопа за сличне зајмове 8 процената), и унапред добије надокнаду као компензацију, ентитет признаје зајам по његовој фер вредности, то јест нето од надокнаде коју добија. Ентитет додаје дисконт у суфицит или дефицит користећи метод ефективне каматне стопе.

Повлашћени зајмови

AG84. Повлашћени (субвенционисани) зајмови су зајмови које ентитет даје или прима под условима повољнијим од тржишних. Примери повлашћених зајмова које ентитети дају обухватају зајмове за земље у развоју, мала пољопривредна имања, студентске зајмове одобрене студентима који су се квалификовали за упис на универзитет или колеџ и стамбене кредите породицама са ниским приходима. Ентитети могу добити повлашћене зајмове, на пример, од агенције за развој и других владиних ентитета.

AG85. Давање или примање повлашћених зајмова се разликује од одрицања дуга ентитета или ентитету. Ова разлика је важна зато што утиче на то да ли су услови повољнији од тржишних узети у обзир у почетном признавању или одмеравању зајмова, а не у склопу накнадног одмеравања или престанка признавања.

AG86. Сврха повлашћених зајмова је да се обезбеде средства по условима повољнијим од тржишних. Одрицање дуга настаје из зајма првобитно одобреног по тржишним условима када је намера било које стране променила након давања или пријема зајма. На пример, влада може да позајми новац непрофитним ентитетима са намером да зајам буде отплаћен у целости под тржишним условима. Међутим, влада може накнадно да отпише део зајма. Ово није повлашћени зајам пошто је на почетку била намера да се зајам обезбеди ентитету под тржишним условима. Ентитет накнадно одрицање дуга третира као отпис дуга и примењује захтеве за престанак признавања из MPC-ЈС 29.

AG87. Пошто се повлашћени зајмови одобравају или узимају под условима повољнијим од тржишних, цена трансакције при почетном признавању зајма не може бити по фер вредности. Приликом почетног признавања, ентитет стога разлаже садржину зајма на саставне делове и рачуноводствено обухвата компоненте примењујући принципе наведене у ставовима AG88 и AG89 испод.

AG88. Ентитет прво процењује да је повлашћени зајам у својој суштини у ствари зајам, донација,

доприноса власника или комбинација поменутих елемената применом принципа из MPC-JC 28 и параграфа 42-58 MPC-JC 23. Ако ентитет утврди да је трансакција, или део трансакције зајам, он процењује да ли цена трансакција представља фер вредност зајма приликом почетног признавања. Ентитет одређује фер вредност зајма применом принципа из AG101–AG115. Када ентитет не може да утврди фер вредност позивањем на активно тржиште, користи технику процене. Фер вредност мође да се одреди применом технике процене тако што се дисконтују сви будућа новчана примања применом тржишне каматне стопе за сличан зајам (види AG82).

AG89. Свака разлика између фер вредности зајма и цене трансакције (приход од зајма) се третира на следећи начин:

(а) Када је ентитет прима зајам, разлика се рачуноводствено обухвата у складу са MPC-JC 23.

(б) Ако ентитет одобрава зајам, разлика се третира као расход у суфициту или дефициту приликом почетног признавања, осим ако је зајам трансакција са власницима у својству власника. Ако је зајам трансакција са власницима у својству власника, на пример, када контролни ентитет даје повлашћени зајам контролисаном ентитету, разлика може представљати капитални допринос, то јест улагање у ентитет, а не расход.

Илустративни примери су дати у параграфу IG54 MPC-JC 23, као и параграфима IE40 до IE41 који прате овај стандард.

AG90. Након почетног признавања, ентитет накнадно одмерава повлашћене зајмове користећи категорије финансијских инструмената дефинисане у параграфу 10.

Трансакције које генеришу приход а нису трансакције размене

AG91. [Обрисан]

Вредновање финансијских гаранција емитованих кроз трансакцију која није трансакција размене

AG92. Само уговорне финансијске гаранције (или гаранције које су у суштини уговорне) су у делокругу овог стандарда (видети AG3 и AG4 MPC-JC 28). Неуговорне гаранције нису у делокругу овог стандарда јер оне не задовољавају дефиницију финансијског инструмента. Овај стандард прописује захтеве за признавањем и одмеравањем само за емитента уговора о финансијским гаранцијама.

AG93. У параграфу 10 „уговор о финансијској гаранцији“ је дефинисан као „уговор којим се од емитента захтевају одређене исплате којима се надокнађује губитак власника настао услед неизвршења плаћања одређеног дужника које је доспело у складу са првобитним или измењеним условима дужничког инструмента.“ У складу са захтевима овог стандарда, уговори о финансијским гаранцијама, као и друга финансијска средства и финансијске обавезе, треба да се почетно признају по фер вредности. Параграфи 50-52 овог стандарда садрже коментаре и упутства за утврђивање фер вредности, што је допуњено Упутством за примену, параграфи AG101–AG115. Накнадно одмеравање уговора о финансијским гаранцијама се врши по већем од износа утврђеног у складу са MPC-JC 19, “Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства”, и почетно признатог износа умањеног за, када је прикладно, за укупну амортизацију у складу са MPC-JC 9, *Приход од трансакција размене*.

AG94. У јавном сектору, гаранција су често обезбеђује путем трансакција које нису трансакције размене, то јест, без икакве или уз номиналну накнаду. Ова врста гаранција се у начелу обезбеђује за остварење економских и друштвених циљева ентитета. То укључује подршку инфраструктурним пројектима, помоћ привредним субјектима у време економске кризе, гаранције обвезница које емитују ентитети у другим нивоима власти и кредита запослених за финансирање моторних возила која користе за обављање својих дужности. Тамо где постоји накнада за финансијску гаранцију, ентитет треба да утврди да ли та накнада проистиче из трансакција размене и да ли представља фер вредност. Ако накнада представља фер вредност, ентитет треба да призна финансијске гаранције по вредности накнаде. Накнадно одмеравање треба да буде на вишем од износа утврђеног у складу са MPC-JC 19 и првобитно признатог износа умањеног за, када је потребно, укупну амортизацију признату у складу са MPC-JC 9. Када ентитет закључи да накнада није по фер вредности, ентитет утврђује књиговодствену вредности приликом почетног признавања на исти начин као да није плаћена накнада.

AG95. Приликом почетног признавања, ако не се наплаћује накнада или ако накнада није по фер вредности, ентитет прво разматра да ли постоје котиране цене доступне на активном тржишту за уговоре о финансијским гаранцијама директно еквивалентне оном који је ентитет склопио. Доказ о активном тржишту укључује независне тржишне трансакције између познатих вољних страна, као и позивање на тренутне фер вредности неког другог уговора о финансијским гаранцијама који је суштински исти као и онај које се обезбеђује без икакве или по номиналној накнади од стране емитента. Чињеница да је уговор о финансијској гаранцији склопљен без накнаде емитенту од стране дужника није, сам по себи, доказ о одсуству активног тржишта. Гаранције могу да се добију од комерцијалних емитената, али ентитет јавног сектора може да одлучи да склопи уговор о финансијској гаранцији из више некомерцијалних разлога. На пример, ако дужник није у могућности да плати комерцијалну накнаду, и ако би покретање пројекта у циљу испуњавања једног од друштвених или политичких циљева ентитета дошло у питање уколико уговор о финансијској гаранцији не буде склопљен, може се обратити ентитету јавног сектора или влади да би се склопио уговор о финансијској гаранцији.

AG96. Када не постоји активно тржиште да би се нашао директан еквивалент уговора о финансијској гаранцији; ентитет разматра да ли постоји друга техника процене осим посматрања активног тржишта и да ли њом може поуздано да се одмери фер вредност. Таква техника процене може да се ослони на математичке моделе који узимају у обзир финансијски ризик. На пример, влада државе Б гарантује обвезнице које је емитовала општине В. Пошто општина В има владину гаранцију за емитоване обвезнице, њене обвезнице имају нижи каматни купон од онога оне који би имале да нема владине гаранције. То је због тога што гаранција смањује профил ризика обвезница за инвеститоре. Накнада за гаранцију може да се утврди коришћењем кредитног распона између онога колика би била номинална каматна стопа без владине гаранције и стопе уз владину гаранцију. Ако се фер вредност може добити било посматрањем активног тржишта или неком другом техником процене, ентитет признаје финансијске гаранције по фер вредности у извештају о финансијској позицији и признаје расход као еквивалентан износ у извештају о финансијској успешности. Када се користи техника процене која се не заснива на посматрању активног тржишта ентитет треба да се увери да је резултат добијен било којим моделом поуздан и разумљив.

AG97. Ако фер вредност не може поуздано да се утврди, било директним посматрањем активног тржишта или другом техником процене, од ентитета се захтева да примењује принципе МРС-ЈС 19 на уговоре о финансијским гаранцијама при почетном признавању. Ентитет процењује да ли је садашња обавеза настала као резултат прошлих догађаја који се односе на уговор о финансијској гаранцији, да ли је вероватно да ће та обавеза резултирати одливом готовине у складу са условима уговора и да ли је могуће направити поуздану процену тог одлива. Могуће је да ће садашња обавеза у вези са уговором о финансијској гаранцији настати приликом почетног признавања када, на пример, ентитет склапа уговор о финансијској гаранцији с циљем гарантовања кредита великог броја малих предузећа и, на основу искуства из прошлости, је свестан да део ових предузећа неће испунити уговорне обавезе.

Накнадно одмеравање финансијских средстава (параграф 47 и 48)

AG98. Ако се финансијски инструмент који је раније признаван као финансијско средство одмерава по фер вредности и ако његова фер вредност падне испод нуле, он је финансијска обавеза у складу са параграфом 49.

AG99. Следећи пример илуструје рачуноводствено обухватање трошкова трансакције приликом почетног и накнадних одмеравања финансијског средства расположивог за продају. Средство се стиче за 100 н.ј. плус надокнада за куповину од 2 н.ј. На почетку, средство се признаје по 102 н.ј. Крај извештајног периода се дешава дан касније, када је котирана тржишна цена средства 100 н.ј. Ако се средство прода, платила би се надокнада од 3 н.ј. На тај датум, средство се одмерава по 100 н.ј. (без разматрања могуће надокнаде после продаје) и губитак од 2 н.ј. се признаје у нето имовини/капиталу. Ако финансијско средство расположиво за продају има фиксне или одредиве исплате, трошкови трансакције се амортизују у суфициту или дефициту коришћењем метода ефективне камате. Ако финансијско средство расположиво за продају нема фиксне или одредиве исплате, трошкови трансакције се признају у суфициту или дефициту када средство престане да се признаје или када му се умањи вредност.

AG100. Инструменти класификовани као зајмови и потраживања се одмеравају по амортизованој вредности без разматрања намере ентитета да их држи до доспећа.

Разматрања одмеравања фер вредности (параграфи 48 и 49)

AG101. У основи дефиниције фер вредности је претпоставка да ентитет има сталност пословања и

нема намеру и потребу да изврши ликвидацију имовине, да смањи материјално свој обим пословања или да врши трансакције под неповољним условима. Фер вредност није, стога, износ које би ентитет добио или платио у присилној трансакцији, изношеној ликвидацији или продаји из нужде. Међутим, фер вредност одражава кредитни квалитет инструмента.

AG102. Овај стандард користи термине “куповна цена” и “продајна цена” (нешто што се раније називало “цена актуелне понуде”) у контексту котирањих тржишних цена, и термин “разлика између куповне и продајне цене” за обухватање само трошкова трансакције. Друга кориговања за долажење до фер вредности (на пример, за кредитни ризик супротне стране) нису укључена у термин “разлика између куповне и продајне цене”.

Активно тржиште: котирана цена

AG103. Финансијски инструмент се сматра котирањим на активном тржишту ако се котиране цене могу одмах и редовно добијати са берзе, од дилера, брокера, индустријске групе, службе за одређивање цена или регулаторне агенције, и те цене представљају актуелне тржишне трансакције које се редовно одвијају у оквиру независне трансакције. Фер вредност се дефинише помоћу цене око које су се сложили вољни купац и вољни продавац у независној трансакцији. Циљ одређивања фер вредности за финансијски инструмент којим се тргује на активном тржишту је да се дође до цене по којој би се трансакција тог инструмента одиграла на крају извештајног периода (то јест без модификовања или поновног паковања тог инструмента) на најповољнијем активном тржишту ком ентитет има непосредни приступ. Међутим, ентитет коригује цену на повољнијем тржишту да би одразио сваку разлику са кредитним ризиком супротне стране између инструмената којима се тргује на том тржишту и инструмента који се процењује. Постојање објављених котација цене на активном тржишту је најбољи доказ фер вредности и када оне постоје, користе се за одмеравање финансијског средства или финансијске обавезе.

AG104. Одговарајућа котирана тржишна цена за средство које се држи или обавезу која треба да се емитује је обично актуелна продајна цена и, за средство које треба да се стекне или обавезу која треба да се држи, то је куповна цена. Када ентитет има средства и обавезе са тржишним ризицима који се пребијају, он може да користи средње тржишне цене као основу за установљавање фер вредности за позиције ризика које се пребијају и да примени куповну или продајну цену на нето отворену позицију као одговарајућу цену. Када актуелна куповна или продајна цена нису расположиве, цена најкасније трансакције пружа доказ о актуелној фер вредности све док се не догоди значајна промена економских околности од времена трансакције. Ако су се услови променили од времена трансакције (на пример, промена каматне стопе ослобођене ризика након последње цене котиране за корпоративне обвезнице), фер вредност одражава промену услова по угледу на актуелне цене или стопе за сличне финансијске инструменте, како је прикладно. Слично, ако ентитет може да прикаже да цена последње трансакције није фер вредност (на пример, зато што одражава износ који би ентитет добио или платио у присилној трансакцији, изношеној ликвидацији или продаји из нужде), та цена се коригује. Фер вредност портфеља финансијских инструмената је производ броја јединица инструмента и његове котиране тржишне цене. Ако објављена котација цена на активном тржишту не постоји за финансијски инструмент у целини, већ активно тржиште постоји за његове саставне делове, фер вредност се одређује на основу релевантних тржишних цена за те саставне делове.

AG105. Ако је стопа (а не цена) котирана на активном тржишту, ентитет користи ту стопу котирану на тржишту као информацију за технику процене помоћу које одређује фер вредност. Ако стопа котирана на тржишту не обухвата кредитни ризик или друге факторе које би учесници на тржишту обухватили приликом процене инструмента, онда ентитет коригује те факторе.

Одсуство активног тржишта: техника процене

AG106. Ако не постоји активно тржиште за финансијски инструмент, ентитет установљава фер вредност коришћењем технике процене. Технике процене обухватају коришћење последњих независних тржишних трансакција између обавештених, вољних страна, ако су доступне, поређење са актуелном фер вредношћу другог инструмента који је у значајној мери исти, анализу дисконтованог

тока готовине и моделе одређивања цена опција. Ако постоји техника процене коју учесници на тржишту обично користе за одређивање цене инструмента и ако се показало да та техника обезбеђује поуздане процене цена које се могу наћи у трансакцијама на стварном тржишту, онда ентитет користи ту технику.

AG107. Циљ коришћења технике процене је да се установи оно што би чинило цену трансакције на дан одмеравања у независној размени мотивисаној уобичајеним пословним разматрањима. Фер вредност се процењује на основу резултата технике процене која максимално користи информације са тржишта, и ослања се што је мање могуће на информације које су специфичне за појединачни ентитет. Очекивало би се да се техником процене дође до реалне процене фер вредности ако (а) она разумно одражава како би се очекивало да тржиште одреди цену инструмента и (б) информације за технику процене разумно представљају тржишна очекивања и одмеравају факторе прихода од изложености ризику својствене за финансијски инструмент.

AG108. Стога, техника процене (а) обухвата све факторе које би учесници на тржишту разматрали при одређивању цене и (б) доследна је прихваћеним економским методологијама за одређивање цена финансијских инструмената. Периодично, ентитет подешава технику процене и тестира да ли је валидна коришћењем цена свих уочљивих актуелних тржишних трансакција са истим инструментом (то јест без модификације или поновног паковања) или на основу свих уочљивих доступних тржишних података. Ентитет сакупља податке са тржишта доследно на истом тржишту са ког је инструмент потекао или на ком је купљен. Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом почетног признавања је цена трансакције (то јест фер вредност дате или добијене надокнаде) осим ако се фер вредност тог инструмента не може доказати поређењем са другим уочљивим актуелним тржишним трансакцијама са истим инструментом (то јест без модификације или поновног паковања) или на основу технике процене чије варијабле обухватају само податке са уочљивих тржишта.

AG109. Накнадно одмеравање финансијских средстава и финансијских обавеза и накнадно признавање добитака или губитака треба да буде доследно захтевима овог стандарда. Примена параграфа AG108 може резултирати непризнавањем добитка или губитка приликом почетног признавања финансијских средстава и финансијских обавеза. У таквим случајевима, MPC-JC 29 захтева да добитак или губитак буде признат након почетног признавања до обима који настаје услед промене фактора (укључујући време) које тржишни учесници узимају у обзир приликом формирања цене.

AG110. Почетно стицање или настанак финансијског средства или настанак финансијске обавезе је тржишна трансакција која обезбеђује основу за процену фер вредности финансијског инструмента. Нарочито, ако је финансијски инструмент дужнички инструмент (као што је зајам), његова фер вредност се може одредити по угледу на тржишне услове који су постојали приликом његове аквизиције или датума настанка, и актуелне тржишне услове или каматне стопе које тренутно потражује тај или неки други ентитет за сличне дужничке инструменте (то јест слично преостало доспеће, модел токова готовине, валута, кредитни ризик, гаранција зајма и каматна основа). Или, под условом да нема промене кредитног ризика дужника и применљивог распона кредита после настанка дужничког инструмента, процена актуелне тржишне каматне стопе може да се изведе коришћењем бенчмарк (референтне) каматне стопе која одражава бољу кредитну способност од основног дужничког инструмента, чинећи кредитни распон константним, и кориговањем промене бенчмарк (референтне) каматне стопе од датума настанка. Ако су се услови променили од последње тржишне трансакције, одговарајућа промена фер вредности финансијског инструмента који се процењује се одређује по угледу на актуелне цене или стопе за сличне финансијске инструменте, кориговане када је то прикладно, за све разлике у односу на инструмент који је предмет процене.

AG111. Исте информације можда не могу бити доступне на сваки датум одмеравања. На пример, на датум када ентитет даје зајам или стиче дужнички инструмент којим се не послује активно, ентитет има цену трансакције која је такође и тржишна цена. Међутим, ниједна нова информација о трансакцији можда не може бити доступна на следећи датум одмеравања и, мада ентитет може да одреди општи ниво тржишних каматних стопа, можда неће знати који ниво кредитног или другог ризика би учесници на тржишту разматрали приликом одређивања цене инструмента на тај дан. Ентитет можда неће имати информације у вези са недавним трансакцијама да би одредило одговарајући распон кредита у вези са основном каматном стопом коју треба да користи приликом одређивања дисконтне стопе за израчунавање садашње вредности. Било би разумно претпоставити, у

недостатку доказа за супротно, да се није догодила никаква промена распона који је постојао на датум када је дат зајам. Међутим, од ентитета би се очекивало да учини разумне напоре при одређивању тога да ли постоје докази да је било промене тих фактора. Када постоји доказ промене, ентитет би разматрао утицаје те промене при одређивању фер вредности финансијског инструмента.

AG112. Приликом примене анализе дисконтованог тока готовине, ентитет користи једну или више дисконтних стопа једнаких преовладавајућим стопама приноса за финансијске инструменте који имају у значајној мери исте услове и карактеристике, укључујући и кредитну способност инструмента, преостало време током ког су уговорне камате фиксне, преостало време за поновну исплату главнице и валуту у којој треба да се изврше исплате. Краткорочна потраживања и потраживања без назначене каматне стопе могу да се одмеравају према износу првобитне фактуре ако је утицај дисконтовања незнатан.

Одсуство активног тржишта: инструменти капитала

AG113. Фер вредност инвестиција у инструменте капитала које немају котирану тржишну цену на активном тржишту и деривата који су са њима у вези и који морају бити измирени испоруком таквог некотираног инструмента капитала (видети параграфе 48(ц) и 49) се може поуздано одмерити ако (а) варијабилност распона разумних процена фер вредности није значајна за тај инструмент или (б) вероватноћа различитих процена у том распону може разумно да се процени и користи при оцењивању фер вредности.

AG114. Постоје многе ситуације у којима варијабилност распона разумних процена фер вредности инвестиција у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену и деривата који су са њима у вези и који морају бити измирени испоруком таквог некотираног инструмента капитала (видети параграфе 48(ц) и 49) вероватно неће бити значајна. Обично је могуће проценити фер вредност финансијског средства које је ентитет стекао од спољне стране. Међутим, ако је распон разумних процена фер вредности значајан и ако се вероватноћа различитих процена не може разумно проценити, ентитет се искључује из одмеравања инструмента по фер вредности.

Информације за технике процене

AG115. Одговарајућа техника за процену фер вредности одређеног финансијског средства би обухватала уочљиве тржишне податке о условима на тржишту и другим факторима који ће вероватно утицати на фер вредност инструмента. Фер вредност финансијског средства ће се заснивати на једном или више следећих фактора (и можда неких других).

(а) Временска вредност новца (то јест камата по основној стопи или стопи ослобођеној ризику). Основне каматне стопе могу обично да се изведу из уочљивих цена државних обвезница и често су котиране у финансијским издањима. Ове стопе обично варирају са очекиваним датумима предвиђених токова готовине дуж кривуље приноса од каматних стопа за различите временске вредности. Из практичних разлога, ентитет може да користи широко прихваћене и непосредно уочљиве референтне стопе, као што је LIBOR или стопа свопа, као бенчмарк стопу. (Зато што стопа као што је LIBOR није каматна стопа ослобођена ризику, кориговање кредитног ризику које одговара одређеном финансијском инструменту се одређује на основу његовог кредитног ризику у односу на кредитни ризик у овој референтној стопи.) У неким земљама, централне државне обвезнице могу да носе значајан кредитни ризик и не морају да обезбеђују стабилну референтну основну каматну стопу за инструменте назначене у тој валути. Неки ентитети у овим земљама могу да имају бољи кредитни положај и нижу стопу за зајмове него централне државне обвезнице. У таквом случају, основне каматне стопе могу бити прикладније одређене по угледу на каматне стопе за корпоративне обвезнице са највишим стопама које су емитоване у тој валути и под тим законодавним системом.

(б) Кредитни ризик. Утицај на фер вредност кредитног ризику (то јест премија за основну каматну стопу за кредитни ризик) може да се изведе из уочљивих тржишних цена за инструменте којима се послује са различитом кредитним квалитетом или из уочљивих каматних стопа које потражују зајмодавци за зајмове са различитим кредитним рејтингом.

(ц) Цене девизних берзи. Тржишта активних девизних берзи постоје за већину главних валута, и цене се котирају дневно у финансијским издањима.

(д) Цене робе. Постоје уочљиве тржишне цене за многу робу.

(е) Цене капитала. Цене (и индекси цена) инструмената капитала којима се тргује се могу непосредно видети на многим тржиштима. Технике засноване на садашњој вредности могу да се користе за процену актуелне тржишне цене инструмената капитала за које нема уочљивих цена.

(ф) Колебљивост (то јест обим будућих промена цена финансијског инструмента или друге

ставке). Мерила колебљивости ставки којима се активно тргује могу обично да се разумно процене на основу претходних тржишних података или коришћењем колебљивости које су наговештене актуелним тржишним ценама.

(г) Ризик од плаћања унапред и ризик од предаје. Очекивани модели плаћања унапред за финансијска средства и очекивани модели предаје за финансијске обавезе се могу проценити на основу претходних података. (Фер вредност финансијске обавезе коју супротна страна може предати не може да буде мања од садашње вредности износа предаје – видети параграф 52.)

(х) Трошкови сервисирања финансијског средства или финансијске обавезе. Трошкови сервисирања могу да се процене коришћењем актуелних накнада које потражују други учесници на тржишту. Ако су трошкови сервисирања финансијског средства или финансијске обавезе значајни и ако би се други учесници на тржишту суочили са упоредивим трошковима, емитент ће их разматрати при одређивању фер вредности тог финансијског средства или финансијске обавезе. Вероватно је да фер вредност на почетку уговорног права на будуће накнаде буде једнака трошковима стварања који су исплаћени за њих, осим ако будуће накнаде и трошкови у вези са њима нису упоредиве са тржиштем.

Добици и губици (параграфи 64–66)

AG116. Ентитет примењује МРС-ЈС 4 на финансијска средства и финансијске обавезе које су монетарне ставке у складу са МРС-ЈС 4 и које су назначене у страниој валути. Према МРС-ЈС 4, сви девизни добитици и губици од монетарних средстава и монетарних обавеза се признају у суфициту или дефициту. Изузетак је монетарна ставка назначена као инструмент хеџинга било у хеџингу тока готовине (видети параграфе 106–112) или у хеџингу нето инвестиције (видети параграф 113). У сврху признавања девизних добитака и губитака према МРС-ЈС 4, монетарно финансијско средство расположиво за продају се третира као да је пренето по амортизованој вредности у страниој валути. У складу са тим, за такво финансијско средство, разлике у замени валуте које су резултат промена амортизоване вредности се признају у суфициту или дефициту и друге промене књиговодствене вредности се признају у складу са параграфом 64(б). За финансијска средства расположива за продају која нису монетарне ставке према МРС-ЈС 4 (на пример, инструменти капитала), добитак или губитак који се признају у нето имовини/капиталу према параграфу 64(б) обухватају сваку девизну компоненту која је у вези са њима. Ако постоји однос хеџинга између недериватног монетарног средства и недериватне монетарне обавезе, промене девизне компоненте тих финансијских инструмената се признају у суфициту или дефициту.

Умањење вредности и ненаплативост финансијских средстава (параграфи 67–79)

Финансијска средства која се књиже по амортизованој вредности (параграфи 72–74)

AG117. Умањење вредности финансијског средства које се књижи по амортизованој вредности се одмерава коришћењем првобитне ефективне каматне стопе финансијског инструмента зато што би дисконтовање по актуелној тржишној каматној стопи, у ствари, наметнуло одмеравање фер вредности за финансијска средства која би се иначе одмеравала по амортизованој вредности. Ако се о условима зајма, потраживања или инвестиције која се држи до доспећа поново преговара или ако се на неки други начин модификују због финансијских тешкоћа зајмопримца или емитента, умањење вредности се одмерава користећи првобитну ефективну каматну стопу пре модификације услова. Токови готовине који се односе на краткорочна потраживања се не дисконтују ако је ефекат дисконтовања незнатан. Ако зајам, потраживање или инвестиција која се држи до доспећа имају флукутирајућу каматну стопу, дисконтна стопа за одмеравања сваког губитка због умањења вредности према параграфу 72 је актуелна ефективна каматна стопа/стопе које су одређене уговором. Као практични пример, поверилац може да одмерава финансијско средство које се књижи по амортизованој вредности на основу фер вредности инструмента коришћењем уочљиве тржишне цене. Израчунавање садашње вредности процењених будућих токова готовине обезбеђеног финансијског средства одражава токове готовине који могу бити резултат искључивања умањен за трошкове стицања и продаје гаранције зајма, било да је искључивање вероватно или не.

AG118. У процесу за процену умањења вредности разматрају се све кредитне изложености, не само оне које имају малу кредитну способност. На пример, ако ентитет користи интерни систем за вредновање кредита оно разматра све кредитне вредности, а не само оне који одражавају озбиљно

погоршање кредита.

AG119. Процес процене износа губитка због умањења вредности може да има за резултат или један износ или низ могућих износа. У овом другом случају, ентитет признаје губитак због умањења вредности једнак најбољој процени из низа узимајући у обзир све релевантне информације доступне пре објављивања финансијских извештаја о условима који су постојали на крају извештајног периода. (MPC-JC, параграф 19 садржи упутство о томе како одредити најбољу процену у низу могућих исхода.)

AG120. У сврхе заједничке процене умањења вредности, финансијска средства се групишу на основу сличних карактеристика кредитног ризика које су показатељи способности дужника да плати све износе доспеле према условима из уговора (на пример, на основу процене кредитног ризика или процеса вредновања који узимају у разматрање врсту средства, делатност, географски положај, врсту гаранције зајма, статус претходних обавеза и друге релевантне факторе). Одабране карактеристике су релевантне за процену будућих токова готовине за групе таквих средстава тиме што показују способност дужника да исплати све износе који су доспели према условима из уговора за средства која се процењују. Међутим, вероватноће губитка и друге статистике о губитку се разликују на нивоу групе између (а) средстава која се процењују појединачно због умањења вредности и за која се открије да им вредност није умањена и (б) средства која се не процењују појединачно за умањење вредности, са резултатом да се може захтевати различит износ умањења вредности. Ако ентитет нема групу средстава са сличним карактеристикама ризика, он не врши додатну процену.

AG121. Губици због умањења вредности који се признају групно представљају међукорак до утврђивања губитака због умањења вредности појединачних средстава у групи финансијских средстава која се заједнички процењују на умањење вредности. Убрзо након што је доступна информација која посебно одређује губитке од појединачних средстава у групи којима је умањена вредност, та средства се уклањају из групе.

AG122. Будући токови готовине у групи финансијских средстава која се заједнички процењују због умањења вредности се процењују на основу претходних искустава у вези са губитком за средства са карактеристикама кредитног ризика која су слична онима у групи. Ентитети који немају искуство или имају недовољно искуства у погледу губитака специфичних за тај ентитет, користе искуство сродне групе за упоредиве групе финансијских средстава. Искуство претходних губитака се коригује на основу актуелних уочљивих података да би се одразили утицаји актуелних услова који нису утицали на период на ком се заснива искуство претходних губитака и да би се уклонили утицаји услова из претходног периода који не постоје у садашњости. Процене промена будућих токова готовине одражавају и у складу су са променама уочљивих података који су за њих везани од периода до периода (као што су промене стопа незапослености, цена некретнина, цена робе, статуса исплата или других фактора који показују претрпљене губитке у групи и њихов обим). Методологија и претпоставке које се користе за процену будућих токова готовине се редовно прегледају да би се смањиле све разлике између процена губитка и стварног искуства губитка.

AG123. Као пример примене параграфа AG122, ентитет може да одреди, на основу претходног искуства, да је један од главних узрока неиспуњења обавеза у зајмовима на кредитним картицама смрт зајмопримца. Ентитет може да примети да је стопа смртности непромењена током година. Ипак, неки зајмопримци у групи зајмова на кредитним картицама тог ентитета су можда умрли те године, што показује да се губитак због умањења вредности догодио за те зајмове, чак и ако, на крају године, ентитет још увек није свестан тачно који зајмопримац је умро. Било би прикладно за губитак од умањења вредности да се признаје за те “претрпљене, али неизвештаване” губитке. Међутим, не би било прикладно признавати као губитак због умањења вредности смртне случајеве који се очекују у будућем периоду, зато што се неопходни догађај који узрокује губитак (смрт зајмопримца) још увек није догодио.

AG124. Када се користе претходне стопе губитка у процени будућих токова готовине, важно је да се информације о претходним стопама губитка примењују на групе које су дефинисане на начин који је у складу са групама за које су се пратиле претходне стопе губитка. Стога, метод који се користи треба да омогући свакој групи да се упозна са информацијама о искуствима претходних губитака у групама средстава са сличним карактеристикама кредитног ризика и са релевантним уочљивим подацима који одражавају садашње услове.

AG125. Приступи који се заснивају на формулама или статистички методи могу да се користе за одређивање губитака од умањења вредности у групи финансијских средстава (на пример, за зајмове са мањим билансом) све док су они у складу са захтевима у параграфима 72–74 и AG120–AG124. Било

који модел који би се користио би обухватао утицаје временске вредности новца, разматрао токове готовине за читаво преостало трајање средства (не само за следећу годину), разматрао старост зајмова унутар портфеља и не би узроковао губитак од умањења вредности након почетног признавања финансијског средства.

Приход од камате после признавања умањења вредности

AG126. Онда када се финансијско средство или група сличних финансијских средстава отпише као резултат губитка због умањења вредности, приход од камате се потом признаје коришћењем каматне стопе која се користила за дисконтовање будућих токова готовине у сврху одмеравања губитка од умањења вредности.

Хеџинг (параграфи 80-113)

Инструменти хеџинга (параграфи 81-86)

Инструменти који се квалификују (параграфи 81 и 82)

AG127. Потенцијални губитак од опције коју ентитет прода би могао да буде у значајној мери већи од потенцијалног добитка у вредности од ставке хеџинга која је у вези са њим. Другим речима, продата опција није ефективна у смањењу изложености ставке хеџинга у суфициту или дефициту. Стога, продата опција се не квалификује као инструмент хеџинга осим ако није назначена као пребијање купљене опције, укључујући и ону која је уграђена у други финансијски инструмент (на пример, продата куповна опција која се користи за хеџинг откупиве обавезе). Насупрот томе, купљена опција има потенцијалне добитке једнаке или веће од губитака и стога има потенцијал да смањи изложеност у суфициту или дефициту од промена фер вредности или токова готовине. У складу са тим, она може да се квалификује као инструмент хеџинга.

AG128. Инвестиција која се држи до доспећа која се књижи по амортизованој вредности може да се назначи као инструмент хеџинга у хеџингу девизног ризика.

AG129. Инвестиција у некотирани инструмент капитала која се не књижи по фер вредности зато што се фер вредност не може поуздано одмерити или дериват који је повезан са њом и мора бити измирен испоруком таквог некотираног инструмента капитала (видети параграфе 48(ц) и 49) не могу да се назначе као инструмент хеџинга.

AG130. Инструменти сопственог капитала неког ентитета нису финансијска средства или финансијске обавезе тог ентитета и стога не могу да се назначавају као инструменти хеџинга.

Ставке хеџинга (параграфи 87-94)

Ставке које се квалификују (параграфи 87-89)

AG131. Утврђена обавеза за стицање ентитета или интегрисаног скупа активности у комбинацији ентитета не може бити ставка хеџинга, осим за девизни ризик, зато што ниједан други ризик који је предмет хеџинга не може посебно да се утврди и одмери. Ти други ризици су општи пословни ризици.

AG132. Инвестиција по методу удела не може да буде ставка хеџинга у хеџингу фер вредности зато што метод удела признаје у суфициту или дефициту удео инвеститора у добитку или губитку партнера, а не промене фер вредности инвестиције. Из сличног разлога, инвестиција у консолидовани контролисани ентитет не може да буде ставка хеџинга приликом хеџинга фер вредности зато што је приликом консолидовања призната у суфициту или дефициту подружнице, а не као промена фер вредности инвестиције. Хеџинг нето инвестиције у инострано пословање је различит зато што је то хеџинг девизне изложености, а не хеџинг фер вредности промене вредности инвестиције.

AG133. У параграфу 89 се наводи да у консолидованим финансијским извештајима девизни ризик врло вероватне предвиђене трансакције унутар економског ентитета може да се квалификује као ставка хеџинга у хеџингу токова готовине, под условом да је трансакција исказана у валути која није функционална валута ентитета који учествује у трансакцији и да девизни ризик утиче на консолидовани суфицит или дефицит. У сврху овога, ентитет може да буде контролни ентитет, контролисани ентитет, придружени ентитет, заједнички подухват или подружница.

Ако девизни ризик предвиђене трансакције унутар економског ентитета не утиче на консолидовани суфицит или дефицит, трансакција унутар економског ентитета не може да се квалификује као ставка хеџинга. Ово је обично случај код исплата тантијема, исплате камата или трошкова руководства међу чланицама економског ентитета осим ако не постоји одговарајућа спољна трансакција. Међутим, када девизни ризик предвиђене трансакције унутар економског ентитета утиче на консолидовани суфицит или дефицит, трансакција унутар економског ентитета може да се квалификује као ставка хеџинга. Пример су предвиђене продаје или куповине залиха између чланица економског ентитета ако је у току продаја залиха спољној страни. Слично, предвиђена продаја унутар групе постројења и опреме од стране ентитета које их је изградио ентитету које ће користити некретнине, постројења и опрему за своје пословање може да утиче на консолидовани суфицит или дефицит. Ово би могло да се догоди, на пример, зато што ће некретнине, постројење и опрема бити амортизовани од стране ентитета који их купује и износ признат на почетку за постројење и опрему може да се промени ако је предвиђена трансакција унутар економског ентитета исказана у валути која није функционална валута ентитета који купује.

AG134. Ако се хеџинг предвиђене трансакције унутар економског ентитета квалификује за рачуноводство хеџинга, сваки добитак или губитак који се признаје директно у нето имовини/капиталу у складу са параграфом 106(а) треба да се рекласификује у суфицит или дефицит за исти период или периоде током којих девизни ризик трансакције која је предмет хеџинга утиче на консолидовани суфицит или дефицит.

AG135. Ентитет може да назначи све промене токова готовине или фер вредности ставке хеџинга у хеџинг односу. Ентитет такође може да назначи само промене у токовима готовине или фер вредности ставке хеџинга које су изнад или испод одређене цене или друге променљиве (једностранни ризик). Сопствена вредност купљене опције хеџинг инструмента (претпостављајући да има исте основне услове као и назначени ризик), али не и вредност посматрана у временском периоду, одражава једностранни ризик ставке хеџинга. На пример, ентитет може да назначи променљивост исхода будућих токова године који настају као резултат повећања цене предвиђених набавки некретнина. У таквој ситуацији, само су назначени губици токова готовине који су резултат повећања цена изнад специфицираног нивоа. Хеџинг ризика не укључује временску вредност купљене опције будући да временска вредност није компонента предвиђене трансакције која утиче на добитак или губитак (параграф 96(б)).

Назначавање финансијских ставки као ставки хеџинга (параграфи 90 и 91)

AG136. Ако се део токова готовине од финансијског средства или финансијске обавезе назначи као ставка хеџинга, онда тај назначени део мора да буде мањи од укупних токова готовине од тог средства или те обавезе. На пример, у случају обавезе чија је ефективна каматна стопа испод тржишне каматне стопе, ентитет не може да назначи (а) део обавезе једнак износу главнице плус камата по тржишно одређеној каматној стопи и (б) негативни преостали део. Међутим, ентитет може да назначи све токове готовине од читавог финансијског средства или финансијске обавезе као ставку хеџинга и да их подвргне хеџингу само за један одређени ризик (на пример, само за промене које се могу приписати променама у тржишној каматној стопи). На пример, у случају финансијске обавезе чија је ефективна каматна стопа 100 основних поена испод тржишно одређене каматне стопе, ентитет може да назначи као ставку хеџинга читаву обавезу (то јест главницу плус камату по тржишно одређеној каматној стопи минус 100 основних поена) и да подвргне хеџингу промену фер вредности или токова готовине читаве обавезе који се могу приписати променама у тржишно одређеној каматној стопи. Ентитет такође може да одабере коефицијент хеџинга који није један према један да би побољшао ефективност хеџинга како је описано у параграфу AG140.

AG137. Поред тога, ако је финансијски инструмент са фиксном стопом подвргнут хеџингу неко време после свог настанка и ако су се у међувремену промениле каматне стопе, ентитет може да назначи део једнак референтној стопи који је већи од уговорне стопе плаћене за ту ставку.

Ентитет може то да уради под условом да је референтна стопа мања од ефективне каматне стопе израчунате под претпоставком да је ентитет купио инструмент на дан када је по први пут назначио ставку хеџинга. На пример, претпоставимо да ентитет ствара финансијско средство са фиксном стопом од 100 н.ј. које има ефективну каматну стопу од 6 процената у време када је тржишна каматна стопа процената. Он почиње да штити хеџингом то средство неко време пошто тржишна каматна стопа порасте на 8 процената и фер вредност средства се смањи на 90 н.ј. Ентитет израчунава да ако је купио средство на датум када га је по први пут назначио као ставку хеџинга за његову тадашњу вредност од 90 н.ј., ефективни принос би био 9,5 процената. Зато што је тржишна каматна стопа мања од овог ефективног приноса, ентитет може да назначи део тржишне каматне стопе од 8 процената који се састоји делимично од уговорних токова готовине од камате и делимично од разлике између садашње фер вредности (то јест, 90 н.ј.) и износа који се може поново платити по доспећу (то јест, 100 н.ј.).

AG138.Параграф 90 дозвољава ентитету да врши другачије назначивање осим укупне фер вредности промене или променљивости тока готовине финансијског инструмента. На пример:

- (а) сви токови готовине финансијског инструмента се могу назначити за промене тока готовине или фер вредности које су приписиве неким (али не свим) ризицима; или
- (б) неки (али не сви) токови готовине финансијског инструмента се могу назначити за промене тока готовине или фер вредности које су приписиве свим или само неким ризицима (на пример “део” токова готовине финансијског инструмента може бити назначен за промене приписиве свим или само неким ризицима).

AG139. Да би били прихватљиви за рачуноводство хеџинга, назначени ризици и делови морају бити засебно уочљиве компоненте финансијског инструмента и промене токова готовине или фер вредности укупног финансијског инструмента настале услед промене назначених ризика и делова морају бити поуздано мерљиви. На пример:

(а) за финансијске инструменте са фиксном стопом који су хеџирани за промене фер вредности које су приписиве променама безризичне или референтне каматне стопе, за безризичну или референтну каматну стопу се нормално сматра да је засебно уочљива компонента финансијског инструмента и да је поуздано мерљива.

(б) инфлација није засебно уочљива и поуздано мерљива и не може се назначити као ризик или део финансијског инструмента осим уколико се испуне захтеви под (ц).
Уговорно специфицирана инфлација као део токова готовине признате и за инфлацију везане обвезнице (претпостављајући да нема захтева за засебним обрачунавањем уграђених дериватива) је засебно уочљива и поуздано мерљива све док на остале токове готовине инструмента не утиче инфлаторни део.

Назначивање нефинансијских ставки као ставки хеџинга (параграф 92)

AG140. Промене цене састојка или компоненти нефинансијског средства или нефинансијске обавезе обично нема предвидиви, засебно мерљив утицај на цену ставке који се може упоредити са утицајем, рецимо, промене тржишних каматних стопа на цену обвезнице. На овај начин, нефинансијско средство или нефинансијска обавеза је ставка хеџинга само у својој целини или за девизни ризик. Ако постоји разлика између услова инструмента хеџинга и ставке хеџинга (као за хеџинг предвиђене куповине сирове нафте „брент“ коришћењем форвард уговора за куповину сирове нафте „лајт свит“ по иначе сличним условима), однос хеџинга ипак може да се квалификује као однос хеџинга под условом да су задовољени сви услови из параграфа 98, укључујући и то да се очекује да хеџинг буде веома успешан. У сврху овога, износ инструмента хеџинга може бити већи или мањи од износа ставке хеџинга ако ово побољша ефективност односа хеџинга. На пример, може да се изврши анализа регресије да би се утврдио статистички однос између ставке хеџинга (на пример, трансакције са сировом нафтом „брент“) и инструмента хеџинга (на пример, трансакције са сировом нафтом „лајт свит“). Ако постоји валидан статистички однос између ове две варијабле (то јест између цена јединица једне и друге врсте сирове нафте), нагиб линије регресије може да се користи за утврђивање коефицијента хеџинга који ће максимизовати очекивану ефективност. На пример, ако је нагиб линије регресије 1,02, коефицијент хеџинга на основу 0,98 ставке хеџинга према 1 инструменту хеџинга максимизује очекивану ефективност. Међутим, однос хеџинга може да има за резултат и неефективност која се признаје у суфицит или дефицит током односа хеџинга.

Назначавање групе ставки као ставки хеџинга (параграфи 93 и 94)

AG141. Хеџинг укупне нето позиције (на пример, нето свих средстава и обавезе са фиксном стопом и са сличним доспећима), а не одређене ставке хеџинга, се не квалификује за рачуноводство хеџинга. Међутим, скоро исти утицај на суфицит или дефицит у рачуноводству хеџинга за ову врсту односа хеџинга може да се постигне назначавањем дела основних ставки као ставки хеџинга. На пример, ако банка има 100 н.ј. од средстава и 90 н.ј. од обавезе са ризицима и условима сличне природе и ако врши хеџинг за нето изложеност од 10 н.ј., он може да назначи 10 н.ј. тих средстава као ставку хеџинга. Ово назначавање може да се користи ако су та средства и обавезе инструменти са фиксном стопом, у ком случају је то хеџинг фер вредности, или ако су то инструменти са променљивом стопом, то је хеџинг токова готовине. Слично, ако ентитет има утврђену обавезу да изврши куповине стране валуте од 100 н.ј. и утврђену обавезу да изврши продају стране валуте од 90 н.ј., он може да заштити хеџингом нето износ од 10 н.ј. тиме што ће стећи дериват и назначити га као инструмент хеџинга повезан са 10 н.ј. утврђене обавезе о куповини 100 н.ј.

Рачуноводство хеџинга (параграфи 95–113)

AG142. Пример хеџинга фер вредности је хеџинг изложености променама фер вредности дужничког инструмента са фиксном стопом као резултат промена каматних стопа. Такав хеџинг би могао да закључи емитент или ималац.

AG143. Пример хеџинга токова готовине је коришћење свопа да се промени дуг са флукутирајућом стопом у дуг са фиксном стопом (то јест хеџинг будуће трансакције у којој су будући токови готовине који се штите хеџингом будуће исплате камате).

AG144. Хеџинг утврђене обавезе (на пример хеџинг промене цене горива која се односи на непризнату уговорну обавезу електродистрибуције да купује гориво по фиксној стопи) је хеџинг изложености променама фер вредности. У складу са тим, такав хеџинг је хеџинг фер вредности. Међутим, према параграфу 97 хеџинг девизног ризика утврђене обавезе би могао алтернативно да се рачуноводствено обухвата и као хеџинг токова готовине.

Процена ефективности хеџинга

AG145. Хеџинг се сматра веома успешним само ако су задовољена оба следећа услова:

(а) На почетку хеџинга и у наредним периодима, очекује се да ће хеџинг бити јако успешан у постизању пребијања промена фер вредности или токова готовине који се могу приписати ризику који је био предмет хеџинга током периода за који је хеџинг назначен. Такво очекивање се може приказати на различите начине, укључујући и поређење прошлих промена фер вредности или токова готовине ставке хеџинга које се могу приписати ризику који је предмет хеџинга са прошлим променама фер вредности или токова готовине инструмента хеџинга, или приказивањем велике статистичке везе између фер вредности или токова готовине ставке хеџинга и фер вредности или токова готовине инструмента хеџинга. Ентитет може да изабере коефицијент хеџинга који није један према један да би побољшао ефективност хеџинга као што је описано у параграфу AG140.

(б) Стварни резултати хеџинга су у оквиру од 80 до 125 процената. На пример, ако су стварни резултати такви да је губитак од инструмента хеџинга н.ј. 120 и да је добитак од таквог инструмента н.ј. 100, пребијање може да се одмери са $120 / 100$, што је 120 процената, или са $100 / 120$, што је 83 процената. У овом примеру, под претпоставком да хеџинг задовољава услов под (а), ентитет би закључио да је хеџинг био веома успешан.

AG146. Успешност се процењује, што је минималан број пута, у време када ентитет саставља своје годишње финансијске извештаје.

AG147. Овај стандард не одређује један метод за процену ефективности хеџинга. Метод који ентитет усвоји за процену ефективности хеџинга зависи од његове стратегије управљања ризиком. На пример, ако је стратегија за управљање ризиком неког ентитета периодично кориговање износа инструмента хеџинга да би се одразиле промене у хеџинг позицији, ентитет треба да прикаже да се очекује да ће хеџинг бити успешан само за период док износ инструмента хеџинга не буде коригован следећи пут. У неким случајевима, ентитет усваја различите методе за различите врсте хеџинга. Документација неког ентитета о његовој стратегији хеџинга обухвата његове процедуре за процену ефективности. Те процедуре наводе да ли процена обухвата све добитке или губитке од инструмента хеџинга или да ли је искључена временска вредност инструмента.

AG148. Ако ентитет штити хеџингом мање од 100 процената изложености неке ставке, као што је 85 процената, он ће назначити ставку хеџинга као 85 процената изложености и одмераваће

неефективност на основу промене тих назначених 85 процената изложености. Међутим, када се хеџингом штити назначених 85 процената изложености, ентитет може да користи коефицијент хеџинга који није један према један ако то побољшава очекивану ефективност хеџинга, како је описано у параграфу AG140.

AG149. Ако су главни услови инструмента хеџинга и ставке хеџинга, обавезе, утврђене обавезе или врло вероватне предвиђене трансакције исти, промене фер вредности и токова готовине који се могу приписати ризику који је предмет хеџинга могу вероватно у потпуности да се пребију, и када се хеџинг закључи и после. На пример, своп каматне стопе ће вероватно бити успешан хеџинг ако су хипотетички и износи главнице, услови, датуми поновног одређивања цена, датуми камата и исплата и добијања главнице, као и основа за одмеравање каматних стопа исте за инструмент хеџинга и ставку хеџинга. Поред тога, хеџинг врло вероватне предвиђене куповине робе са форвард уговором ће вероватно бити врло успешан ако је:

- (а) форвард уговор за куповину исте количине исте робе у исто време и на истом месту као и предвиђена куповина која је предмет хеџинга;
- (б) фер вредност форвард уговора на почетку нула; и
- (ц) или промена дисконта или премије од форвард уговора искључена из процене ефективности и признаје се у суфициту или дефициту или се промена очекиваних токова готовине од веома вероватне предвиђене трансакције заснива на форвард цени робе.

AG150. Понекад инструмент хеџинга пребија само део ризика који је предмет хеџинга. На пример, хеџинг не би био у потпуности успешан ако су инструмент хеџинга и ставка хеџинга назначени у различитим валутама које не иду у тандему. Такође, хеџинг ризика од каматне стопе који користи дериват не би био у потпуности успешан ако се део промене фер вредности деривата може приписати кредитном ризику супротне стране.

AG151. Да би се квалификовао за рачуноводство хеџинга, хеџинг мора да се односи на одређени утврђени и назначени ризик, а не само на опште пословне ризике ентитета, и мора на крају да утиче на суфицит или дефицит ентитета. Хеџинг ризика од застарелости физичког средства или ризика од законских промена које се односе на отклањање штете нанете природном окружењу нису прихватљиви за рачуноводство хеџинга; ефективност не може да се одмери зато што ти ризици не могу поуздано да се одмере.

AG152. Параграф 83(а) дозвољава ентитету да одвоји унутрашњу вредност и врменску вредност опције уговора и као инструмент хеџинга назначи само промену унутрашње вредности опције уговора. Такво назначивање може да резултира хеџинг односом који је савршено ефикасан у пребијању промена токова готовине приписивих хеџираном једностраном ризику предвиђене трансакције уколико су основни услови предвиђене трансакције и хеџинг инструмента исти.

AG153. Уколико ентитет назначи купљену опцију у целости као хеџинг инструмент једностраног ризика који настаје услед предвиђене трансакције, хеџинг однос неће бити савршено ефикасан. Ово је због тога што премија плаћена за опцију укључује временску вредност а, као што је наведено у параграфу AG135, назначени једнострано ризик не укључује временску вредност опције. Стога у овој ситуацији неће бити пребијања између токова готовине који се односе на временску вредност премије плаћене за опцију и назначеног штићеног ризика.

AG154. У случају ризика од каматне стопе, ефективност хеџинга може да се процени састављањем табеле доспећа за финансијска средства и финансијске обавезе која показује нето изложеност каматне стопе за сваки временски период, под условом да је нето изложеност у вези са одређеним средством или обавезом (или за одређену групу средстава или обавеза или за њихов одређени део) што узрокује нето изложеност, и ефективност хеџинга се процењује према том средству или обавези.

AG155. Приликом процене успешности хеџинга, ентитет обично узима у разматрање временску вредност новца. Фиксна каматна стопа на ставку хеџинга не мора тачно да одговара фиксној каматној стопи свопа назначеног као хеџинг фер вредности. Нити флукутирајућа каматна стопа на средство или обавезу који носе камату мора да буде иста као флукутирајућа каматна стопа свопа назначеног као хеџинг токова готовине. Фер вредност свопа произлази из његових нето измирења. Фиксне и флукутирајуће стопе свопа могу да се промене без утицаја на нето измирења ако се обе мењају са истог рачуна.

AG156. Ако ентитет не задовољи критеријуме ефективности хеџинга, ентитет прекида рачуноводство хеџинга од последњег датума када је приказано поклапање са ефективношћу хеџинга. Међутим, ако ентитет утврди догађај или промену у околностима које су проузроковале да однос

хеџинга не задовољи критеријуме ефективности, и покаже да је хеџинг био успешан пре тог догађаја или ако се догодила промена околности, ентитет прекида рачуноводство хеџинга од датума догађаја или промене околности.

Рачуноводство хеџинга фер вредности за портфељ хеџинга ризика од каматних стопа

AG157. За хеџинг фер вредности ризика од каматне стопе у вези са портфељом финансијских средстава или финансијских обавеза, ентитет би задовољио захтеве овог стандарда ако је усклађен са процедурама изложеним под (а)–(и) и параграфима AG158–AG175 у даљем тексту.

(а) Као део свог процеса за управљање ризиком ентитет утврђује портфељ ставки чији ризик од каматне стопе жели да заштити хеџингом. Портфељ може да се састоји само од средстава, само од обавеза или од средстава и од обавеза. Ентитет може да утврди два или више портфеља (на пример, ентитет може да групише своја средства расположива за продају у посебан портфељ), у ком случају примењује упутство из даљег текста за сваки портфељ посебно.

(б) Ентитет анализира портфељ у периодима за поновно одређивање цена на основу очекиваних, а не уговорних датума за поновно одређивање цена. Анализа временских периода за поновно одређивање цена може да се изврши на различите начине укључујући и распоређивање токова готовине на периоде у којима се очекује да се они догоде, или распоређивање хипотетичких износа главнице на све периоде до датума када се очекује да се догоди поновно одређивање цена.

(ц) На основу ове анализе, ентитет одлучује о износу који жели да заштити хеџингом. Ентитет назначавача као ставку хеџинга износ средстава или обавеза (али не нето износ) из утврђеног портфеља који је једнак износу који жели да назначи као онај који се штити хеџингом. Овај износ такође одређује проценат мерила која се користе за тестирање ефективности у складу са параграфом AG169(б).

(д) Ентитет назначавача ризик од каматне стопе који је предмет хеџинга. Овај ризик може да буде део ризика од каматне стопе у свакој ставки која је у позицији хеџинга, као што је референтна каматна стопа (на пример своп стопа).

(е) Ентитет назначавача један или више инструмената хеџинга за сваки временски период поновног одређивања цена.

(ф) Користећи назначавача набројана од (ц) до (е) у претходном тексту, ентитет процењује на почетку и у наредним периодима, да ли се очекује да хеџинг буде веома успешан током периода за који је назначен.

(г) Периодично, ентитет одмерава промену фер вредности ставке хеџинга (како је назначено под (ц)) која се може приписати ризику који је предмет хеџинга (како је назначено под (д)), на основу очекиваних датума за поновно одређивање цена одређених под (б). Под условом да је одређено да је хеџинг био веома успешан када је извршена процена коришћењем документованог метода процене ефективности ентитета, ентитет признаје промену фер вредности ставке хеџинга као добитак или губитак у суфициту или дефициту и у једној од две линијске ставке у извештају о финансијској позицији како је описано у параграфу 100. Промена фер вредности не треба да се расподељује на појединачна средства или обавезе.

(х) Ентитет одмерава промену фер вредности инструмента / инструмената хеџинга (како је назначено под (е)) и признаје је као добитак или губитак у суфициту или дефициту. Фер вредност инструмента / инструмената хеџинга се признаје као средство или обавеза у извештају о финансијској позицији.

(и) Свака неефективност ће се признавати у суфициту или дефициту као разлика између промене фер вредности поменуте под (г) и под (х) (ефективност се одмерава применом истих принципа који се односе на материјални значај као и у другим MPC-JC).

AG158. Овај приступ је детаљније описан у даљем тексту. Овај приступ се примењује само на хеџинг фер вредности ризика од каматне стопе који је у вези са портфељом финансијских средстава или финансијских обавеза.

AG159. Портфељ одређен у параграфу AG157(а) би могао да садржи средства и обавезе. Или, може да буде портфељ који садржи само средства, или само обавезе. Портфељ се користи за одређивање износа средстава или обавеза које ентитет жели да заштити хеџингом. Међутим, портфељ сам по себи није назначен као ставка хеџинга.

AG160. Приликом примене параграфа 157(б), ентитет одређује очекивани датум поновног одређивања цена ставке као ранији од датума када се очекује да та ставка доспе за наплату или да се поново одреде тржишне стопе. Очекивани датуми поновног одређивања цена се процењују на

почетку хеџинга и током трајања хеџинга, на основу претходног искуства и других доступних информација, укључујући и информације у погледу стопа плаћања унапред, каматних стопа и њихове интеракције. Ентитети који немају искуства или имају недовољно искуства користе искуства сродне групе за упоредиве финансијске инструменте. Ове процене се периодично прегледају и допуњавају у светлу новог искуства. У случају ставке са фиксном стопом која се плаћа унапред, очекивани датум поновног одређивања цена је датум на који се очекује да ставка буде плаћена унапред осим ако се тржишним стопама не одређује цена раније. За групу сличних ставки, анализа временских периода која се заснива на очекиваним датумима поновног одређивања цена може да добије форму расподеле процената групе, а не појединачних ставки, на сваки временски период. Ентитет може да примени друге методологије у сврхе такве расподеле. На пример, може да користи мултипликатор стопе плаћања унапред за алокацију амортизујућих зајмова на временске период који се заснивају на очекиваним датумима поновног одређивања цена. Међутим, методологија за такву алокацију треба да буде у складу са процедурама и циљевима тог ентитета за управљање ризиком.

AG161. Као пример назначивања изнет у параграфу AG157(ц), ако у одређеном временском периоду за поновно одређивање цена ентитет процени да има средства са фиксном стопом од 100 н.ј. и обавезе са фиксном стопом од 80 н.ј. и одлучи да заштити хеџингом читаву нето позицију од н.ј. 20, он назначава као ставку хеџинга средства у износу од 20 н.ј. (део средстава је назначен пошто овај стандард дозвољава ентитету да назначи сваки износ квалификујућег средства или обавезе која му је на располагању; то јест, у овом примеру сваки износ средства између 0 н.ј. и 100 н.ј.). Назначивање се изражава као „износ валуте“ (на пример износ у доларима, еврима, фунтама или рандима), а не као појединачна средства. Проистиче да сва средства (или обавезе) од којих се узима износ хеџинга – то јест свих 100 н.ј. средстава из претходног примера – морају бити:

(а) Ставке чија се фер вредност мења као одговор на промене каматне стопе која је предмет хеџинга; и

(б) Ставке које би могле да се квалификују за рачуноводство хеџинга фер вредности да су појединачно назначене као предмет хеџинга. Нарочито, зато што параграф 52 овог стандарда одређује да фер вредност финансијске обавезе са обележјем потражње (као што су депозити по виђењу или неке друге врсте временских депозита) није мања од износа који се може платити по виђењу, дисконтваног од првог дана када се може тражити да се износ исплати, таква ставка не може да се квалификује за рачуноводство хеџинга фер вредности за било који временски период после најкраћег периода у ком ималац може да потражује исплату. У претходном примеру, позиција која се штити хеџингом је износ средстава. Стога, такве обавезе нису део назначене ставки хеџинга, већ их ентитет користи за одређивање износа средства која је назначено као предмет хеџинга. Ако је позиција коју је ентитет желело да заштити хеџингом био износ обавезе, износ који представља назначену ставку хеџинга мора да се узме из обавеза са фиксном стопом које нису обавезе за које је могло да се захтева поновно плаћање у ранијем временском периоду, и процентуално мерило коришћено за процену ефективности хеџинга у складу са параграфом AG169(б) би се израчунало као проценат тих других обавеза. На пример, претпоставимо да ентитет процени да у одређеном временском периоду за поновно одређивање цена он има обавезу са фиксном стопом од 100 н.ј. које сачињавају 40 н.ј. депозита по виђењу и 60 н.ј. обавезе без обележја потражње, и 70 н.ј. средстава са фиксном стопом. Ако ентитет одлучи да заштити хеџингом читаву нето позицију од 30 н.ј., он назначава као ставку хеџинга обавеза од н.ј. 30 или 50 процената ($30 \text{ н.ј.} / (100 \text{ н.ј.} - 40 \text{ н.ј.}) = 50$ процената) обавеза без обележја потражње.

AG162. Ентитет се такође суочава са другим захтевима назначивања и документације изнетим у параграфу 98(а). За портфељ хеџинга ризика од каматних стопа, ово назначивање и документација одређују да политика ентитета за све варијабле које се користе за утврђивање износа који је предмет хеџинга и тога како се одмерава ефективност, обухвата следеће:

(а) Која средства и обавезе треба да се укључе у портфељ хеџинга и која основа треба да се користи за њихово уклањање из портфеља.

(б) Како ентитет процењује датуме поновног одређивања цена, укључујући и то које претпоставке у вези са каматном стопом леже у основи процена стопа плаћања унапред и основу за промену тих процена. Исти метод се користи и за почетне процене које се праве у време када се средство или обавеза укључе у портфељ хеџинга и за све касније измене тих процена.

(ц) Број и трајање временских периода поновног одређивања цена.

(д) Колико често ће ентитет тестирати ефективност и који од два метода из параграфа AG169 ће

користити.

(е) Методологију коју је ентитет користио за одређивање износа средстава или обавеза које су назначене као ставка хеџинга и, у складу са тим, процентуална мерила која су коришћена када је ентитет тестирао ефективност користећи метод описан у параграфу AG169(б).

(ф) Када ентитет тестира ефективност коришћењем метода описаног у параграфу AG169(б), да ли ће ентитет тестирати ефективност за сваки временски период поновно одређивања цена појединачно, за све временске периоде укупно, или коришћењем неке комбинације ове две могућности.

Политике одређене за назначивање и документацију односа хеџинга треба да буду у складу са процедурама и циљевима ентитета за управљање ризиком. Промене политика не треба да се врше произвољно. Оне треба да се оправдају на основу промена тржишних услова и других фактора и заснивају и буду у складу са процедурама и циљевима ентитета за управљање ризиком.

AG163. Инструмент хеџинга поменут у параграфу AG157(е) може бити појединачни дериват или портфељ деривата од којих сви садрже изложеност ризику од каматне стопе који је предмет хеџинга назначеном у параграфу AG157(д). Такав портфељ деривата може да садржи позиције ризика које се пребијају. Међутим, можда неће укључивати продате опције или нето продате опције, зато што параграф 86 овог стандарда и параграф AG127 не дозвољавају да се такве опције назначе као инструменти хеџинга (осим када је продата опција назначена за пребијање купљене опције). Ако инструмент хеџинга врши хеџинг износа назначеног у параграфу AG157(д) за више од једног временског периода за поновно одређивање цена, он се алоцира на све временске периоде који су предмет хеџинга. Међутим, читав инструмент хеџинга мора да се алоцира на те временске периоде за поновно одређивање цена зато што овај стандард не дозвољава да се однос хеџинга назначи само за део временског периода током ког инструмент хеџинга остаје неизмирен.

AG164. Када ентитет одмерава промену фер вредности ставке која се може платити унапред у складу са параграфом AG157(г), промена каматних стопа утиче на фер вредност ставке која се може платити унапред на два начина: она утиче на фер вредност уговорних токова готовине и на фер вредност опције плаћања унапред коју садржи ставка за плаћање унапред. Параграф 90 стандарда дозвољава ентитету да назначи део финансијског средства или финансијске обавезе, делећи заједничку изложеност ризику, као ставку хеџинга, под условом да се може одмерити ефективност. За ставке које се могу платити унапред, параграф 91 дозвољава да се ово постигне назначивањем ставке хеџинга помоћу промене фер вредности која се може приписати променама назначене каматне стопе на основу очекиваних, а не уговорних, датума за поновно одређивање цена. Међутим, утицај који промене каматне стопе која је предмет хеџинга имају на те очекиване датуме поновно одређивања цена се укључују у одређивање фер вредности ставке хеџинга. У складу са тим, ако се очекивани датуми поновно одређивања цена измене (на пример да би се одразила промена очекиваних исплата унапред), или ако се стварни датуми поновно одређивања цена разликују од оних очекиваних, повећава се неефективност као што је описано у параграфу AG169. За разлику од тога, промене очекиваних датума поновно одређивања цена који се (а) јасно јављају због фактора, а не због промена каматне стопе која је предмет хеџинга, (б) нису у вези са променама каматне стопе која је предмет хеџинга и (ц) могу се поуздано одвојити од промена које се могу приписати каматној стопи која је предмет хеџинга (на пример промене стопа плаћања унапред које се јасно јављају због промена демографских фактора или пореских прописа, а не због промена каматне стопе) се искључују када се одређује промена фер вредности ставке хеџинга, зато што се оне не могу приписати ризику који се штити хеџингом. Ако постоји неизвесност у вези са факторима због којих се јавља промена очекиваних датума поновно одређивања цена или ако ентитет није способан да поуздано одвоји промене које се јављају због каматне стопе која је предмет хеџинга од оних промена које се јављају због других фактора, онда се претпоставља да се промена јавља због промена каматне стопе која је предмет хеџинга.

AG165. Овај стандард не одређује технике које се користе за одређивање износа поменутог у параграфу AG157(г), наиме промене фер вредности ставке хеџинга која се може приписати ризику који се штити хеџингом. Ако се статистичке или друге технике процене користе за такво одмеравање,

руководство мора да очекује да резултат буде приближан оном који би се добио одмеравањем свих појединачних средстава или обавеза које чине ставку хеџинга. Није прикладно претпоставити да су промене фер вредности ставке хеџинга једнаке променама и вредности инструмента хеџинга.

AG166. Параграфу 100 захтева да ако је ставка хеџинга за одређени временски период поновног одређивања цена средство, онда се промена њене вредности представља као засебна линијска ставка у оквиру средстава. Насупрот томе, ако је ставка хеџинга за одређени временски период поновног одређивања цена обавеза, промена њене вредности се представља као засебна линијска ставка у оквиру обавеза. Ово су засебне линијске ставке поменуте у параграфу AG157(г). Одређена алокација на појединачна средства (или обавезе) се не захтева.

AG167. У параграфу AG157(и) се примећује да се неефективност јавља до степена када се промена фер вредности ставке хеџинга која се може приписати ризику који је предмет хеџинга разликује од промене фер вредности хеџинг деривата. Таква разлика се може јавити из одређеног броја разлога, који обухватају следеће:

- (а) Стварни датуми поновног одређивања цена су различити од оних очекиваних, или су очекивани датуми поновног одређивања цена измењени;
- (б) Ставкама у портфељу хеџинга је умањена вредност или су престале да се признају;
- (ц) Датуми исплате инструмента хеџинга и ставке хеџинга су различити; и
- (д) Други узроци (на пример када неколико ставки хеџинга носи камате по стопи која је нижа од бенчмарк (референтне) стопе за коју је ставка назначена као ставка хеџинга, и када неефективност која је резултат тога није толико велика да се портфељ у целини не квалификује за рачуноводство хеџинга).

Таква неефективност (уз примену истих принципа који се односе на материјални значај као и у другим MPC-JC) треба да се утврди и призна у суфициту или дефициту.

AG168. Уопштено, ефективност хеџинга ће се побољшати:

- (а) Ако ентитет алоцира ставке са различитим карактеристикама плаћања унапред на начин који узима у обзир разлике у понашању плаћања унапред.
- (б) Када је број ставки у портфељу већи. Када се само неколико ставки садржи у портфељу, вероватна је релативно висока неефективност ако се једна од ставки плати унапред раније или касније него што се очекивало. Насупрот томе, када портфељ садржи много ставки, може се тачније предвидети понашање плаћања унапред.
- (ц) Када су краћи временски периоди поновног одређивања цена (на пример једномесечни насупрот тромесечном временском периоду за поновно одређивање цена). Краћи периоди за поновно одређивање цена смањују утицај неслагања између датума поновног одређивања цена и датума исплате (у оквиру временског периода поновног одређивања цена) ставку хеџинга и инструмент хеџинга.
- (д) Већа учесталост кориговања износа инструмента хеџинга да би се одразиле промене ставки хеџинга (на пример због промена очекивања плаћања унапред).

AG169. Ентитет периодично тестира своју ефективност. Ако се процене датума поновног одређивања цена мењају између једног датума када ентитет врши процену ефективности и следећег датума, он израчунава износ ефективности или:

- (а) као разлику између промене фер вредности инструмента хеџинга (видети параграф AG157(х) и промене фер вредности читаве ставке хеџинга која се може приписати променама каматне стопе која је предмет хеџинга (укључујући и утицај који та промена каматне стопе која је предмет хеџинга има на фер вредност било које уграђене опције плаћања унапред), или
- (б) коришћењем следећег заокруживања. Ентитет:
 - (i) израчунава проценат средстава (или обавеза) у сваком временском периоду поновног одређивања цена које је било предмет хеџинга на основу процењених датума поновног одређивања цена направљених последњег дана када је тестирана ефективност.
 - (ii) примењује овај проценат на своје измењене процене износа у том временском периоду поновног одређивања цена да би израчунао износ ставке хеџинга на основу његове измењене процене.
 - (iii) израчунава промену фер вредности својих измењених процена ставке хеџинга која се може приписати ризику који се штити хеџингом и представи је како је изнето у параграфу AG157(г)).
 - (iv) признаје неефективност једнаку разлици између износа одређеног под (iii) и промене фер вредности инструмента хеџинга (видети параграф AG157(х)).

AG170. Када одмерава ефективност, ентитет прави разлику између измена процењених датума поновног одређивања цена постојећих средстава (или обавеза) и стварања нових средстава (или обавеза), од чега само ово претходно узрокује неефективност. Све ревизије процене датума поновног одређивања цена (који нису они искључени у складу са параграфом AG164), укључујући сваку поновну алокацију постојећих ставки на временске периоде, се обухватају када се мења процењени износ у временском периоду у складу са параграфом AG169(б)(ii), па стога, и онда када се одмерава ефективност. Онда када се неефективност признаје како је изложено у претходном тексту, ентитет установљава нову процену укупних средстава (или обавеза) у сваком временском периоду поновног одређивања цена, укључујући и нова средства (или обавезе) који су настали после последњег теста ефективности, и назначавача нови износ као ставку хеџинга и нови проценат као проценат хеџинга. Процедура изложена у параграфу AG169(б) се онда понавља до следећег датума када се тестира ефективност.

AG171. Ставке које су првобитно алоциране у временски период поновног одређивања цена могу да престану да се признају због исплате унапред која је ранија од очекиване или због отписивања узрокованог умањењем вредности или продајом. Када се ово догоди, износ промене фер вредности се укључује у засебну линијску ставку поменути у параграфу AG157(г) која се односи на то да ставка чије је признавање престало треба да се уклони из извештаја о финансијској позицији, и укључи у добитак или губитак који се јавља после престанка признавања ставки. У сврху овога, неопходно је знати временске/и период(е) поновног одређивања цена у које је ставка чије је признавање престало алоцирана, зато што ово одређује временске/и период(е) поновног одређивања цена из којих ставка треба да се уклони и стога и износ који треба да се уклони из засебне линијске ставки поменути у параграфу AG114(г). Када ставка престаје да се признаје, ако се може одредити у ком временском периоду је она укључена, она се уклања из тог временског периода. Ако не, она се уклања из најранијег временског периода ако су резултат престанка признавања биле исплате унапред више од очекиваних, или се алоцира на све периоде који садрже ставку чије је признавање престало по систематском или рационалном основу ако је ставка продата или јој је умањена вредност.

AG172. Поред тога, сваки износ који се односи на одређени временски период, чије признавање не престаје када временски период истекне, се признаје у суфициту или дефициту у то време (видети параграф 100). На пример, претпоставимо да ентитет алоцира ставку на три временска периода поновног одређивања цена. Приликом претходног поновног назначавача, промена фер вредности која је извештавана у једној линијској ставки у извештају о финансијској позицији је било средство од 25 н.ј. Тај износ представља износ који се може приписати периодима 1, 2 и 3 од 7 н.ј., 8 н.ј. и 10 н.ј., тим редоследом. У време следећег поновног назначавача, средства која се могу приписати периоду 1 су била или реализована или поновно алоцирана на друге периоде. Стога, 7 н.ј. престаје да се признаје у извештају о финансијској позицији и признаје се кроз суфицит или дефицит. 8 н.ј. и 10 н.ј. се сада могу приписати на периоде 1 и 2, тим редоследом. Ови преостали периоди се онда коригују, како је неопходно, за промене фер вредности како је описано у параграфу AG157(г).

AG173. Као илустрација захтева претходна два параграфа, претпоставимо да је ентитет распоредио средства алокацијом процента портфеља на сваки временски период поновног одређивања цена. Претпоставимо такође да је могао да распореди 100 н.ј. у сваки од прва два временска периода. Када истекне први временски период, 110 н.ј. средстава престаје да се признаје због очекиваних и неочекиваних поновних исплата. У овом случају, цео износ који се садржи у засебној линијској ставки поменутој у параграфу AG157(г) који се односи на први временски период се уклања из извештаја о финансијској позицији, плус 10 процената износа који се односи на други временски период.

AG174. Ако се износ који је предмет хеџинга за временски период поновног одређивања цена смањи, а да не престане признавање средстава (и обавеза) која се на њега односе, износ који се укључује у засебну линијску ставку поменути у параграфу AG157(г) који се односи на смањење се амортизује у складу са параграфом 104.

AG175. Ентитет може пожелети да примени приступ изнет у параграфима AG157–AG174 на портфељ хеџинга који се претходно рачуноводствено обухватао као хеџинг токова готовине у складу са МРС-ЈС 29. Такав ентитет би повукао претходно назначаваче хеџинга тока готовине у складу са параграфом 112(д), и применио би захтеве изнете у том параграфу. Он би такође поновно назначио хеџинг као хеџинг фер вредности и применио приступ изнет у параграфима AG157–AG174 на потенцијалне наредне рачуноводствене периоде.

У овом стандарду, новчани износи су изражени у „новчаним јединицама“ (н.ј.)

У овом стандарду, новчани износи су изражени у „новчаним јединицама“ (н.ј.)

Прилог Б

Поновна процена уграђених деривата

Овај прилог је саставни део МРС-ЈС 29.

Увод

В1. У параграфу 11 МРС-ЈС 29 се уграђени дериват описује као “компонента хибридног (комбинованог) инструмента који такође обухвата и недериватни основни уговор – са ефектом да неки токови готовине комбинованог деривата варирају на начин који је својствен самосталним дериватима.”

В2. У параграфу 12 МРС-ЈС 29 се захтева да уграђени дериват буде одвојен од основног уговора и да се обрачунава као дериват ако, и само ако:

(а) Економске карактеристике и ризици уграђеног деривата нису уско повезани са економским карактеристикама и ризицима основног уговора;

(б) Одвојени инструмент са истим условима као и уграђени дериват би задовољио дефиницију деривата; и

(ц) Хибридни (комбиновани) инструмент се не одмерава по фер вредности са променама фер вредности признатим кроз суфицит или дефицит (то јест, дериват који је уграђен у финансијско средство или финансијску обавезу по фер вредности кроз суфицит или дефицит није засебан).

В3. МРС-ЈС 29 захтева да ентитет, када први пут постане уговорна страна, процени да ли се захтева да се било који од уметнутих дериватива садржаних у уговору одвоји од основног уговора и да се обрачунава као дериватив према овом стандарду. Овај прилог се бави следећим питањима:

(а) Да ли МРС-ЈС 29 захтева да се таква процена врши само када ентитет постане уговорна страна, или да ли таква процена треба да се изнова разматра током целог трајања уговора?

(б) Да ли ентитет који примењује овај стандард први пут треба да врши своју процену на основу услова који су постојали када је ентитет први пут постао уговорна страна, или на основу услова који су преовладавали када је ентитет по први пут усвојио овај стандард?

В4. Овај прилог се примењује на све уграђене деривате у делокругу МРС-ЈС 29 осим на стицање уговора са уграђеним дериватима у комбинацији ентитета или на њихову потенцијалну поновну процену на датум стицања.

Примена МРС-ЈС 29 на поновну процену уграђених деривата

В5. Ентитет процењује да ли је потребно одвојити уграђени дериват од основног уговора и обрачунавати га као дериват када ентитет први пут постане уговорна страна. Накнадна поновна процена је забрањена осим ако не постоји (а) промена услова уговора која значајно мења токове готовине који би се иначе захтевали према уговору или (б) рекласификација финансијског средства из категорије фер вредности у суфицит или дефицит, у ком случају се поновна процена захтева. Ентитет одређује да ли је измена токова готовине значајна разматрањем степена у ком су се променили очекивани будући токови готовине повезани са уграђеним дериватом, основни уговор или обоје, као и да ли је промена значајна у односу на претходно очекиване токове готовине од уговора.

В6. Процена да ли уграђени дериват мора да буде одвојен од основног уговора и рачуноводствено обухваћен као дериват при рекласификацији финансијских средстава из категорије фер вредности у суфицит или дефицит у складу са параграфом В5, врши се на основу околности које су постојале када ентитет први пут постао уговорна страна.

В7. Ентитет који усваја МРС-ЈС 29 први пут процењује да ли је потребно одвојити уграђени дериват од основног уговора и обрачунавати га као дериват на основу услова који су постојали на датум који је каснији између датума када је страна постала уговорна страна и датума када се захтевала поновна процена према параграфу В5.

Прилог Ц

Хеџинг нето инвестиција у иностраном пословању

Овај прилог је саставни део МРС-ЈС 29.

Увод

C1. Многи извештајни ентитети имају инвестиције у инострано пословање (према дефиницији из МРС-ЈС 4, параграф 10). Инострано пословање може се обављати преко контролираних ентитета, придружених ентитета, заједничких подухвата или огранака. МРС-ЈС 41 захтева да ентитет одреди за функционалну валуту сваке од својих пословних операција валуту примарног економског окружења те операције. Приликом превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања у валуту за презентацију, од ентитета се тражи да призна курсне разлике директно у суфициту или дефициту док не отуђи инострано пословање.

C2. Рачуноводство хеџинга за ризик стране валуте до кога долази због нето инвестиције у инострано пословање примењује се само ако је нето имовина тог иностраног пословања укључена у финансијске извештаје. Ово се односи на консолидоване финансијске извештаје, финансијске извештаје у којима се улагања обрачунавају методом удела и финансијске извештаје у којима су улагања у заједничке подухвате пропорционално консолидована. Ставка која се хеџингом штити од ризика стране валуте до кога долази због нето инвестиције у инострано пословање представља износ нето имовине једнак или мањи од књиговодствене вредности нето имовине у иностраном пословању.

C3. МРС-ЈС 29 захтева означавање прикладне ставке хеџинга и прикладних инструмената хеџинга у односу рачуноводства хеџинга. Ако постоји означени однос хеџинга, у случају хеџинга нето инвестиције, добитак или губитак од инструмента хеџинга за који је установљено да представља ефективан хеџинг нето инвестиције признаје се директно у нето имовини/капиталу и укључује се заједно са курсним разликама до којих долази приликом превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања.

C4. Ово Тумачење се односи на ентитет који подвргава хеџингу курсни ризик до кога долази због нето инвестиције у инострано пословање, и који жели да се квалификује за рачуноводство хеџинга у складу са МРС-ЈС 29. Ради једноставности, у овом Тумачењу се такав ентитет назива контролним ентитетом, а његови финансијски извештаји у које је укључена нето имовина иностраног пословања називају се консолидованим финансијским извештајима. Референце које се односе на контролне ентитете подједнако се примењују на све ентитете који имају нето инвестиције у иностраном пословању, било да се ради о заједничком подухвату, придруженом ентитету или филијали.

C5. Предмети којима се бави овај прилог јесу:

(а) Идентификовање девизних ризика које се квалификују као ризик хеџинга у хеџингу нето инвестиција у инострано пословање, узимајући у обзир да ентитет са многим страним операцијама може бити изложен одређеном броју ризика повезаних са коришћењем стране валуте. Он се конкретно бави питањима:

(i) да ли контролни ентитет може да значи као ризик који је предмет хеџинга само оне курсне разлике које настају из разлике између функционалне валуте контролног ентитета и његовог иностраног пословања, или може да тако значи и разлике до којих долази због разлике између валуте за презентацију у финансијским извештајима контролног ентитета и функционалне валуте његовог иностраног пословања;

(ii) ако контролни ентитет држи инострану пословну операцију посредно, да ли ризик који је предмет хеџинга укључује само курсне разлике до којих долази због разлике у функционалним валутама између иностраног пословања и његовог непосредног контролног ентитета, или ризик који је предмет хеџинга може да обухвата и све оне курсне разлике између функционалних валута иностраног пословања и посредног или крајњег контролног ентитета (то јест, да ли чињеница да се нето инвестиција у иностраном пословању држи кроз посредни контролни ентитет утиче на економски ризик за крајњи контролни ентитет).

(б) где се у економском ентитету може држати инструмент хеџинга. Конкретна питања су:

(i) МРС-ЈС 29 дозвољава ентитету да назначи дериватни или недериватни инструмент (или комбинација дериватних и недериватних инструмената) као инструмент хеџинга ризика који се односе на стране валуте. Овај прилог се бави питањем да ли природа инструмента хеџинга (дериватног или недериватног) или метод консолидације утичу на процену ефективности хеџинга:

(ii) Овај прилог се такође бави питањем када се, у оквиру економског ентитета, инструменти

хеџинга који су заштита од ризика нето инвестиција у инострано пословање могу користити да би се испуниле квалификације за рачуноводство хеџинга, то јест, да ли квалификујући однос рачуноводства хеџинга може да се установи само ако је ентитет који врши хеџинг своје нето инвестиције страна у инструменту хеџинга или да ли било који ентитет у оквиру економског ентитета, без обзира на његову функционалну валуту, може да држи инструмент хеџинга.

(ц) Како ентитет треба да одреди који износ добитка или губитка треба признати у нето имовини/капиталу треба признати директно у суфициту или дефициту за инструмент хеџинга и ставку хеџинга пошто МРС-ЈС 4 и МРС-ЈС 29 захтевају да се укупни износи признају директно у нето имовини/капиталу у вези са курсним разликама до којих долази приликом превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања, као и за добитке и губитке од инструмента хеџинга за који се утврди да представља ефективан хеџинг нето инвестиције који се признаје директно када контролни ентитет отуђи инострано пословање. Конкретна питања су:

(i) када се отуђи инострано пословање које је било заштићено хеџингом, оно што остане од резерви по основу курсних разлика контролног ентитета у вези са инструментом хеџинга и у вези са тим иностраним пословањем признаје се у суфициту или дефициту у консолидованим финансијским извештајима контролног ентитета;

(ii) да ли метод консолидације утиче на одређивање износа који треба да се призна у суфициту или дефициту.

Примена МРС-ЈС 29 на хеџинг нето инвестиције у иностраном пословању

Природа ризика који је предмет хеџинга и износ ставке хеџинга за које се може означити однос хеџинга

С6. Рачуноводство хеџинга односи се само на курсне разлике које настају између функционалне валуте иностраног пословања и функционалне валуте контролног ентитета.

С7. При хеџингу ризика стране валуте који настају због нето инвестиције у инострано пословање, ставка хеџинга може бити износ нето имовине који је једнак или мањи од књиговодствене вредности нето имовине иностраног пословања у консолидованим финансијским извештајима контролног ентитета. Књиговодствени износ нето имовине иностраног пословања који се може означити као ставка хеџинга у консолидованим финансијским извештајима контролног ентитета зависи од тога да ли је неки контролни ентитет нижег ранга у иностраном пословању применио рачуноводство хеџинга на целину или део нето имовине тог иностраног пословања и да ли је рачуноводство хеџинга примењено и у консолидованим финансијским извештајима контролног ентитета.

С8. Ризик који је предмет хеџинга може се означити као изложеност курсном ризику који настаје из разлика између функционалне валуте иностраног пословања и функционалне валуте било којег од контролних ентитета (непосредног, посредног или крајњег контролног ентитета) тог иностраног пословања. Чињеница да се нето инвестиција држи путем посредног контролног ентитета утиче на природу економског ризика који настаје због изложености крајњег контролног ентитета курсном ризику.

С9. Изложеност курсном ризику који настаје због нето инвестиције у инострано пословање може да се квалификује за рачуноводство хеџинга само једном у консолидованим финансијским извештајима. Дакле, ако се иста нето имовина иностраног пословања штити хеџингом од стране више контролних ентитета унутар економског ентитета (на пример, и од стране директног и од стране индиректног контролног ентитета) због истог ризика, само ће један однос хеџинга моћи да се квалификује за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима крајњег контролног ентитета. Однос хеџинга који значи један контролни ентитет у својим консолидованим финансијским извештајима не мора да се одржи од стране неког контролног ентитета вишег ранга. Међутим, ако га не одржи неки контролни ентитет вишег ранга, рачуноводство хеџинга које је применио контролни ентитет нижег ранга мора се сторнирати пре него што се призна рачуноводство хеџинга контролног ентитета вишег ранга.

Где се може држати инструмент хеџинга

С10. Дериватни или недериватни инструмент (или комбинација дериватних и недериватних инструмената) може се означити као инструмент хеџинга у оквиру хеџинга нето инвестиције у

инострано пословање. Инструмент(и) хеџинга може (могу) се држати од стране било ког ентитета или више ентитета унутар економског ентитета (сем уколико је само инострано пословање заштићено хеџингом), догод су испуњени услови из МРС-ЈС 29, параграфа 98, везани за означавање, документовање и ефективност хеџинга нето инвестиције. Посебно је важно да се обезбеди јасна документација о стратегији хеџинга економског ентитета, због могућности да се појаве различита означавања на различитим нивоима унутар економског ентитета.

- C11. У сврху процене ефективности, промена вредности инструмента хеџинга у односу на курсни ризик рачуна се према функционалној валути контролног ентитета, у односу на коју се мери ризик који је предмет хеџинга, у складу са документацијом рачуноводства хеџинга. Зависно од тога где се држи инструмент хеџинга, у одсуству рачуноводства хеџинга, укупна промена вредности може се признати у суфициту или дефициту, директно у нето имовини/капиталу, или и једно и друго. Међутим, на процену ефективности не утиче то да ли се промена вредности инструмента хеџинга признаје у у суфициту или дефициту или директно у нето имовини/капиталу. Као део примене рачуноводства хеџинга, укупни ефективни део промене укључен је директно у нето имовину/капитал. На оцену ефективности не утиче ни то да ли је инструмент хеџинга дериватни или недериватни, као ни избор метода консолидовања.

Отуђење иностраног пословања заштићеног хеџингом

- C12. Пошто се отуђи инострано пословање које је било заштићено хеџингом, износ који се рекласификује у суфицит или дефицит из резерви по основу курсних разлика у консолидованим финансијским извештајима контролног ентитета у вези са инструментом хеџинга представља износ који је потребно идентификовати, према МРС-ЈС 29, параграф 113. Тај износ представља кумулативни добитак или губитак на инструменту хеџинга за који је утврђено да представља ефективан хеџинг.
- C13. Износ који се признаје у суфициту или дефициту из резерви по основу курсних разлика у консолидованим финансијским извештајима контролног ентитета у вези са нето инвестицијом у инострано пословање у складу са МРС-ЈС 4, параграф 57, представља износ укључен у резерви по основу курсних разлика тог контролног ентитета у вези са тим иностраним пословањем. У консолидованим финансијским извештајима крајњег контролног ентитета, метод консолидовања не утиче на укупни нето износ признат као део резерви по основу курсних разлика у вези са целокупним иностраним пословањем. Међутим, то да ли крајњи контролни ентитет користи директни или постепени метод консолидовања може да утиче на износ који се укључује у његове резерве по основу курсних разлика у вези са појединачном иностраном пословном операцијом.
- C14. Директан метод је метод консолидације у ком се финансијски извештаји иностраног пословања директно преводе у функционалну валуту крајњег контролног ентитета. Постепени метод или метод „корак по корак“ је метод консолидације у ком се финансијски извештаји иностраног пословања прво прерачунавају у функционалну валуту било ког посредног контролног(их) ентитета, а затим преводе у функционалну валуту крајњег контролног ентитета (или у валуту за презентацију, уколико се разликује).
- C15. Примена постепеног метода консолидовања може да доведе до тога да износ признат у суфициту или дефициту буде другачији од износа којим се одређивала ефективност хеџинга. Таква разлика може се елиминисати утврђивањем износа везаног за инострано пословање који би се појавио да је коришћен директни метод консолидовања. Ово кориговање није обавезно према МРС-ЈС 4. Ипак, у питању је рачуноводствена политика коју треба следити доследно по питању свих нето инвестиција.

Пример

- C16. Овај прилог илуструје примену претходних параграфа на корпоративној структури која је представљена у наставку. У сваком од случајева, описани односи хеџинга би се тестирали на ефективност у складу са МРС-ЈС 29, мада то тестирање није предмет излагања овог прилога. Контролни ентитет, као крајњи контролни ентитет, презентује своје консолидоване финансијске извештаје у еврима (EUR) као функционалној валути. Сваки од контролисаних

ентитета је у потпуном власништву. Нето инвестиција контролног ентитета у контролисани ентитет Б (чија је функционална валута фунта стерлинга (GBP)) у вредности од 500 милиона фунти обухвата износ од 159 милиона фунти, који је еквивалентан нето инвестицији контролисаног ентитета Б у контролисани ентитет Ц (функционална валута амерички долар (USD)) у вредности од 300 милиона америчких долара. Другим речима, нето имовина контролисаног ентитета Б, сем његове инвестиције у контролисани ентитет Ц, износи 341 милион фунти.

Природа ризика који је предмет хеџинга и за који се може означити однос хеџинга (параграфи С6–9)

С17. Контролни ентитет Д може да заштити хеџингом своје нето инвестиције у сваком од контролисаних ентитета – А, Б и Ц – од курсног ризика до ког долази због разлика између њихових функционалних валута (јапански јен (JPY), фунта стерлинга и амерички долар) и евра. Сем тога, Контролни ентитет може да заштити хеџингом курсни ризик долар/фунта између функционалних валута Контролисаног ентитета Б и Контролисаног ентитета Ц. У својим консолидованим финансијским извештајима, Контролисани ентитет Б може да заштити хеџингом своју нето инвестицију у Контролисани ентитет Ц од курсног ризика до кога долази између функционалних валута – америчког долара и фунте стерлинга. У следећим примерима, означени ризик је ризик промптог девизног курса, пошто инструменти хеџинга нису деривати. Да су инструменти хеџинга термински уговори, Контролни ентитет би могао да означи термински девизни ризик.

Износ ставке хеџинга за који се може означити однос хеџинга (параграфи С6–9)

С18. Контролни ентитет жели да од ризика стране валуте заштити хеџингом своју нето инвестицију у Контролисани ентитет Ц. Претпоставимо да Контролисани ентитет А има екстерну позајмицу од 300 милиона америчких долара. Нето имовина Контролисаног ентитета А на почетку извештајног периода је 400 милијарди јена, укључујући доходак од екстерне позајмице у износу од 300 милиона америчких долара.

С19. Ставка хеџинга може да представља износ нето имовине једнак или нижи од књиговодственог износа нето инвестиције Контролног ентитета у Контролисани ентитет Ц (300 милиона америчких долара) у његовим консолидованим финансијским извештајима. У својим консолидованим финансијским извештајима, Контролни ентитет може да означи екстерну позајмицу Контролисаног ентитета А од 300 милиона америчких долара као хеџинг од ризика промптог курса између евра и америчког долара, везан за нето инвестицију у нето имовину Контролисаног ентитета Ц у износу од 300 милиона америчких долара. У овом случају, и курсна разлика између евра и америчког долара за екстерну позајмицу Контролисаног ентитета А у износу од 300 милиона долара, и курсна разлика између евра и америчког долара за нето инвестицију у Контролисани ентитет Ц у износу од 300 милиона долара, укључени су у резерве по основу курсних разлика у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета после примене рачуноводства хеџинга.

С20. У одсуству рачуноводства хеџинга, укупна курсна разлика између долара и евра за екстерну позајмицу Контролисаног ентитета А у износу од 300 милиона долара била би призната у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д на следећи начин:

- промена промптог девизног курса америчког долара и јена, преведена у евро, у оквиру суфицита или дефицита
- промена промптог девизног курса јапанског јена и евра, директно у оквиру нето имовине/капитала.

Уместо означавања из параграфа С19, Контролни ентитет Д може да у својим консолидованим финансијским извештајима означи екстерну позајмицу Контролисаног ентитета А од 300 милиона долара као хеџинг за заштиту од ризика промптог девизног курса између британске фунте и америчког долара, између Контролисаног ентитета А и Контролисаног ентитета Б. У овом случају, укупна курсна разлика између долара и евра за екстерну позајмицу Контролисаног ентитета А од 300 милиона долара била би уместо тога призната у

консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д на следећи начин:

- промена промптног девизног курса британске фунте и америчког долара, у оквиру резерви по основу курсних разлика везаних за Контролисани ентитет Ц,
- промена промптног девизног курса британске фунте и јапанског јена, преведена у евро, у оквиру суфицита или дефицита, и
- промена промптног девизног курса јапанског јена и евра, директно у оквиру нето имовине/капитала.

C21. Контролни ентитет Д не може у својим консолидованим финансијским извештајима да означи екстерну позајмицу Контролисаног ентитета А од 300 милиона долара као хеџинг за заштиту од ризика промптног девизног курса евра и америчког долара, и истовремено од ризика промптног девизног курса између британске фунте и америчког долара. Један инструмент хеџинга може се користити за хеџинг истог означеног ризика само једном. Контролисани ентитет Б не може да примени рачуноводство хеџинга у својим консолидованим финансијским извештајима пошто се инструмент хеџинга држи ван економског ентитета који чине Контролисани ентитет Б и Контролисани ентитет Ц.

Где се унутар групе могу држати инструменти хеџинга (параграфи C10-11)?

C22. Као што је наведено у параграфу C20, укупна промена вредности по основу ризика стране валуте везаног за екстерну позајмицу Контролисаног ентитета А у износу од 300 милиона америчких долара, била би укњижена и у суфицит или дефицит (промптни курс америчког долара и јапанског јена) и у директно у нето имовину/капитал (промптни курс евра и јена) у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д, у одсуству рачуноводства хеџинга. Оба износа су укључена, у циљу процене ефективности хеџинга који је означен у параграфу C20, пошто се промена у вредности инструмента хеџинга као и ставке хеџинга рачуна према односу евра, функционалне валуте Контролног ентитета Д, и америчког долара, функционалне валуте Контролисаног ентитета Ц, у складу са документацијом о хеџингу. Метод консолидације (то јест, директан метод или постепени метод) не утиче на процену ефективности хеџинга.

Износи признати у суфициту или дефициту при отуђење иностраног пословања (параграфи C12 и C13)

C23. Када се Контролисани ентитет Ц отуђи, износи се признају у суфициту или дефициту у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д по преносу из својих резерви по основу курсних разлика јесу:

(а) у вези са екстерном позајмицом Контролисаног ентитета А од 300 милиона долара, то је износ који треба да се идентификује према захтеву из MPC-ЈC 29, то јест, укупна промена у вредности до које долази због курсног ризика који је признат директно у оквиру нето имовине/капитала као ефективни део хеџинга; и

(б) у вези са инвестицијом од 300 милиона долара у Контролисани ентитет Ц, то је износ који се одређује према методу консолидовања тог ентитета. Ако Контролни ентитет Д примењује директни метод, резерве по основу курсних разлика везане за Контролисани ентитет Ц биће одређене директно према девизном курсу евра у односу на долар. Ако Контролни ентитет Д примењује постепени метод, његове резерве по основу курсних разлика везане за Контролисани ентитет Ц одређиваће се према резервама по основу курсних разлика које признаје Контролисани ентитет Б, које одражавају девизни курс фунте према долару, преведеним у функционалну валуту Контролног ентитета Д према девизном курсу евра према фунти. То што је Контролни ентитет примењивао постепени метод консолидовања у претходним периодима не обавезује га да га и даље примењује, нити спречава ентитет да утврди да је износ резерви по основу курсних разлика који треба да буде признат после отуђења Контролисаног ентитета Ц исти износ који би признао да је увек користио директни метод, зависно од рачуноводствене политике.

Хеџинг више од једне пословне операције (параграфи C7, C9 и C11)

C24. Следећи примери показују да у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д, ризик који може да буде предмет хеџинга увек представља курсни ризик између функционалне валуте Контролног ентитета Д (евро) и функционалних валута Контролисаних ентитета Б и Ц. Без обзира на то како је хеџинг означен, максимални износи који могу бити

подвргнути ефективном хеџингу и укључени у резерве по основу курсних разлика у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д после хеџинга обе пословне операције, јесу 300 милиона америчких долара за ризик курса евра у односу на долар, односно 341 милион фунти за ризик курса евра у односу на фунту. Остале промене у вредности девизног курса укључене су у консолидовани суфицит или дефицит Контролног ентитета. Наравно, могуће је да Контролни ентитет Д значи износ од 300 милиона долара само за промене у промтном курсу долара у односу на фунту, или 500 милиона фунти само за промене у промтном курсу фунте у односу на евро.

Контролни ентитет држи инструменте хеџинга и у доларима и у фунтама

C25. Контролни ентитет Д може да пожели да подвргне хеџингу ризик везан за своју нето инвестицију у Контролисани ентитет Б, као и ризик везан за Контролисани ентитет Ц. Претпоставимо да Контролни ентитет Д држи одговарајуће инструменте хеџинга који су изражени у америчким доларима и фунтама стерлинга, тако да може да значи као предмет хеџинга своје нето инвестиције у Контролисаним ентитетима Б и Ц. Контролни ентитет Д може да у својим консолидованим финансијским извештајима изврши следећа означавања, између осталих:

(а) инструмент хеџинга од 300 милиона долара, означен као хеџинг износа од 300 милиона долара нето инвестиције у Контролисани ентитет, уз изложеност ризику девизног курса евра у односу на долар између Контролног ентитета Д и Контролисаног ентитета Ц, и инструмент хеџинга у вредности до 341 милион фунти, означен као хеџинг нето инвестиције у Контролисани ентитет Б, уз ризик промтног курса евра у односу на фунту између Контролног ентитета Д и Контролисаног ентитета Б.

(б) инструмент хеџинга у вредности од 300 милиона долара означен као хеџинг износа од 300 милиона долара нето инвестиције у Контролисани ентитет Ц, уз ризик промтног девизног курса фунте у односу на долар између Контролисаног ентитета Б и Контролисаног ентитета Ц, и инструмент хеџинга у вредности до 500 милиона фунти, означен као хеџинг износа од 500 милиона долара нето инвестиције у Контролисани ентитет Б, уз ризик изложености промтном курсу евра у односу на фунту између Контролног ентитета и Контролисаног ентитета Б.

C26. Ризик курса евра у односу на долар везан за нето инвестицију Контролног ентитета Д у Контролисани ентитет Ц представља другачију врсту ризика од ризика курса евро/фунта везаног за нето инвестицију Контролног ентитета Д у Контролисани ентитет Б. Међутим, у случају описаном у параграфу C25(а), по томе како је означио инструмент хеџинга у доларима који држи, Контролни ентитет је већ у потпуности подвргао хеџингу ризик курса евро/долар за своју нето инвестицију у Контролисани ентитет Ц. Ако би Контролни ентитет Д означио и инструмент хеџинга у фунтама који држи као хеџинг своје нето инвестиције у Контролисани ентитет Б у износу од 500 милиона фунти, износ од 159 фунти од те нето инвестиције, који представља вредност у фунтама еквивалентну доларској нето инвестицији Контролног ентитета Д у Контролисани ентитет Б, био би у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д два пута подвргнут хеџингу због курсног ризика фунта/евро.

C27. У случају описаном у параграфу C25(б), ако Контролни ентитет Д значи ризик који је предмет хеџинга као изложеност курсном ризику (фунта/долар) између Контролисаног ентитета Б и Ц, у резерве по основу курсних разлика Контролног ентитета Д везане за Контролисани ентитет Ц биће укључен само онај део промена у вредности инструмента хеџинга (вредног 300 милиона долара) који је везан за курс фунта/долар. Остатак промене у вредности (који је еквивалентан промени вредности износа од 159 милиона фунти на основу курса фунта/евро) биће укључен у консолидовани суфицит или дефицит Контролног ентитета Д, као у параграфу C20. Пошто означавање ризика курса долар/фунта између Контролисаног ентитета Б и Ц не укључује ризик курса фунта/евро, Контролни ентитет Д може такође да значи износ од највише 500 милиона фунти своје нето инвестиције у Контролисани ентитет Б, уз изложеност ризику промтног курса (фунта/евро) између Контролног ентитета Д и Контролисаног ентитета Б.

Контролисани ентитет Б држи инструмент хеџинга у доларима

C28. Претпоставимо да Контролисани ентитет Б држи 300 милиона долара екстерног дуга, од кога је доходак пренет на Контролни ентитет Д међуентитетским зајмом израженим у фунтама стерлинга. Пошто су се и потраживања и обавезе увећали за 159 милиона фунти, имовина Контролисаног

ентитета Б остала је непромењена. Контролисани ентитет Б могао би да означи у својим консолидованим финансијским извештајима екстерни дуг као хеџинг своје инвестиције у Контролисани ентитет Ц за заштиту од курсног ризика фунта/долар. Контролни ентитет Д може да задржи означавање тог инструмента хеџинга од стране Контролисаног ентитета Б као хеџинг своје нето инвестиције у Контролисани ентитет Ц од 300 милиона долара за заштиту од курсног ризика фунта/долар (видети параграф С9), а Контролни ентитет Д би могао да инструмент хеџинга у фунтама који држи означи као хеџинг своје целокупне нето инвестиције у Контролисани ентитет Б у износу од 500 милиона фунти. Први хеџинг, који је означио Контролисани ентитет Б, оцењивао би се у односу на функционалну валуту Контролисаног ентитета Б (фунта стерлинга), док би се други хеџинг, који је означио Контролни ентитет Д, оцењивао у односу на функционалну валуту Контролног ентитета (евро). У овом случају, у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д је коришћењем инструмента хеџинга у доларима хеџингу подрвргнута нето инвестиција Контролног ентитета Д у Контролисани ентитет Ц само за заштиту од курсног ризика фунта/долар, не и од укупног курсног ризика евро/долар. Дакле, целокупни курсни ризик евро/фунта везан за нето инвестицију Контролног ентитета у Контролисани ентитет Б у износу од 500 милиона фунти може бити предмет хеџинга у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д.

С29. Међутим, треба узети у обзир и зајам од 159 милиона фунти који Контролни ентитет Д треба да отплати Контролисаном ентитету Б. Ако се зајам који Контролни ентитет Д треба да отплати не сматра делом нето инвестиције у Контролисани ентитет Б пошто не испуњава услове из МРС-ЈС 4, параграф 18, курсна разлика фунта/евро која настаје приликом превођења укључује се у консолидовани суфицит или дефицит Контролног ентитета Д. Ако се зајам од 159 милиона фунти који Контролни ентитет Д треба да отплати сматра делом нето инвестиције Контролног ентитета Д, та нето инвестиција износиће само 341 милион фунти, а износ који би Контролни ентитет могао да означи као ставку хеџинга за курсни ризик фунта/евро биће у складу са тим умањен са 500 милиона фунти на 341 милион фунти.

С30. Ако би Контролни ентитет Д сторнирао однос хеџинга који је означио Контролисани ентитет Б, Контролни ентитет Д би могао да екстерну позајмицу од 300 милиона долара коју држи Контролисани ентитет Б означи као хеџинг своје нето инвестиције у Контролисани ентитет Ц од 300 милиона долара за заштиту од курсног ризика евро/долар, и да означи инструменте хеџинга у фунтама које сам држи као хеџинг којем се подвргава само износ од највише 341 милиона фунти од нето инвестиције у Контролисани ентитет Б. У овом случају, ефективност оба хеџинга рачунала би се у односу на функционалну валуту Контролног ентитета Д (евро). Стога, и промена - по основи курса фунта/евро - у вредности екстерне позајмице коју држи Контролисани ентитет Б, и промена - по основи курсне разлике фунта/евро - у вредности зајма који Контролни ентитет Д треба да отплати Контролисаном ентитету Б (што је укупно еквивалентно курсној разлици долар/евро) биле би укључене у резерве по основу курсних разлика у консолидованим финансијским извештајима Контролног ентитета Д. Пошто је Контролни ентитет Д већ у потпуности подвргао хеџингу своју нето инвестицију у Контролисани ентитет Ц за заштиту од курсног ризика евро/долар, може да подвргне хеџингу само износ од највише 341 милион фунти за заштиту своје нето инвестиције у Контролисани ентитет Б од курсног ризика евро/фунта.

Прилог Д

Измене других МРС-ЈС

Референце на “релевантне међународне или националне рачуноводствене стандарде који се баве признавањем и одмеравањем финансијских инструмената” измењене су у „МРС-ЈС 29, *Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање*, у следећим МРС-ЈС:

- (а) МРС-ЈС 1 *Презентација финансијских извештаја* параграфи 79, 82, и 101
 - (б) МРС-ЈС 4, *Ефекти промена девизних курса* параграфи 3(а), 4, 31, и 61(а)
 - (ц) МРС-ЈС 6, *Консолидовани и засебни финансијски извештаји* параграфи 22, 52, 61, и IG8
 - (д) МРС-ЈС 7, *Улагања у придружене ентитете* параграфи 1, 2, 20, 21, 24, 25, 37, 38 и 39
 - (е) МРС-ЈС 8, *Учешћа у заједничким улагањима* параграфи 1, 2, 47, 48 и 58
 - (ф) МРС-ЈС 9, *Приход из трансакција размене* параграф 10 (ц)
 - (г) МРС-ЈС 21 *Умањење вредности имовине која не генерише готовину* параграфи 2(ц) и 9
 - (х) МРС-ЈС 26, *Умањење вредности имовине која генерише готовину* параграфи 2 (ц) и 8
- МРС-ЈС 4, *Ефекти промена девизних курса*

Параграф 5 је измењен на следећи начин:

5. Овај стандард се не примењује на рачуноводство заштите од ризика ставки у иностраној валути, укључујући заштиту од ризика нето улагања у инострано пословање. Сходно томе, ентитети могу да примене одговарајуће међународне или националне рачуноводствене стандарде који МРС-ЈС 29 уређује рачуноводство заштите од ризика

МРС-ЈС 6, *Консолидовани и засебни финансијски извештаји*

Параграф 58(ц) је измењен на следећи начин:

58. ...

(ц) као финансијски инструменти у складу са МРС-ЈС 29.

МРС-ЈС 9, *Приход из трансакција размене* параграф 10 (ц)

Параграф 10 у одељку *Пружање услуга* у Упутству за примену је измењен на следећи начин:

Прилог

10. *Накнаде за финансијске услуге*

Признавање прихода од накнада за финансијске услуге зависи од сврха за које су те накнаде процењене и од рачуноводствене основе за било које повезане финансијске инструменте. Опис накнада за финансијске услуге можда неће указивати на природу и суштину пружених услуга. Стога је неопходно разликовање накнада које чине саставни део ефективног приноса финансијског инструмента, накнада остварених пружањем услуга, и накнада зарађених извршењем неке значајне активности.

(а) *Накнаде које су саставни део ефективнег приноса каматне стопе неког финансијског инструмента*

Такве накнаде се начелно третирају као усклађивање ефективног каматне стопе приноса. Међутим, када се тај финансијски инструмент треба да буде мерен по фер вредности са променом фер вредности признатом у суфициту или дефициту након свог почетног признавања, те накнаде се признају као приход кад се инструмент почетно призна.

(i) *Накнаде за одобравање примљене од стране ентитета које се односе на стварање или стицање финансијских средстава, осим оног који је у МРС-ЈС 29 класификовано као финансијско средство „по фер вредности у кроз суфицит или дефицит“*

Такве накнаде могу укључивати накнаду за активности као што су процена финансијског стања дужника, процена и упис гаранције, залога и других безбедносних аранжмана, преговарање о условима инструмента, припрему и обраду докумената и закључивање трансакције. Ове накнаде су саставни део стварања везе са резултујућим финансијским инструментом и, заједно са повезаним трошковима трансакције (као што је дефинисано у МРС-ЈС 29), одложени су и признају се као прилагођавање ефективне каматне стопе.

(ii) *Уговорене накнаде које ентитет прима за узимање зајма када је кредитна обавеза ван делокруга МРС-ЈС 29.*

Ако је вероватно да ће ентитет ући у конкретан кредитни аранжман и ако кредитна обавеза није у делокругу МРС-ЈС 29, накнада се сматра компензацијом за континуирано учешће у стицању финансијског инструмента и, заједно са повезаним трансакционим трошковима (као што је дефинисано у МРС-ЈС 29), она је одложена и признаје се као прилагођавање ефективне каматне стопе. Ако обавеза истекне, а ентитет не реализује зајам, накнада се признаје као приход по истеку обавезе. Кредитне обавезе које су у делокругу МРС-ЈС 29 се рачуноводствено обухватају као деривати и одмеравају по фер вредности.

(iii) Накнаде за одобравање примљене по емитовању финансијских обавеза одмерених по моделу амортизоване вредности.

Ове накнаде су саставни део стварања везе са финансијском обавезом. Када финансијска обавеза није класификована као "по фер вредности кроз суфицит или дефицит", укључене су примљене накнаде за настанак обавезе са повезаним трансакционим трошковима (као што је дефинисано у МРС-ЈС 29) у износу почетне књиговодствене вредности финансијске обавезе и признају се као прилагођавање ефективне каматне стопе. Ентитет прави разлику између накнада и трошкова који су саставни део ефективне каматне стопе финансијске обавезе и накнада за настанак обавезе и трансакционих трошкова који се односе на право пружања услуга, као што су услуге управљања улагањима.

(б) Накнаде остварене пружањем услуга

(i) Накнаде наплаћене за сервисирање зајма

Накнаде које неки ентитет наплати за давање зајма признају се за приход у току пружања услуга. Ако ентитет прода зајам али задржи сервисирање истог зајма по цени нижој од уобичајене за такво сервисирање, део продајне цене зајма се одлаже и признаје као приход у току вршења сервисирања.

(ii) Уговорене накнаде за одобравања или набавку зајма када је обавеза преузимања зајма ван делокруга МРС-ЈС 29.

Ако је мало вероватно да ће се ући у специфични зајмовни споразум и да је обавеза у вези са зајмом ван делокруга МРС-ЈС 29, уговорна накнада се признаје као приход по основу временске пропорције током периода важења дате обавезе. Кредитне обавезе које су у делокругу МРС-ЈС 29 и рачуноводствено се обухватају као деривати и одмеравају по фер вредности.

(iii) Накнада за управљање улагањима

Накнаде наплаћене за управљање улагањима се признају као приход од пружених услуга. Додатни трошкови који се могу директно приписати обезбеђивању уговора о управљању улагањима се признају као имовина ако могу засебно да се идентификују и поуздано одмере, и ако је вероватно да ће бити надокнађени. Као у МРС-ЈС 29, додатни трошак је онај који не би био направљен да ентитет није обезбедио уговор о управљању улагањима. Ова имовина представља уговорно право ентитета да има користи од обезбеђивања услуга управљања улагањима и амортизује се када ентитет признаје повезани приход. Ако ентитет има портфељ уговора о управљању улагањима, њихова наплативост може да се процени на основу портфеља.

Неки уговори о финансијским услугама укључују настанак једног или више финансијских инструмената и одредбе о услугама управљања улагањима. Пример за то је дугорочни уговор за месечне уштеде повезан са управљањем фондом власничких хартија од вредности. Давалац уговора разликује трансакционе трошкове који се односе на настанак финансијског инструмента од трошкова обезбеђивања права пружања услуга управљања улагањима.

(ц) Накнаде зарађене извршењем значајне активности, која је много значајнија од било које друге активности

Ове накнаде се признају као приход по довршавању дате значајне активности као што је описано у следећим примерима.

(i) Провизија за доделу акција клијенту

Провизија се признаје као приход по додели акција.

(ii) Накнада за пласирање која се наплаћује за уговарање зајма између зајмодавца и зајмопримца.

Ова накнада се признаје као приход по уговарању зајма.

(iii) Накнада за уступање зајма

Накнада за уступање зајма коју прима лице које уговара зајам и не задржава ниједан део пакета кредита за себе (или задржава део исте ефективне каматне стопе за упоредиви ризик као и други учесници) је накнада за услугу уступања. Ова накнада се признаје као приход по завршетку уступања МРС-ЈС 12, „Залихе“

Параграф 2(б) је измењен на следећи начин:

2. ...

(б) финансијских инструмената (видети МРС-ЈС 28, Финансијски инструменти: Презентација МРС-ЈС 29, „Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање“; МРС-ЈС 21, Умањење вредности неновчаних генеришу средства

Параграф 2(ц) је измењен на следећи начин:

(ц) Финансијска средства која су у делокругу МРС-ЈС 15, „Финансијски инструменти: обелодањивање и презентација“; МРС-ЈС 29, Финансијски инструменти: признавање и одмеравање;

Параграф 9 је измењен на следећи начин:

9. Овај стандард се не примењује на финансијска средства која улазе у делокруг МРС-ЈС 15-28 „Финансијски инструменти: обелодањивање и презентација“. Умањење вредности ове имовине ће се обрадитије обрађено у ~~у~~ било ком Међународном рачуноводственом стандарду за јавни сектор који IPSASB формулише на основу IAS 39, „Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање“, а који ће се бавити признавањем и одмеравањем финансијских инструмената МРС-ЈС 29.

МРС-ЈС 23, Приходи од трансакција које нису трансакције размене (порези и преноси)

Параграф 5 је измењен на следећи начин:

5. Овај стандард се бави приходом који настаје од трансакција које нису трансакције размене. Приходом који настаје од трансакција размене се бави МРС-ЈС 9, „Приход од трансакција размене“. Иако приходи које примају ентитети јавног сектора настају и од трансакција размене и од трансакција које нису трансакције размене, већина прихода државе и других ентитета јавног сектора обично настаје од трансакција које нису трансакције размене као што су:

(а) Порези; и

(б) Преноси (готовински или неготовински), укључујући и субвенције, опросте дугова, новчане казне, наследства, поклоне, донације, ~~као и~~ робу и услуге у натури, као и део примљених вантржишних субвенционисаних зајмова.

Параграф 5 је измењен на следећи начин:

10. Постоји још једна група трансакција које нису трансакције размене у којима ентитет може да обезбеди одређену накнаду директно заузврат за примљене ресурсе, али та накнада није приближно једнака фер вредности примљених ресурса. У овим случајевима, ентитет одређује да ли постоји комбинација трансакција размене и трансакција које нису трансакције размене, од којих се свака компонента засебно признаје. На пример, ентитет добија 6 милиона н.ј. од агенција за мултилатерални развој. Споразумом је предвиђено да ентитет мора да отплатити 5 милиона н.ј. у периоду од 10 година, са 5% камате, док тржишна каматна стопа за сличан кредит износи 11%. Ентитет је ефективно добио 1 милион н.ј. бесповратне помоћи (6 милиона примљено минус 5 милиона за отплату) и узео субвенционисани зајам од 5 милиона н.ј. са каматом 6% нижом од тржишне каматне стопе за сличан зајам. 1 милион н.ј. еура бесповратне помоћи, као и вантржишни део исплате камата у погледу споразума, су трансакције које нису трансакције размене. Уговорни капитал и исплате камата током периода зајма су трансакције размене.

Параграф 87 је измењен на следећи начин:

87. Приход који настаје од опроста дуга се одмерава по ~~фер~~ фер вредности опростеног дуга. Ово ће обично бити књиговодственоја вредности опростеног дуга.

Додатни наслов и параграфи су уметнуту после параграфа 105:

Субвенционисани зајмови

105А. Субвенционисани (повлашћени) зајмови су зајмови које ентитет прима под условима повољнијим од тржишних. Део зајма који се враћа, заједно са свим исплатама камата, сматра се

трансакцијом размене и рачуноводствено се обухвата у складу са МРС-ЈС 29, „Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање“. Ентитет разматра да ли је разлика између цене трансакције (прихода од зајма) и фер вредности зајма приликом почетног признавања (видети МРС-ЈС 29) приход који не настаје од трансакције размене и који треба да се рачуноводствено обухвата у складу са овим стандардом.

105Б. Када ентитет утврди да је разлика између цене трансакције (прихода од зајма) и фер вредности зајма приликом почетног признавања приход који не настаје од трансакције размене, ентитет признаје разлику као приход, осим у случају постојања текуће обавезе, на пример када специфични услови наметнути на пренета средства од стране примаоца за резултат имају текућу обавезу. Када постоји текућа обавеза, она се признаје као обавеза. Ако ентитет испуњава текућу обавезу, обавеза се смањује, а признаје се исти износ прихода.

Додатни подпараграф је уметнут иза параграфа 106(ц):

106. ..

(цА) Износ обавеза признатих у вези са субвенционисаним зајмовима који су предмет услова у вези са пренетим средствима.

Један параграф је уметнут иза параграфа 124А:

124Б. Параграфи 4, 10, 87 и 106 у МРС-ЈС 29 су измењени, а убачени су 105А и 105Б. Ентитет примењује те измене за годишње финансијске извештаје који обухватају периоде који почињу 1. јануара 2013. или касније. Ако ентитет примењује МРС-ЈС 31 за период који почиње пре 1. јануара 2013., измене се такође примењују за тај ранији период.

У упутству за примену, један додатни пример је уметнит после параграфа IG53:

Упутство за примену

Субвенционисани зајмови (параграфи 105А и 105Б)

IG54. Ентитет је добио 6 милиона н.ј. од агенције за мултилатерални развој да изгради 10 школских зграда у наредних 5 година. Средства се обезбеђују под следећим условима:

- 1 милион н.ј. не мора да се врати ако се школе изграде.
- 5 милиона н.ј. мора да се врати на следећи начин:
 - Година 1: не мора да се врати ништа од капитала
 - Година 2: мора да се врати 10% капитала
 - Година 3: мора да се врати 20% капитала
 - Година 4: мора да се врати 30% капитала
 - Година 5: мора да се врати 40% капитала
- Камата се наплаћује по годишњој стопи од 5% током периода трајања зајма (под претпоставком да се камата плаћа годишње у заостајима). Тржишна стопа за сличан зајам је 10%.
- У случају да школе не буду изграђене, новац мора да се врати донатору (претпоставља се да донатор има ефективне системе надзора и да постоје случајеви када је тај донатор тражио поврат неутрошених средстава).
- Ентитет гради школе следећом динамиком током периода зајма:
 - Година 1: 1 школа изграђена
 - Година 2: 3 школе изграђене
 - Година 3: 5 школа изграђено
 - Година 4: 10 школа изграђено

Анализа

Ентитет је ефективно добио 1 милион н.ј. бесповратне помоћи и субвенционисани зајам од 5 милиона н.ј. (Напомена: Ентитет разматра да ли је 1 милион у суштини учешће власника или приход; за потребе овог примера претпоставићемо да је 1 милион н.ј. приход). Ентитет је добио и додатну донацију од 784.550 н.ј. (што је разлика између прихода од зајма од 5 милиона н.ј. и тренутне

вредности уговорних новчаних токова зајма, дисконтваног по тржишној каматној стопи од 10%).

Бесповратна помоћ од 1 милион н.ј. + 784.550 н.ј. се рачуноводствено обухвата у складу са овим стандардом, а зајам, заједно са повезаним уговорним каматама и исплатама капитала, у складу са МРС-ЈС 29.

1. Приликом почетног признавања, ентитет признаје следеће

Др	Банка	<u>6.000.000 н.ј.</u>	
	Цр	Зајам	<u>4.215.450 н.ј.</u>
	Цр	Обавеза	<u>1.784.550 н.ј.</u>

2. Година 2.: Ентитет признаје следеће

Др	Обавеза	<u>178.455 н.ј.</u>	
	Цр	Приход који не потиче од трансакција размене	<u>178.455 н.ј.</u>

(Изграђена 1/10 школа X 1.784.550)

Дневнички уноси за отплату камате и капитала и обрачуна камате нису део овог примера зато што је његов циљ да илуструје признавање прихода по основу субвенционисаних зајмова. Свеобухватни примери су укључени у Примере за илустрацију МРС-ЈС 29.

3. Година 2: Ентитет признаје следеће (претпоставља се да ентитет накнадно одмерава субвенционисани зајам по амортизованој вредности):

Др	Обавеза	<u>356.910 н.ј.</u>	
	Цр	Приход који не потиче од трансакција размене	<u>356.910 н.ј.</u>

(Изграђено 3/10 школа X 1.784.500 н.ј. – већ признато 178.455 н.ј.)

4. Година 3: Ентитет признаје следеће:

Др	Обавеза	<u>356.910 н.ј.</u>	
	Цр	Приход који не потиче од трансакција размене	<u>356.910 н.ј.</u>

(Изграђено 5/10 школа X 1.784.550 н.ј. – већ признато 535.365 н.ј.)

5. Година 4: Ентитет признаје следеће:

Др	Обавеза	<u>892.275 н.ј.</u>	
	Цр	Приход који не потиче од трансакција размене	<u>892.275 н.ј.</u>

(Изграђене све школе X 1.784.550 н.ј. – 892.275 н.ј.)

Уколико би субвенционисани зајам био одобрен без икаквих услова, ентитет би приликом почетног признавања признао следеће:

Др	Обавеза	<u>6.000.000 н.ј.</u>	
	Цр	Зајам	<u>4.215.450 н.ј.</u>
	Цр	Приход који не потиче од трансакција размене	<u>1.784.550 н.ј.</u>

МРС-ЈС 26 , Умањење вредности имовине која генерише готовину

Параграф 2(ц) је измењен на следећи начин:

(ц) финансијска средства обухваћених делокругом МРС-ЈС 15, „Финансијски инструменти-Обелодањивање и презентација“ МРС-ЈС 29, Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање;

Параграф 9 је измењен на следећи начин:

9. Овај стандард се не примењује на финансијска средства која улазе у делокруг МРС-ЈС 15 28 “Финансијски инструменти: презентација”. Умањење вредности ове имовине се обрађује у свим МРС-ЈС које IPSASB развија у циљу признавања и одмеравања финансијских инструмената је обрађено у МРС-ЈС 29.

Основа за закључивање

Ова основа за закључивање прати MPC-ЈС 29 али није његов део.

Увод

- BC1. У Основи за закључивање сумирају се разматрања Одбора за Међународне рачуноводствене стандарде у вези са доношењем закључака у MPC-ЈС 29, *Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање*. Имајући у виду да је овај стандард заснован на IAS 39, *Финансијски инструменти: признавање и одмеравање* који је објавио IASB, ова Основа за закључивање се бави искључиво оним областима у којима MPC-ЈС 29 одступа од главних захтева из IAS 39.
- BC2. Овај пројекат који се бави финансијским инструментима је кључни део програма усклађивања који за циљ има усклађивање MPC-ЈС са Међународним стандардима финансијског извештавања (IFRS). IPSASB је признао да постоје други аспекти финансијских инструмената, у оној мери у којој се односе на јавни сектор, који нису обрађени у IAS 39. Ти аспекти ће бити предмет будућих пројеката IPSASB. Посебно, IPSASB признаје да би будући пројекти могли да се баве:
- одређеним трансакцијама које врше централне банке; и
 - потраживањима и обавезама које проистичу из аранжмана који су, у суштини, слични и имају исти економски ефекат као финансијски инструменти али нису уговорне природе.
- BC3. У развоју овог стандарда, IPSASB је пристао да се задржи постојећи текст IAS 39, уз одређене промене како би се обезбедила доследност са терминима и захтевима за презентацију из других MPC-ЈС, а да се специфичности јавног сектора обраде у Упутству за примену.
- BC4. У септембру 2007, IASB је објавио измене IAS 1, *Презентација финансијских извештаја* у којима је „укупни приход“ укључен у презентацију финансијских извештаја. Пошто IPSASB још није разматрао укупни приход, заједно са још једним бројем измена IAS 1, те измене нису укључене у MPC-ЈС 28. Текст IAS 39 објављен 31. децембра, 2008. укључујући и одређене измене које је IASB направио на IAS 39 у априлу 2009, као део пројекта побољшања, укључене су у текст MPC-ЈС IPSAS 29. IPSASB је признао да је IFRS 9, *Финансијски инструменти* објављен у новембру 2009. IPSASB је такође признао да IASB планира додатне измене IAS 39. IPSASB је због тога одлучио да размотри све измене IASB-ових захтева у вези са финансијским инструментима у склопу неког будућег пројекта.

Делокруг

- BC5. Имовина и обавезе могу да настану из уговорних трансакција које нису трансакције размене. Почетно признавање и одмеравање имовине и обавеза које проистичу из трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене је обрађена у MPC-ЈС 23, „Приходи од трансакција које нису трансакције размене (порези и преноси)“. MPC-ЈС 23 не садржи захтеве и упутства за накнадно одмеравање или престанак признавања тих средстава и обавеза. IPSASB је разматрао интеракцију овог стандарда и MPC-ЈС 23 у погледу имовине и обавеза који настају из трансакција које нису трансакције размене, а које задовољавају дефиницију финансијских средстава и финансијских обавеза.
- BC6. IPSASB се сложио да, када је имовина стечена трансакцијом која није трансакција размене, финансијско средство, ентитет:
- почетно признаје имовину користећи MPC-ЈС 23; и
 - почетно одмерава средство користећи MPC-ЈС 23 и узима у обзир захтеве овог стандарда да одреди одговарајући третман за све трошкове трансакција који су настали током стицања средства.
- Како MPC-ЈС 23 не садржи захтеве за накнадно одмеравање или престанак признавања који се односе на средства стечена трансакцијом која није трансакција размене, овај стандард се примењује на та средства ако су финансијска средства.
- BC7. Кад су у питању обавезе, IPSASB се сложио да се обавезе које проистекну из услова преноса ресурса у складу са MPC-ЈС 23 почетно признају коришћењем тог MPC-ЈС, пошто те обавезе обично не испуњавају дефиницију финансијске обавезе приликом почетног признавања (видети MPC-ЈС 28). Након почетног признавања, ако околности указују на то да су обавезе финансијске обавезе, ентитет процењује да ли би обавезу признату у складу са MPC-ЈС 23

требало престати признавати и финансијску обавезу признати у складу са овим стандардом.

BC8. IPSASB се сложио да друге обавезе које проистичу из трансакција које генеришу приход а нису трансакције размене, на пример, повраћај средстава по основу ограничења у коришћењу имовине, се признаје и одмерава у складу са овим стандардом ако испуњавају дефиницију финансијске обавезе.

Почетно одмеравање

BC9. IPSASB је прихватио да постоји интеракција између MPC-JC 23 и овог стандарда за средства стечена кроз трансакције које нису трансакције размене и која такође задовољавају дефиницију финансијског средства. MPCJC 23 захтева да се имовина стечена кроз трансакције које нису трансакције размене почетно одмерава по фер вредности. Овај стандард захтева да се финансијска средства почетно одмеравају по фер вредности, плус трошкови трансакције, ако се имовина не одмерава накнадно по фер вредности кроз суфицит или дефицит. Ова два приступа одмеравања су у великој мери усклађена, осим за третман трошкова трансакције.

BC10. IPSASB је закључио да би било неприкладно да се финансијска средства која нису резултат трансакција које нису трансакције размене одмеравају другачије од оних средстава која су настала кроз трансакције размене. Сходно томе, IPSASB се сложио да средства настала из трансакција које нису трансакције размене почетно треба да се одмеравају по фер вредности применом захтева из MPC-JC 23, али да овај стандард такође треба узети у обзир када су приликом стицања средства настали неки трошкови трансакције.

Повлашћени зајмови

BC11. Ентитет може да прими или да повлашћени зајам. Ови зајмови представљају посебно рачуноводствено питање зато што њихови услови нису везани за тржиште. IPSASB је стога разматрао како би требало да се рачуноводствено обухвати онај део повлашћеног зајма који није повезан са условима на тржишту. У ED 38, IPSASB је предложио да ентитет рачуноводствено обухвата повлашћене зајмове тако што раставља садржај трансакције на компоненте и посебно обрачунава сваку од њих па је зато IPSASB закључио да се компонента повлашћеног зајма која није везана за тржиште обрачунава на следећи начин:

- Зајмодавац повлашћеног зајма рачуноводствено обухвата део зајма који није везан за услове на тржишту као расход у години у којој је зајам дат; и
- Зајмопримац повлашћеног зајма рачуноводствено обухвата део зајма који није везан за услове на тржишту у складу са MPC-JC 23.

BC12. Неки учесници у јавној расправи о ED 38 нису се сложили са предложеним третманом повлашћених зајмова, јер не верују да је фер вредност одговарајућа основа за одмеравање, док се други нису сложили са предлогом да се део зајма који није везан за услове на тржишту третира као расход.

BC13. Учесници у јавној расправи који се нису слагали са предлогом да фер вредност буде основа за одмеравање навели су концептуалне и практичне тешкоће у одмеравању повлашћених зајмова по фер вредности. На концептуалном нивоу, констатовано је да су неки повлашћени зајмови које одобравају ентитети јавног сектора нису доступни на редовном тржишту због вероватноће ризика зајмопримаца, као што су мали пословни кредити или кредити које одобрава држава у својству последњег могућег зајмодавца. За зајмове који обично не могу да се нађу на редовном тржишту, учесници у јавној расправи су тврдили да, иако је могуће утврдити фер вредност, та фер вредност не представља веран приказ трансакције. Они су тврдили да, пошто не постоји редовно тржиште за такве трансакције, цена трансакције при почетном одмеравању представља фер вредност кредита. Они учесници у јавној расправи који су истакли практичне тешкоће у одређивању фер вредности напоменули су да се, због ових проблема, фер вредност често одређује коришћењем процене. По њиховом мишљењу, употреба таквих процена би за резултат имала потенцијално непоуздане информације. Као средство за превазилажење ових практичних тешкоћа, учесници у јавној расправи су предложили да се, као алтернатива фер вредности, номинална цена или зајмодавчева стопа позајмљивања користе као основе за одмеравање.

BC14. IPSASB сматра да коришћење фер вредности омогућава најверније утврђивање повлашћеног елемента повлашћеног зајма. Такође, због тога што зајмови одобрени без камате или са ниским каматама нису ограничени само на јавни сектор, IPSASB није био уверен да постоје разлог специфичан

за јавни сектор за одступање од принципа фер вредности из IAS 39. Одбор је такође приметио да MPC-ЈС 30 захтева специфична обелодањивања одмеравања финансијских инструмената, укључујући и оне случајеве где су коришћени неочљиви улазни ресурси. Сходно томе, IPSASB је одлучио да задржи фер вредност као основу за одмеравање за повлашћених зајмова.

BC15. Учесници у јавној расправи који се нису сложили са тим да се део повлашћеног зајма који није везан за тржишне услове признаје као трошак, истакли су да је због тога што тај део зајма представља субвенцију, можда прикладније да се почетно призна средство па да се накнадно призна расход тако што ће се умањити ово средство како и када се услови субвенције испуне или сразмерно са протеклим временом. IPSASB је, међутим, узео у обзир и то што почетно одобравање зајма за резултат има алоцирање ресурса, у облику зајма и субвенције, првог дана. IPSASB је сматрао да почетно признавање ове субвенције као расход приликом признавања трансакције пружа најкорисније информације за сврхе утврђивања одговорности.

Финансијске гаранције емитоване

крз трансакцију која није трансакција размене

BC16. IPSASB је признао да се у јавном сектору уговори о финансијским гаранцијама често емитују кроз трансакције које нису трансакције размене, то јест, емитују се без накнаде или за номиналну накнаду, често у циљу испуњења општих друштвених циљева емитента, а не у комерцијалне сврхе. Иако ентитети могу да дају гаранције по вредности нижој од фер вредности у приватном сектору, то није често и ради се из комерцијалних разлога, као у случајевима када контролни ентитет даје гаранције имаоцу у име контролисаног ентитета. У јавном сектору, максимална изложеност кредитном ризику од такве гаранције може да буде веома велика. Такве гаранције се обично дају зато што не постоји активно тржиште и у неким случајевима не би било могуће да ентитет из приватног сектора да такву гаранцију због максималног степена изложености кредитном ризику. IPSASB је размотрио приступ одмеравању при почетном признавању и после почетног признавања за такве уговоре о финансијским гаранцијама.

BC17. Када се уговор о финансијским гаранцијама закључује уз надокнаду, IPSASB је разматрао да ли износ те надокнаде треба да буде сматран фер вредношћу. У упутству за примену у IAS 39 стоји да је „фер вредност финансијског инструмента после почетног признавања обично цена трансакције“. IPSASB је узео у обзир чињеницу да у јавном сектору, у многим случајевима, цена трансакције која се односи на уговор о финансијским гаранцијама неће одразити фер вредности и да би признавање таквог износа био нетачан и обмањујући приказ изложености емитента финансијском ризику. IPSASB је закључио да тамо где је постојала надокнада за финансијску гаранцију, ентитет треба да утврди да ли је та надокнада проистекла из трансакција размене и стога представља фер вредност. Ако надокнада не представља фер вредност, IPSASB закључио да би ентитети требало да признају финансијске гаранције у износу надокнаде и да накнадно одмеравање треба да буде по већем од износа утврђеног у складу са MPCЈС 19 *Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовица*, и почетно признатог износа умањеног за укупну амортизацију признату у складу са MPC-ЈС 9, *Приходи од трансакција размене*, када је неопходно. Када цена трансакције није фер вредност, од ентитета треба да се захтева да врши одмеравање при почетном признавању на исти начин као да није плаћена никаква надокнада.

BC18. IPSASB је зато разматрао приступ одређивања начина одмеравања приликом почетног признавања за уговоре о финансијским гаранцијама закључене без накнаде или уз накнаду која није фер вредност. IPSASB је идентификовао хијерархију процене која би могла да се користи при почетном одмеравању финансијских уговора закључених без накнаде или уз накнаду која није фер вредност:

- Ентитет процењује да ли може да се одреди фер вредност уговора о финансијским гаранцијама посматрањем цена на активном тржишту;
- Када цена не може да се одреди посматрањем цена на активном тржишти, ентитет користи технику процене; и
- Ако фер вредност не може да се одреди за уговор о финансијским гаранцијама, ентитет одмерава уговор о финансијским гаранцијама при почетном признавању и накнадно у складу са MPC-ЈС 19.

BC19. Могу постојати случајеви када постоји активно тржиште за уговоре о финансијским гаранцијама еквивалентне или сличне емитованима. У таквим случајевима фер вредност се процењује посматрањем тог активног тржишта. Када не постоји активно тржиште IPSASB је разматрао да ли би требало захтевати од ентитета да одмах почне да примењује приступ заснован на MPC-JC 19. IPSASB је истакао да постоји много техника процене које су веома сложене и као што је наведено у параграфима AG107 и AG108, могу имати различите резултате. Могуће је да цена развоја таквих техника надмаши корист коју ће корисници имати од пружених информација. Приступ заснован на MPC-JC 19 може да пружи поузданије и разумљивије одмеравање ризика ком је изложен емитент када закључи уговор о финансијским гаранцијама. IPSASB је такође признао да када ентитет не признаје обавезе у складу са MPC-JC 19, ентитет врши обелодањивања из MPC-JC 19 која се односе за потенцијалне обавезе, осим ако је одлив ресурса веома мали. Информације које се обезбеђују корисницима о изложености ризику у вези са финансијским гаранцијама које се дају без накнаде или за номиналну накнаду, такође укључује обелодањивања кредитног ризика из MPC-JC 30, *Финансијски инструменти: Обелодањивања*. Насупрот томе, IPSASB је признао да важећи MPC-JC, као што је MPC-JC 25, *Накнаде запосленима*, захтевају употребу експерата, као што су актуари, да развију технике процене које су по својој природи сложене. Све у свему IPSASB је закључио да, у одсуству активног тржишта, ентитету треба да буде дозвољено да користи технику процене која се не ослања на видљиво тржиште када ентитет сматра да таква техника пружа поуздан и разумљив метод утврђивања фер вредности за уговоре о финансијским гаранцијама које емитент закључује кроз трансакцију која није трансакција размене. Ово се нарочито односи на нестандартне гаранције са ограниченим подацима о неиспуњеним уговорним обавезама и кредитном ризику.

Упутство за примену

Ово упутство прати МРС-ЈС 29, али није његов део.

ДЕО А: Делокруг

A.1 *Пракса нето измирења: форвард уговор за набавку робе*

Ентитет XYZ закључује форвард уговор са фиксном ценом за куповину једног милиона литара нафте. Уговор дозвољава XYZ да преузме испоруку нафте на крају дванаест месеци или да плати или прими нето измирење у готовини, засновано на промени фер вредности нафте. Да ли се овај уговор рачуноводствено обухвата као дериват?

Док такав уговор задовољава дефиницију деривата, он се рачуноводствено не обухвата обавезно као дериват. Уговор је дериватни инструмент будући да не постоји никаква почетна нето инвестиција, уговор се заснива на цени нафте и треба да се измири у будућности. Међутим, ако ентитет XYZ намерава да измири уговор преузимањем испоруке и нема претходну праксу нето измирења у готовини за сличне уговоре, или преузимања испоруке нафте и продаје након краћег временског периода од испоруке у циљу остварења добити по основу краткорочних флукуација цена или дилерске марже, уговор се рачуноводствено не обухвата као дериват по МРС-ЈС 29. Уместо тога, рачуноводствено се обухвата се као извршни уговор.

A.2 *Опција на продају нефинансијског средства*

Ентитет XYZ поседује пословну зграду. XYZ закључује продајну опцију са инвеститором која дозвољава XYZ да прода зграду инвеститору за 150 милиона н.ј. Садашња вредност објекта је 175 милиона н.ј. Опција истиче за пет година. Опција, ако буде извршена, може бити измирена кроз физичку испоруку или нето у готовини, по опцији XYZ. Како XYZ и инвеститор рачуноводствено обухватају ту опцију?

Рачуноводствено обухватање XYZ зависи од намере XYZ и претходне праксе оваквих измирења. Иако уговор задовољава дефиницију деривата, XYZ га рачуноводствено не обухвата као дериват уколико намерава да измири уговор преносом објекта, ако XYZ изврши своју опцију и ако нема претходне праксе нето измирења (МРС-ЈС 29 параграф 5 и МРС-ЈС 29 параграф АГ10).

Инвеститор, међутим, не може да закључи да ли опција коју је закључио задовољава очекивану куповину, продају или захтеве за коришћење зато што инвеститор нема могућност да захтева испоруку (МРС-ЈС 29 параграф 6). Поред тога, опција може бити измирена у готовини. Стога, инвеститор мора да рачуноводствено обухвата уговор као дериват. Без обзира на претходну праксу, инвеститорова намера не утиче на то да ли ће се измирење извршити испоруком или готовински. Инвеститор је продао опцију, и продата опција у којој има лац има избор физичког измирења или нето готовинског измирења не може никада да задовољи уобичајене захтеве за испоруку, за сврхе изузимања из МРС-ЈС 29, будући да продавац опције нема могућност да захтева испоруку. Међутим, да је уговор – форвард уговор, а не опција, и да је уговором захтевана физичка испорука, а извештајни ентитет није имао претходну праксу готовинског нето измирења или физичког преузимања објекта и продаје након краћег временског периода од преузимања у циљу остварења добити по основу краткорочних флукуација цене или дилерске марже, уговор се не би рачуноводствено обухватао као дериват.

ДЕО Б: Дефиниције

B.1 *Дефиниција деривата: примери деривата и основа*

Који су примери обичних дериватних уговора и утврђених основа?

МРС-ЈС 29 дефинише дериват на следећи начин:

Дериват је финансијски инструмент или други уговор под делокругом овог стандарда који има све три следеће карактеристике:

- (а) његова вредност се мења као одговор на промене одређене каматне стопе, цене финансијског инструмента, цене робе, девизног курса, индекса или стопе цене, кредитног рејтинга или кредитног индекса или сличне варијабле, под условом да у случају нефинансијске варијабле, та варијабла није одређена за једну од уговорних страна (некад назива "основним");
- (б) не захтева почетну нето инвестицију или почетну нето инвестицију која је мања него што би то захтевале друге врсте уговора за које се очекује да слично реагују на промене фактора тржишта; и

(ц) измирује се на будући датум.

Врста уговора	Главне варијабле за измирење цена (основне варијабле)
Каматни своп	Каматне стопе
Валутни своп (девизни своп)	Курсеви валута
Робни своп	Цене робе
Капитални своп	Цене капитала (капитал другог ентитета)
Кредитни своп	Кредитни рејтинг, кредитни индекс, или цена кредита
Своп укупних прихода	Укупна фер вредност референтног средства и каматних стопа
Купљена или продата опција државних обвезница (куповна или продајна)	Каматне стопе
Купљена или продата валутна опција (куповна или продајна)	Курсеви валута
Купљена или продата робна опција (куповна или продајна)	Цене робе
Купљена или продата опција на акције (куповна или продајна)	Цене капитала (капитал другог ентитета)
Врста уговора	Главне варијабле за измирење цена (основне варијабле)
Каматни фјучерс повезан са државним дугом (државни фјучерс)	Каматне стопе
Валутни фјучерси	Курсеви валута
Робни фјучерси	Цене робе
Каматни форвард уговор повезан са државним дугом (државни форвард)	Каматне стопе
Валутни форвард уговор	Курсеви валута
Робни форвард уговор	Цене робе
Капитални форвард уговор	Цене капитала (капитал другог ентитета)

Горе наведена листа даје примере уговора који се обично сврставају у деривате по MPC-JC 29. Ова листа није потпуна. Било који уговор који има основу може бити дериват. Шта више, чак и ако неки инструмент задовољава дефиницију дериватног уговора, могу се применити посебне одредбе MPC-JC 29, на пример, ако је то временски дериват (видети MPC-JC 29.AG25) или уговор о купопродаји нефанансијских ставки као што је роба (видети MPC-JC 29.4 и MPC-JC 29.AG22) или уговор који се измирује сопственим капиталом ентитета (видети MPC-JC 28.25 до MPC-JC 28.29). Стога, ентитет мора проценити уговор да би утврдио да ли су друге карактеристике деривата присутне и да ли се примењују посебне одредбе.

В.2 Дефиниција деривата: измирење у будућности, каматни своп са нето или бруто измирењем У сврху утврђивања да ли је каматни своп дериватни финансијски инструмент по MPC-JC 29, да ли представља разлику ако стране исплаћују камату једна другој (бруто измирење) или врше измирење на нето основи?

Не. Дефиниција деривата не зависи од нето или бруто измирења.

Да илуструјемо: Ентитет ABC закључује каматни своп са другом страном (XYZ) која захтева да ABC исплаћује фиксну стопу од 8 процената и добија варијабилни износ заснован на тромесечном LIBOR-у, који се мења сваког тромесечја. Фиксни и варијабилни износи се утврђују на основу 100 милиона н.ј., што је хипотетички износ. ABC и XYZ не размењују хипотетички износ. ABC плаћа или добија нето готовински износ сваког тромесечја на основу разлике између 8 процената и тромесечног LIBOR-а. Иначе, измирење може бити на бруто основи.

Уговор задовољава дефиницију деривата без обзира на то да ли постоји нето или бруто измирење зато што се његова вредност мења као одговор на промене основне варијабле (LIBOR-а), нема почетне нето инвестиције и измирења се врше у будућности.

В.3 Дефиниција деривата: унапред плаћени своп каматне стопе (обавеза плаћања са фиксном стопом плаћена унапред на самом почетку или касније)

Ако једна страна на почетку унапред исплати своју обавезу по фиксној стопи а добије уплату по варијабилној стопи, да ли је тај своп дериватни финансијски инструмент?

Да.

Да илуструјемо: Ентитет C закључује каматни своп са другом страном Ц вредности 100 милиона н.ј.

(хипотетички износ) са фиксном исплатом од 5 година и са варијабилним уплатама. Каматна стопа варијабилног дела свопа се поново утврђује на свака три месеца према тромесечном LIBOR-у. Каматна стопа фиксног дела свопа је 10 процената годишње. Ентитет С унапред плаћа фиксну обавезу по условима свопа од 50 милиона н.ј. (100 милиона x 10 процената x 5 година) на почетку, дисконтовану применом тржишне каматне стопе, али у исто време задржава право да добија уплате камате на 100 милиона н.ј., која се утврђује на свака три месеца на основу тромесечног LIBOR-а у току важења овог свопа.

Почетна нето инвестиција свопа је значајно мања од хипотетичког износа на основу ког ће се израчунавати варијабилне исплате у варијабилним деловима. Уговор захтева почетну нето инвестицију која је мања него што би се захтевало другим уговорима који имају сличан одговор на промене услова тржишта, као што је обезбеница са варијабилном стопом. Стога, уговор испуњава одредбу MPC-JC 29 која гласи "без почетне нето инвестиције или са почетном нето инвестицијом која је мања него што би се захтевало за друге врсте уговора који имају сличан одговор на промене услова тржишта". Чак иако Ентитет С нема будућу обавезу извршења, коначно измирење уговора је у будућности и вредност уговора се мења као одговор на промене индекса LIBOR-а. У складу са овим, сматра се да је овај уговор дериватни уговор.

Да ли би се одговор променио да је обавеза исплате са фиксном стопом унапред плаћена након почетног признавања?

Ако је фиксни део плаћен унапред током периода, то би се сматрало завршетком старог свопа и започињањем новог инструмента који се процењује по MPC-JC 29.

V.4 Дефиниција деривата: унапред плаћени своп каматне стопе са варијабилним исплатама и фиксним уплатама

Ако једна страна унапред плати своју обавезу по основу свопа каматне стопе са варијабилним исплатама и фиксним уплатама на почетку или накнадно, да ли се то сматра дериватним финансијским инструментом?

Не, унапред плаћени своп каматне стопе са варијабилним исплатама и фиксним уплатама, није дериват ако је унапред плаћен на почетку и није више дериват ако је унапред плаћен након почетка зато што обезбеђује принос на унапред плаћени (уложени) износ који се може упоредити са приносом од дужничког инструмента са фиксним токовима готовине. Унапред плаћени износ не испуњава критеријум деривата "без почетне нето инвестиције или са почетном нето инвестицијом која је мања него што би се захтевало за друге врсте уговора који имају сличан одговор на промене услова тржишта".

Да илуструјемо: Ентитет С закључује петогодишњи своп каматне стопе са варијабилним исплатама и фиксним уплатама, на 100 милиона (хипотетички износ) са страном Ц. Варијабилни део свопа се поново утврђује тромесечно према тромесечном LIBOR-у. Фиксне исплате камате по основу свопа се израчунавају као 10 процената x хипотетички износ свопа, то јест, 10 милиона н.ј. годишње. Ентитет С унапред плаћа своју обавезу по варијабилном делу свопа на почетку, по текућим тржишним стопама, док задржава право да прима фиксну камату од 10 процената на 100 милиона н.ј. годишње.

Готовински приливи по уговору су еквивалентни приливима од финансијског инструмента са фиксним годишњим ануитетима пошто Ентитет С зна да ће примити 10 милиона годишње у времену трајања свопа. Стога, пошто је све друго једнако, почетна инвестиција у уговор треба да буде једнака инвестицијама других финансијских инструмената који се састоје од фиксних ануитета. На овај начин, почетна нето инвестиција у своп каматне стопе са варијабилним исплатама и фиксним уплатама, је једнака инвестицији која се захтева у недериватном уговору који на сличан начин реагује на промене услова тржишта. Из овог разлога, тај инструмент не задовољава критеријум MPC-JC 29 "без почетне нето инвестиције или са почетном нето инвестицијом која је мања него што би се захтевало за друге врсте уговора који имају сличан одговор на промене услова тржишта". Стога, уговор се рачуноводствено не обухвата као дериват по MPC-JC 29. Тиме што се ослобађа обавезе плаћања са варијабилном каматном стопом, Ентитет С у ствари даје зајам страни Ц.

V.5 Дефиниција деривата: зајмови који се пребијају

Ентитет А даје петогодишњи зајам са фиксном каматном стопом Ентитету Б, док Б у исто време даје петогодишњи зајам са варијабилном стопом за исти износ Ентитету А. Нема никаквих преноса

главнице на почетку ова два зајма, пошто А и Б имају споразум о пребијању. Да ли је ово дериват по МРС-ЈС 29?

Да. Ово задовољава дефиницију деривата (то јест, постоји основна варијабла, нема почетне нето инвестиције или почетне нето инвестиције која је мања него што би се захтевало другим уговорима који имају сличан одговор на промене тржишних услова, и измирење у будућности). Уговорни ефекат зајма је еквивалент своју каматне стопе без почетне нето инвестиције. Недериватне трансакције се агрегирају и третирају као деривати када је, у суштини, резултат трансакција дериват. Показатељ овога би било следеће:

- да су оне закључене у исто време и у вези једна са другом,
- да имају исту другу уговорну страну,
- да се односе на исти ризик, и
- да нема очигледне економске потребе или битне пословне сврхе за засебним структурирањем трансакција, које такође нису могле да буду извршене у оквиру једне трансакције.

Исти одговор би важио и да Ентитет А и Ентитет Б нису имали споразум о пребијању, зато што дефиниција дериватног инструмента у МРС-ЈС 29.10 не захтева нето измирење.

В.6 Дефиниција деривата: опција за коју се не очекује да буде извршена

Дефиниција деривата у МРС-ЈС 29.10 захтева да се тај инструмент “измири у будућности”. Да ли је овај критеријум задовољен чак и онда када се не очекује да опција буде извршена, на пример, зато што ће резултати негативним новчаним током?

Да. Опција се измирује по извршењу или по доспећу. Истек на доспећу је облик измирења чак иако не постоји додатна размена накнада.

В.7 Дефиниција деривата: девизни уговор заснован на обиму продаје

Ентитет XYZ, са седиштем у Јужноафричкој републици, чија је извештајна валута ранд, продаје електричну струју у Мозамбику назначену у америчким доларима. XYZ закључује уговор са инвестиционом банком да би конвертовао америчке доларе у ранде по фиксном девизном курсу. Уговор захтева да XYZ дозначи ранде на основу обима продаје у Мозамбику у замену за америчке доларе по фиксном девизном курсу од 6,00. Да ли је тај уговор дериват?

Да. Тај уговор има две основне варијабле (девизни курс и обим продаје), нема почетну нето инвестицију или почетну нето инвестицију која је мања него што би се захтевало за друге врсте уговора који имају сличан одговор на промене тржишних услова, и одредбу о плаћању). МРС-ЈС 29 не искључује из свог делокруга деривате који су засновани на обиму продаје.

В.8 Дефиниција деривата: унапред плаћени форвард уговор

Ентитет закључује форвард уговор за куповину акција у једној години по форвард цени. Ентитет врши исплате унапред на почетку на основу текућих цена тих акција. Да ли је тај форвард уговор дериват?

Не. Форвард уговор не испуњава услов деривата који гласи “нема почетне нето инвестиције или почетне нето инвестиције која је мања него што би се захтевало за друге врсте уговора који имају сличан одговор на промене тржишних услова”.

Да илуструјемо: Ентитет XYZ закључује форвард уговор за куповину милион обичних акција Т у једној години. Актуелна тржишна цена Т је 50 н.ј. по акцији; једногодишња форвард цена Т-а је 55 н.ј. по акцији. Од XYZ-а се захтева да на почетку форвард уговора унапред плати 50 милиона н.ј. Почетна инвестиција у форвард уговор од 50 милиона је мања од хипотетичког износа који се примењује на основу, односно, милион акција по форвард цени од 55 н.ј. по акцији, то јест, 55 милиона н.ј. Међутим, почетна нето инвестиција је приближно једнака инвестицији која би се захтевала за друге врсте уговора од којих би се очекивало да имају сличан одговор на промене тржишних услова зато што акције Т могу да се купе на почетку за исту цену од 50 н.ј. У складу са тим, унапред плаћени форвард уговор не задовољава критеријум почетне нето инвестиције дериватног инструмента.

В.9 Дефиниција деривата: почетна нето инвестиција

Много дериватних инструмената, као што су фјучерс уговори и продате опције којима се тргује на берзи, захтева кредитне рачуне. Да ли је кредитни рачун део почетне нето инвестиције?

Не. Кредитни рачун није део почетне нето инвестиције у дериватни инструмент. Кредитни рачуни су облик колатерала за другу уговорну страну или клириншку организацију и могу бити у облику готовине, хартија од вредности или других средстава, обично ликвидних средстава. Кредитни рачуни су засебна средства која се засебно рачуноводствено обухватају.

V.10 *Дефиниција “држања ради трговања”:* портфељ са недавним актуелним моделом краткорочног остварења добити

Дефиниција финансијског средства или финансијске обавезе које се држи ради трговања наводи да “финансијско средство или финансијска обавеза се класификује као средство које се држи ради трговања ако је.. део портфеља идентификованих финансијских инструмената којима се заједно управља и за које постоји доказ о недавном актуелном моделу краткорочног остварења добити”. Шта је “портфељ” за сврхе примене ове дефиниције?

Мада термин “портфељ” није експлицитно дефинисан у МРС-ЈС 29, контекст у ком се овај термин користи наговештава да је портфељ група финансијских средстава или финансијских обавеза којима се управља као деловима једне заједничке групе (МРС-ЈС 29.10). Ако постоји доказ недавног актуелног модела остваривања краткорочне добити од финансијских инструмената који су укључени у такав портфељ, ти финансијски инструменти се класификују као инструменти који се држе ради трговања чак иако неки појединачни финансијски инструмент у портфељу може, у ствари, да се држи и дужи временски период.

V.11 *Дефиниција пословних активности:* уравнотежење портфеља

Ентитет А поседује инвестициони портфељ дужничких инструмената и инструмената капитала. Документоване смернице за управљање тим портфељом одређују да изложеност капитала портфеља треба да буде ограничена на између 30 и 50 процената укупне вредности портфеља. Руководилац за инвестиције који управља портфељом је овлашћен да изврши уравнотежење портфеља у оквиру назначених смерница тиме што ће куповати и продавати инструменте капитала и дужничке инструменте. Да ли је дозвољено да Ентитет А класификује те инструменте као расположиве за продају?

Зависи од намера и већ постојеће праксе ентитета А. Ако је руководилац који управља портфељом овлашћен да купује и продаје инструменте како би извршио уравнотежење ризика у портфељу, али нема намере да послује и не постоји претходна пракса пословања у циљу краткорочног остварења добити инструменти се могу класификовати као расположиви за продају. Ако руководилац који управља портфељом активно купује и продаје инструменте у циљу краткорочног остварења добити, финансијски инструменти у портфељу се класификују као инструменти који се држе ради трговања.

V.12 *Дефиниција финансијских средстава која се држе до доспећа:*

главница везана за индекс

Ентитет А купује петогодишњу обвезницу везану за индекс капитала са првобитном емисионом ценом од 10 н.ј. по тржишној цени од 12 н.ј. у време куповине. Обвезница не захтева никакве исплате камате пре доспећа. Приликом доспећа, захтева се плаћање првобитне цене емитовања од 10 н.ј. плус додатни износ за откуп који зависи од тога да ли одређени индекс цена акција прелази претходно одређени ниво на датум доспећа. Уколико индекс цена акција не прелази или је једнак претходно одређеном нивоу, не плаћа се никакав износ за откуп. Ако индекс цена акција прелази претходно одређени ниво, додатни износ откупа је једнак производу коефицијента 1,15 и разлике између нивоа индекса цена акција приликом доспећа и нивоа индекса цена акција приликом првобитне емисије обвезнице који се затим дели са нивоом индекса цена акција у време емисије. Ентитет А има намеру и могућност да обвезницу држи до доспећа. Може ли Ентитет А да класификује обвезницу као инвестицију која се држи до доспећа?

Да. Обвезница се може класификовати као инвестиција која се држи до доспећа будући да има фиксну исплату од 10 н.ј. и фиксно доспеће и ентитет А има потврђену намеру и способност да је држи до доспећа (МРС-ЈС 29.10). Међутим, елемент индекса капитала је куповна опција која није уско повезана са дужничким основним инструментом, који мора да се одвоји као уграђени дериват по МРС-ЈС 29.12. Куповна цена од 12 н.ј. се алоцира између основног дужничког инструмента и уграђеног деривата. На пример, ако је фер вредност уграђене опције на датум стицања 4 н.ј., основни дужнички инструмент се одмерава по 8 н.ј. приликом првобитног признавања. У овом случају, дисконт од 2 н.ј. који се подразумева у основној обвезници (главница од 10 н.ј. минус првобитна књиговодствена вредност од 8 н.ј.) се амортизује у суфициту или дефициту током периода доспећа обвезнице коришћењем метода ефективне камате.

V.13 *Дефиниција финансијских средстава која се држе до доспећа:*

камата везана за индекс

Може ли обвезница са фиксном исплатом на доспећу и са фиксним датумом доспећа да се

класификује као инвестиција која се држи до доспећа ако су исплате камате по основу те обвезнице индексирани према цени робе, а ентитет има позитивну намеру и способност да држи обвезницу до доспећа?

Да. Међутим, исплате камате индексирани према роби имају за резултат уграђени дериват који је одвојен и рачуноводствено се обухвата као дериват по фер вредности (МРС-ЈС 29.12). МРС-ЈС 29.14 није применљив пошто је он изричит за одвајање основног дужничког инструмента (фиксна исплата на доспећу) од уграђеног деривата (исплате камате повезане са индексом).

В.14 Дефиниција финансијских средстава која се држе до доспећа: продаја након опадања кредитног рејтинга

Да ли би продаја инвестиције која се држи до доспећа, након што је агенција за јавну процену и рангирање кредитног рејтинга прогласила опадање кредитног рејтинга емитента, повлачи за собом питање о намери ентитета да држи друге инвестиције до доспећа?

Не обавезно. Опадање ће вероватно указивати на пад бонитета емитента. МРС-ЈС 29 наводи да продаја због значајног погоршања бонитета емитента може задовољити услов у МРС-ЈС 29и стога не повлачи питање о намери ентитета да држи друге инвестиције до доспећа. Међутим, погоршање бонитета мора бити значајно у односу на кредитни рејтинг приликом почетног признавања. Такође, опадање кредитног рејтинга не сме бити разумно предвиђено у тренутку када ентитет класификује инвестицију као ону која се држи до доспећа да би задовољио услов из МРС-ЈС 29. Опадање кредитног рејтинга за једну степеницу у оквиру класе или из једне класе у класу испод ње се често може сматрати разумно предвиђеним. Уколико опадање кредитног рејтинга у комбинацији са другим информацијама пружа доказ о умањењу вредности, погоршање бонитета би се често сматрало значајним.

В.15 Дефиниција финансијских средстава која се држе до доспећа: дозвољене продаје

Да ли би продаје финансијских средстава која се држе до доспећа због промене у руководству довеле у питање класификацију других финансијских средстава која се држе до доспећа?

Да. Промена у руководству није утврђена у МРС-ЈС 29.АG35 као пример где продаје или преноси финансијских средстава која се држе до доспећа не доводе у питање класификацију средстава као она која се држи до доспећа. Продаја као резултат такве промене у руководству би, стога, довела у питање намеру ентитета да држи инвестиције до доспећа.

Да илуструјемо: Ентитет Х има портфељ финансијских средстава која су класификована као она која се држе до доспећа. У текућем периоду, по одлуци управног одбора, замењен је тим виших руководилаца. Ново руководство жели да прода део финансијских средстава која се држе до доспећа како би спровело стратегију проширења коју је осмислило и одобрило руководеће тело. Мада је претходно руководство било на тој позицији од самог настанка ентитета и ентитет Х никада раније није прошао кроз неко веће реструктурирање, ова продаја ипак доводи у питање намеру ентитета Х да преостала финансијска средства држи до њиховог доспећа.

В.16 Дефиниција инвестиција које се држе до доспећа: продаја као одговор на захтеве у погледу капитала специфичне за ентитет

У неким земљама, регулаторна тела надлежна за банке или друге делатности могу поставити захтеве у погледу капитала који важе само за одређене ентитете на основу процене ризика у том одређеном ентитету. У МРС-ЈС 29.АG22(е) се наводи да ентитет који продаје инвестиције које се држе до доспећа као одговор на непредвиђено значајно повећање захтева у погледу капитала у тој делатности прописано од стране регулатора може то урадити у складу са МРС-ЈС 29 без неопходног довођења у питање намере да се друге инвестиције држе до доспећа. Да ли би продаје инвестиција које се држе до доспећа услед значајног повећања захтева у погледу капитала који важе само за одређене ентитете и које су наметнула регулаторна тела (то јест, захтева у погледу капитала који су применљиви на одређени ентитет, али не и на целу делатност), подстакле такву сумњу?

Да, такве продаје “искључују” намеру ентитета да држи друга финансијска средства као средства која се држе до доспећа осим уколико се не може доказати да ће продаје испунити услов из МРС-ЈС 29.10 тако што ће бити резултат пораста захтева у погледу капитала, што треба да представља изолован догађај који је изван контроле ентитета, који се не понавља и ентитет га није могао разумно предвидети.

В.17 Дефиниција финансијских средстава која се држе до доспећа:

зложени колатерал, уговори о поновном откупу (“геро”) и уговори о давању у зајам хартија од вредности

Ентитет не може да прикаже способност да држи неку инвестицију до доспећа ако постоје ограничења која могу да угрозе његову намеру да држи то финансијско средство до доспећа. Да ли ово значи да дужнички инструмент, који је зложен као колатерал или пренет другој страни по уговору о поновном откупу или у оквиру трансакције давања у зајам хартија од вредности, и који наставља да се признаје, не може да се класификује као инвестиција која се држи до доспећа?

Не. Намера и способност неког ентитета да држи дужничке инструменте до доспећа није неопходно ограничена уколико су ти инструменти зложени као колатерал или су предмет уговора о поновном откупу или уговора о зајмодавању хартија од вредности. Међутим, ентитет нема потврђену намеру и способност да држи дужничке инструменте до доспећа уколико не очекује да ће бити у стању да задржи или поврати приступ тим инструментима.

V.18 Дефиниција финансијских средстава која се држе до доспећа:
“који искључује”

Као одговор на понуде на тендеру које нису јавне, ентитет А продаје значајан део финансијских средстава која су класификована као она која се држе до доспећа по економски повољним условима. Ентитет А не класификује ниједно финансијско средство стечено после датума продаје као средство које се држи до доспећа. Међутим, он не врши рекласификацију преосталих инвестиција које се држе до доспећа пошто још увек има намеру да их држи до доспећа. Да ли ентитет А поступа у складу са МРС-ЈС 29?

Не. Када год продаја или пренос дела, који је више него безначајан, финансијских средстава класификованих као она која се држе до доспећа има за резултат да услови из МРС-ЈС 29.10 и МРС-ЈС 29.АГ35 нису задовољени, ниједан инструмент не треба да се класификује у ту категорију. У складу са тим, преостала средства која се држе до доспећа се рекласификују било као финансијска средства која су расположива за продају. Рекласификација се евидентира у извештајном периоду настанка продаје или преноса и рачуноводствено се обухвата као промена класификације по МРС-ЈС 29.60. МРС-ЈС 29.10 јасно наглашава да морају проћи бар две целе финансијске године пре него што ентитет може да рекласификује финансијска средства као финансијска средства која се држе до доспећа.

V.19 Дефиниција инвестиције која се држи до доспећа:
подкатегоризација у сврхе примене правила “која искључују”

Може ли неки ентитет да примени услове из МРС-ЈС 29.10 засебно за различите категорије финансијских средстава која се држе до доспећа, као на пример, дужничке инструменте деноминоване у америчким доларима и дужничке инструменте деноминоване у еврима?

Не. Правило “које искључује” у МРС-ЈС 29.10 је јасно. Ако је ентитет продао или рекласификовао више од безначајног износа инвестиција које се држе до доспећа, он не може да класификује било које финансијско средство као финансијско средство које се држи до доспећа.

V.20 Дефиниција инвестиције која се држи до доспећа:
примена правила “који искључује” на консолидацију

Може ли ентитет да примењује услове из МРС-ЈС 29.10 засебно на финансијска средства која се држе до доспећа, а која припадају различитим ентитетима у економском ентитету, на пример, уколико су засебни ентитети из групе у различитим земљама које имају различито правно или економско окружење?

Не. Уколико је ентитет продао или рекласификовао више од безначајног износа инвестиција које су у консолидованим финансијским извештајима класификоване као инвестиције које се држе до доспећа, не може да класификује ниједно финансијско средство, у консолидованим финансијским извештајима, као финансијско средство које се држи до доспећа, уколико нису задовољени услови МРС-ЈС 29.10.

V.21 Дефиниција зајмова и потраживања:инструмент капитала

Може ли инструмент капитала, као што је преференцијална акција, са фиксним или одредивим исплатама, бити класификован од стране имаоца у оквиру зајмова и потраживања?

Да. Ако би се недериватни инструмент капитала евидентирао као обавеза од стране емитента, и ако има фиксне или одредиве исплате и не котира се на активном тржишту, може бити класификован у оквиру зајмова и потраживања од стране имаоца, уз услов да је дефиниција у потпуности испуњена. МРС-ЈС 27.13 – МРС-ЈС 27.27 садржи упутства за класификацију финансијског инструмента као обавезе или као инструмента капитала из перспективе емитента финансијског инструмента. Ако инструмент задовољава дефиницију инструмента капитала по МРС-ЈС 28, ималац га не може класификовати у оквиру зајмова и потраживања.

V.22 Дефиниција зајмова и потраживања:

банчини депозити у другим банкама

Банке орочавају депозите у централној банци или другим банкама. Понекад је депозит преносив, а некад не. Чак и уколико је преносив, банка која га депонује може, али не мора имати намеру да га прода. Да ли се такав депозит, по МРС-ЈС 29, сврстава у зајмове и потраживања?

Такав депозит задовољава дефиницију зајма и потраживања, било да је депозит преносив или не, осим уколико банка депонент не намерава да прода инструмент одмах или у кратком року, у ком случају се депозит класификује као финансијско средство које се држи ради трговања.

V.23 Дефиниција амортизоване вредности: стални дужнички инструменти са фиксном или варијабилном стопом заснованом на тржишту

Понекад ентитети купују или емитују дужничке инструменте који треба да се одмеравају по амортизованој вредности и у погледу којих емитент нема обавезу исплате главнице. Камата може бити плаћена или по фиксној или по варијабилној стопи. Да ли би разлика између плаћеног или примљеног почетног износа и нуле (“износа на доспећу”) била амортизована одмах по почетном признавању за сврху одређивања амортизоване вредности ако је каматна стопа фиксна или одређена као варијабилна стопа заснована на тржишту?

Не. Пошто нема исплате главнице, нема ни амортизације разлике између почетног износа и износа на доспећу уколико је каматна стопа фиксна или одређена као варијабилна стопа заснована на тржишту. Будући да су исплате камате фиксне или засноване на тржишту и да ће бити плаћане у неограниченом року, амортизована вредност (садашња вредност низа будућих исплата готовине дисконтована по ефективној каматној стопи) је једнака износу главнице за сваки период (МРС-ЈС 29.10).

V.24 Дефиниција амортизоване вредности:

стални дужнички инструменти са опадајућом каматном стопом

Ако утврђена каматна стопа на неограничени дужнички инструмент опада током времена, да ли ће амортизована вредност бити једнака износу главнице за сваки период?

Не. Из економске перспективе, неке или све исплате камате су исплате главнице. На пример, каматна стопа може бити утврђена као 16 процената за првих десет година и као 0 процената у наредним периодима. У том случају, почетни износ је амортизован на нулу у току првих десет година коришћењем метода ефективне камате, будући да део исплата камате представља исплату главнице. Амортизована вредност је једнака нули након десет година зато што је садашња вредност низа будућих исплата готовине у наредним периодима једнака нули (нема даљих готовинских исплата, било главнице, било камате, у наредним периодима).

V.25 Пример израчунавања амортизоване вредности: финансијско средство

Финансијска средства која су искључена из процењивања фер вредности и која имају фиксно доспеће треба да се одмеравају по амортизованој вредности. Како се израчунава амортизована вредност?

По МРС-ЈС 29, амортизована вредност се израчунава коришћењем метода ефективне камате.

Ефективна каматна стопа својствена финансијском инструменту је стопа која тачно дисконтује процењене токове готовине повезане са финансијским инструментом током очекиваног века трајања инструмента или, где је прикладније, током краћег периода до нето књиговодствене вредности приликом почетног признавања. Израчунавање обухвата све накнаде и ставке које су плаћене или примљене, а које су интегрални део ефективне каматне стопе, директно су приписиве трошковима трансакције или другим премијама или дисконтима.

Следећи пример илуструје израчунавање амортизоване вредности применом метода ефективне камате. Ентитет А купује дужнички инструмент коме је остало још пет година до доспећа по његовој фер вредности од 1.000 н.ј. (укључујући трошкове трансакције). Инструмент има износ главнице од

1.250 н.ј. и преноси фиксну камату од 4,7 процената која се плаћа годишње (1.250 x 4,7 процената = 59 годишње). Уговором је такође утврђено да зајмопримац има опцију плаћања инструмента унапред као и да се неће захтевати плаћање пенала за овакво плаћање. На почетку, ентитет не очекује да зајмопримац изврши плаћање унапред.

Може бити показано да ради алокације прихода од камате и почетног дисконта у току трајања дужничког инструмента по константној стопи на књиговодствену вредност, они морају бити приписани по годишњој стопи од 10 процената. Табела у даљем тексту даје информације о амортизованој вредности, приходу од камате и токовима готовине за сваки извештајни период.

година	(а) амортизована вредност на почетку године	(б=а x 10%) приход од камате	(ц) токови готовине	(д = а + б - ц) амортизована вредност на крају године
20x0	1.000	100	59	1.041
20x1	1.041	104	59	1.086
20x2	1.086	109	59	1.136
20x3	1.136	113	59	1.190
20x4	1.190	119	1.250+59	-

Првог дана 20x2 године, ентитет врши поновну процену токова готовине. Очекује се да ће 50 процената главнице бити плаћено унапред на крају 20x2 године, а преосталих 50 процената на крају 20x4 године. У складу са MPC-ЈС 39.AG8, почетни салдо дужничког инструмента у 20x2 години се коригује. Кориговани износ се израчунава дисконтовањем износа који ентитет очекује да прими у 20x2 години и наредним годинама коришћењем првобитне ефективне каматне стопе (10 процената). Ово има за резултат нови почетни салдо у износу од 1.138 н.ј. у 20x2 години. Кориговање од 52 н.ј. (1.138 н.ј. - 1.086 н.ј.) се евидентира као добитак или губитак у 20x2 години. Табела у даљем тексту садржи информације о амортизованој вредности, приходу од камате и токовима готовине, онако како би они били кориговани након узимања у обзир промена процене.

година	(а) амортизована вредност на почетку године	(б=а x 10%) приход од камате	(ц) токови готовине	(д = а + б - ц) амортизована вредност на крају године
20x0	1.000	100	59	1.041
20x1	1.041	104	59	1.086
20x2	1.086+52	114	625+59	568
20x3	568	57	30	595
20x4	595	60	625+30	-

Уколико дође до умањења вредности дужничког инструмента, рецимо, на крају 20x3 године, губитак услед умањења вредности се израчунава као разлика између књиговодствене вредности (595 н.ј.) и садашње вредности очекиваних будућих токова готовине дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи (10 процената).

V.26 *Пример израчунавања амортизоване вредности: дужнички инструменти са полупроменљивим исплатама камате*

Понекад ентитети купују или емитују дужнички инструмент са унапред одређеном каматном стопом која прогресивно расте или се смањује (“полупроменљива каматна стопа”) у току периода важења дужничког инструмента. Ако се дужнички инструмент са полупроменљивом каматом и без уграђеног деривата емитује по 1.250 н.ј. и има износ на доспећу 1.250 н.ј., да ли би амортизована вредност била једнака 1.250 н.ј. у сваком извештајном периоду током периода важења дужничког инструмента?

Не. Мада нема разлике између почетног износа и износа на доспећу, ентитет користи метод ефективне камате да би алоцирао исплате камате током периода важења дужничког инструмента да би постигао константну стопу на књиговодствену вредност (MPC-ЈС 29.10).

Следећи пример илуструје како се амортизована вредност израчунава применом метода ефективне камате на инструмент са унапред одређеном каматном стопом која прогресивно расте или се смањује (“полупроменљива каматна стопа”).

1. јануара 20X0. године, ентитет А емитује дужнички инструмент са ценом од 1.250 н.ј. Главница

износи 1.250 н.ј., а дужнички инструмент се исплаћује 31. децембра 20X4. године. Каматна стопа је одређена споразумом као проценат главнице и то: 6 процената у 20X0. години (75 н.ј.), 8 процената у 20X1. години (100 н.ј.), 10 процената у 2002. години (125 н.ј.), 12 процената у 20X3. години (150 н.ј.) и 16,4 процената у 2004. години (205 н.ј.). У овом случају, каматна стопа којом се прецизно дисконтује низ будућих готовинских исплата током доспећа је 10 процената. Стога, готовинске исплате камате се поново алоцирају током важења дужничког инструмента у сврхе одређивања амортизоване вредности за сваки период. У сваком периоду, амортизована вредност на почетку периода се множи са ефективном каматном стопом од 10 процената и додаје на амортизовану вредност. Све готовинске исплате у том периоду се одузимају од резултујућег износа. У складу са тим, амортизована вредност за сваки периоди је следећа:

година	(а) амортизована вредност на почетку године	(б=а x 10%) приход од камате	(ц) токови готовине	(д = а + б - ц) амортизована вредност на крају године
20X0	1.250	125	75	1.300
20X1	1.300	130	100	1.330
20X2	1.330	133	125	1.338
20X3	1.338	134	150	1.322
20X4	1.322	133	1.250+205	-

V.27 *Редовни уговори: без установљеног тржишта*

Може ли уговор за куповину финансијског средства бити редовни уговор ако нема установљеног тржишта за трговање таквим уговором?

Да. МРС-ЈС.10 се односи на услове који захтевају испоруку средства у временском року који је обично установљен прописима или конвенцијама на тржишту о ком је реч. Појам тржишта, како се тај термин користи у МРС-ЈС.10, није ограничен на званичну берзу или организовано неслужбено тржиште. Термин пре означава окружење у коме се финансијско средство обично размењује. Прихватљиви временски рок је период у коме се оправдано и обично захтева од обе стране да заврше трансакцију и саставе и изведу завршна документа.

На пример, тржиште за приватно емитовање финансијских инструмената може бити тржишно окружење.

V.28 *Редовни уговори: форвард уговор*

Ентитет АВС закључује форвард уговор за куповину једног милиона обичних акција ентитета М за два месеца за 10 н.ј. по акцији. Уговор је закључен са појединцем и није уговор којим се тргује на берзи. Уговор захтева да АВС изврши преузимање акција и исплати другој уговорној страни 10 милиона н.ј. у готовини. Акцијама ентитета М се тргује на активном јавном тржишту у просеку од 100.000 акција дневно. Редован рок испоруке је три дана. Да ли се форвард уговор сматра редовним уговором?

Не. Уговор се мора рачуноводствено обухватати као дериват зато што није измирен на начин установљен прописима или конвенцијама на тржишту о ком је реч.

V.29 *Редовни уговори: који уобичајени прописи за измирење се примењују?*

Ако неки ентитет тргује финансијским инструментима на више активних тржишта, и ако се прописи за измирење разликују на различитим активним тржиштима, који прописи се примењују при процени да ли је уговор за куповину финансијских инструмената редовни уговор?

Прописи који се примењују су прописи тржишта на ком се заправо одвија куповина.

Да илуструјемо: ентитет XYZ купује милион акција ентитета АВС на америчкој берзи, на пример, преко брокера. Датум измирења уговора је шест радних дана од тог датума. Трговања власничким акцијама на америчким берзама се обично измирују у року од три радна дана. Будући да се трговање измирује у року од шест радних дана, оно не задовољава критеријум за редовно трговање.

Међутим, ако је ентитет XYZ извршио исту трансакцију на иностраној берзи која има уобичајени период измирење од шест радних дана, уговор би задовољио критеријум за редовно трговање.

V.30 *Редовни уговори: куповина акција куповном опцијом*

Ентитет А купује куповну опцију на јавном тржишту која јој дозвољава да купи 100 акција

ентитета XYZ у било које време у следећа три месеца по цени од 100 н.ј. по акцији. Ако ентитет А изврши своју опцију, има 14 дана за измирење трансакције у складу са прописима и конвенцијама тржишта опција. Акције XYZ се продају на активном јавном тржишту на коме се захтева измирење за три дана. Да ли је куповина акција извршавањем опције редован начин куповине акција?

Да. Измирење опције је регулисано прописима или конвенцијама на тржишту опција и, стога, по извршењу опције она се више рачуноводствено не обухвата као дериват зато што је измирење испоруком акција у року од 14 дана редовна трансакција.

V.31 Признавање и престанак признавања финансијских обавеза коришћењем рачуноводственог обухватања

на датум трговања или на датум измирења

МРС-ЈС 29 има посебна правила за признавање и престанак признавања финансијских средстава применом рачуноводственог обухватања на датум трговања или на датум измирења. Да ли се ова правила примењују на трансакције финансијским инструментима који се класификују као финансијске обавезе, као што су трансакције обавеза по основу депозита и обавеза по основу пословања?

Не. МРС-ЈС 29 не садржи посебне захтеве у вези са рачуноводственим обухватањем на датум трговања или датум измирења у случају трансакција финансијских инструмената који се класификују као финансијске обавезе. Стога, примењују се општи захтеви признавања и престанка признавања наведени у МРС-ЈС 29.18 и МРС-ЈС 29.41. У МРС-ЈС 29.16 наводи се да се финансијске обавезе признају на датум када ентитет “постане једна од страна на коју се односе уговорне одредбе инструмента”. Такви уговори се обично не признају осим ако једна од страна није извршила уговор или ако тај уговор није дериватни уговор који се не изузима из делокруга МРС-ЈС 29. МРС-ЈС 29.41 наводи да се финансијске обавезе признају само онда када су угашене, то јест, када је обавеза која је назначена у уговору измирена, отказана или истекла.

ДЕО Ц: Уграђени деривати

C.1 Уграђени деривати: одвајање основног дужничког инструмента

Ако се захтева да се уграђени дериват без опције одвоји од основног дужничког инструмента, како се идентификују услови основног дужничког инструмента и уграђеног деривата? На пример, да ли би основни дужнички инструмент био инструмент са фиксном стопом, инструмент са варијабилном стопом, или инструмент са купоном вредности нула?

Услови дужничког инструмента одражавају утврђене или имплициране значајне услове хибридног инструмента. У недостатку имплицираних или утврђених услова, ентитет врши сопствену процену услова. Међутим, ентитет можда не може да идентификује компоненту која није јасно назначена или да утврди услове основног дужничког инструмента на начин који би резултирао одвајањем од уграђеног деривата који још увек није јасно присутан у хибридном инструменту, то јест, не може да створи ток готовине који не постоји. На пример, ако петогодишњи дужнички инструмент има фиксне исплате камате од 40.000 н.ј. годишње и исплату главнице по доспећу од 1.000.000 н.ј. помножену са променом индекса цене капитала, не би било прикладно идентификовати основни уговор са флукутирајућом стопом и уграђени своп капитала који има део са флукутирајућом стопом којом се врши пребијање уместо идентификовања фиксне стопе. У том примеру, основни уговор је дужнички инструмент са фиксном стопом којим се исплаћује 40.000 н.ј. годишње будући да не постоје токови готовине са флукутирајућом каматном стопом у хибридном инструменту.

Поред тога, услови уграђеног деривата без опције, као што су форвард или своп уговори, морају да се одређују тако да резултирају уграђеним дериватом који има фер вредност нула на почетку хибридног инструмента. Ако је дозвољено одвојити уграђене деривате без опције према другим условима, појединачни хибридни инструмент би могао да се разложи на неограничено много комбинација основних дужничких инструмената и уграђених деривата, на пример, одвајањем уграђених деривата са условима који стварају левериџ, асиметрију или неку другу изложеност ризику која није претходно била присутна у хибридном инструменту. Стога, није прикладно одвојити уграђени дериват без опције под условима који резултирају фер вредношћу која није нула на почетку хибридног инструмента. Одређивање услова уграђеног деривата се заснива на условима који постоје и онда када се финансијски инструменти емитују.

C.2 Уграђени дериват: одвајање уграђене опције

У одговору на питање C.1 наводи се да услови уграђеног деривата без опције треба да се

одређују тако да за резултат имају уграђени дериват који има фер вредност нула при почетном признавању хибридног инструмента. Приликом одвајања уграђеног деривата заснованог на опцијама, морају ли услови уграђене опције да буду одређени тако да имају за резултат уграђени дериват који има фер вредност или унутрашњу вредност једнаку нули (то јест, да вредност буде “на истом”) на почетку хибридног инструмента?

Не. Економско понашање хибридног инструмента са уграђеним дериватом који је заснован на опцијама пресудно зависи од цене извршења (или стопе извршења) која је одређена за елемент опције у хибридном инструменту, као што ће бити објашњено касније. Стога, одвајање уграђеног деривата који је заснован на опцији (укључујући уграђени елемент за продају, куповину, гарантовање горње границе, гарантовање доње границе, или своп опцију хибридног инструмента) треба базирати на датим условима опције у хибридном инструменту. Као резултат, уграђени дериват неће обавезно имати фер или унутрашњу вредност једнаку нули при почетном признавању хибридног инструмента.

Ако је од неког ентитета захтевано да утврди услове уграђеног деривата заснованог на опцијама тако да фер вредност уграђеног деривата буде нула, цена извршења (или стопа извршења) би обично требало да буде одређена тако да има за резултат опцију која неограничено резултира негативним новчаним током. Ово би имплицирало нулту вероватноћу да се изврши овај елемент опције. Међутим, пошто вероватноћа извршења неког елемента опције у хибридном инструменту обично није нула, не би било у складу са вероватним економским понашањем хибридног инструмента претпоставити почетну фер вредност нула. Слично, ако се од неког ентитета захтева да утврди услове за уграђени дериват заснован на опцији тако да се постигне унутрашња вредност нула за уграђени дериват, требало би претпоставити да су цена извршења (или стопа извршења) једнаке цени (или стопи) основне варијабле приликом почетног признавања хибридног инструмента. У овом случају, фер вредност опције би се састојала само од временске вредности. Међутим, таква претпоставка не би била у складу са вероватним економским понашањем хибридног инструмента, укључујући и вероватноћу да се изврши елемент опције, осим ако је договорена цена извршења заиста једнака цени (или стопи) основне варијабле при почетном признавања хибридног инструмента.

Економска природа уграђеног деривата заснованог на опцијама је суштински другачија од уграђеног деривата заснованог на форварду (укључујући форварде и свопове), зато што су услови форварда такви да ће се исплата која се заснива на разлици између цене основне варијабле и цене форварда догодити на одређени датум, док су услови опције такви да се исплата заснована на разлици између цене основне варијабле и цене извршења опције може, али не мора догодити у зависности од односа између договорене цене извршења и цене основне варијабле на одређени датум или датуме у будућности. Кориговање цене извршења уграђеног деривата заснованог на опцијама, стога, мења природу хибридног инструмента. Са друге стране, ако су услови уграђеног деривата без опција у основном дужничком инструменту одређене тако да имају за резултат фер вредност са било којим износом осим нуле на почетку хибридног инструмента, тај износ би у основи представљао зајмопримање или зајмодавање. У складу са тим, као што је разматрано у одговору на питање С.1, није прикладно одвајати уграђени дериват без опције из основног дужничког инструмента под условима који имају за резултат фер вредност која није нула приликом почетног признавања хибридног инструмента.

С.3 Уграђени деривати: рачуноводствено обухватање конвертибилне обвезнице

Који је рачуноводствени поступак код инвестиције у инструмент капитала која се може конвертовати у акције ентитета које их емитује или неког другог ентитета пре доспећа?

Инвестиција у конвертибилну обвезницу која се може конвертовати пре доспећа се обично не може класификовати као инвестиција која се држи до доспећа зато што то не би било у складу са плаћањем за елемент конверзије – право на конверзију у инструменте капитала пре доспећа.

Инвестиција у конвертибилну обвезницу се може класификовати као финансијско средство расположиво за продају под условом да није купљено за сврхе трговања. Опција за конверзију у капитал је уграђени дериват.

Ако се обвезница класификује као расположива за продају (односно промене фер вредности се признају у нето имовини/капиталу све док се обвезница не прода), опција конверзије у капитал (уграђени дериват) се одваја. Износ који се плаћа за обвезницу се дели између дужничког инструмента без опције и опције за конверзију капитала. Промене фер вредности опције за

конверзију капитала се признају као суфицит или дефицит осим ако та опција није део односа хеџинга токова готовине.

Ако се конвертибилна обвезница одмерава по фер вредности са променама фер вредности које се признају као суфицит или дефицит, одвајање уграђеног деривата од обвезнице није дозвољено.

С.4 Уграђени дериват: капитална погодност код куповине акција

У неким случајевима, ентитети за ризична улагања који обезбеђују необезбеђене зајмове се слажу да када зајмопримац објави своје акције на берзи, ентитет за ризична улагања буде овлашћен да добије те акције без накнаде или по веома ниској цени (такозвана погодност код куповине акција) поред камате и исплате главнице. Као резултат ове капиталне погодности, камата на необезбеђене зајмове је нижа него што би иначе била. Под претпоставком да се необезбеђени зајам не одмерава по фер вредности са променама фер вредности које се признају као суфицит или дефицит (МРС-ЈС 29.12(ц)), да ли капитална погодност код куповине акција задовољава дефиницију уграђеног деривата чак и ако је условљена будућим котацијама зајмопримца?

Да. Економске карактеристике и ризици приноса капитала нису у тесној вези са економским карактеристикама и ризицима основног дужничког инструмента (МРС-ЈС 29.12(а)). Капитална погодност код куповине акција задовољава дефиницију деривата зато што има вредност која се мења као одговор на промене цена акција зајмопримца, захтева никакву почетну инвестицију или почетну нето инвестицију која је мања него што би се захтевало другим уговорима за које се очекује да имају сличан одговор на промене тржишних фактора и измирује се у будућности (МРС-ЈС 29.12(б) и МРС-ЈС 29.10(а)). Капитална погодност код куповине акција задовољава дефиницију деривата чак и ако је право да прима акције условљено будућим котацијама зајмопримца. МРС-ЈС 29.АГ21 наводи да дериват може захтевати плаћање као резултат неког будућег догађаја који није у вези са хипотетичким износом. Капитална погодност код куповине акција је слична таквом деривату осим што она не даје право фиксне наплате, већ само право на опцију, уколико се одигра догађај у будућности.

С.5 Уграђени дериват: дужнички или капитални основни уговор

Ентитет А купује петогодишњи “дужнички” инструмент који је емитовао ентитет Б са износом главнице од 1 милион н.ј. и које је индексан према цени акција ентитета Ц. На доспећу, ентитет А ће примити од ентитета Б износ главнице плус или минус промена фер вредности 10.000 акција ентитета Ц. Текућа цена акција је 110 н.ј. Ентитет Б не врши никакве засебне исплате камате. Куповна цена је 1 милион н.ј. Ентитет А класификује дужнички инструмент као инструмент расположив за продају. Ентитет А закључује да је тај инструмент хибридни инструмент са уграђеним дериватом због постојања главнице индексане према капиталу. У сврхе одвајања уграђеног деривата, да ли је уговор инструмент капитала или дужнички инструмент?

Уговор је дужнички инструмент зато што хибридни инструмент има утврђено доспеће, то јест, не задовољава дефиницију инструмента капитала (МРС-ЈС 28.9 и МРС-ЈС 28.14). Он се рачуноводствено обухвата као дужнички инструмент са купоном вредности нула. Тако, при рачуноводственом обухватању инструмента, ентитет А урачунава камату на 1 милион н.ј. током пет година користећи применљиву тржишну каматну стопу при почетном признавању. Уграђени неопциони дериват је одвојен тако да има почетну фер вредност нула (видети питање С.1).

С.6 Уграђени деривати: синтетички инструменти

Ентитет А стиче петогодишњи дужнички инструмент са флукутирајућом стопом који је емитовао ентитет Б. У исто време, закључује петогодишњи своп са варијабилном исплатом каматне стопе и фиксном уплатом каматне стопе са ентитетом Ц. Ентитет А сматра да је комбинација дужничког инструмента и свопа синтетички инструмент са фиксном стопом и класификује тај инструмент као инвестицију која се држи до доспећа, пошто има позитивну намеру и способност да га држи до доспећа. Ентитет А сматра да је засебно рачуноводствено обухватање свопа неприкладно јер МРС-ЈС 29.АГ46(а) захтева да се уграђени дериват класификује заједно са основним инструментом уколико је дериват повезан са каматном стопом која може променити износ камате која би иначе била плаћена или добијена по основу основног дужничког уговора. Да ли је анализа ентитета тачна?

Не. Инструменти са уграђеним дериватом су услови који су укључени у недериватне основне уговоре. Обично није прикладно да се два или више одвојених финансијских инструмената третирају као један комбиновани инструмент (рачуноводство “синтетичких инструмената”) за сврху примене МРС-ЈС 29. Сваки финансијски инструмент има сопствене услове и сваки може бити засебно пренет или измирен. Стога се дужнички инструмент и своп засебно класификују. Овде описана трансакција се разликује од трансакција разматраних у питању В.5 које немају другачију суштину од резултујућег свопа каматне стопе.

С.7 Уграђени деривати: купопродајни уговори у девизним инструментима

Уговор о набавци обезбеђује исплату у валути која није (а) функционална валута ниједне од уговорних страна, (б) валута у којој се производ обично назначавача у међународним трговинским трансакцијама, и (ц) валута која се обично користи за купопродају нефинансијских ставки у економском окружењу у ком се врши та трансакција. Да ли постоји уграђени дериват који треба одвојити у складу са МРС-ЈС 29?

Да. Да илуструјемо: ентитет из Норвешке уговори продају нафте ентитету у Француској. Уговор о продаји нафте је деноминован у швајцарским францима, иако се у међународним трговинским трансакцијама нафтни уговори обично деноминују у америчким доларима, а норвешка круна се обично користи у купопродајним уговорима нефинансијских ставки у Норвешкој. Ниједан од наведених ентитета не обавља значајније активности у швајцарским францима. У овом случају, ентитет из Норвешке посматра уговор о набавци као основни уговор са уграђеним девизним форвардом за куповину швајцарских франака. Ентитет из Француске посматра уговор о снабдевању као основни уговор са уграђеним девизним форвардом за продају швајцарских франака. Сваки ентитет укључује промене фер вредности девизног форварда у суфицит или дефицит осим уколико га извештајни ентитет не назначи као инструмент хеџинга токова готовине, ако је то прикладно.

С.8 Уграђени девизни дериват: невезана девизна одредба

Ентитет А, који одмерава ставке у својим финансијским извештајима на бази евра (његове функционалне валуте), закључује уговор са ентитетом Б, чија је функционална валута норвешка круна, за куповину нафте у наредних шест месеци по 1.000 америчких долара. Основни уговор о куповини нафте није под делокругом МРС-ЈС 29 зато што је закључен и наставља се са сврхом испоруке нефинансијске ставке у складу са захтевима ентитета у погледу очекиване куповине, продаје или коришћења (МРС-ЈС 29.4 и МРС-ЈС 29.АГ22). Уговор о куповини нафте садржи и девизну одредбу са леверицом у којој се наводи да ће уговорне стране, поред одредбе о испоруци и исплати за нафту, разменити износ који је једнак флукуацији девизног курса америчког долара и норвешке круне који се примењује на хипотетички износ од 100.000 америчких долара. По МРС-ЈС 29.12, да ли се тај уграђени дериват (девизна одредба са леверицом) сматра уско повезаним са основним уговором о куповини нафте?

Не, ова девизна одредба са леверицом је одвојена од основног уговора о куповини нафте зато што није уско повезан са основним уговором о куповини нафте (МРС-ЈС 29.АГ46(д)).

Одредба о плаћању 1.000 америчких долара по основу основног уговора о куповини нафте се може посматрати као девизни дериват будући да амерички долар није функционална валута нити ентитета А нити ентитета Б. Девизни дериват не би био одвојен зато што из МРС-ЈС 29.АГ45(д) произлази да се уговор о сировој нафти који захтева исплату у америчким доларима не сматра основним уговором са девизним дериватом.

Девизна одредба са леверицом у којој се наводи да ће стране разменити износ једнак флукуацији девизног курса америчког долара и норвешке круне примењеног на хипотетички износ од 100.000 америчких долара се додаје захтеваном плаћању за трансакцију нафте. Она није повезана са основним уговором о куповини нафте и стога се одваја од основног уговора и рачуноводствено обухвата као уграђени дериват по МРС-ЈС 29.12.

С.9 Уграђени девизни дериват: валута међународне трговине

МРС-ЈС 29.АГ46(д) се односи на валуту у којој је обично деноминована цена одређене робе или услуга у међународним трговинским трансакцијама. Да ли би то могла да буде валута која се користи за одређени производ или услугу у трговинским трансакцијама у оквиру локалног подручја једне од значајних уговорних страна?

Не, валута у којој је обично деноминована цена одређене робе или услуге у међународним трговинским трансакцијама је само валута која се користи за сличне трансакције свуда у свету, а не

само на неком локалном подручју. На пример, ако су међународне трансакције природног гаса у Северној Америци обично деноминоване у америчким доларима док су такве трансакције у Европи обично деноминоване у еврима, ни амерички долар ни евро нису валуте у којима се роба или услуге обично деноминирају у међународним трговинским трансакцијама.

C.10 Уграђени дериват: дозвољено је, али се не захтева, да ималац измири без значајног приноса све своје признате инвестиције

Ако услови комбинованог инструмента дозвољавају, али не захтевају, од имаоца да измирује комбиновани инструмент на начин који узрокује да он не поврати у значајној мери све своје признате инвестиције и ако емитент нема такво право (на пример, инструмент са правом поновне продаје емитенту као дужнички инструмент), да ли уговор задовољава услов из MPC-JC 29.AG46(a) да ималац неће повратити у значајној мери све своје признате инвестиције?

Не. Услов да “ималац неће повратити у значајној мери све своје признате инвестиције” није задовољен ако услови комбинованог инструмента дозвољавају, али не захтевају, да инвеститор измири комбиновани инструмент на начин који узрокује да он не поврати у значајној мери све своје признате инвестиције и да емитент нема такво право. У складу са тим, каматносни основни уговор који у себи садржи уграђени дериват са каматном стопом се сматра уско повезаним са основним уговором. Услов да “ималац не поврати у значајној мери све своје признате инвестиције” се примењује у ситуацијама у којима ималац може бити приморан да прихвати измирење у износу који узрокује да ималац не поврати у значајној мери све своје признате инвестиције.

C.11 Уграђени дериват: поуздано утврђивање фер вредности

Уколико уграђени дериват за који се захтева да буде одвојен не може поуздано да се одмери зато што ће бити измирен некотираним инструментом капитала чија се фер вредност не може поуздано одмерити, да ли се такав уграђени дериват одмерава по набавној вредности?

Не. У овом случају, цео комбиновани уговор се третира као финансијски инструмент који се држи ради трговања (MPC-JC 29.14). Уколико фер вредност комбинованог инструмента може поуздано да се одмери, онда се комбиновани уговор одмерава по фер вредности. Међутим, ентитет би могао да закључи да компонента капитала комбинованог инструмента може бити значајна у таквој мери да предупредује могућност добијања поуздане процене читавог инструмента. У том случају, комбиновани инструмент се одмерава по набавној вредности умањеној за умањење вредности.

ДЕО Д: Признавање и престанак признавања

D.1 Почетно признавање

D.1.1 Признавање: готовински колатерал

Ентитет Б врши пренос готовине ентитету А као колатерал за другу трансакцију са ентитетом А (на пример, трансакција зајмопримања хартија од вредности). Готовина није законски раздвојена од средстава ентитета А. Да ли ентитет А треба да призна готовински колатерал који је примио као средство?

Да. Коначна реализација финансијског средства је конверзија у готовину и, стога, последња трансформација која се захтева пре него што ентитет А може да реализује економске користи од готовине коју је пренео ентитет Б. Стога, ентитет А признаје ту готовину као средство и дуговање према ентитету Б, док ентитет Б престаје да признаје ту готовину, а признаје потраживање од ентитета А.

D.2 Редован начин куповине или продаје финансијског средства

D.2.1 Датум трговања насупрот датуму измирења:

износи које треба евидентирати за куповину

Како се примењују на куповину финансијског средства рачуновоствени принципи из овог стандарда у вези са датумом трговања и датумом измирења?

Следећи пример илуструје примену рачуновоствених принципа из овог стандарда у вези са датумом трговања и датумом измирења на куповину финансијског средства. Ентитет се 29. децембра 20x1. године обавезује на куповину финансијског средства за 1.000 н.ј. што је његова фер вредност на датум обавезивања (трговања). Трошкови трансакције су нематеријални. 31. децембра 20x1. године (крај финансијске године), фер вредност средства је 1.002 н.ј., а 4. јануара 20x2. године (датум измирења), фер вредност је 1.003 н.ј. Износи које треба евидентирати за средство ће зависити од тога како је оно класификовано и да ли је коришћено рачуноводствено обухватање на датум трговања или на датум измирења, као што је приказано у следеће две табеле.

РАЧУНОВОДСТВЕНО ОБУХВАТАЊЕ НА ДАТУМ ИЗМИРЕЊА

Биланси	инвестиције које се држе до доспећа и књиговодствено воде по амортизованој вредности	средства распољива за продају поново одмерена по фер вредности са променама у нето имовини/ /капиталу	средства по фер вредности кроз суфицит или дефицит поново одмерена по фер вредности са променама у суфициту или дефициту
29. децембар 20x1. године			
финансијско средство	-	-	-
финансијска обавеза	-	-	-
31. децембар 20x1.године			
потраживање	-	2	2
финансијско средство	-	-	-
финансијска обавеза	-	-	-
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	(2)	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	-	-	(2)
4.јануар 20x2.године			
потраживање	-	-	-
финансијско средство	1.000	1.003	1.003
финансијска обавеза	-	-	-
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	(3)	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	-	-	(3)

РАЧУНОВОДСТВЕНО ОБУХВАТАЊЕ НА ДАТУМ ТРГОВАЊА

Биланси	инвестиције које се држе до доспећа и књиговодствено воде по амортизованој вредности	средства распољива за продају поново одмерена по фер вредности са променама у нето имовини/капиталу	средства по фер вредности кроз суфицит или дефицит поново одмерена по фер вредности са променама у у суфициту или дефициту
29. децембар 20x1. године			
финансијско средство	1.000	1.000	1.000
финансијска обавеза	(1.000)	(1.000)	(1.000)
31.децембар 20x1.године			
потраживање	-	-	-
финансијско средство	1.000	1.002	1.002
финансијска обавеза	(1.000)	(1.000)	(1.000)
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	(2)	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	-	-	(2)
4. јануар 20x2. године			
потраживање	-	-	-
финансијско средство	1.000	1.003	1.003
финансијска обавеза	-	-	-
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	(3)	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	-	-	(3)

**D.2.2 Датум трговања насупрот датуму измирења: износи које треба евидентирати за продају
Како се примењују на продају финансијског средства рачуноводствени принципи из овог стандарда у вези са датумом трговања и датумом измирења?**

Следећи пример илуструје примену рачуноводствених принципа из овог стандарда у вези са датумом трговања и датумом измирења на продају финансијског средства. Ентитет је 29. децембра 20x2. године закључило уговор о продаји финансијског средства по његовој текућој фер вредности од 1.010 н.ј. Средство је стечено годину дана раније за 1.000 н.ј. и његова амортизована вредност је 1.000 н.ј. 31. децембра 20x2. године (крај финансијске године), фер вредност средства је 1.012 н.ј., а 4. јануара 20x3. године (датум измирења), фер вредност је 1.013 н.ј. Износи које треба евидентирати зависе од тога како је средство класификовано и да ли је коришћено рачуноводствено обухватање на датум трговања или на датум измирења, као што је приказано у следеће две табеле (не узима се у обзир никаква камата приписана по основу средства).

Промена фер вредности финансијског средства које се продаје на редован начин се не евидентира у финансијским извештајима између датума трговања и датума измирења чак и ако ентитет примењује рачуноводствено обухватање на датум измирења будући да права продавца у вези са променама фер вредности престају на датум трговања.

РАЧУНОВОДСТВЕНО ОБУХВАТАЊЕ НА ДАТУМ ИЗМИРЕЊА

Биланси	инвестиције које се држе до доспећа и књиговодствено воде по амортизованој вредности	средства расположива за продају поново одмерена по фер вредности са променама у нето имовини/капиталу	средства по фер вредности кроз суфицит или дефицит поново одмерена по фер вредности са променама у суфициту или дефициту
29. децембар 20x2.године			
потраживање финансијско средство	1.000	1.010	1.010
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	10	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	-	-	10
31. децембар 20x2.године			
потраживање финансијско средство	1.000	1.010	1.010
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	10	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	-	-	10
4. јануар 20x3.године			
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	-	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	10	10	10

РАЧУНОВОДСТВЕНО ОБУХВАТАЊЕ НА ДАТУМ ТРГОВАЊА

Биланси	инвестиције које се држе до доспећа и књиговодствено воде по амортизованој вредности	средства расположива за продају поново одмерена по фер вредности са у нето имовини/капиталу	средства по фер вредности кроз суфицит или дефицит поново одмерена по фер вредности са променама у суфициту или дефициту
29. децембар 20x2.године			
потраживање финансијско средство	1.010	1.010	1.010
	-	-	-

Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	-	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	10	10	10
31. децембар 20x2.године			
потраживање финансијско средство	1.010	1.010	1.010
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	-	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	10	10	10
4. јануар 20x3.године			
Нето имовина/капитал (кориговање фер вредности)	-	-	-
Укупни суфицит или дефицит (кроз суфицит или дефицит)	10	10	10

D.2.3 Рачуноводствено обухватање на датум измирења: размена неготовинских финансијских средстава

Ако ентитет признаје продају финансијских средстава коришћењем рачуноводствено обухватања на датум измирења, да ли би се промена фер вредности финансијског средства које треба да се добије у замену за неготовинско финансијско средство које је продато, признала у складу са МРС-ЈС 29.66?

Зависи. Свака промена фер вредности финансијског средства које треба да се добије би се рачуноводствено обухватала у складу са МРС-ЈС 29.66 уколико ентитет примењује рачуноводствено обухватање на датум измирења за ту категорију финансијских средстава. Међутим, ако ентитет класификује то финансијско средство које треба да добије у категорију на коју примењује рачуноводствено обухватање на датум трговања, средство које треба да се добије се признаје на датум трговања као што је описано у МРС-ЈС 29.АГ70. У том случају, ентитет признаје обавезу у износу који је једнак књиговодственој вредности финансијског средства које треба да се испоручи на датум измирења.

Да илуструјемо, 29. децембра 20x2. године (датум трговања) ентитет А закључује уговор о продаји менице за наплату А, која се књиговодствено води по амортизованој вредности, у замену за обвезницу Б, која ће бити класификована као средство које се држи ради трговања и одмерава по фер вредности. Оба средства 29. децембра имају фер вредност 1.010 н.ј., док је амортизована вредност менице за наплату А 1.000 н.ј. Ентитет А примењује рачуноводствено обухватање на датум измирења за зајмове и потраживања, а рачуноводствено обухватање на датум трговања за средства која се држе ради трговања. 31. децембра 20x2. године (крај финансијске године), фер вредност менице за наплату А је 1.012 н.ј. и фер вредност обвезнице Б је 1.009 н.ј. 4. јануара 20x3. године, фер вредност менице за наплату А је 1.013 н.ј. и фер вредности обвезнице Б је 1.007 н.ј. Извршена су следећа књижења:

29. децембар 20x2.

Обвезница Б 1.010 н.ј.
Обавезе 1.010 н.ј.

31. децембар 20x2.

Губитак у трговању 1н.ј.
Обвезница Б 1н.ј.

4. јануар 20x3.

Обавезе 1.010 н.ј.
Губитак у трговању 2 н.ј.
Меница за наплату А 1.000 н.ј.
Обвезница Б 2 н.ј.
Добитак од реализације 10 н.ј.

ДЕО: Е ОДМЕРАВАЊЕ

E.1 Почетно одмеравање финансијских средстава и финансијских обавеза

E.1.1 Почетно одмеравање: трошкови трансакције

Трошкови трансакције треба да се укључе при почетном одмеравању финансијских средстава и

финансијских обавеза која нису финансијска средства и финансијске обавезе по фер вредности кроз у суфицит или дефицит. Како овај захтев треба применити у пракси?

За финансијска средства, инкрементални трошкови који се могу директно приписати стицању средства, на пример провизије и таксе, се додају износу који се првобитно признаје. За финансијске обавезе, директно повезани трошкови емитовања дуга се одузимају од износа дуга који је првобитно признат. За финансијске инструменте који се одмеравају по фер вредности кроз суфицит или дефицит, трошкови трансакције се не додају на фер вредност одмерену при почетном признавању. За финансијске инструменте који се воде по амортизованој вредности, као што су инвестиције које се држе до доспећа, зајмови и потраживања и финансијске обавезе које нису финансијске обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит, трошкови трансакције се укључују у израчунавање амортизоване вредности коришћењем метода ефективне камате и, у ствари, амортизују кроз суфицит или дефицит током периода важења инструмента.

За финансијска средства расположива за продају, трошкови трансакције се признају у нето имовини/капиталу као део промене фер вредности приликом следећег поновног одмеравања. Уколико финансијско средство расположиво за продају има фиксна или одредива плаћања и нема неограничен век трајања, трошкови трансакција се амортизују кроз суфицит или дефицит применом метода ефективне камате. Уколико финансијско средство расположиво за продају нема фиксна или одредива плаћања и има неограничен век трајања, трошкови трансакција се признају кроз суфицит или дефицит, када средство престане да се признаје или дође до умањења његове вредности. Трошкови трансакције за које се очекује да ће настати приликом преноса или отуђења финансијског инструмента се не укључују у одмеравање финансијског инструмента.

E.2 Разматрања одмеравања фер вредности

E.2.1 Разматрања одмеравања

фер вредности за инвестиционе фондове

МРС-ЈС 29.АГ104 наводи да је текућа куповна цена обично прикладна цена за коришћење при одмеравању фер вредности средства које се држи. Правила која су применљива на неке инвестиционе фондове захтевају да се инвеститори извештавају о вредности нето средстава на основу средњих тржишних цена. У овим околностима, да ли би било прикладно за неки инвестициони фонд да одмерава своја средства на основу средњих тржишних цена?

Не. Постојање прописа који захтевају различито одмеравање за одређене сврхе не оправдава одступање од општег захтева МРС-ЈС 29.АГ104 да се користи текућа куповна цена у недостатку одговарајуће позиције обавеза. У својим финансијским извештајима, инвестициони фонд одмерава своја средства по текућим куповним ценама. У извештавању инвеститора о вредности нето средстава, инвестициони фонд може пожелети да изврши усклађивање између фер вредности признатих у извештају о финансијској позицији и цена коришћених за израчунавање вредности нето средства.

E.2.2 Одмеравање фер вредности: велики власнички удео

Ентитет А држи 15 процената акцијског капитала ентитета Б. Акцијама се јавно тргује на активном тржишту. Тренутна котирана цена је 100 н.ј. Обим дневног пословања је 0,1 процената акција у оптицају. Зато што ентитет А сматра да је фер вредност акција ентитета Б које су у његовом поседу, ако се продају у пакету, већа него котирана тржишна цена, ентитет А уговара неколико независних процена цене коју би добио да продаје свој власнички удео. Ове процене указују да би ентитет А био у могућности да оствари цену од 105 н.ј., што је, 5 процената премије изнад котиране цене. Који износ треба да користи ентитет А при одмеравању свог власничког удела по фер вредности?

По МРС-ЈС 29.АГ103, објављена котација цене на активном тржишту је најбоља процена фер вредности. Стога, ентитет А користи објављену котацију цене (100 н.ј.). Ентитет А не може да одступи од котиране тржишне цене само зато што независне процене указују да је ентитет А могао постићи вишу (или нижу) цену продајом власничког удела у пакету.

E.3 Добици и губици

E.3.1 Финансијска средства

расположива за продају: размена акција

Ентитет А држи мали број акција ентитета Б. Акције су класификоване као расположиве за продају. 20. децембра 20X0. године, фер вредност акција износи 120 н.ј. и кумулативни добитак признат у нето имовини/капиталу је 20 н.ј. Истог дана, ентитет Ц купује ентитет Б, велики јавни ентитет. Као резултат, ентитет А добија акције ентитета Ц у замену за оне које је имала у

ентитету Б, а које имају једнаку фер вредност. По МРС-ЈС 29.64(б), да ли ентитет А треба да рекласификује кумулативни добитак од 20 н.ј. који је признат у у нето имовини/капиталу у суфицит или дефицит?

Да. Ова трансакција се квалификује за престанак признавања по МРС-ЈС 29. МРС-ЈС 29.64(б) захтева да кумулативни добитак или губитак који је био признат у нето имовини/капиталу по основу финансијског средства расположивог за продају буде признат у суфициту или дефициту када се престане са признавањем тог средства. У трансакцији размене акција, ентитет А отуђује акције које је имао у ентитету Б и добија акције ентитета Ц.

Е.3.2 МРС-ЈС 29 и МРС-ЈС 4 – Финансијска средства расположива за продају: одвајање компоненте валуте

За монетарно финансијско средство расположиво за продају ентитет признаје промене књиговодствене вредности које се односе на промене девизних курсева у суфициту или дефициту у складу са МРС-ЈС 4.27(а) и МРС-ЈС 4.32 и о другим променама књиговодствене вредности у нето имовини/капиталу у складу са МРС-ЈС 29. Како се одређује укупни добитак или губитак који се признаје у нето имовини/капиталу?

То је разлика између амортизоване вредности (кориговане за умањење вредности, уколико постоји) и фер вредности монетарног финансијског средства расположивог за продају у функционалној валути извештајног ентитета. У сврхе примене МРС-ЈС 4.32 средство се третира као средство које се одмерава по амортизованој вредности у тој страниој валути.

Да илуструјемо, 31. децембра 20X1. године ентитет А стиче обвезницу деноминовану у страниој валути по фер вредност у страниој валути од 1.000. Обвезница има пет година до доспећа и износ главнице у страниој валути од 1.250, носи фиксну камату од 4,7 процената која се плаћа годишње (1.250 x 4,7 процената = 59 страних валутних јединица годишње), и има ефективну каматну стопу од 10 процената. Ентитет А класификује ту обвезницу као расположиву за продају, те стога признаје добитке и губитке у нето имовини/капиталу. Функционална валута ентитета је локална валута. Курс износи 1 страна валута за 1,5 јединицу локалне валуте и књиговодствена вредност обвезнице је 1.500 (= 1.000 x 1,5) јединица локалне валуте.

Обвезница	1 500
Готовина	1 500

31. децембра 20X2. године, порасла је вредност стране валуте и девизни курс је 1 јединица стране валуте за 2 јединице локалне валуте. Фер вредност обвезнице је 1.060 јединица стране валуте те је књиговодствена вредност 2.120 (=1.060 x 2) јединица локалне валуте. Амортизована вредност је 1.041 јединица стране валуте (= 2.082 јединица локалне валуте). У овом случају, кумулативни добитак или губитак који треба признати и акумулирати у нето имовини/капиталу је разлика између фер вредности и амортизоване вредности на дан 31. децембар 20X2. године, то јест, 38 (= 2.120 – 2.082) јединица локалне валуте.

Камата на обвезницу 31. децембра 20X2. године је 59 јединица стране валуте (= 118 јединица локалне валуте). Приход од камате одређен у складу са методом ефективне камате је 100 јединица стране валуте (1.000 x 10 процената). Просечни курс током године је 1 јединица стране валуте за 1,75 јединица локалне валуте. У сврхе овог питања, претпоставља се да коришћење просечног курса обезбеђује поуздану апроксимацију курсева који важе за тренутну продају валуте који се могу применити на приписивање камате током године (МРС-ЈС 4.25). На овај начин, приход од камате из извештаја је 175 јединица локалне валуте (=100 x 1,75) укључујући прираштај почетног дисконта од 72 јединице локалне валуте (= [100 – 59] x 1,75). У складу са тим, курсна разлика за обвезницу која се признаје у суфициту или дефициту је 510 јединица локалне валуте (=2.082 – 1.500 – 72). Такође, постоји и добитак на курсној разлици по основу потраживања од камате за годину у износу од 15 јединица локалне валуте (=59 јединица стране валуте x [2,00 – 1,75]).

Обвезница	620
Готовина	118
Приход од камате	175
Добитак по основу курсне разлике	525
Фер вредност промене у нето имовини/капиталу	38

31. децембра 20X3. године, вредност стране валуте се поново повећала и девизни курс је 1 јединица стране валута за 2,50 јединица локалне валуте. Фер вредност обвезнице је 1.070 јединица стране валуте те је књиговодствена вредност 2.675 (=1.070 x 2,50) јединица локалне валуте. Амортизована

вредност је 1.086 јединица стране валуте (=2.715 јединица локалне валуте). Укупни добитак или губитак који треба акумулирати у нето имовини/капиталу је разлика између фер вредности и амортизоване вредности на дан 31. децембра 20X3. године, то јест, негативних 40 јединица локалне валуте (=2.675 – 2.715). На овај начин, износ признат у нето имовини/капиталу једнак је промени курсне разлике током 20X3. године од 78 јединица локалне валуте (=40 + 38).

Камата добијена на обвезницу 31. децембра 20X3. године је 59 јединица стране валуте (=148 јединица локалне валуте). Приход од камате одређен у складу са методом ефективне камате је 104 јединице стране валуте (=1.041 x 10 процената). Просечни девизни курс током године је 1 јединица стране валута за 2,25 јединице локалне валуте. У сврхе овог питања, претпоставља се да коришћење просечног девизног курса обезбеђује поуздану апроксимацију курсева који важе за тренутну продају валуте који се могу применити на приписивање камате током године (МРС-ЈС 4.25). На овај начин, приход од камате из извештаја је 234 јединица локалне валуте (=104 x 2,25) укључујући прираштај почетног дисконта од 101 јединице локалне валуте (= [104 – 59] x 2,25). У складу са тим, курсна разлика за обвезницу која се признаје у суфициту или дефициту је 532 јединице локалне валуте (=2.715 – 2.082 – 101). Такође, постоји и добитак на курсној разлици по основу потраживања од камате за ту годину у износу од 15 јединица локалне валуте (=59 x [2,50 – 2,25]).

Обвезница	555	
Готовина	148	
Фер вредност промене у нето имовини/капиталу	78	
Приход од камате	234	
Добитак по основу курсне разлике	547	

Е.3.3 МРС-ЈС 29 и МРС-ЈС 4 – Девизне разлике које настају приликом превођења иностраних ентитета: Нето имовина/капитал или Суфицит или дефицит?

МРС-ЈС 4.37 и МРС-ЈС 4.57 наводе да све девизне разлике настале као резултат превођења финансијских извештаја иностраног ентитета (инострано пословање чије активности нису саставни део активности извештајног ентитета) треба признати у у нето имовини/капиталу све до отуђења нето инвестиције. Ово обухвата девизне разлике које настају по основу финансијских инструмената који се књиговодствено воде по фер вредности, што подразумева и финансијска средства која су класификована по фер вредности кроз суфицит или дефицит и финансијска средства расположива за продају.

МРС-ЈС 29.64 захтева да се промене фер вредности финансијских средстава која су класификована по фер вредности кроз суфицит или дефицит треба признати у суфициту или дефициту, а промене фер вредности инвестиција расположивих за продају треба извештавати у нето имовини/капиталу.

Ако је инострано пословање контролисани ентитет чији финансијски извештаји се консолидују са финансијским извештајима контролног ентитета, како се примењују МРС-ЈС 29.64 и МРС-ЈС 4.44?

МРС-ЈС 29 се примењује у рачуноводственом обухватању финансијских инструмената у финансијским извештајима иностраног пословања, а МРС-ЈС 4 се примењује при превођењу финансијских извештаја иностраног пословања ради припајања финансијским извештајима извештајног ентитета.

Да илуструјемо: ентитет А има седиште у земљи Х и његова функционална и извештајна валута је локална валута земље Х (ЛВХ). Ентитет А има инострани зависни ентитет (ентитет Б) у земљи Y, чија је функционална валута локална валута земље Y (ЛВY). Ентитет Б је власник дужничког инструмента, који се држи ради трговања и књиговодствено води по фер вредности у складу са МРС-ЈС 29.

У финансијским извештајима ентитета Б за годину 20x0, фер вредност и књиговодствена вредност дужничког инструмента је 100 јединица ЛВY у локалној валути Земље Y. У консолидованим финансијским извештајима ентитета А, средство се преводи у локалну валуту земље Х по девизном курсу који важи за тренутну продају валуте који се примењује на крају извештајног периода (2,00). Тако, књиговодствена вредност је 200 (= 100 x 2,00) јединица ЛВХ у консолидованим финансијским извештајима.

На крају године 20x1, фер вредност дужничког инструмента је повећана на 110 јединица ЛВY у локалној валути Земље Y. Ентитет Б признаје средство за трговање по 110 јединица ЛВY у свом извештају о финансијској позицији и признаје добитак фер вредности од 10 јединица ЛВY у свом суфициту или дефициту. Током године, девизни курс који важи за тренутну продају валуте је повећан са 2,00 на 3,00 што је за резултат имало повећање фер вредности инструмента са 200 на 330 (=110 x

3,00) јединица ЛВХ у валути Земље Х. Стога, ентитет А признаје средство за трговање по 330 јединица ЛВХ у својим консолидованим финансијским извештајима.

Ентитет А преводи извештај променама на нето имовини/капиталу ентитета Б “по девизном курсу на датум трансакција” (МРС-ЈС 4.44(б)). Пошто се добитак фер вредности акумулирао током године, ентитет А користи просечну каматну стопу као практичну апроксимацију ($[3,00 + 2,00] / 2 = 2,50$ у складу са МРС-ЈС 4.25). Стога, док је фер вредност средства повећана за 130 ($= 330 - 200$) јединица ЛВХ, ентитет А признаје само 25 ($10 \times 2,5$) јединица ЛВХ од овог повећања у консолидованом суфициту или дефициту у складу са МРС-ЈС 4.44(б). Резултујућа курсна разлика, то јест, преостало повећање фер вредности дужничког инструмента ($130 - 25 = 105$) јединица ЛВХ, се акумулира у нето имовини/капиталу све до отуђења нето инвестиције у инострано пословање у складу са МРС-ЈС 4.57.

Е.3.4 МРС-ЈС 29 и МРС-ЈС 4

– међусобна повезаност МРС-ЈС 29 и МРС-ЈС 4

МРС-ЈС 29 садржи захтеве у вези са одмеравањем финансијских средстава и финансијских обавеза и признавањем добитака и губитака по основу поновног одмеравања у суфициту или дефициту. МРС-ЈС 4 садржи правила о извештавању ставки изражених у страним валутама и признавању курсних разлика у суфициту или дефициту. Којим редоследом се примењују МРС-ЈС 4 и МРС-ЈС 29?

Извештај о финансијској позицији

Обично, одмеравање финансијског средства или финансијске обавезе по фер вредности, набавној вредности или амортизованој вредности се прво одређује у страниој валути у којој је ставка деноминована у складу са МРС-ЈС 29. Након тога се девизни износ преводи у функционалну валуту коришћењем закључног курса или ранијег курса у складу са МРС-ЈС 4 (МРС-ЈС 29.АГ16). На пример, ако се монетарно финансијско средство (као на пример дужнички инструмент) књиговодствено води по амортизованој вредности по МРС-ЈС 29, амортизована вредност се израчунава у валути деноминације тог финансијског средства. Затим се износ у страниој валути признаје коришћењем закључног курса у финансијским извештајима ентитета (МРС-ЈС 4.27). Овај поступак се примењује без обзира да ли се монетарна ставка одмерава по набавној вредности, амортизованој вредности или фер вредности у страниој валути (МРС-ЈС 4.28). Немонетарно финансијско средство (као што је инвестиција у инструмент капитала) се преводи коришћењем закључног курса уколико се књиговодствено води по фер вредности у страниој валути (МРС-ЈС 4.27(ц)) и применом ранијег курса уколико се књиговодствено не води по фер вредности у складу са МРС-ЈС 29 зато што се фер вредност не може поуздано одмерити (МРС-ЈС 4.27(б) и МРС-ЈС 29.48 (ц)).

Као изузетак, ако је финансијско средство или обавеза назначено као ставка хеџинга у хеџингу фер вредности изложености променама девизних курсева у складу са МРС-ЈС 29, ставка хеџинга се поново одмерава због промена у девизним курсевима чак и ако би се иначе признала коришћењем ранијег курса по МРС-ЈС 4 (МРС-ЈС 29.99), то јест, девизни износ се признаје коришћењем закључног курса. Овај изузетак се примењује на немонетарне ставке које се књиговодствено воде помоћу историјске цене у страниој валути и предмет су хеџинга изложености девизним курсевима (МРС-ЈС 4.27(б)).

Суфицит или дефицит

Признавање промена књиговодствене вредности финансијског средства или финансијске обавезе у суфициту или дефициту зависи од низа чинилаца, укључујући и то да ли је у питању курсна разлика или друга промена књиговодствене вредности, да ли се јавља на монетарној ставки (као што је већина дужничких инструмената) или на немонетарној ставки (као што је већина капиталних инвестиција), да ли је повезано средство или обавеза назначено као хеџинг токова готовине за изложеност променама девизних курсева, и да ли је то резултат превођења финансијских извештаја иностраног ентитета. Питање признавања промена књиговодствене вредности финансијског средства или финансијске обавезе које држи инострано пословање су обрађени у посебном питању (видети питање Е.3.3).

Свака курсна разлика која се јавља при признавању *монетарне ставке* по стопи различитој од оне по којој је првобитно призната током периода, или призната у претходним финансијским извештајима, се признаје у суфициту или дефициту или у нето имовини/капиталу у складу са МРС-ЈС 4 (МРС-ЈС 29.АГ116, МРС-ЈС 4.32 и МРС-ЈС 4.37), осим ако се монетарна ставка не назначавача као хеџинг токова готовине врло вероватне предвиђене трансакције у страниој валути, у ком случају се примењују

захтеви признавања добитака и губитака по основу хеџинга токова готовине из МРС-ЈС 29 (МРС-ЈС 29.106). Разлике које настају при признавању монетарне ставке у износу стране валуте различитој од оне у којој је претходно призната се рачуноводствено обухватају на сличан начин, пошто све промене књиговодствене вредности које се односе на девизна кретања треба да се третирају доследно. Све друге промене у одмеравању монетарних ставки у извештају о финансијској позицији се признају у суфициту или дефициту или у нето имовини/капиталу у складу са МРС-ЈС 29. На пример, мада неки ентитет признаје добитке и губитке по основу монетарних финансијских средстава расположивих за продају у нето имовини/капиталу (МРС-ЈС 29.64(б)), тај ентитет ипак признаје промене књиговодствене вредности које се односе на промене девизних курсева у суфициту или дефициту (МРС-ЈС 4.27(а)).

Све промене књиговодствене вредности *немонетарне ставке* се признају у суфициту или дефициту или у нето имовини/капиталу у складу са МРС-ЈС 29 (МРС-ЈС 29.АГ116). На пример, све промене књиговодствене вредности неког финансијског средства које се држи ради трговања, укључујући и ефекат промена девизних курсева, признају се у нето имовини/капиталу. Ако је немонетарна ставка назначена као хеџинг токова готовине у оквиру непризнате утврђене обавезе или врло вероватне предвиђене трансакције у страниој валути, примењују се правила о признавању добитака и губитака из МРС-ЈС 29 за хеџинг токова готовине (МРС-ЈС 29.106).

У случајевима када се део промене књиговодствене вредности призна у нето имовини/капиталу, а део у суфициту или дефициту, на пример, ако се амортизована вредност девизне обвезнице која је класификована као расположива за продају повећала у страниој валути (што резултира суфицитом или дефицитом), али је фер вредност изражена у функционалној валути опала (што резултира губитком признатим у нето имовини/капиталу), ентитет не може да изврши пребијање те две компоненте у сврху одређивања добитака или губитака који треба да се признају у суфициту или дефициту или у нето имовини/капиталу.

Е.4 Умањење вредности и немогућност наплате финансијских средстава

Е.4.1 Објективни доказ умањења вредности

Да ли МРС-ЈС 29 захтева да ентитет мора да буде у стању да идентификује један, посебан, прошли, узрочни догађај да би закључио да је вероватно да је дошло до губитка по основу умањења вредности финансијског средства?

Не. МРС-ЈС 29.68 наводи да “можда неће бити могуће идентификовати један засебан догађај који је узроковао умањење вредности”. Чешће се дешава да је узрок умањења вредности комбинација више догађаја. Такође МРС-ЈС 29.69 наводи да “опадање кредитног рејтинга неког ентитета није, само по себи, доказ умањења вредности, мада може бити доказ умањења вредности када се узму у обзир и друге доступне информације”. Други фактори које ентитет разматра при одређивању да ли постоји објективни доказ да је дошло до губитка услед умањења вредности обухвата информације о дужниковој или емитентовој ликвидности, солвентности, изложеностима пословним или финансијским ризицима, нивоима и трендовима закаснелих плаћања за слична финансијска средства, националним и локалним економским трендовима и условима, као и о фер вредности колатерала и гаранција. Ови и други фактори могу, појединачно или заједно, обезбеђивати довољно објективних доказа настанка губитка услед умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава.

Е.4.2 Умањење вредности: будући губици

Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава признавање губитка по основу умањења вредности кроз успостављање накнаде за будуће губитке када се даје зајам? На пример, ако ентитет А позајми 1.000 н.ј. купцу Б, може ли он одмах да призна губитак по основу умањења вредности од 10 н.ј. ако ентитет А, на основу претходног искуства, очекује да 1 проценат од износа главнице датих зајмова неће бити наплаћено?

Не. МРС-ЈС 29.45 захтева да се финансијско средство на почетку одмерава по фер вредности. За средство зајма, фер вредност је позајмљени готовински износ коригован за све накнаде и трошкове (осим ако део позајмљеног износа није компензација за друга наведена или подразумевана права или привилегије). Поред тога, МРС-ЈС 29.45 захтева да се губитак по основу умањења вредности призна само уколико постоји објективан доказ умањења вредности које је настало као резултат прошлог догађаја насталог након почетног признавања. У складу са овим није доследно са МРС-ЈС 29.45 и МРС-ЈС 29.67 да се смањи књиговодствена вредност средства зајма приликом почетног признавања кроз признавање непосредног губитка по основу умањења вредности.

E.4.3 **Процена умањења вредности: главница или камата**

Због финансијских потешкоћа купца Б, ентитет А је забринут да купац Б неће бити способан да изврши на време све исплате главнице и камате доспеле по основу зајма. Ентитет преговара о реструктурирању зајма. Ентитет А очекује да ће купац Б бити у стању да испуни своје обавезе по условима реструктурирања. Да ли ће ентитет А признати губитак по основу умањења вредности ако се услови реструктурирања одражавају у било ком од следећих случајева?

- (а) Купац Б ће платити пун износ главнице првобитног зајма пет година после првобитног рока, али никакву камату коју је требало исплатити према првобитним условима.
- (б) Купац Б ће платити пун износ главнице првобитног зајма на време одређено у првобитном року, али никакву камату коју је требало исплатити према првобитним условима.
- (ц) Купац Б ће платити пун износ главнице у првобитном року, али са каматом по нижој каматној стопи него што је каматна стопа садржана у првобитном зајму.
- (д) Купац Б ће платити пун износ главнице првобитног зајма пет година након првобитног рока и све камате приписане током периода трајања првобитног зајма, али не и камату за продужени период.
- (е) Купац Б ће платити пун износ главнице првобитног зајма пет година након првобитног рока и све камате, укључујући камате за период трајања првобитног зајма као и за продужени период зајма.

МРС-ЈС 29.67 указује да је дошло до губитка услед умањења вредности уколико постоји објективан доказ умањења вредности. Износ губитка услед умањења вредности за зајам одмерен по амортизованој вредности је разлика између књиговодствене вредности зајма и садашње вредности будућих наплата главнице и камата дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи зајма. У случајевима од (а) до (д) у претходном тексту, садашња вредност будућих исплата главнице и камате дисконтована за првобитну ефективну каматну стопу зајма ће бити нижа од књиговодствене вредности зајма. Стога, губитак услед умањења вредности се признаје у овим случајевима. У случају (е), иако се променио временски распоред плаћања, зајмодавац ће примити камату на камату, тако да ће садашња вредност будућих исплата главнице и камате дисконтована за првобитну ефективну каматну стопу зајма бити једнака књиговодственој вредности зајма. Стога, нема губитка услед умањења вредности. Међутим, ова чињенично стање је мало вероватно имајући у виду финансијске потешкоће купца Б.

E.4.4 **Процена умањења вредности: хеџинг фер вредности**

Зајам са фиксном каматном стопом се штити хеџингом против изложености ризику од каматне стопе путем каматног свопа са варијабилном уплатом и фиксном исплатом. Однос хеџинга се квалификује за хеџинг рачуноводство хеџинга фер вредности и признаје се као хеџинг фер вредности. На тај начин, књиговодствена вредност зајма обухвата и кориговање за промене фер вредности које се могу приписати кретањима каматних стопа. Да ли би процена умањења вредности зајма требало да обухвата и кориговање фер вредности за ризик од каматних стопа?

Да. Првобитна ефективна каматна стопа зајма пре хеџинга постаје неважна онда када се књиговодствена вредност зајма коригује за све промене фер вредности које се могу приписати кретањима каматне стопе. Стога, првобитна ефективна каматна стопа и амортизована вредност зајма се коригују како би се у обзир узеле признате промене фер вредности. Коригована ефективна каматна стопа се израчунава коришћењем кориговане књиговодствене вредности зајма.

Губитак услед умањења вредности зајма који је предмет хеџинга се израчунава као разлика између његове књиговодствене вредности после кориговања за промене фер вредности које се могу приписати ризику који је предмет хеџинга и очекиваним будућим токовима готовине по основу зајма који је дисконтован по коригованој ефективној каматној стопи. Када је зајам укључен у портфељ који је предмет хеџинга од ризика од каматних стопа, ентитет треба да алоцира промене фер вредности портфеља који је предмет хеџинга на зајмове (или групе сличних зајмова) које се процењују на систематској и рационалној основи за сврхе утврђивања постојања умањења вредности.

E.4.5 **Процена умањења вредности: матрица резервисања**

Финансијска институција израчунава умањење вредности необезбеђеног дела зајмова и потраживања на бази матрице резервисања којом се одређују фиксне стопе резервисања за број дана током којих је зајам био класификован као зајам који се не отплаћује (0 процената ако је

то мање од 90 дана, 20 процената за период од 90 до 180 дана, 50 процената за период од 180 до 365 дана и 100 процената за период дужи од 365 дана). Могу ли се резултати сматрати прикладним за сврхе израчунавања губитка услед умањења вредности зајмова и потраживања по МРС-ЈС 29.72?

Не обавезно. МРС-ЈС 29.72 захтева да се губици услед умањења вредности или ненаплативих дугова израчунавају као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности очекиваних будућих токова готовине дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента.

Е.4.6 Умањење вредности: прекомерни губици

Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава ентитету да призна прекомерне губитке услед умањења вредности или ненаплативих дугова, поред губитака услед умањења вредности одређених на основу објективних доказа о умањењу вредности за идентификована појединачна финансијска средства или идентификоване групе сличних финансијских средстава?

Не. МРС-ЈС 29 не дозвољава ентитету да призна прекомерне губитке услед умањења вредности или ненаплативих дугова, поред оних који се већ могу приписати појединачно идентификованим финансијским средствима или идентификованим групама финансијских средстава које имају сличне карактеристике кредитног ризика (МРС-ЈС 29.73) на основу објективних доказа о постојању умањења вредности тих средстава (МРС-ЈС 29.67). Износи које би ентитет можда желео да одвоји за додатна могућа умањења вредности финансијских средстава, као што су резерве које се не могу поткрепити објективним доказима о умањењу вредности, се не признају као губици по основу умањења вредности или ненаплативих дугова по МРС-ЈС 29. Међутим уколико ентитет утврди да нема објективних доказа умањења вредности за појединачно процењено финансијско средство, било да је оно значајно или не, укључује то финансијско средство у групу финансијских средстава са сличним карактеристикама кредитног ризика (МРС-ЈС 29.73).

Е.4.7 Признавање умањења вредности на основу портфеља

МРС-ЈС 29.72 захтева да се умањење вредности признаје за финансијска средства која се књиговодствено воде по амортизованој вредности. МРС-ЈС 29.73 наводи да се умањење вредности може одмеравати и признавати појединачно или на основу портфеља за групу сличних финансијских средстава. Ако је једно средство у групи умањене вредности, али је фер вредност другог средства у групи изнад његове амортизоване вредности, да ли МРС-ЈС 29 дозвољава непризнавање умањење вредности првог средства?

Не. Ако ентитет зна да је дошло до умањења вредности појединачног финансијског средства које се књиговодствено води по амортизованој вредности, МРС-ЈС 29.72 захтева да се умањење вредности тог средства призна. Наводи се да: "износ губитка се одмерава као разлика између књиговодствене вредности *средства* и садашње вредности процењених будућих токова готовине (не узимајући у обзир будуће губитке по основу кредита који још нису настали) дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи финансијског средства" (наглашавање речи је накнадно додато). Одмеравање умањења вредности на основу портфеља по МРС-ЈС 29.73 се може применити на групу малих билансних ставки и на финансијска средства за која је појединачном проценом утврђено да нема умањења вредности када постоји назнака умањења вредности у оквиру групе сличних средстава и када се умањење вредности не може утврдити код појединачног средства у групи.

Е.4.8 Умањење вредности: признавање колатерала

Ако је неко финансијско средство умањене вредности обезбеђено колатералом који не задовољава критеријуме за признавање средстава у другим стандардима, да ли се колатерал признаје као средство засебно од финансијског средства умањене вредности?

Не. Одмеравање финансијског средства умањене вредности одражава фер вредност колатерала. Колатерал се не признаје као средство засебно од финансијског средства умањене вредности осим ако не задовољава критеријуме признавања за средство у другом стандарду.

Е.4.9 Умањење вредности немонетарног финансијског средства расположивог за продају

Ако дође до умањења вредности немонетарног финансијског средства, као што је инструмент капитала, које се одмерава по фер вредности са добицима и губицима који се признају у нето имовини/капиталу, да ли треба кумулативни нето губитак признат у нето имовини/капиталу, да се рекласификује из нето имовине/капитала у у суфицит или дефицит, као рекласификација услед кориговања?

Да. МРС-ЈС 29.76 наводи да ако дође до пада фер вредности финансијског средства расположивог за

продају које је било признато у нето имовини/капиталу и ако постоји објективан доказ да је дошло до умањења вредности средства, кумулативни нето губитак који је признат у нето имовини/капиталу треба признати у суфициту или дефициту чак и ако није престало признавање тог средства. Сваки део кумулативног нето губитка који се може приписати девизним променама на средству које је било признато у нето имовини/капиталу се такође признаје у суфициту или дефициту. Сви накнадни губици, укључујући и део који се може приписати девизним променама, се такође признају у суфициту или дефициту све док не престане признавање тог средства.

Е.4.10 Умањење вредности: да ли резерва у нето имовини/капиталу која је расположива за продају може бити негативна

МРС-ЈС 29 захтева да се добици и губици који настају услед промена фер вредности финансијских средстава расположивих за продају признају у нето имовини/капиталу. Ако је укупна фер вредност таквих средстава мања од њихове књиговодствене вредности, да ли треба укупни нето губитак који је признат у нето имовини/капиталу признати у суфициту или дефициту?

Не обавезно. Релевантни критеријум није да ли је укупна фер вредност мања од књиговодствене вредности, већ да ли постоји објективни доказ да је дошло до умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава. Ентитет на крају сваког извештајног периода процењује да ли постоји било какав објективни доказ постојања умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава у складу са МРС-ЈС 29.68–70. МРС-ЈС 29.69 наводи да пад кредитног рејтинга ентитета није, сам по себи, доказ постојања умањења вредности, иако у комбинацији са другим доступним информацијама може бити доказ умањења вредности. Поред тога, смањење фер вредност финансијског средства испод његове набавне вредности или амортизоване вредности није неопходно и доказ умањења вредности (на пример, смањење фер вредности инвестиције у дужнички инструмент који је резултат повећања основне каматне стопе ослобођене ризика).

ДЕО Ф Хеџинг

Ф.1. Инструменти хеџинга

Ф.1.1. Хеџинг изложености фер вредности обвезнице назначене у иностраној валути

Ентитет Ј, чија је функционална валута јапански јен, је емитовао петогодишњи дуг са фиксном стопом на 5 милиона америчких долара. Такође, он поседује обвезницу са фиксном стопом на пет година од 5 милиона америчких долара коју је класификовао као расположиву за продају. Може ли Ентитет Ј да назначи своју обавезу у америчким доларима као инструмент хеџинга у хеџингу фер вредности целокупне изложености фер вредности своје обвезнице у америчким доларима?

Не. МРС-ЈС 29.81 дозвољава да се недериват користи као инструмент хеџинга само за хеџинг девизног ризика. Обвезница ентитета Ј има изложеност фер вредности ка иностраној валути, променама каматне стопе и кредитном ризику.

Или, може ли обавеза у америчким доларима да се назначи као хеџинг фер вредности или хеџинг токова готовине девизне компоненте обвезнице?

Да. Међутим, рачуноводство хеџинга није неопходно зато што се и амортизована вредност инструмента хеџинга и ставка хеџинга поновно одмеравају коришћењем закључних курсева. Без обзира на то да ли Ентитет Ј назначава однос као хеџинг токова готовине или хеџинг фер вредности, ефекат на суфицит или дефицит је исти. Сваки добитак или губитак од недериватног инструмента хеџинга назначеног као хеџинг фер вредности се одмах признаје у суфициту или дефициту да би одговарао признавању промене курса који важи за тренутну продају валуте ставке хеџинга у суфициту или дефициту како захтева МРС-ЈС 4.

Ф.1.2 Хеџинг недериватним финансијским средством или обавезом

Функционална валута Ентитета Ј је јапански јен. Он је емитовао дужнички инструмент са фиксном стопом и полугодишњим исплатама камате који доспева за две године са главницом од 5 милиона америчких долара. Он се такође обавезао на продају 5 милиона америчких долара са фиксном стопом која доспева за две године и која се рачуноводствено не обухвата као дериват зато што је изузетак од уобичајене продаја из параграфа 4. Може ли Ентитет Ј да назначи обавезу у америчким доларима као хеџинг фер вредности целокупне изложености њене обавезе о продаји са фиксном ценом и да се квалификује за рачуноводство хеџинга?

Не. МРС-ЈС 29.81 дозвољава да се недериватно средство или обавеза користи као инструмент хеџинга

за хеџинг девизног ризика.

Или, може ли Ентитет Ј да назначи обавезу у америчким доларима као хеџинг токова готовине девизне изложености који је у вези са будућим примањем америчких долара у обавези о продаји са фиксном ценом?

Да. МРС-ЈС 29 дозвољава назначавање недериватног средства или обавезе као инструмента хеџинга у хеџингу токова готовине због изложености променама девизних курсева утврђене обавезе (МРС-ЈС 29.97). Сваки добитак или губитак од недериватног инструмента хеџинга који се признаје у нето имовини/капиталу током периода који претходи будућој продаји се признаје у суфициту или дефициту када се продаја изврши (МРС-ЈС 29.106).

Или, може ли Ентитет Ј да назначи обавезу о продаји као инструмент хеџинга уместо као ставку хеџинга?

Не. Само дериватни инструмент или недериватно финансијско средство или обавеза се могу назначити као инструмент хеџинга у хеџингу девизног ризика. Утврђена обавеза не може да се назначи као инструмент хеџинга. Међутим, ако се захтева да се девизна компонента обавезе о продаји одвоји као уграђени дериват по МРС-ЈС 29.12 и МРС-ЈС 29.АГ46(д), могла би да се назначи као инструмент хеџинга у хеџингу изложености променама фер вредности износа на доспећу дуга који се може приписати девизном ризику.

Ф.1.3 Рачуноводство хеџинга: коришћење продатих опција у комбинованим инструментима хеџинга

Питање (а) – Да ли МРС-ЈС 29.АГ127 искључује коришћење каматног распона или другог дериватног инструмента који чини компоненту продате опције и компоненту купљене опције као инструмент хеџинга?

Зависи. Каматни распон или други дериватни инструмент који обухвата продату опцију не може бити назначен као инструмент хеџинга ако је то нето продата опција, зато што МРС-ЈС 29.АГ127 искључује коришћење продате опције као инструмента хеџинга осим ако он није назначен као пребијање купљене опције. Каматни распон или други дериватни инструмент који обухвата продату опцију може бити назначен као инструмент хеџинга, ипак, ако је комбинација нето купљена опција или каматни распон са вредношћу нула.

Питање (б) – Који фактори указују на то да каматни распон или други дериватни инструмент који чини компоненту продате опције и компоненту купљене опције није нето продата опција?

Следећи фактори сви заједно наговештавају да каматни распон или други дериватни инструмент који обухвата продату опцију није нето продата опција:

- (а) Никаква нето премија није примљена ни на почетку ни у току трајања комбинације опција. Обележје које разликује продату опцију је потврда о пријему премије ради компензације продавцу опције због ризика ком се изложио.
- (б) Осим цена извршења, кључни услови компоненте продате опције и компоненте купљене опције су исти (укључујући и основну варијаблу или варијабле, деноминацију валуте и датум доспећа). Такође, хипотетички износ компоненте продате опције није већи од хипотетичког износа компоненте купљене опције.

Ф.1.4 Интерни хеџинг

Неки ентитети користе интерне дериватне уговоре (интерне хеџинге) за пренос изложености ризику између различитих ентитета унутар економског ентитета или одељења у оквиру једног правног ентитета. Да ли МРС-ЈС 29.82 забрањује рачуноводство хеџинга у таквим случајевима?

Да, у случају да су дериватни уговори за ентитет о ком се извештава интерни. МРС-ЈС 29 не одређује како неки ентитет треба да управља ризиком. Међутим, он наводи да се интерне хеџинг трансакције не квалификују за рачуноводство хеџинга. Ово се примењује и (а) у консолидованим финансијским извештајима за хеџинг трансакције унутар економског ентитета, и (б) у појединачним или засебним финансијским извештајима правног ентитета за хеџинг трансакције између одељењима једног ентитета. Принципи састављања консолидованих финансијских извештаја захтевају “да се у потпуности елиминишу биланси, трансакције, приходи и расходи унутар економског ентитета”. (МРС-ЈС 6.49).

Са друге стране, хеџинг трансакција унутар економског ентитета се може назначити као хеџинг у појединачним или засебним финансијским извештајима појединачног ентитета, ако трансакција унутар групе представља екстерну трансакцију из перспективе економског ентитета. Поред тога, ако

се интерни уговор пребија са екстерном страном, екстерни уговор се може сматрати инструментом хеџинга и однос хеџинга се може квалификовати за рачуноводство хеџинга.

Следеће ставке укратко износе примену МРС-ЈС 29 на интерне хеџинг трансакције:

- МРС-ЈС 29 не искључује неки ентитет од коришћења интерних дериватних уговора за сврхе управљања ризиком и не искључује акумулирање интерних деривата на нивоу благајне или неке друге централне локације, тако да се ризиком може управљати на нивоу целог ентитета или на неком вишем нивоу него што је засебни правни ентитет или одељење.
- Интерни дериватни уговори између два засебна ентитета унутар економског ентитета могу да се квалификују за рачуноводство хеџинга од стране самих тих ентитета у њиховим појединачним или засебним финансијским извештајима, чак и ако се интерни уговори не пребијају дериватним уговорима са екстерном страном у односу на консолидовану групу.
- Интерни дериватни уговори између два засебна одељења унутар истог правног ентитета се могу квалификовати за рачуноводство хеџинга у појединачним или засебним финансијским извештајима тог правног ентитета само ако се интерни уговори пребијају дериватним уговорима са екстерном страном у односу на правни ентитет.
- Интерни дериватни уговори између засебних одељења унутар истог правног ентитета и између засебних ентитета унутар економског ентитета се могу квалификовати за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима само ако се интерни уговори пребијају дериватним уговорима са екстерном страном у односу на економски ентитет.
- Ако се интерни дериватни уговори не пребијају дериватним уговорима са екстерним странама, коришћење рачуноводства хеџинга од стране ентитета унутар групе и одељења коришћењем интерних уговора се мора сторнирати приликом консолидације.

Да илуструјемо: финансијско одељење ентитета А закључује интерни каматни своп са другим одељењем истог ентитета. Сврха је да се изврши хеџинг изложености ризику каматних стопа зајма (или групе сличних зајмова) у портфељу зајмова. По свопу, финансијско одељење врши фиксне исплате камате пословном одељењу и заузврат добија варијабилне уплате каматне стопе.

Ако инструмент хеџинга није стечен од екстерне стране, МРС-ЈС 29 не дозвољава рачуноводство хеџинга за хеџинг трансакцију коју врше финансијско и остала одељења. МРС-ЈС 29.82 указује да само деривати који укључују екстерну страну у односу на тај ентитет могу бити назначени као инструменти хеџинга и, шта више, да сви добици или губици у трансакцијама унутар економског ентитета или унутар појединачног ентитета треба да се елиминишу приликом консолидације. Стога, трансакције између различитих одељења унутар ентитета А се не квалификују за рачуноводство хеџинга у финансијским извештајима ентитета А. Слично, трансакције између различитих ентитета унутар економског ентитета се не квалификују за рачуноводство хеџинга приликом консолидације финансијских извештаја.

Међутим, ако поред интерног свопа из претходног примера, пословно одељење закључи своп каматне стопе или други уговор са екстерном страном која пребија изложеност која је предмет хеџинга у интерном свопу, рачуноводство хеџинга се дозвољава по МРС-ЈС 29. У сврхе МРС-ЈС 29, ставка хеџинга је зајам (или група сличних зајмова) у финансијском одељењу, а инструмент хеџинга је екстерни каматни своп или други уговор.

Пословно одељење може агрегирати неколико интерних свопова или њихових делова који се међусобно не пребијају и да закључи дериватни уговор са једном трећом страном који пребија укупну изложеност. По МРС-ЈС 29, такве екстерне хеџинг трансакције се могу квалификовати за рачуноводство хеџинга под условом да су ставке хеџинга у финансијском одељењу утврђене, као и да су задовољени други услови за рачуноводство хеџинга. Треба приметити, ипак, да МРС-ЈС 29.88 не дозвољава рачуноводство хеџинга за инвестиције које се држе до доспећа ако је ризик који је предмет хеџинга изложеност променама каматних стопа.

F.1.5 Пребијање интерних дериватних уговора који се користе за управљање ризиком од каматне стопе

Ако централна финансијска служба закључи интерни дериватни уговор са контролисаним ентитетима и различитим одељењима унутар економског ентитета за управљање ризиком од каматне стопе на централизованом основи, могу ли ти уговори да се квалификују за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима ако се, пре заштите од

ризика, интерни уговори прво поравнају један према другом, а онда се нето изложеност пребије на тржишту са екстерним дериватним уговорима?

Не. Интерни уговор назначен на нивоу контролисаног ентитета или од стране одељења као хеџинг има за резултат признавање промена фер вредности ставке која је предмет хеџинга у суфициту или дефициту (хеџинг фер вредности) или признавање промена фер вредности интерног деривата у нето имовини/капиталу (хеџинг токова готовине). Нема основе за промену одмеравања својства ставке која је предмет хеџинга у хеџингу фер вредности осим ако се изложеност не пребија екстерним дериватом. Такође нема основе за признавање добитка или губитка на интерни дериват у нето имовина/капитал за један ентитет и његово признавање у суфициту или дефициту другог ентитета осим ако се не пребија екстерним дериватом. У случајевима где се два или више интерна деривата користе за управљање ризиком каматних стопа на средствима или обавезама у контролисаном ентитету или на нивоу одељења, и ти интерни деривати се пребијају на нивоу централне финансијске службе, ефекат назначаванња интерних деривата као инструмената хеџинга је да би се недериватне изложености које су предмет хеџинга у контролисаним ентитетима или одељењима користиле за међусобно пребијање при консолидацији. У складу са тим, пошто МРС-ЈС 29.81 не дозвољава назначаванње недеривата као инструмената хеџинга, осим за девизне изложености, резултати рачуноводства хеџинга од коришћења интерних деривата у контролисаним ентитетима или одељењима који нису заштићени од ризика помоћу екстерних страна морају бити сторнирани при консолидацији.

Треба приметити, ипак, да неће бити ефекта на суфицит или дефицит и нето имовину/капитал због тога што се сторнира ефекат рачуноводства хеџинга при консолидацији за интерне деривате који се међусобно пребијају на нивоу консолидације, ако се користе за исту врсту односа хеџинга у контролисаним ентитетима или одељењима и, у случају хеџинга токова готовине, тамо где ставке које су предмет хеџинга утичу на суфицит или дефицит у истом периоду. Као што се интерни деривати пребијају на нивоу централне финансијске службе, њихово коришћење као хеџинга фер вредности од стране два засебна ентитета или одељења у оквиру консолидоване групе ће такође имати за резултат пребијање износа фер вредности признатих у суфициту или дефициту, а њихово коришћење као хеџинга токова готовине од стране два засебна ентитета или одељења у оквиру консолидоване групе ће такође имати за резултат износе фер вредности који се међусобно пребијају у нето имовини/капиталу. Међутим, може постојати ефекат на појединачне линијске ставке и у консолидованом извештају о укупном резултату и у консолидованом извештају о финансијској позицији, на пример када се интерни деривати којима се врши хеџинг средстава (или обавеза) у хеџингу фер вредности пребијају интерним дериватима који се користе као хеџинг фер вредности других средстава (или обавеза) која се признају у различитој линијској ставки извештаја о финансијској позицији или извештаја о укупном резултату. Поред тога, до оног степена до ког се један од интерних уговора користи као хеџинг токова готовине и други као хеџинг фер вредности, признати добици и губици се не би пребијали пошто би се добитак (или губитак) на интерном деривату који се користи као хеџинг фер вредности признавао у суфициту или дефициту, а одговарајући губитак (или добитак) на интерном деривату који се користи као хеџинг токова готовине би се признавао у нето имовини/капиталу.

Питање F.1.4 описује примену МРС-ЈС 29 на интерне хеџинг трансакције.

F.1.6 Пребијање интерних дериватних уговора који се користе за управљање девизним ризиком

Ако централна финансијска служба закључи интерне дериватне уговоре са контролисаним ентитетима и различитим одељењима унутар консолидованог економског ентитета за управљање девизним ризиком на централизованом основи, могу ли ти уговори да се користе као основа за идентификовање екстерних трансакција које се квалификују за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима ако се, пре заштите од ризика, интерни уговори прво поравнају један према другом, а онда се нето изложеност пребија закључивањем дериватног уговора са екстерним страном?

Зависи. МРС-ЈС 6 *Консолидовани и засебни финансијски извештаји* захтева да се све интерне трансакције елиминишу из консолидованих финансијских извештаја. Као што је размотрено у МРС-ЈС 29.82, интерне хеџинг трансакције се не квалификују за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима групе. Према томе, ако ентитет жели да постигне рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима, он мора да назначи однос хеџинга између

квалификујућег екстерног инструмента хеџинга и квалификујуће ставке хеџинга.

Као што је разматрано у Питању F.1.5, рачуноводствени ефекат два или више интерна деривата која се користе за управљање ризиком од каматне стопе на нивоу контролисаних ентитета или одељења и која се пребијају на нивоу централне финансијске службе је тај да би се недериватне изложености које су предмет хеџинга на тим нивоима користиле за међусобно пребијање при консолидацији. Нема ефекта на суфицит или дефицит или нето имовину/капитал ако се: (а) интерни деривати користе у истој врсти односа хеџинга (то јест, хеџингу фер вредности или хеџингу токова готовине) и (б) у случају хеџинга токова готовине, сви дериватни добици или губици признати на почетку у нето имовини/капиталу, рекласификују из капитала у суфицит или дефицит у истом периоду / истим периодима. Када су ова два услова испуњена, добици или губици од интерних деривата који су признати у суфициту или дефициту или у нето имовини/капиталу биће пребијени приликом консолидације, резултирајући истим суфицитом или дефицитом и укупним осталим резултатом као да су ти деривати били елиминисани. Међутим, може бити ефекта на појединачне линијске ставке, и у консолидованом извештају о променама на нето имовини/капиталу и у консолидованом извештају о финансијској позицији, који се морају елиминисати. Поред тога, постоји ефекат на суфицит или дефицит и на нето имовину/капитал ако се неки од интерних деривата који се међусобно пребијају користе у хеџингу токова готовине, док се други користе у хеџингу фер вредности. Постоји и ефекат на суфицит или дефицит и нето имовину/капитал за интерне деривате који се међусобно пребијају и који се користе у хеџингу токова готовине, ако се дериватни добици и губици првобитно признати у нето имовини/капиталу рекласификују из капитала у суфицит или дефицит за различите периоде (јер ставке хеџинга утичу на суфицит или дефицит у различитим периодима).

Што се тиче девизног ризика, под условом да интерни деривати представљају пренос девизног ризика на основна недериватна средства или обавезе, рачуноводство хеџинга се може применити зато што МРС-ЈС 29.81 дозвољава да се недериватно финансијско средство или обавеза назначавају као инструмент хеџинга за сврхе рачуноводства хеџинга при хеџингу девизног ризика. У складу са тим, у овом случају, интерни дериватни уговори се могу користити као основа за идентификовање екстерних трансакција које се квалификују за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима чак и када се међусобно пребијају. Међутим, за консолидоване финансијске извештаје, неопходно је назначити однос хеџинга тако да он обухвата само екстерне трансакције.

Штавише, ентитет не може примењивати рачуноводство хеџинга до степена у ком два или више интерних деривата који се међусобно пребијају представљају пренос девизног ризика на основне предвиђене трансакције или непризнате утврђене обавезе. То је зато што се непризната утврђена обавеза или предвиђена трансакција не квалификују као инструмент хеџинга према МРС-ЈС 29. У складу са тим, у овом случају интерни деривати не могу се користити као основа за идентификовање екстерних трансакција које се квалификују за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима. Као резултат, сваки кумулативни нето добитак или губитак на интерном деривату који је био укључен у почетну књиговодствену вредност средства или обавеза (кориговање основе) или је био признат у нето имовини/капиталу, би морао да се сторнира при консолидацији ако се не може приказати да је интерни дериват за пребијање представљао пренос девизног ризика на финансијско средство или обавезу на екстерни инструмент хеџинга.

F.1.7 Интерни деривати: примери примене Питања F.1.6

У сваком случају, FC = страна валута, LC = локална валута (која је и функционална валута ентитета) и TC = централна финансијска служба.

Случај 1: Пребијање хеџинга фер вредности

Контролисани ентитет А има потраживања у трговини од 100 у страниј валути, која доспевају за наплату за 60 дана, које он штити хеџингом користећи форвард уговор са централном финансијском службом. Контролисани ентитет Б има дуговања у трговини од 50 у страниј валути која такође доспевају за 60 дана, које он штити хеџингом користећи форвард уговор са централном финансијском службом.

Централна финансијска служба врши поравнање два интерна деривата и закључује нето екстерни форвард уговор за плаћање 50 у страниј валути и за примање локалне валуте за 60 дана.

На крају првог месеца, страна валута слаби у односу на локалну валуту. А трпи девизни губитак од 10 у локалној валути на своја потраживања, која пребија добитком од 10 у локалној валути на свој

форвард уговор са централном финансијском службом. Б остварује девизни добитак од 5 у локалној валути на своја дуговања у трговини која пребија губитком од 5 на свој форвард уговор са централном финансијском службом. Централна финансијска служба трпи губитак од 10 у локалној валути на свој интерни форвард уговор са А, остварује добитак од 5 у локалној валути на свој интерни форвард уговор са Б и добитак од 5 у локалној валути на свој екстерни форвард уговор.

На крају првог месеца, врше се следећа књижења у појединачним или засебним финансијским извештајима А, Б и централне финансијске службе. Књижења која одражавају трансакције или догађаје унутар групе означена су курзивом.

Књижења А

Дугује Девизни губитак	10 LC	
Потражује Потраживања		10 LC
<i>Дугује Интерни уговор ТС</i>	<i>10 LC</i>	
<i>Потражује Интерни добитак ТС</i>		<i>10 LC</i>

Књижења Б

Дугује Дуговања	5 LC	
Потражује Девизни добитак		5 LC
<i>Дугује Интерни губитак ТС</i>	<i>5 LC</i>	
<i>Потражује Интерни уговор ТС</i>		<i>5 LC</i>

Књижења централне финансијске службе

<i>Дугује Интерни губитак А</i>	<i>10 LC</i>	
<i>Потражује Интерни уговор А</i>		<i>10 LC</i>
<i>Дугује Интерни уговор Б</i>	<i>5 LC</i>	
<i>Потражује Интерни добитак Б</i>		<i>5 LC</i>
Дугује Екстерни форвард уговор	5 LC	
Потражује Девизни добитак		5 LC

И А и Б би могли да примене рачуноводство хеџинга у својим појединачним финансијским извештајима под условом да су задовољени сви услови из МРС-ЈС 29. Међутим, у овом случају, не захтева се никакво рачуноводство хеџинга зато што се добици и губици од интерних деривата и губици и добици који се пребијају од потраживања и дуговања који су предмет хеџинга се признају непосредно у суфициту или дефициту А и Б без рачуноводства хеџинга.

У консолидованим финансијским извештајима, трансакције интерних деривата се елиминишу. У економској терминологији, дуговање у Б штити хеџингом 50 у страниј валути потраживања у А. Екстерни форвард уговор у централној финансијској служби штити хеџингом преосталих 50 у страниј валути потраживања у А. Рачуноводство хеџинга није потребно у консолидованим финансијским извештајима, јер се монетарне ставке одмеравају по промптним девизним курсевима према МРС-ЈС 4, без обзира на то да ли се примењује рачуноводство хеџинга.

Нето биланси пре и после елиминисања рачуноводствених књижења која се односе на интерне деривате су исти, као што је изнето у даљем тексту. У складу са тим, нема потребе вршити даља рачуноводствена књижења да би се задовољили услови из МРС-ЈС 29.

	Дугује	Потражује
Потраживања	-	10 LC
Дуговања	5 LC	-
Екстерни форвард уговор	5 LC	-
Добици и губици	-	-
Интерни уговори	-	-

Случај 2: Пребијање хеџинга токова готовине

Да проширимо овај пример, А такође има веома вероватне будуће приходе од 200 у страниј валути на које очекује да прими готовину за 90 дана. Б има веома вероватне будуће расходе од 500 у страниј валути (изнајмљивање простора), које такође треба да плати за 90 дана. И А и Б закључују одвојене форвард уговоре са централном финансијском службом да би заштитиле хеџингом ове изложености и централна финансијска служба закључује екстерни форвард уговор за примање 300 у страниј валути за 90 дана.

Као и раније, страна валута слаби на крају месеца 1. А трпи "губитак" од 20 у локалној валути на својим предвиђеним приходима зато што вредност ових прихода у локалној валути опада. Ово се

пребија добитком од 20 у локалној валути на форвард уговор са централном финансијском службом. Б остварује “добитак” од 50 у локалној валути на свој предвиђени трошак рекламирања зато што вредност расхода у локалној валути опада. То се пребија “губитком” од 50 у локалној валути на трансакције са централном финансијском службом.

Централна финансијска служба остварује “добитак” од 50 у локалној валути на својој интерној трансакцији са Б, “губитак” од 20 у локалној валути на своје интерне трансакције са А и губитак од 30 у локалној валути на основу свог екстерног форвард уговора.

И А и Б комплетирају неопходну документацију, хеџинг је ефикасан, и А и Б се квалификују за рачуноводство хеџинга у њиховим појединачним финансијским извештајима. А признаје добитак од 20 у локалној валути од своје интерне дериватне трансакције у хеџинг резерву у нето имовини/капиталу и Б признаје губитак од 50 у локалној валути у своју хеџинг резерву у нето имовини/капиталу. Централна финансијска служба не захтева рачуноводство хеџинга, али одмерава и интерне и екстерне дериватне позиције по фер вредности, које своди на нето до нуле.

На крају првог месеца, врше се следећа књижења у појединачним или засебним финансијским извештајима А, Б и централне финансијске службе. Књижења која одражавају трансакције или догађаје унутар групе означена су курсивом.

Књижења А

Дугује Интерни уговор ТС 20 LC
Потражује Нето имовина/капитал 20 LC

Књижења Б

Дугује Нето имовина/капитал 50 LC
Потражује Интерни уговор ТС 50 LC

Књижења централне финансијске службе

Дугује Интерни губитак А 20 LC
Потражује Интерни уговор А 20 LC

Дугује Интерни уговор Б 50 LC
тражује Интерни добитак Б 50 LC

Дугује Девизни губитак 30 LC
отражује Екстерни форвард уговор 30 LC

За консолидоване финансијске извештаје, екстерни форвард уговор централне финансијске службе на 300 у страниој валути назначен је, на почетку првог месеца, као инструмент хеџинга првих 300 у страниој валути веома вероватних будућих расхода Б–а. МРС-ЈС 29 захтева да се из консолидованих извештаја на крају првог месеца елиминису рачуноводствени ефекти интерних дериватних трансакција.

Међутим, нето биланси пре и после елиминисања рачуноводствених књижења која се односе на интерне деривате су исти, као што је приказано у даљем тексту. Сходно томе, нема потребе да се врше даља рачуноводствена књижења да би се задовољили услови из МРС-ЈС 29.

	Дугује	Потражује
Екстерни форвард уговор –	30 LC	
Нето имовина/капитал	30 LC	–
Добици или губици	–	–
Интерни уговори –		–

Случај 3: Пребијање хеџинга фер вредности и хеџинга токова готовине

Претпоставимо да су изложености и интерне дериватне трансакције исте као и у случајевима 1 и 2. Међутим, уместо закључивања два екстерна деривата за одвојени хеџинг изложености фер вредности и токова готовине, централна финансијска служба закључује један нето екстерни дериват за добијање 250 у страниој валути у замену за локалну валуту за 90 дана.

Централна финансијска служба има четири интерна деривата, два која доспевају за 60 дана и два која доспевају за 90 дана. Ови се пребијају нето екстерним дериватом који доспева за 90 дана. Разлике у каматним стопама између стране валуте и локалне валуте је минимална, и стога се очекује да неефективност која је резултат неслагања у доспећима има минимални утицај на суфицит или дефицит у централној финансијској служби.

Као и у случајевима 1 и 2, А и Б примењују рачуноводство хеџинга за њихове хеџинге токова готовине и централна финансијска служба одмерава своје деривате по фер вредности. А признаје добитак од 20

у локалној валути на своју интерну дериватну трансакцију у нето имовини/капиталу и Б признаје губитак од 50 у локалној валути на своју интерну дериватну трансакцију у нето имовини/капиталу. На крају првог месеца, следећи уноси се врше у појединачним или засебним финансијским извештајима А, Б и централне финансијске службе. Уноси који одражавају трансакције или догађаје унутар групе означени су курзивом.

Књижења А

Дугује Девизни губитак		10 LC
Потражује Потраживања	10 LC	
Дугује Интерни уговор ТС		10 LC
Потражује Интерни добитак ТС	10 LC	
Дугује Интерни уговор ТС		20 LC
Потражује Нето имовина/капитал		20 LC

Књижења Б

Дугује Дуговања		5 LC
Потражује Девизни добитак	5 LC	
Дугује Интерни губитак ТС		5 LC
Потражује Интерни уговор ТС	5 LC	
Дугује Нето имовина/капитал		50 LC
Потражује Интерни уговор ТС	50 LC	

Књижења централне финансијске службе

Дугује Интерни губитак А		10 LC
Потражује Интерни уговор А	10 LC	
Дугује Интерни губитак А		20 LC
Потражује Интерни уговор А	20 LC	
Дугује Интерни уговор Б		5 LC
Потражује Интерни губитак Б	5 LC	
Дугује Интерни уговор Б		50 LC
Потражује Интерни губитак Б	50 LC	
Дугује Девизни губитак		25 LC
Потражује Екстерни форвард уговор	25 LC	

УКУПНО (за све интерне деривате)	А	Б	Укупно
Суфицит или дефицит (хеџинг фер вредности)	10	(5)	5
Нето имовина/капитал(хеџинг токова готовине)	20	(50)	(30)
Укупно	30	(55)	(25)

Комбиновање ових износа са екстерним трансакцијама (то јест, оним из претходног текста које нису означене курзивом) даје укупне нето билансе пре елиминисања интерних деривата на следећи начин:

	Дугује	Потражује
Потраживања	-	10 LC
Дуговања	5 LC	-
Форвард уговор	-	25 LC
Нето имовина/капитал	30 LC	-
Добици и губици	-	-
Интерни уговори	-	-

Код консолидованих финансијских извештаја, врше се следећа назначавања на почетку првог месеца:

- дуговање од 50 у страниј валути код Б назначено је као хеџинг првих 50 у страниј валути веома вероватних будућих потраживања код А. Према томе, на крају првог месеца, врше се следећи уноси у консолидованим финансијским извештајима: Дугује Дуговање LC5; Потражује Нето имовина/капитал LC5;
- потраживање од 100 у страниј валути код А назначено је као хеџинг првих 100 у страниј валути веома вероватних будућих расхода код Б. Према томе, на крају првог месеца, врше се следећи уноси у консолидованим финансијским извештајима: Дугује Нето имовина/капитал, LC10, Потражује Потраживање LC10; и

- екстерни форвард уговор од 250 у иностраној валути код централне финансијске службе назначен је као хеџинг наредних 250 у иностраној валути веома вероватних будућих расхода код Б. Према томе, на крају првог месеца, врше се следећи уноси у консолидованим финансијским извештајима: Дугује Нето имовина/капитал, LC25, Потражује Екстерни форвард уговор LC25

У консолидованим финансијским извештајима на крају првог месеца, МРС-ЈС 29 захтева да се елиминирају рачуноводствени ефекти интерних дериватних трансакција.

Међутим, укупни нето биланси пре и после елиминисања рачуноводствених уноса повезаних са интерним дериватима су исти, као што је у наставку приказано. У складу са тим, нема потребе вршити даље рачуноводствене уносе да би се задовољили захтеви МРС-ЈС 29.

	Дугује	Потражује
Потраживања	-	10 LC
Дуговања	5 LC	-
Форвард уговор	-	25 LC
Нето имовина/капитал	30 LC	-
Добици или губици	-	-
Интерни уговори	-	-

Случај 4: Пребијање хеџинга фер вредности и хеџинга токова готовине кориговањем књиговодствене вредности залиха

Претпоставите сличне трансакције као и у случају 3, осим што се предвиђени одлив готовине од 500 у иностраној валути у Б односи на куповину залиха које се испоручују за 60 дана. На крају месеца 2, нема даљих промена девизног курса или фер вредности. На тај датум, залихе се испоручују и губитак од 50 у локалној валути на интерни дериват од Б, признат у нето имовини/капиталу у првом месецу, се коригује према књиговодственој вредности залиха у Б. Добитак од 20 у локалној валути на интерни дериват од А се признаје у нето имовини/капиталу као и раније.

На нивоу групе, сада постоји неслагање у поређењу са резултатом који би се постигао исправљањем и поновним назначивањем хеџинга. Екстерни дериват (250 у иностраној валути) и сразмерни део потраживања (50 у иностраној валути) пребијају 300 у иностраној валути од предвиђене куповине залиха. Постоји природни хеџинг између преосталих 200 у иностраној валути предвиђеног одлива готовине у Б и предвиђеног прилива готовине од 200 у иностраној валути у А. Овај однос се не квалификује за рачуноводство хеџинга по МРС-ЈС 29 и овог пута постоји само делимично пребијање између добитака и губитака на интерне деривате који штите хеџингом ове износе.

На крају месеца 1 и 2, следећи уноси се врше у појединачним или засебним финансијским извештајима А, Б и централне финансијске службе. Уноси који одражавају трансакције или догађаје унутар групе означени су курзивом.

Књижења А (сва на крају првог месеца)

Дугује Девизни губитак	10 LC	
Потражује Потраживања	10 LC	
Дугује Интерни уговор ТС	10 LC	
Потражује Интерни добитак ТС	10 LC	
Дугује Интерни уговор ТС	20 LC	
Потражује Нето имовина/капитал		20 LC

Књижења Б

На крају 1. месеца:

Дугује Дуговања	5 LC	
Потражује Девизни добитак		5 LC
Дугује Интерни губитак ТС	5 LC	
Потражује Интерни уговор ТС		5 LC
Дугује Нето имовина/капитал	50 LC	
Потражује Интерни уговор ТС		50 LC

На крају 2. месеца:

Дугује Залихе	50 LC	
Потражује Нето имовина/капитал		50 LC

Књижења централне финансијске службе (на крају 1. месеца)

Дугује Интерни губитак А		10 LC
Потражује Интерни уговор А	10 LC	
Дугује Интерни губитак А		20 LC

Потражује Интерни уговор А	20 LC		
Дугује Интерни уговор Б		5 LC	
Потражује Интерни добитак Б	5 LC		
Дугује Интерни уговор Б		50 LC	
Потражује Интерни добитак Б	50 LC		
Дугује Девизни губитак		25 LC	
Потражује Форвард	25 LC		
УКУПНО (за интерне деривате)		А	Б
Суфицит или дефицит (хеџинг фер вредности)		10	(5)
Нето имовина/капитал (хеџинг токова готовине)		20	-
Кориговање основе (залихе)		-	(50)
Укупно		30	(55)
			Укупно

Комбиновање ових износа са екстерним трансакцијама (на пример, оних неозначених курсивом у претходном тексту), ствара укупне нето билансе пре елиминисања интерних деривата на следећи начин:

	Дугује	Потражује	
Потраживања	-	10 LC	
Дуговања	5 LC	-	
Форвард уговор	-	25 LC	
Нето имовина/капитал	-	20 LC	
Кориговање основе (залихе)		50 LC	-
Добици или губици	-	-	
Интерни уговори-	-	-	

Код консолидованих финансијских извештаја, врше се следећа назначавања на почетку првог месеца:

- дуговање од 50 у страниј валути код Б назначено је као хеџинг првих 50 у страниј валути веома вероватних будућих прихода код А. Према томе, на крају првог месеца, врше се следећи уноси у консолидованим финансијским извештајима: Дугује Дуговање LC 5; Потражује Нето имовина/капитал LC 5;
- потраживање од 100 у страниј валути код А назначено је као хеџинг првих 100 у страниј валути веома вероватних будућих расхода код Б. Према томе, на крају првог месеца, врше се следећи уноси у консолидованим финансијским извештајима: Дугује Нето имовина/капитал, LC 10, Потражује Потраживање LC10; и на крају другог месеца, Дугује Залихе LC 10, Потражује Нето имовина/капитал LC 10, и
- екстерни форвард уговор од 250 у страниј валути код централне финансијске службе назначен је као хеџинг наредних 250 у страниј валути веома вероватних будућих расхода код Б. Према томе, на крају првог месеца, врше се следећи уноси у консолидованим финансијским извештајима: Дугује Нето имовина/капитал, LC 25, Потражује Екстерни форвард уговор LC 25, и на крају другог месеца, Дугује Залихе LC 25, Потражује Нето имовина/капитал LC25.

Укупни нето биланси након елиминисања рачуноводствених уноса повезаних са интерним дериватима су следећи:

	Дугује	Потражује	
Потраживања	-	10 LC	
Дуговања	5 LC	-	
Форвард уговор	-	25 LC	
Нето имовина/капитал	-	5 LC	
Кориговање основе (залихе)		35 LC	-
Добици или губици	-	-	
Интерни уговори-	-	-	

Ови укупни нето биланси су различити од оних који би били признати да интерни деривати нису елиминисани, и МРС-ЈС 29 захтева да баш ти биланси буду укључени у консолидоване финансијске извештаје. Рачуноводствени уноси захтевани ради кориговања укупних нето биланса пре елиминисања интерних деривата врше се следећи:

- (а) рекласификација губитка од 15 у локалној валути код интерног деривата Б који је укључен у

залихама, да би се одразило да 150 у иностраној валути предвиђене куповине залиха није заштићено хеџингом од стране екстерног инструмента (нити екстерног форвард уговора од 250 у иностраној валути код централне финансијске службе, нити екстерног дуговања од 100 у иностраној валути код А); и (б) рекласификација добитка од 15 у локалној валути код интерног деривата А, да би се одразило да предвиђени приходи од 150 у иностраној валути за које се односи нису заштићени хеџингом од стране екстерног инструмента.

Нето ефекат ова два кориговања је следећи:

Нето имовина/капитал	15 LC
Залихе	15 LC

F.1.8. Комбинација продатих и купљених опција

У већини случајева, МРС-ЈС 29.АГ127 забрањује коришћење продатих опција као инструмента хеџинга. Ако се комбинација продате и купљене опције (као што је каматни распон) сматра јединственим инструментом у трансакцији са другом страном, може ли ентитет да раздвоји дериватни инструмент на компоненту продате опције и компоненту купљене опције и да назначи компоненту купљене опције као инструмент хеџинга?

Не. МРС-ЈС 29.83 одређује да ентитет назначава однос хеџинга за целокупан инструмент хеџинга. Једини дозвољени изузеци су раздвајање временске вредности и унутрашње вредности опције, као и раздвајање каматног елемента и цене извршења фјучерса. Питање 1.3. се бави проблемом да ли и кад се комбинација опција сматра продатом опцијом.

F.1.9. Делта-неутрална стратегија хеџинга

Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава ентитету да користи рачуноводство хеџинга за “делта-неутралну” стратегију хеџинга и друге динамичне стратегије хеџинга под којима се квантитет инструмента хеџинга константно коригује да би се задржао жељени коефицијент хеџинга, на пример, ради постизања делта-неутралне позиције која није осетљива на промене фер вредности ставке хеџинга?

Да. МРС-ЈС 29.83 наводи да “динамична стратегија хеџинга која има у виду и временску вредност и унутрашњу вредност опцијског уговора, може да се квалификује за рачуноводство хеџинга.” На пример, стратегија осигурања портфеља која покушава да обезбеди да фер вредност ставке хеџинга не пада испод одређеног нивоа, док допушта фер вредности да расте, може да се квалификује за рачуноводство хеџинга.

Да би се квалификовао за рачуноводство хеџинга, ентитет треба да документује како ће вршити надзор и ажурирање хеџинга, како ће одмеравати ефективност хеџинга, како ће бити у стању да исправно прати све завршетке и поновна назначавања инструмента хеџинга, и како приказати да су сви остали критеријуми рачуноводства хеџинга из МРС-ЈС 29.98 задовољени. Такође, он мора бити у стању да прикаже очекивање да ће хеџинг бити веома ефективан за одређени кратки временски период током ког се не очекује кориговање хеџинга.

F.1.10 Инструмент хеџинга: продајна опција која ће резултирати негативним новчаним током

Ентитет А има инвестицију у једној акцији ентитета Б, која је класификована као расположива за продају. Да би себи дао делимичну заштиту од опадања цене акција ентитета Б, ентитет А купује продајну опцију на једну акцију ентитета Б и назначава промену унутрашње вредности продајне опције као инструмент хеџинга у хеџингу фер вредности промена фер вредности своје акције у ентитету Б. Продајна опција даје ентитету А право да прода једну акцију ентитета Б цени извршења од 90 н.ј. На почетку односа хеџинга, акција има котирану цену од 100 н.ј. Пошто продајна опција даје ентитету А право да отуђи акцију по цени од 90 н.ј., продајна опција би обично требала да буде потпуно ефективан у пребијању опадања цене испод вредности од 90 н.ј. на основу унутрашње вредности. Промене цене изнад 90 н.ј. нису предмет хеџинга. Да ли се у овом случају промене фер вредности акције ентитета Б за цене изнад 90 н.ј. сматрају као неефективност хеџинга према МРС-ЈС 29.98 и стога признају у суфициту или дефициту према МРС-ЈС 29.99?

Не. МРС-ЈС 29.83 дозвољава ентитету А да назначи промене унутрашње вредности опције као инструмент хеџинга. Промене унутрашње вредности опције пружају заштиту од варијабилности фер вредности једне акције ентитета Б испод цене извршења или једнаке цене извршења продајне опције од 90 н.ј. За цене изнад 90 н.ј., опција ће резултирати негативним новчаним током и нема унутрашњу вредност. Сходно томе, добици и губици код једне акције ентитета Б за цене изнад 90 н.ј. не могу се

приписати ризику који је предмет хеџинга у циљу праћења ефикасности хеџинга и признавања добитака и губитака од ставке хеџинга.

Према томе, ентитет А признаје промене фер вредности акције у нето имовини/капиталу ако је то повезано са варијацијом њене цене изнад 90 н.ј. (МРС-ЈС 29.64 и МРС-ЈС 29.101). Промене фер вредности акције повезане са опадањем цене испод 90 н.ј. чине део назначене хеџинга фер вредности и признају се у суфициту или дефициту према МРС-ЈС 29.99(б). Претпостављајући да је хеџинг ефикасан, те промене се пребијају путем промена унутрашње вредности продајне опције, и такође се признају у суфициту или дефициту (МРС-ЈС 29.99 (а)). Промене временске вредности продајне опције искључују се из назначеног односа хеџинга и признају се у суфициту или дефициту према МРС-ЈС 29.65 (а).

F.1.11 Инструмент хеџинга:

део токова готовине готовинског инструмента

У случају девизног ризика, недериватно финансијско средство или недериватна финансијска обавеза могу се потенцијално квалификовати као инструмент хеџинга. Да ли може ентитет да сматра токове готовине за одређене периоде, у току којих финансијско средство или финансијска обавеза који су назначени као инструмент хеџинга остану неизмирани, као део инструмента хеџинга према МРС-ЈС 29.84, и да ли може искључити остале токове готовине из назначеног односа хеџинга?

Не. МРС-ЈС 29.84 пружа индикације да један однос хеџинга не мора бити назначен само за један део временског периода у којем је инструмент хеџинга неизмиран. На пример, токови готовине у току прве три године десетогодишњег зајма деноминирани у иностраној валути не могу се квалификовати као инструмент хеџинга у хеџингу токова готовине прве три године прихода у истој иностраној валути. Са друге стране, недериватно финансијско средство или финансијска обавеза деноминирани у иностраној валути могу се потенцијално квалификовати као инструмент хеџинга у хеџингу девизног ризика повезаног са ставком хеџинга која има преостали временски период до доспећа једнак или дужи од преосталог доспећа инструмента хеџинга (видети Питање F.2.17).

F.1.12 Хеџинг више од једне врсте ризика

Проблем (а) – обично је однос хеџинга назначен између целокупног инструмента хеџинга и једне ставке хеџинга тако да постоји јединствено мерило фер вредности за инструмент хеџинга. Да ли то искључује назначивање једног финансијског инструмента истовремено као инструмента хеџинга код хеџинга токова готовине и хеџинга фер вредности?

Не. На пример, ентитета обично користе комбиновану каматну стопу и валутни своп при конверзији позиције са варијабилном стопом у иностраној валути у позицију са фиксном стопом у функционалној валути. МРС-ЈС 29.85 дозвољава да своп буде засебно назначен као хеџинг фер вредности од девизног ризика и хеџинг токова готовине од каматног ризика, ако су услови из МРС-ЈС 29.85 испуњени.

Проблем (б) – Ако је јединствени финансијски инструмент инструмент хеџинга код два различита хеџинга, да ли се захтева посебно обелодањивање?

МРС-ЈС 30.25 захтева обелодањивања засебно за назначене хеџинге фер вредности, хеџинге токова готовине и за хеџинге нето инвестиција у инострано пословање. Тај инструмент би био извештаван у оквиру обелодањивања из МРС-ЈС 30.25 засебно за сваку врсту хеџинга.

F.1.13 Инструмент хеџинга: двовалутни форвард девизни уговор

Функционална валута ентитета А је јапански јен. Ентитет А има петогодишњу обавезу са варијабилном стопом у америчким доларима (USD) и десетогодишњу обвезницу са фиксном стопом деноминирану у британским фунтама (GBP). Износи главнице средства и обавезе при конверзији у јапански јен су исти. Ентитет А закључује форвард уговор у једној иностраној валути да би извршио хеџинг девизну изложеност на оба своја инструмента на основу којих прима USD и врши исплату у GBP на крају временског периода од пет година. Ако ентитет А назначи форвард уговор о куповини девиза као инструмент хеџинга у хеџингу токова готовине девизне изложености на отплата главнице оба инструмента, може ли се он квалификовати за рачуноводство хеџинга?

Да. МРС-ЈС 29.85 дозвољава назначивање једног инструмента хеџинга као хеџинга многих врста ризика ако су три критеријума испуњена. У овом примеру, дериватни инструмент хеџинга

задовољава све услове, као што следи:

(а) Заштићени ризици могу се јасно идентификовати. Ризици су изложени променама девизних курса USD и јена, односно јена и GBP.

(б) Ефективност хеџинга може се доказати. По питању зајма у GBP, ефективност се одмерава као степен пребијања између фер вредности отплате главнице у GBP и фер вредности плаћања у GBP по основу валутног форвард уговора. Што се тиче обавезе у USD, ефективност се одмерава као степен пребијања између фер вредности отплате главнице у USD и примања у USD по основу валутног форвард уговора. Чак и ако потраживање има трајање од десет година, а форвард га штити само у првих пет, рачуноводство хеџинга је дозвољено само за део изложености као што је описано у Питању F.2.17.

(ц) Могуће је обезбедити да постоји одређено назначавње инструмента хеџинга и различитих позиција ризика. Изложености које су предмет хеџинга се идентификују као износи главнице обавезе, а доспеле обвезнице у њиховој односној валути деноминације.

F.1.14 Истовремени свопови за пребијање и коришћење једног као инструмента хеџинга

Ентитет А закључује каматни своп и назначава га као хеџинг изложености фер вредности повезаним са дуговањем са фиксном стопом. Хеџинг фер вредности задовољава критеријуме рачуноводства хеџинга из МРС-ЈС 29. Ентитет А истовремено закључује други каматни своп са истом другом страном у свопу који има услове који потпуно пребијају први каматни своп. Да ли се захтева да ентитет А сматра та два свопа као једну јединицу и према томе, да буде изузето од примене рачуноводства хеџинга фер вредности на први своп?

Зависи. МРС-ЈС 29 се заснива на трансакцијама. Ако други своп није закључен разматрајући први, или ако постоји значајна пословна намера засебног структурирања трансакција, свопови се не посматрају као једна јединица.

На пример, неки ентитети имају такве политике које захтевају од централизованог финансијског ентитета (контролисани ентитет у економском ентитету) да закључи дериватне уговоре са трећим странама у име других контролисаних ентитета у оквиру организације ради хеџинга изложености ризику од каматних стопа контролисаних ентитета. Финансијски ентитет такође закључује интерне дериватне трансакције са тим контролисаним ентитетима са намером да прати те хеџинге са оперативног аспекта у оквиру организације. Пошто финансијски ентитет такође закључује дериватне уговоре као део својих пословања, или пошто може желети да изврши ребаланс ризика целог свог портфела, он може да закључи дериватни уговор са истом трећом страном у току истог пословног дана који суштински има исте услове као уговор који је закључен као инструмент хеџинга у име другог контролисаних ентитета. У овом случају, постоји пуноважна пословна намена закључивања сваког уговора.

Користи се просуђивање да би се утврдило да ли постоји пуноважна пословна намена засебног структурирања трансакција. На пример, ако је једини циљ обезбеђивање рачуноводственог поступка фер вредности за дуговање, онда не постоји значајна пословна намена.

F.2. Ставке хеџинга

F.2.1 Да ли дериват може бити назначен као ставка хеџинга

Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава назначавње дериватног инструмента (било самосталног или засебно признатог уграђеног деривата) као ставке хеџинга, било појединачно или као део групе која је предмет хеџинга, у хеџингу фер вредности или хеџингу токова готовине, на пример, назначавњем терминског уговора (ФРА) са варијабилним исплатама и фиксним уплатама као хеџинга токова готовине терминског уговора са фиксним исплатама и варијабилним уплатама?

Дериватни инструменти се увек сматрају онима који се држе ради трговања и одмеравају у фер вредности са добицима и губицима који се признају у суфициту или дефициту, осим ако нису назначени и ефективни инструменти хеџинга (МРС-ЈС 29.10). Као изузетак, МРС-ЈС 29.AG127 дозвољава назначавње купљене опције као ставке хеџинга код хеџинга фер вредност.

F.2.2 Хеџинг токова готовине:

предвиђено емитовање дуговања са фиксном стопом

Да ли је рачуноводство хеџинга дозвољено код хеџинга предвиђеног емитовања дуговања са фиксном стопом?

Да. То би био хеџинг токова готовине веома вероватне будуће трансакције која ће утицати на суфицит

или дефицит (MPC-ЈС 29.96) под условом да су услови из MPC-ЈС 29.98 задовољени.

Илустрација: Ентитет Р периодично емитује нове обвезнице ради рефинансирања обвезница које доспевају, обезбеђивања обртног капитала и ради разних других намена. Кад ентитет Р одлучи да ће емитовати обвезнице, може извршити хеџинг ризика од промена дугорочне каматне стопе од датума када одлучи да емитује до датума емисије. Ако се дугорочне каматне стопе увећају, обвезница ће бити емитована или по вишој стопи или са већим дисконтом или мањом премијом него што је било првобитно очекивано. Виша стопа која се плаћа или смањење прихода се обично пребија добитком од хеџинга. Ако дугорочне каматне стопе опадну, обвезница ће се емитовати или по нижој стопи или са већом премијом или мањим дисконтом него што је било првобитно очекивано. Нижа стопа која се плаћа или пораст у приходима се обично пребија губитком од хеџинга.

На пример, у августу 2000. године, ентитет Р је одлучио да емитује седмогодишње обвезнице у вредности од 200 милиона н.ј. у јануару 2001. године. Ентитет Р је проучио историјске корелације и одредио да седмогодишња државна обвезница адекватно одговара обвезницама које је ентитет Р очекивао да емитује, претпостављајући коефицијент хеџинга од 0,93 фјучерс уговора према једној јединици дуговања. Према томе, ентитет Р је извршио хеџинг предвиђеног емитовања обвезница продајом (“празном продајом”) 186 милиона н.ј. вредних фјучерса на седмогодишње државне обвезнице. Од августа 2000. до јануара 2001. године, каматне стопе су се повећале. Празне фјучерс позиције су затворене у јануару 2001., на датум емитовања обвезница, и то је резултирало са 1,2 милиона н.ј. добитка који ће пребити увећане исплате камата по основу обвезница и, дакле, утицаће на суфицит или дефицит у току важења обвезница. Хеџинг се квалификује као хеџинг токова готовине од каматног ризика при предвиђеној емисији дуговања.

F.2.3 Рачуноводство хеџинга: нематеријални депозити банака који представљају стабилан извор финансирања

Да ли је поступак рачуноводства хеџинга дозвољен за хеџинг изложености фер вредности нематеријалних депозита банака који представљају стабилан извор финансирања?

Зависи да ли су нематеријални депозити банака који представљају стабилан извор финансирања генерисани интерно или су купљен (на пример, као део комбинације ентитета).

Интерно генерисани нематеријални депозити банака који представљају стабилан извор финансирања се не признају као нематеријална имовина према MPC-ЈС 21 *Нематеријална имовина*. Пошто се не признају, не могу бити назначени као ставка хеџинга.

Ако је нематеријални депозит банке који представља стабилан извор финансирања стечен заједно портфељом депозита с њим у вези, захтева се да буде признат засебно као нематеријална имовина (или као део стеченог портфеља депозита с њим у вези) ако задовољава критеријуме признавања из параграфа MPC-ЈС 31. Признати нематеријални депозит банке који представља стабилан извор финансирања би могао бити назначен као ставка хеџинга, али само ако задовољава услове из параграфа 98, укључујући захтев из параграфа 98 да се може поуздано одмерити ефективност хеџинга. Пошто је често тешко поуздано одмеравати фер вредност нематеријалних депозита банака који представљају стабилан извор финансирања осим приликом почетног признавања, мало је вероватно да ће захтев параграфа 98(д) бити испуњен.

F.2.4 Рачуноводство хеџинга: хеџинг будућих девизних токова прихода

Да ли је рачуноводство хеџинга дозвољено за валутни зајам који врши хеџинг очекиваних, али не и уговорних токова прихода у инострану валути?

Да, ако су приходи веома вероватни. Према MPC-ЈС 29.96 (б) хеџинг предвиђене продаје може се квалификовати као хеџинг токова готовине. На пример, ентитет који поседује и управља граничном наплатном рампом може користити софистициране моделе засноване на искуству и економске податке да би предвидела своје приходе у разним валутама. Ако она може доказати да су предвиђени приходи за један будући временски период у одређеној валути “веома вероватни”, као што то захтева MPC-ЈС 29.98, она може да назначи валутни зајам као хеџинг токова готовине будућег тока прихода. Део добитка или губитка од зајма одређен је као ефективни хеџинг и признаје се у нето имовини/капиталу до настајања прихода.

Није вероватно да ентитет може поуздано предвидети 100 процената прихода за будућу годину. Али са друге стране, могуће је да ће део предвиђених прихода, обично они који се очекују у блиској будућности, задовољити критеријум “велике вероватноће”.

F.2.5 Хеџинга токова готовине: хеџинг “све у једном”

Ако се очекује да дериватни инструмент буде бруто измирен путем испоруке основног средства у замену за плаћање фиксне цене, може ли дериватни инструмент да се назначи као инструмент хеџинга у хеџингу токова готовине тог бруто измирења под претпоставком да су остали критеријуми рачуноводства хеџинга задовољени?

Да. Дериватни инструмент који ће бити бруто измирен може бити назначен као инструмент хеџинга у хеџингу токова готовине варијабилности накнаде која ће бити плаћена или примљена у будућој трансакцији која ће настати по бруто измиревању самог дериватног уговора, пошто ће постојати изложеност варијабилности куповне или продајне цене без деривата. Ово се примењује на све уговоре са фиксном ценом који се рачуноводствено обухватају као деривати према MPC-ЈС 29.

На пример, ако ентитет закључује уговор са фиксном ценом за продају робе и тај уговор се рачуноводствено обухвата као дериват према MPC-ЈС 29 (на пример, пошто ентитет има праксу измиревања таквих уговора нето у готовини или преузимањем испоруке основног инструмента и његовог продавања у кратком временском периоду после испоруке, у циљу стварања добити из краткорочних флукуацијама цена или дилерске марже), ентитет може да назначи тај уговор као хеџинг токова готовине варијабилности накнаде која треба да се прими од продаје средства (будућа трансакција) иако је уговор са фиксном ценом уговор на основу ког ће средство бити продато. Такође, ако ентитет закључи форвард уговор за куповину дужничког инструмента који ће бити измирен путем испоруке, али је форвард уговор дериват зато што његов рок премашује период испоруке на редован начин на тржишту, ентитет може да назначи форвард као хеџинг токова готовине варијабилности накнаде за плаћање за куповину дужничког инструмента (будућа трансакција), чак и ако је дериват уговор на основу ког ће дужнички инструмент бити купљен.

F.2.6 Односи хеџинга: ризик на нивоу ентитета

Ентитет има средство са фиксном стопом и обавезу са фиксном стопом, где и средство и обавеза имају исти износ главнице. Према условима инструмената, исплате камата на средство и обавезу настају у истом периоду, а нето ток готовине је увек позитиван зато што је каматна стопа средства виша од каматне стопе обавезе. Ентитет закључује каматни своп да би имао варијабилне уплате каматне стопе и фиксну исплате каматне стопе на хипотетички износ једнак главници средства и назначава каматни своп као хеџинг фер вредности средства са фиксном стопом. Да ли се однос хеџинга квалификује за рачуноводство хеџинга иако је ефекат каматног свопа на нивоу целог ентитета стварање изложености ризику од промена каматне стопе које претходно нису постојале?

Да. MPC-ЈС 29 не захтева смањење ризика на нивоу целог ентитета као услов за рачуноводство хеџинга. Изложеност се процењује на основу трансакције и, у овом тренутку, средство које је предмет хеџинга има изложеност фер вредности повећања каматне стопе које се пребија каматним свопом.

F.2.7 Хеџинг токова готовине:

предвиђена трансакција повезана са капиталом ентитета

Да ли може предвиђена трансакција у инструментима сопственог капитала ентитета или предвиђеним исплатама дивиденди власницима, или сличним исплатама, да се назначи као ставка хеџинга у хеџингу токова готовине?

Не. Да би се квалификовала као ставка хеџинга, предвиђена трансакција мора да изложи ентитет одређеном ризику који може утицати на суфицит или дефицит (MPC-ЈС 29.96). Класификација финансијских инструмената као обавеза или нето имовине/капитала обично даје основу за одређивање да ли се трансакције или друге исплате које се односе на такве инструменте признају у суфициту или дефициту (MPC-ЈС 28). На пример, емитент уноси на страну дуговања расподеле власницима инструмента капитала директно у капитал (MPC-ЈС 28.40). Према томе, такве расподеле не могу бити назначене као ставка хеџинга. Међутим, објављена дивиденда или слична расподела која још није исплаћена, а призната је као финансијска обавеза може се квалификовати као ставка хеџинга, на пример, за девизни ризик ако је деноминована у страниј валути.

F.2.8 Рачуноводство хеџинга: ризик ненастале трансакције

Да ли MPC-ЈС 29 дозвољава ентитету да примењује рачуноводство хеџинга на хеџинг ризика да једна трансакција неће настати, на пример, ако би то довело до смањења очекиваног прихода ентитета?

Не. Ризик да једна трансакција неће настати је општи пословни ризик који се не може квалификовати

као ставка хеџинга. Рачуноводство хеџинга је дозвољено само за ризике повезане са признатим средствима и обавезама, утврђеним обавезама, веома вероватним предвиђеним трансакцијама и нето инвестицијама у инострано пословање (МРС-ЈС 29.96).

F.2.9 Инвестиције које се држе до доспећа:

хеџинг варијабилних исплата камате

Може ли ентитет да назначи каматни своп са варијабилним исплатама и фиксним уплатама као хеџинг токова готовине инвестиције која се држе до доспећа са варијабилном стопом?

Не. Није у складу са назначавањем дужничке инвестиције као оне која се држи до доспећа да се своп назначи као хеџинг токова готовине варијабилних исплата камате дужничког инструмента. МРС-ЈС 29.88 указује да инвестиције које се држе до доспећа не могу бити ставке хеџинга у смислу ризика од каматних стопа или ризика од плаћања унапред “зато што назначавање инвестиције као оне која се држи до доспећа захтева намеру да се инвестиција држи до доспећа без обзира на промене фер вредности или токова готовине такве инвестиције које се могу приписати променама каматних стопа”.

F.2.10 Ставке хеџинга:

куповина инвестиције која се држи до доспећа

Ентитет предвиђа куповину финансијског средства које намерава да класификује као оно које се држи до доспећа кад настане предвиђена трансакција. Он закључује дериватни уговор са намером да фиксира тренутну каматну стопу и назначи дериват као хеџинг предвиђене куповине финансијског средства. Може ли тај однос хеџинга да се квалификује за рачуноводство хеџинга токова готовине иако ће се средство класификовати као инвестиција која се држи до доспећа?

Да. У погледу ризика од каматних стопа, МРС-ЈС 29 забрањује рачуноводство хеџинга за финансијска средства која су класификована као она која се држе до доспећа (МРС-ЈС 29.88). Међутим, иако ентитет намерава да класификује средство као оно које се држи до доспећа, инструмент није класификован као такав све док трансакција не настане.

F.2.11 Хеџинга токова готовине: реинвестирање новчаних средстава добијених од инвестиција које се држе до доспећа

Ентитет има средство са варијабилном стопом које је класификовано као оно које се држи до доспећа. Он закључује дериватни уговор са намером фиксирања текуће каматне стопе на реинвестирање варијабилних токова готовине, и назначавача деривате као хеџинг токова готовине од будућих примања по основу камате на дужничке инструменте који су резултат реинвестирања примања по основу камате од средства које се држи до доспећа. Под претпоставком да су остали критеријуми рачуноводства хеџинга задовољени, може ли овај однос хеџинга да се квалификује за рачуноводство хеџинга токова готовине иако плаћања по основу камате која се реинвестирају долазе од средства квалификованог као оно које се држи до доспећа?

Да. МРС-ЈС 29.88 наводи да инвестиција која се држи до доспећа не може бити ставка хеџинга узимајући у обзир ризик од каматних стопа. Питање F.2.8 указује да се ово примењује не само за хеџинг фер вредности, на пример, хеџинг од изложености ризику од каматних стопа фер вредности у вези са инвестицијама које се држе до доспећа где се плаћа фиксна камата, али и за хеџинг токова готовине, на пример, хеџинг од изложености ризику од каматних стопа токова готовине у вези са инвестицијама које се држе до доспећа где се плаћа варијабилна камата у висини текућих тржишних стопа. Међутим, у овом примеру, дериват се назначавача као пребијање изложености ризику од каматних стопа токова готовине у вези са предвиђеним будућим примањима по основу камате код дужничких инструмената који су резултат предвиђеног реинвестирања токова готовине са варијабилном стопом инвестиција које се држе до доспећа. Извор новчаних средстава предвиђених за реинвестирање није релевантан код утврђивања да ли ризик од инвестиције може бити предмет хеџинга. Сходно томе, назначавача деривата као хеџинга токова готовине је дозвољено. Овај одговор се примењује и на изложеност ризику токова готовине у вези са предвиђеним будућим примањима по основу камате код дужничких инструмената који су резултат реинвестирања примања по основу камате код средства са фиксном стопом класификованог као оно које се држи до доспећа.

F.2.12 Рачуноводство хеџинга:

финансијско средство које се може платити унапред

Ако емитент има право да плати унапред неко финансијско средство, може ли инвеститор да

назначи токове готовине после датума уплате унапред као део ставке хеџинга?

Токови готовине након датума уплате унапред могу бити назначени као ставка хеџинга до степена до ког се може доказати да су “веома вероватни” (МРС-ЈС 29.8). На пример, токови готовине након датума уплате унапред могу се квалификовати као веома вероватни ако су резултат групе или пула сличних средстава (на пример, хипотекарни зајмови) за које се такве уплате унапред могу проценити са високим степеном тачности или ако ће опција уплате унапред у значајној мери резултирати негативним новчаним током. Поред тога, ток готовине након датума уплате унапред може бити назначен као ставка хеџинга ако постоји упоредива опција у инструменту хеџинга.

F.2.13 Хеџинг фер вредности:

ризик који може утицати на суфицит или дефицит

Да ли је рачуноводство хеџинга фер вредности дозвољено за изложеност ризику од каматних стопа код зајмова са фиксном стопом који су класификовани као зајмови и потраживања?

Да. Према МРС-ЈС 29, зајмови и потраживања воде се по амортизованој вредности. Многи ентитети држе збирно своје зајмове и потраживања до њиховог доспећа. Према томе, промене фер вредности таквих зајмова и потраживања који подлежу променама тржишних каматних стопа неће утицати на суфицит или дефицит. МРС-ЈС 29.96 указује да је хеџинг фер вредности хеџинг изложености променама фер вредности приписиве одређеном ризику и која може утицати на суфицит или дефицит. Дакле, можда изгледа као да МРС-ЈС 29.96 искључује рачуноводство хеџинга фер вредности за зајмове и потраживања. Међутим, може се закључити из МРС-ЈС 29.88 да зајмови и потраживања могу бити ставке хеџинга у смислу ризика од каматних стопа пошто нису назначени као инвестиције које се држе до доспећа. Ентитет може да их прода, а промена фер вредности би утицала на суфицит или дефицит. Према томе, рачуноводство хеџинга фер вредности дозвољено је за зајмове и потраживања.

F.2.14 Хеџинг трансакције унутар групе и унутар ентитета

Аустралијски ентитет, чија је функционална валута аустралијски долар, има предвиђене куповине у јапанским јенима које су веома вероватне. Аустралијски ентитет је у потпуном власништву једног швајцарског ентитета, који саставља консолидоване финансијске извештаје (који обухватају и контролисани ентитет из Аустралије) у швајцарским францима. Швајцарски контролни ентитет закључује форвард уговор ради хеџинга промене у јенима у односу на аустралијски долар. Може ли се тај хеџинг квалификовати за рачуноводство хеџинга у консолидованим финансијским извештајима, или мора ли аустралијски контролисани ентитет који има девизну изложеност да буде страна у хеџинг трансакцији?

Да. Хеџинг се може квалификовати за рачуноводство хеџинга ако су остали критеријуми рачуноводства хеџинга из МРС-ЈС 29 задовољени. Посто аустралијски ентитет није извршио хеџинг од девизног ризика повезаног са предвиђеним куповинама у јенима, ефекти промена девизног курса између аустралијског долара и јена ће утицати на суфицит или дефицит ентитета и, према томе ће утицати и на консолидовани суфицит или дефицит. МРС-ЈС 29 не захтева да пословна јединица која је изложена ризику који је предмет хеџинга буде страна у инструменту хеџинга.

F.2.15 Интерни уговори:

појединачно пребијање екстерних деривата

Ентитет користи оно што описује као интерни дериватни уговор, како би документовао пренос одговорности за изложености ризику од каматних стопа са појединачних јединица на централну финансијску службу. Централна финансијска служба агрегира интерне дериватне уговоре и закључује један екстерни дериватни уговор којим се врши пребијање интерних дериватних уговора на нето основи. На пример, ако је централна финансијска служба закључила три интерна свопа са фиксним уплатама камате и варијабилним исплатама камате који штите од изложености варијабилним токовима готовине по основу камате од обавеза са варијабилним стопама у другим јединицама, као и један своп са варијабилном уплатом камате и фиксном исплатом камате који штите од изложености варијабилним токовима готовине по основу камате од средстава са варијабилним стопама у другој јединици, онда би централна финансијска служба закључила своп каматне стопе са екстерном другом уговорном страном којим се врши пребијање тачно та четири интерна свопа. Под претпоставком да су критеријуми рачуноводства хеџинга задовољени, да ли би се у финансијским извештајима ентитета један екстерни дериват којим се врши пребијање квалификовао као инструмент хеџинга у хеџингу једног дела основних ставки на бруто основи?

Да, али само у степену у ком је екстерни дериват назначен као пребијање готовинских прилива или готовинских одлива на бруто основи. MPC-JC 29.94 упућује на то да се хеџинг укупне нето позиције не квалификује за рачуноводство хеџинга. Међутим, ово дозвољава назначивање дела основних ставки као позиције која је предмет хеџинга на бруто основи. Стога, иако је циљ закључивања екстерног деривата било пребијање интерних дериватних уговора на нето основи, рачуноводство хеџинга је дозвољено уколико се односи хеџинга дефинише и документује као хеџинг дела основних готовинских прилива или готовинских одлива на бруто основи. Ентитет поштује приступ приказан у MPC-JC 29.94 и MPC-JC 29.AG141 како би назначио део основних токова готовине као позицију која је предмет хеџинга.

F.2.16 Интерни уговори: екстерни дериватни уговори који се измирују на нето основи

Предмет (а) – Ентитет користи интерне дериватне уговоре да би извршио пренос изложености ризику од каматних стопа са појединачних јединица на централну финансијску службу. За сваки интерни дериватни уговор, централна финансијска служба закључује дериватни уговор са једном екстерном другом уговорном страном којим се врши пребијање интерног дериватног уговора. На пример, ако је централна финансијска служба закључила каматни своп по основу кога се фиксно плаћа 5 процената LIBOR-а са другом јединицом која је закључила интерни дериватни уговор са централном финансијском службом да би извршила хеџинг изложености варијабилности код каматних токова готовине на зајам на који се плаћа LIBOR, централна финансијска служба би закључила каматни своп по основу кога се фиксно прима 5 процената LIBOR-а са истим главним условима са другом уговорном страном. Иако је сваки од екстерних дериватних уговора формално документован као засебан уговор, једино се нето плаћања код свих дериватних уговора измирују пошто постоји споразум о поравнању са екстерном другом уговорном страном. Под претпоставком да су остали критеријуми рачуноводства хеџинга задовољени, да ли могу појединачни екстерни дериватни уговори, попут наведеног каматног свопа по основу кога се фиксно прима 5 процената LIBOR-а, да се назначе као инструменти хеџинга основних бруто изложености, као што је изложеност променама варијабилних плаћања по основу камате на наведени зајам ма који се плаћа LIBOR, чак и ако се екстерни деривати измирују на нето основи?

Углавном, да. Екстерни дериватни уговори који су правно засебни уговори и служе ваљаном пословном циљу, попут заштите од изложености ризику на бруто основи, се квалификују као инструменти хеџинга иако се ти екстерни уговори измирују на нето основи са истом екстерном другом уговорном страном, под условом да су рачуноводствени критеријуми у MPC-JC 29 задовољени. Видети и Питање F.1.13.

Предмет (б) – Финансијска служба примећује да закључивањем екстерних уговора којима се врши пребијање и њиховим укључивањем у централни портфељ, она више није у могућности да изврши процену изложености на нето основи. Финансијска служба жели да управља портфељом екстерних деривата којима се врши пребијање засебно од других изложености ентитета. Стога, она закључује додатни, један дериват ради пребијања ризика портфеља. Да ли појединачни екстерни дериватни уговори у портфељу још увек могу да се назначе као инструменти хеџинга основних бруто изложености, иако се један екстерни дериват користи за потпуно пребијање тржишне изложеност створене приликом закључивања екстерних уговора?

Углавном, да. Циљ структурирања екстерних дериватних уговора на овај начин је доследан циљевима и стратегијама ентитета за управљање ризиком. Као што је претходно указано, екстерни дериватни уговори који су правно засебни уговори и служе ваљаном циљу се квалификују као инструменти хеџинга. Шта више, одговор на питање F.1.13 посебно истиче да се рачуноводство хеџинга не искључује само јер је ентитет закључио своп који тачно одражава услове другог свопа са истом другом уговорном страном ако постоји значајна намера за засебно структурирање трансакција.

F.2.17 Хеџинг са делимичним трајањем

MPC-JC 29.84 упућује на чињеницу да однос хеџинга не може да се назначи само за део временског периода током ког су инструменти хеџинга неизмирени. Да ли је дозвољено да се дериват назначи као инструмент хеџинга само за део временског периода до доспећа ставке хеџинга?

Да. Финансијски инструмент може да буде ставка хеџинга само за део токова готовине или фер вредности, уколико се може одмерити ефективност и уколико су задовољени други критеријуми.

Да илуструјемо: Ентитет А прибавља државну обвезницу са фиксном десето процентном стопом са преосталим роком до доспећа од десет година. Ентитет А класификује обвезницу као расположиву за продају. Ради хеџинга од изложености фер вредности обвезнице повезане са садашњом вредношћу плаћања по основу каматне стопе до пете године, ентитет А прибавља своп са петогодишњим фиксним исплатама и варијабилним уплатама. Своп може да се назначи као хеџинг изложености фер вредности плаћања по основу каматне стопе на државну обвезницу до пете године и промене вредности исплате главнице на датум доспећа у мери у којој на њу утичу промена криве приноса које се односе на пет година трајања свопа.

F.2.18 Инструмент хеџинга: унакрсни девизни своп

Јапански јен је функционална валута ентитета А. Ентитет А поседује петогодишњу обавезу са варијабилном стопом у америчким доларима и десетогодишњу доспелу обавезу са фиксном стопом у британским фунтама. Ентитет А жели да изврши хеџинг од девизне изложености свог средства и обавезе и закључује одговарајући унакрсни девизни своп за примање варијабилне стопе у америчким доларима и плаћање фиксне стопе у британским фунтама и за размени доларе за фунте по истеку петогодишњег рока. Да ли ентитет А може да назначи своп као инструмент хеџинга у хеџингу фер вредности од девизног ризика и ризика од каматних стопа, иако су и британска фунта и амерички долар стране валуте за ентитет А?

Да. МРС-ЈС 29.90 дозвољава рачуноводство хеџинга за компоненте ризика, уколико се може одмерити ефективност. Такође, МРС-ЈС 29.85 дозвољава назначивање једног инструмента хеџинга као хеџинга више од једне врсте ризика ако се ризици могу јасно идентификовати, ефективност може приказати, и ако се могу обезбедити одређена назначивања инструмента хеџинга и различите позиције ризика. Дакле, своп може да се назначи као инструмент хеџинга у хеџингу фер вредности потраживања у британским фунтама од изложености променама фер вредности повезаних са променама каматних стопа у Великој Британији за почетни делимични период од пет година и са променама девизног курса између британске фунте и америчког долара. Своп се одмерава по фер вредности са променама фер вредности које се признају у суфицит или дефицит. Књиговодствена вредност потраживања се коригује за промене њене фер вредности проузроковане променама каматних стопа у Великој Британији за део криве приноса који се односи на првих пет година. Потраживање и дуговање се поново одмеравају коришћењем промптних девизних курсева према МРС-ЈС 4 и промене њихових књиговодствених вредности се признају у суфицит или дефицит.

F.2.19 Ставке хеџинга:

хеџинг девизног ризика акција којима се јавно тргује

Ентитет А купује акције у ентитету Б на иностраној берзи за њихову фер вредност од 1.000 у иностраној валути (FC). Он класификује акције као расположиве за продају. Да би се заштитио од изложености променама девизног курса повезаних са акцијама, он закључује форвард уговор за продају 750 у иностраној валути. Ентитет А намерава да продужи форвард девизни уговор све док располаже својим акцијама. Под претпоставком да су други критеријуми рачуноводства хеџинга задовољени, да ли би форвард девизни уговор могао да се квалификује као хеџинг девизног ризика повезаног са акцијама?

Да, али само уколико постоји јасна и препознатљива изложеност променама девизних курсева. Стога је рачуноводство хеџинга дозвољено ако (а) се инструментом капитала не тргује на берзи (или на другом установљеном тржишту) где су трговања деноминована у истој валути као што је функционална валута ентитета А и (б) ако дивиденде за ентитет А нису деноминоване у тој валути. Према томе, ако се акцијом тргује у више валута и једна од тих валута је функционална валута извештајног ентитета, рачуноводство хеџинга за девизну компоненту цене акције није дозвољено. Ако је тако, да ли би форвард девизни уговор могао да се назначи као инструмент хеџинга у хеџингу од девизног ризика који је повезан са делом фер вредности акција до 750 у иностраној валути?

Да. МРС-ЈС 29 дозвољава назначивање дела токова готовине или фер вредности финансијског средства као ставке хеџинга ако може да се одмери ефективност (МРС-ЈС 29.90). Стога, ентитет А може да назначи форвард девизни уговор као хеџинг девизног ризика повезаног само са делом фер вредности његових акција у иностраној валути. То би могло да се назначи или као хеџинг фер вредности девизне изложености 750 у иностраној валути повезаних са акцијама или као хеџинг токова готовине предвиђене продаје акција, под условом да је утврђено време продаје. Свака варијабилност фер

вредности акција у иностраној валути не би пореметила процену ефективности хеџинга осим уколико фер вредност деоница у иностраној валути не би утицала на процену ефективности хеџинга осим ако фер вредност акција у иностраној валути не падне испод 750 у иностраној валути.

F.2.20 Рачуноводство хеџинга: индекс акција

Ентитет може да купи портфељ акција ради реплицирања индекса акција и продајну опцију на тај индекс да се заштити од губитка фер вредности. Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава назначивање продајне опције на индекс акција као инструмента хеџинга у хеџингу портфеља акција?

Не. Ако се слични финансијски инструменти агрегирају и изврши хеџинг над њима као групом, МРС-ЈС 29.93 наводи да се очекује да промена фер вредности приписива ризику који је предмет хеџинга за сваку појединачну ставку у групи буде приближно пропорционална укупној промени фер вредности приписивој ризику који је предмет хеџинга групе. У сценарију из претходног текста се не очекује да промена фер вредности приписива ризику који је предмет хеџинга за сваки појединачну ставку у групи (појединачне цене акција) буде приближно пропорционална укупној промени фер вредности приписивој ризику који је предмет хеџинга групе.

F.2.21 Рачуноводство хеџинга: пребијање средстава и обавеза

Да ли ентитет може да групише финансијска средства заједно са финансијским обавезама у циљу одређивања изложености нето токова готовине који треба да се подвргну хеџингу за сврхе рачуноводства хеџинга?

Стратегија хеџинга и праксе управљања ризиком неког ентитета могу да помогну при процени ризика токова готовине на нето основи, али МРС-ЈС 29.94 не дозвољава назначивање изложености нето токова готовине као ставке хеџинга за сврхе рачуноводства хеџинга. МРС-ЈС 29.AG141 даје пример како би ентитет могао да процени свој ризик на нето основи (са сличним средствима и обавезама груписаним заједно) и потом да се квалификује за рачуноводство хеџинга помоћу хеџинга на бруто основи.

F.3 Рачуноводство хеџинга

F.3.1 Хеџинг токова готовине:

токови готовине по основу фиксне каматне стопе

Ентитет емитије дужнички инструмент са фиксном стопом и закључује каматни своп са фиксном уплатом и варијабилном исплатом ради пребијања изложености ризику од каматних стопа у вези са дужничким инструментом. Да ли ентитет може да назначи своп као хеџинг токова готовине будућих готовинских одлива по основу камате у вези са дужничким инструментом?

Не. МРС-ЈС 29.96 (б) наводи да је хеџинг токова готовине “хеџинг изложености варијабилности токова готовине”. У овом случају, емитовани дужнички инструмент не узрокује никакву изложености варијабилности токова готовине будући да су плаћања по основу камате фиксна. Ентитет може да назначи своп као хеџинг фер вредност дужничког инструмента, али не може да назначи своп као хеџинг будућих одлива готовине по основу дужничког инструмента.

F.3.2 Хеџинг токова готовине: реинвестирање токова готовине по основу фиксне каматне стопе

Ентитет управља ризиком од каматних стопа по нето основи. Првог јануара 2001. године, он предвиђа укупне приливе готовине од 100 н.ј. од средстава са фиксном стопом и укупне одливе готовине од 90 н.ј. од обавеза са фиксном стопом у првом кварталу 2002 године. У циљу управљања ризиком, ентитет користи термински уговор са варијабилном стопом која се прима и фиксном стопом која се плаћа како би извршио хеџинг предвиђеног нето готовинског прилива од 10 н.ј. Ентитет као ставку хеџинга назначава првих 10 н.ј. готовинских прилива у првом кварталу 2002. године. Може ли он да назначи термински уговор са варијабилном стопом која се прима и фиксном стопом која се плаћа као хеџинг изложености варијабилности токова готовине у првом кварталу 2002. године у вези са средствима са фиксном стопом?

Не. Термински уговор не може да се квалификује као хеџинг токова готовине по питању средстава са фиксном стопом јер он нема изложеност токова готовине. Међутим, ентитет може да назначи термински уговор као хеџинг изложености фер вредности која постоји пре него што се токови готовине дозначе.

У неким случајевима, ентитет би такође могао да изврши хеџинг изложености каматне стопе у вези са предвиђеним реинвестирањем камате и главнице коју добија по основу средстава са фиксном стопом (видите Питање F.6.2). Међутим, у овом примеру, термински уговор се не квалификује за

рачуноводство хеџинга токова готовине јер он повећава, а не смањује варијабилност токова готовине по основу камата који су резултат реинвестирања токова готовине по основу камата (на пример, ако се тржишне стопе повећају, настаће приливи готовине по основу терминског уговора и повећање очекиваних прилива готовине по основу камате као резултат реинвестирања прилива готовине по основу камате од средстава са фиксном стопом). Међутим, термински уговор потенцијално може да се квалификује као хеџинг токова готовине дела рефинансирања одлива готовине по бруто основи.

F.3.3 Девизни хеџинг

Ентитет А има девизну обавезу која се мора платити у року од шест месеци и жели да изврши хеџинг износа који се мора платити приликом измирења од флукуација стране валуте. Са тим циљем, он повлачи форвард уговор за куповину стране валуте за шест месеци. Да ли би требало да се хеџинг третира као:

- (а) хеџинг фер вредности девизне обавезе са добицима и губицима по основу ревалоризације обавезе и по основу форвард уговора на крају године који се оба признају у суфициту или дефициту; или**
- (б) хеџинг токова готовине износа који треба измирити у будућности са добицима и губицима по основу ревалоризације форвард уговора који се признају у нето имовини/капиталу?**

МРС-ЈС 29 не искључује ниједан од ових метода. Ако се хеџинг третира као хеџинг фер вредности, добитак и губитак по основу поновног одмеравања фер вредности инструмента хеџинга и добитак и губитак по основу поновног одмеравања фер вредности ставке хеџинга за ризик који је предмет хеџинга се одмах признају у суфициту или дефициту. Ако се хеџинг третира као хеџинг токова готовине, при чему се добитак или губитак по основу поновног одмеравања форвард уговора признају у нето имовини/капиталу, тај износ се признаје у суфициту или дефициту за исти период или периоде током ког ставка хеџинга (обавеза) утиче на суфицит или дефицит, односно када се обавеза поново одмерава због промена девизних курсева. Према томе, ако је хеџинг ефективан, добитак или губитак од деривата се преноси на суфицит или дефицит за исти период током ког се вршило поновно одмеравање обавезе, а не када се изврши плаћање. Видети Питање F.3.4.

F.3.4 Хеџинг девизних токова готовине

Ентитет извози производ по цени деноминованој у страниј валути. На датум продаје, ентитет има потраживања од купца за продајну цену која се морају платити у року од 90 дана и повлачи на период од 90 дана форвард девизни уговор у истој валути као што је потраживање ради хеџинга своје девизне изложености.

Према МРС-ЈС, продаја се евидентира по курсу на датум продаје, а потраживање се преправља током периода од 90 дана због промена девизних курсева при чему се разлика преноси на суфицит или дефицит (МРС-ЈС 4.27 и МРС-ЈС 4.32).

Ако се девизни уговор назначи као инструмент хеџинга, да ли ентитет има избор да тај девизни уговор назначи као хеџинг фер вредности девизне изложености потраживања или као хеџинг токова готовине наплате потраживања?

Да. Ако ентитет назначи девизни уговор као хеџинг фер вредности, добитак или губитак од поновног одмеравања форвард девизног уговора по фер вредности признаје се одмах у суфициту или дефициту, при чему се добитак или губитак по основу поновног одмеравања потраживања такође признаје у суфициту или дефициту.

Ако ентитет назначи девизни уговор као хеџинг токова готовине девизног ризика у вези са наплатом потраживања, део добитка или губитка одређен као ефективни хеџинг признаје се у нето имовини/капиталу, а неефективни део у суфициту или дефициту (МРС-ЈС 29.106). Износ признат у нето имовини/капиталу се признаје у суфициту или дефициту, као рекласификација услед кориговања. за исти период или периоде током којих промене одмеравања потраживања утичу на суфицит или дефицит (МРС-ЈС 29.111).

F.3.5 Хеџинг фер вредности:

дужнички инструмент са варијабилном стопом

Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава ентитету да назначи део изложености ризику дужничког инструмента са варијабилном стопом као ставку хеџинга у хеџингу фер вредности?

Да. Дужнички инструмент са варијабилном стопом може имати изложеност променама фер вредности услед кредитног ризика. Такође, он може имати изложеност променама његове фер вредности које се

односе на кретања тржишних каматне стопе у периодима између којих се варијабилна каматна стопа на дужнички инструмент поново мења. На пример, ако дужнички инструмент обезбеђује поновно мењање исплата по основу камате на основу тржишне стопе на годишњем нивоу, део дужничког инструмента има изложеност променама фер вредности током године.

F.3.6 Хеџинг фер вредности: залихе

У МРС-ЈС 29.96 (а) се наводи да је хеџинг фер вредности “хеџинг изложености променама фер вредности признатог средства или обавезе.. која се може приписати одређеном ризику и која може да утиче на суфицит или дефицит”. Да ли ентитет може да назначи залихе, на пример залихе нафте, као ставку хеџинга у хеџингу фер вредности изложености променама цена залиха, као што је цена нафте, иако се залихе одмеравају по нижој вредности између набавне вредности и нето оствариве вредности или набавне вредности и трошкова текуће замене у складу са МРС-ЈС 12 Залихе?

Да. Може се извршити хеџинг залиха због промена фер вредности насталих услед промена цене бакра будући да ће промена фер вредности залиха утицати на суфицит или дефицит када се залихе продају или се изврши отпис књиговодствене вредности. Коригована књиговодствена вредност постаје основа утврђивања вредности за сврхе примене теста ниже вредности између набавне вредности и нето оствариве вредности у складу са МРС-ЈС 12. Инструмент хеџинга који се користи у хеџингу фер вредности залиха може иначе да се квалификује као хеџинг токова готовине будуће продаје залиха.

F.3.7 Рачуноводство хеџинга: предвиђена трансакција

За хеџинг токова готовине, предвиђена трансакција која је предмет хеџинга, мора да буде “веома вероватна”. Како би требало тумачити израз “веома вероватна”?

Израз “веома вероватна” указује на знатно виши степен вероватноће догађаја у односу на израз “вероватнија”. Процена вероватноће настанка предвиђене трансакције се не заснива само на намерама руководства будући да се намере не могу проверити. Степен вероватноће настанка трансакције требало би да буде поткрепљено запаженим чињеницама и пратећим околностима. У процени вероватноће настанка трансакције, ентитет треба да размотри следеће околности:

- (а) учесталост сличних трансакција у претходном периоду;
- (б) финансијску и оперативну способност ентитета да изврши трансакцију;
- (ц) значајно ангажовање ресурса у одређеној активности (на пример, реализација конкретних инфраструктурних пројеката);
- (д) степен губитка или ометања пословања који може настати уколико не дође до трансакције;
- (е) вероватноћу да би трансакције са суштински различитим карактеристикама могле да се користе да би се постигао исти пословни циљ (на пример, ентитет који намерава да повећа готовину може да има неколико начина за остваривање ове намере, од краткорочног банкарског кредита до понуде дужничких инструмената); и
- (ф) пословни план ентитета.

Дужина временског периода пре планираног настанка очекиване трансакције такође је битан фактор у одређивању вероватноће. Будући да су други фактори исти, што је временски удаљенија предвиђена трансакција, мања је вероватноћа да ће трансакција бити сматрана веома вероватном и потребан је чвршћи доказ као аргумент тврдњи велике вероватноће.

На пример, мање је вероватно ће очекиване трансакције настати за пет година, него да ће она настати за годину дана. Међутим, предвиђене исплате по основу камате за следећих двадесет година за дуговање са варијабилном стопом би обично биле веома вероватне ако су поткрепљене постојећом уговорном обавезом.

Поред овога, будући да су други фактори исти, што је већа физичка количина или будућа вредност предвиђене трансакције у односу на трансакције ентитета које су истог карактера, мање је вероватно да ће трансакција бити сматрана веома вероватном и захтеваће се чвршћи докази да подкрепе тврду да је она веома вероватна. На пример, углавном ће бити потребно мање доказа да се поткрепи предвиђена продаја 100.000 јединица следећег месеца него продаја 950.000 јединица текућег месеца, ако се има у виду да су продаје за претходна три месеца износиле просечно 950.000 јединица месечно. Историја назначивања хеџинга предвиђених трансакција, а потом и утврђивање да се више не очекује настајак предвиђених трансакција доводи у питање и способност ентитета да тачно предвиди предвиђену трансакцију, а и подесност коришћења рачуноводства хеџинга у будућности за сличне

предвиђене трансакције

F.3.8 Ретроспективно назначавање хеџинга

Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава ентитету да ретроспективно назначава односе хеџинга?

Не. Назначавање односа хеџинга ступа на снагу проспективно од тренутка када се испуне сви критеријуми рачуноводства хеџинга из МРС-ЈС 29.98. Нарочито, рачуноводство хеџинга може се применити једино од тренутка када ентитет сакупи сву неопходну документацију о односу хеџинга, укључујући и идентификацију инструмента хеџинга, ставку хеџинга или трансакцију са њим у вези, природу ризика који је предмет хеџинга, као и начин на који ће ентитет проценити ефективност хеџинга.

F.3.9 Рачуноводство хеџинга: назначавање на почетку хеџинга

Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава ентитету да назначи и формално документује дериватни уговор као инструмент хеџинга након склапања дериватног уговора?

Да, проспективно. У сврхе рачуноводства хеџинга, МРС-ЈС 29 захтева да се инструмент хеџинга назначи и формално документује као такав од почетка односа хеџинга (МРС-ЈС 29.98); другим речима, однос хеџинга не може да се назначи ретроспективно. Такође се искључује назначавање односа хеџинга само за део временског периода током ког инструмент хеџинга остаје неизмирен (МРС-ЈС 29.84). Међутим, не захтева се стицање инструмента хеџинга на почетку однос хеџинга.

F.3.10 Рачуноводство хеџинга: идентификовање предвиђене трансакције која је предмет хеџинга

Да ли се предвиђена трансакција може идентификовати као куповина или продаја последњих 15.000 јединица неког производа у одређеном периоду или као проценат куповина или продаја током одређеног периода?

Не. Предвиђена трансакција која је предмет хеџинга мора се идентификовати и документовати са довољно спецификација тако да када трансакција настане буде сасвим јасно да ли је или не у питању трансакција која је предмет хеџинга. Према томе, предвиђена трансакција се може идентификовати као продаја првих 15.000 јединица неког производа током одређеног периода од три месеца, али се не може идентификовати као продаја последњих 15.000 јединица тог производа продатог током тромесечног временског периода јер се последњих 15.000 јединица не може идентификовати приликом продаје. Из истог разлога, предвиђена трансакција се не може одредити само као проценат продаја или куповина током једног периода.

F.3.11 Хеџинг токова готовине:

документација времена предвиђене трансакције

Да ли би требало да, за хеџинг предвиђене трансакције, у документацији односа хеџинга који се успостави на почетку хеџинга буде идентификован датум или временски период у ком се очекује настанак те трансакције?

Да. Да би се квалификовао за рачуноводство хеџинга, хеџинг мора да се односи на посебно идентификован и назначен ризик (МРС-ЈС 29.АГ151) и мора да буде могуће поуздано одмеравање његове ефективности (МРС-ЈС 29.98(д)). Такође, предвиђена трансакција која је предмет хеџинга мора бити веома вероватна (МРС-ЈС 29.98(ц)). Да би ови критеријуми били задовољени, од ентитета се не захтева да предвиди и документује тачан датум када се очекује настанак предвиђене трансакције. Међутим, захтева се да се идентификује и документује временски период током ког се очекује настанак предвиђене трансакције у оквиру разумно прецизираног и углавном кратког временског периода од највероватнијег датума, као основа за процену ефективности хеџинга. Да би се утврдило да ће хеџинг бити веома ефективан у складу са МРС-ЈС 29.98 (д), неопходно је обезбедити да се промене фер вредности очекиваних токова готовине пребијају променама фер вредности инструмента хеџинга, а овај тест се једино може испунити уколико је временски прорачун токова готовине јако близу један другом. Ако се више не очекује настанак предвиђене трансакције, рачуноводство хеџинга се обуставља у складу са МРС-ЈС 29.112(ц).

F.4 Ефективност хеџинга

F.4.1 Хеџинг по основи након опорезивања

Хеџинг се обично остварује по основи након опорезивања. Да ли се ефективност хеџинга процењује након опорезивања?

МРС-ЈС 29 дозвољава, али не захтева, процену ефективности хеџинга по основи након опорезивања. Ако се хеџинга врши по основи након опорезивања, то се назначава на почетку као део формалне

документације односа и стратегије хеџинга.

F.4.2 Ефективност хеџинга : процена на кумулативној основи

МРС-ЈС 29.98 (б) захтева да се очекује да хеџинг буде веома ефективен. Да ли би требало да се очекивана ефективност хеџинга процењује засебно за сваки период или кумулативно током трајања односа хеџинга?

Очекивана ефективност хеџинга може се проценити на кумулативној основи ако је хеџинг тако назначен, и ако је овај услов уврштен у одговарајућу документацију о хеџингу. Према томе, чак и да се не очекује да хеџинг буде веома ефективен током одређеног периода, рачуноводство хеџинга се искључује уколико се очекује да ефективност остане на довољно високом нивоу током трајања односа хеџинга. Међутим, захтева се да свака неефективност буде призната у суфициту или дефициту када до ње дође.

Да илуструјемо: ентитет назначава каматни своп који се заснива на LIBOR-у као хеџинг за позајмицу чија је каматна стопа основна стопа Велике Британије плус маржа. Основна стопа Велике Британије се мења, можда, једном у току сваког квартала или ређе, са повећањем од 25–50 базичних поена, док се LIBOR мења свакодневно. Током периода од 1–2 године, очекује се да хеџинг буде скоро савршен. Међутим, биће квартала када се основна стопа Велике Британије неће уопште мењати, док ће се LIBOR битно мењати. Ово не мора да искључи примену рачуноводства хеџинга.

F.4.3 Ефективност хеџинга: кредитни ризик друге уговорне стране

Да ли ентитет мора да разматра вероватноћу неиспуњења обавезе друге уговорне стране у вези са инструментом хеџинга приликом процене његове ефективности?

Да. Ентитет не може да занемари то да ли ће бити у стању да наплати цео износ који доспе према уговорним одредбама инструмента хеџинга. Приликом процене ефективности хеџинга, и на самом почетку примене хеџинга, али и касније, ентитет разматра ризик да друга уговорна страна у инструменту хеџинга неће испунити обавезу тиме што неће извршити плаћања на која се уговором обавезује. Када је реч о хеџингу токова готовине, ако постане вероватно да друга уговорна страна неће испунити обавезу, ентитет неће моћи да закључи да ли се очекује да однос хеџинга буде веома ефективен у постизању пребијања токова готовине. Као резултат тога, рачуноводство хеџинга би се обуставило. Када је у питању хеџинг фер вредности, ако дође до промене кредитне способности друге уговорне стране, фер вредност инструмента хеџинга ће се променити, што утиче на процену тога да ли је однос хеџинга ефективен и да ли се квалификује за континуирано рачуноводство хеџинга.

F.4.4 Ефективност хеџинга : тестови ефективности Како би требало одмераваати ефективност хеџинга за сврхе почетног и континуираног квалификовања за рачуноводство хеџинга?

МРС-ЈС 29 не даје посебно упутство по питању тога како се изводе тестови ефективности. МРС-ЈС 29 прецизира да се хеџинг обично сматра веома ефективним само уколико (а) се на почетку, али и у наредним периодима, очекује да хеџинг буде веома ефективен у пребијању промена фер вредности или токова готовине које се могу приписати ризику који је предмет хеџинга током периода за који је хеџинг назначен, и (б) су стварни резултати у распону од 80–125 процената. МРС-ЈС 29.AG145 такође наводи да се очекивања под (а) могу приказати на различите начине.

Адекватност дате методе процене ефективности хеџинга зависиће од природе ризика који су предмет хеџинга и врсте инструмента хеџинга који се користи. Метод процене ефективности мора бити оправдан и доследан другим сличним хеџинзима, осим ако други методи не постану експлицитно оправданији. Од ентитета се захтева да на почетку хеџинга документује како ће се ефективност процењивати, а затим да овај тест ефективности примењује доследно током трајања хеџинга.

Неколико математичких техника се може користити за одмеравање ефективности хеџинга, укључујући и анализу коефицијената, то јест, упоређивање добитака и губитака по основу хеџинга са одговарајућим добицима и губицима по основу ставке хеџинга у одређеном временском тренутку, као и статистичке технике одмеравања, као што је анализа регресије. Ако се користи анализа регресије, у документованим процедурама ентитета за процену ефективности мора да се прецизира на који начин ће бити процењени резултати регресије.

F.4.5 **Ефективност хеџинга : мање од 100 процената пребијања**

Ако се хеџинг токова готовине сматра веома ефективним због тога што је стварно пребијање ризика у распону дозвољених 80–125 процената одступања од потпуног пребијања, да ли се добитак или губитак по основу неефективног дела хеџинга признаје у нето имовини/капиталу?

Не. МРС-ЈС 29.106(а) указује на то да се само ефективни део признаје у нето имовини/капиталу.

МРС-ЈС 29.106(б) захтева да се неефективни део признаје у суфициту или дефициту.

F.4.6 **Претпоставка савршене ефективности хеџинга**

Ако су главни услови инструмента хеџинга и целог средства или обавезе или предвиђене трансакције који су предмет хеџинга исти, да ли ентитет може да претпостави савршену ефективност хеџинга без даљег тестирања ефективности?

Не. МРС-ЈС 29.98(е) захтева да ентитет процењује хеџинг стално по питању њихове ефективности. Он не може да претпостави ефективност хеџинга чак и ако су главни услови инструмента хеџинга и ставке хеџинга исти, будући да може доћи до неефективности хеџинга због других карактеристика, као што су ликвидност инструмента или њихов кредитни ризик (МРС-ЈС 29.АГ150). Он међутим може да назначи само извесне ризике, у оквиру целокупне изложености, као предмет хеџинга и на овај начин побољша ефективност односа хеџинга. На пример, када се ради о хеџингу фер вредности дужничког инструмента, ако дериватни инструмент хеџинга има кредитни ризик који је једнак АА–стопа, ентитет може да назначи само ризик који се односи на АА–вреднована кретања каматне стопе као предмет хеџинга, у ком случају промене кредитног распона углавном неће утицати на ефективност хеџинга.

F.5 *Хеџинг токова готовине*

F.5.1 **Рачуноводство хеџинга: недериватно монетарно средство или недериватна монетарна обавеза која се користи као инструмент хеџинга**

Ако ентитет назначи недериватно монетарно средство као хеџинг девизних токова готовине при отплати главнице недериватне монетарне обавезе, да ли би курсне разлике за ставку хеџинга биле признате у суфициту или дефициту (МРС-ЈС 4.32) и да ли би курсне разлике за инструмент хеџинга биле признате у нето имовини/капиталу до отплате обавезе (МРС-ЈС 29.106)?

Не. Курсне разлике везане за монетарно средство и монетарну обавезу у оба случаја се признају у суфициту или дефициту у периоду у коме настају (МРС-ЈС 4.32). МРС-ЈС 29.АГ116 прецизира да уколико постоји однос хеџинга између недериватног монетарног средства и недериватне монетарне обавезе, промене фер вредности тих финансијских инструмента признају се у суфициту или дефициту.

F.5.2 **Хеџинг токова готовине: перформансе инструмента хеџинга (1)**

Ентитет А има обавезу од 1.000 н.ј. са флукутирајућим курсом са преосталих пет година до доспећа. Он закључује петогодишњи каматни своп са фиксним исплатама, и флукутирајућим уплатама у истој валути и са истим основним условима као што је обавеза за хеџинг изложености исплатама са варијабилним токовима готовине на обавезу са флукутирајућим курсом приписиву ризику од каматне стопе. На почетку је фер вредност свопа нула. Потом, јавља се повећање од 49 н.ј. фер вредности свопа. Ово повећање састоји се од промене 50 н.ј. која је резултат повећања тржишних каматних стопа и промене минус 1 н.ј. која је резултат повећања кредитног ризика друге уговорне стране у свопу. Нема промене фер вредности обавезе са флукутирајућим курсом, али се фер вредност (садашња вредност) будућих токова готовине потребних за пребијање изложености варијабилним токовима готовине по основу камате на обавезу повећава за 50 н.ј. Ако претпоставимо да Ентитет А утврди да је хеџинг још увек веома ефикасан, да ли постоји нека неефективност која треба да се призна у суфициту или дефициту?

Не. Хеџинг ризика од каматне стопе није у потпуности ефикасан ако је део промене фер вредности деривата приписив ризику друге уговорне стране (МРС-ЈС 29.АГ150). Међутим, будући да је ентитет А утврдио да је однос хеџинга још увек веома ефикасан, он признаје ефективни део промене фер вредности свопа, то јест, нето промену фер вредности од 49 н.ј. у Нето имовина/капитал. Нема књижења на терет добитка или губитка због промене фер вредности свопа приписиве погоршању кредитног квалитета друге уговорне стране у свопу, јер кумулативна промена садашње вредности будућих токова готовине потребна за пребијање изложености варијабилним токовима готовине по основу камате на ставку хеџинга, то јест 50 н.ј. премашује кумулативну промену

вредности инструмента хеџинга, то јест 49 н.ј.

Своп 49 н.ј.

Нето имовина/капитал 49 н.ј.

Ако ентитет А закључи да хеџинг није више веома ефикасан, он ће у складу са МРС-ЈС 29.112 прекинути рачуноводство хеџинга проспективно од тренутка када је хеџинг престао да буде веома ефикасан.

Да ли би се одговор променио ако се фер вредност свопа уместо тога увећа на 51 н.ј. где је 50 н.ј. резултат повећања тржишних каматних стопа, а 1 н.ј. резултат смањења кредитног ризика друге уговорне стране свопа?

Да. У овом случају, постоји књижење у корист добитка или губитка од 1 н.ј. због промене фер вредности свопа приписиве побољшању кредитног квалитета друге уговорне стране у свопу. Ово се дешава зато што кумулативна промена вредности инструмента хеџинга, то јест, 51 н.ј. премашује кумулативну промену садашње вредности будућих токова готовине потребних за пребијање изложености варијабилним токовима готовине по основу камате на ставку хеџинга, то јест, 50 н.ј. Разлика од 1 н.ј. представља вишак неефективности приписив дериватном инструменту хеџинга, свопу, и признаје се у суфициту или дефициту.

Своп 51 н.ј.

Нето имовина/капитал 50 н.ј.

Добитак или губитак 1 н.ј.

F.5.3 Хеџинга токова готовине: перформансе инструмента хеџинга (2)

На дан 30. септембар 20X1. године, ентитет А врши хеџинг предвиђене продаје 24 тона пулпе 1. марта 20X2. године закључивањем краткорочног форвард уговора за 24 барела нафте. Уговор захтева нето поравнање у готовини одређено као разлика између будуће промптне цене нафте за наведену размену робе и 1.000 н.ј. Ентитет А очекује да прода нафту на различитом, локалном тржишту. Ентитет А одређује да форвард уговор представља ефикасни хеџинг предвиђене продаје и да су други услови за рачуноводство хеџинга задовољени. Он процењује ефикасност хеџинга поређењем укупне промене фер вредности форвард уговора са променом фер вредности очекиваних прилива готовине. 31. децембра, промптна цена нафте повећала се како на локалном тржишту тако и на берзи. Повећање на локалном тржишту премашује повећање на берзи. Као резултат, садашња вредност очекиваног прилива готовине од продаје на локалном тржишту је 1.100 н.ј. Фер вредност форвард уговора ентитета А је негативна 80 н.ј. Ако претпоставимо да ентитет А утврди да је хеџинга још увек веома ефикасан, да ли постоји неефикасност која треба да се призна у суфициту или дефициту?

Не. У хеџингу токова готовине, неефикасност се не признаје у финансијским извештајима када кумулативна промена фер вредности токова готовине који су предмет хеџинга премашује кумулативну промену вредности инструмента хеџинга. У овом случају, кумулативна промена фер вредности форвард уговора је 80 н.ј., док је фер вредност кумулативне промене очекиваних будућих токова готовине на ставку хеџинга 100 н.ј. Будући да фер вредност кумулативне промене очекиваних будућих токова готовине на ставку хеџинга од почетка хеџинга премашује кумулативну промену фер вредности инструмента хеџинга (у апсолутним износима), никакав део добитка или губитка од инструмента хеџинга се не признаје у суфициту или дефициту (МРС-ЈС 29.106(б)). Због тврдње ентитета А да је однос хеџинга још увек веома ефикасан, он признаје целокупну промену фер вредности форвард уговора (80 н.ј.) у Нето имовина/капитал.

Нето имовина/капитал 80 н.ј.

Форвард уговор 80 н.ј.

Ако ентитет А закључи да хеџинг није више веома ефикасан, он у складу са МРС-ЈС 29.112 обуставља рачуноводство хеџинга проспективно од тренутка када хеџинг престане да буде веома ефикасан.

F.5.4 Хеџинг токова готовине: предвиђена трансакција обављена пре истека прецизираног периода

Ентитет назначава дериват као инструмент хеџинга у хеџингу токова готовине предвиђене трансакције, као што је предвиђена продаја робе. Однос хеџинга задовољава све услове рачуноводства хеџинга, укључујући и захтев за идентификацију и документацију периода у ком се очекује да дође до трансакције у разумно прецизираном и кратком временском року (видите

Питање F.2.17). Ако се очекује да у наредном периоду дође до предвиђене трансакције у ранијем периоду него што је првобитно предвиђено, да ли ентитет може да закључи да је ова трансакција иста као и трансакција која је назначена као предмет хеџинга?

Да. Промена у временском прорачуну предвиђене трансакције никако не утиче на валидност назначивања. Међутим, она може да утиче на процену ефективности односа хеџинга. Такође, потребно је да инструмент хеџинга буде назначен као такав за целокупни преостали период његовог постојања како би се и даље квалификовао као инструмента хеџинга (видите МРС-ЈС 29.84 и Питање F.2.17).

F.5.5 Хеџинга токова готовине: одмеравање ефективности хеџинга предвиђене трансакције код дужничког инструмента

Предвиђена инвестиција у средство које доноси камату или предвиђено емитовање обавезе која доноси камату ствара изложеност токова готовине променама каматне стопе јер ће се исплате камате у вези са њом заснивати на тржишној стопи која постоји у тренутку настанка предвиђене трансакције. Циљ хеџинга токова готовине од изложености променама каматне стопе је да врши пребијање ефеката будућих промена каматне стопе и да се на овај начин постигне једна фиксна стопа, обично стопа која је постојала на почетку хеџинга а која одговара условима и времену предвиђене трансакције. Током периода хеџинга, није могуће утврдити која ће бити тржишна каматна стопа за предвиђену трансакцију у време завршетка хеџинга или у време настанка трансакције. Како би се онда у овом случају процењивала и одмеравала ефективност хеџинга?

Током овог периода, ефективност се може одмерити на основу промена каматних стопа између датума назначивања и датума одмеравања ефективности у међупериоду. Каматне стопе које су се обично користиле за ово одмеравање су каматне стопе које одговарају роковима и настанку предвиђене трансакције који су постојали на почетку хеџинга и који постоје на датум одмеравања што се може доказати структуром рокова каматних стопа.

Обично неће бити довољно да се једноставно упореде токови готовине ставке хеџинга са токовима готовине насталим од дериватног инструмента хеџинга онако како се они исплаћују или примају, будући да овакав приступ занемарује очекивања ентитета по питању тога да ли ће токови готовине извршити пребијања у наредним периодима или да ли ће имати за резултат неку неефективношћу.

Разматрање које следи илуструје механизме успостављања хеџинга токова готовине и одмеравања његове ефективности. У сврху илустрације напоменутог, претпоставимо да ентитет очекује да за три месеца емитује једногодишњи дужнички инструмент у вредности 100.000 н.ј. По основу инструмента ће се плаћати камата квартално са главницом која треба да се плати приликом доспећа. Ентитет је изложен расту каматне стопе и успоставља хеџинг токова готовине по основу камате на дуговање закључивањем каматног свопа без замене плаћања пре договореног датума у будућности. Свop има рок од годину дана и започеће за три месеца како би одговарао роковима предвиђеног емитовања дуговања. Ентитет ће плаћати по фиксној стопи, а примати по варијабилној стопи, а ризик ће назначити као предмет хеџинга по компоненти камате која се заснива на LIBOR-у у предвиђеном емитовању дуговања.

Крива приноса

Крива приноса даје основу за израчунавање будућих токова готовине и фер вредности таквих токова готовине и на почетку, а и током односа хеџинга. Заснива се на текућим тржишним приносима на примењивим паритетним обвезницама којима се тргује на тржишту. Тржишни приноси се конвертују у промптне каматне стопе (“промптне стопе” или “безкупонске стопе”) елиминисањем ефекта плаћања купона на тржишни принос. Промптне стопе се користе за дисконтовање будућих токова готовине, као што су исплате главнице и каматне стопе да би се дошло до њихове фер вредности. Промптне стопе се такође користе за израчунавање форвард каматних стопа које се користе за израчунавање варијабле и процењених будућих токова готовине. Однос између промптних стопа и форвард стопа једног периода приказан је следећом формулом:

Промптна-форвард веза

где је

F = форвард стопа (%)

SR = промптна стопа (%)

t = временски период (на пример, 1, 2, 3, 4, 5)

Такође, у сврху ове илустрације, претпоставимо да следећа квартална структура рокова каматних стопа у којој се користи квартално поравнање постоји на почетку хеџинга.

Крива приноса на почетку – (почетак периода 1)					
<i>Форвард периоди</i>	1	2	3	4	5
Промптне стопе	3,75%	4,50%	5,50%	6,00%	6,25%
Форвард стопе	3,75%	5,25%	7,51%	7,50%	7,25%

Форвард стопе једног периода се израчунавају на основу промптних стопа за примењива доспећа. На пример, текућа форвард стопа за Период 2 се израчунава помоћу формуле $[1,04502/1,0375] - 1 = 5,25\%$ Текућа форвард стопа једног периода за Период 2 разликује се од текуће промптне стопе за период 2, јер је промптна стопа каматна стопа од почетка Периода 1 (промптна) до краја Периода 2, док форвард стопа представља каматну стопу од почетка Периода 2 до краја Периода 2.

Ставка хеџинга

У овом примеру, ентитет очекује да за три месеца емитије једногодишњи дужнички инструмент у вредности 100.000 н.ј. са кварталним исплатама камате. Ентитет је изложен порасту каматних стопа и желело би да елиминише ефекат промена каматних стопа на токове готовине које могу настати пре него што се изврши предвиђена трансакција. Ако се елиминише овај ризик, ентитет би остварио каматну стопу на дуг једнаку једногодишњој форвард купонској стопи која је тренутно на располагању на тржишту у наредна три месеца. Та форвард купонска стопа, која се разликује од форвард (промптне) стопе, износи 6,86 процената, што произилази из структуре рокова каматних стопа које су претходно приказане. То је тржишна каматна стопа која постоји на почетку хеџинга, имајући у виду рокове предвиђеног дужничког инструмента. Ово има за резултат да је фер вредност дуга једнака номиналној вредности приликом емитовања дужничког инструмента.

На почетку односа хеџинга, очекивани токови готовине дужничког инструмента могу се израчунати на основу постојеће структуре рока каматних стопа. У циљу овога, претпоставља се да се каматне стопе не мењају и да би дуг био емитован по 6,86 процената на почетку Периода 2. У овом случају, токови готовине и фер вредност дужничког инструмента били би као што следи на почетку Периода 2.

Емитовање дуга са фиксном стопом

Почетак периода 2 – нема промена стопе

(промптна стопа се заснива на форвард стопама)

	<i>Збир</i>				
<i>Првобитни форвард периоди</i>	1	2	3	4	5
<i>Преостали периоди</i>	1	2	3	4	4
Промптне стопе		5,25%	6,38%	6,75%	6,88%
Форвард стопе		5,25%	7,51%	7,50%	7,25%
<i>Токови готовине:</i>					100.000
Фиксна камата по 6,86%		1.716	1.716	1.716	1.716
Главница					
<i>Фер вредност:</i>					
Камата	6.592	1.694	1.663	1.632	1.603
Главница	93.408				93.408 ^а
Збир	100.000				

(а) $100.000 \text{ н.ј.} / (1 + (0,0688/4))^4$

Будући да се претпоставља да се каматне стопе не мењају, фер вредност износа камате и главнице једнаке су номиналном износу предвиђене трансакције. Износи фер вредности израчунавају се на основу промптних стопа које постоје на почетку увођења хеџинга за применљиве периоде у којима би настали токови готовине да је дуг емитован на датум предвиђене трансакције. Они одражавају ефекат дисконтовања тих токова готовине на основу периода који ће преостати након емитовања дужничког инструмента. На пример, промптна стопа од 6,38 процената користи се за дисконтовање токова готовине по основу камате који се очекује да буде исплаћен у Периоду 3, али је дисконтован за само два периода јер ће се догодити два периода након предвиђене трансакције.

Форвард каматне стопе су исте као што је претходно приказано, јер се претпоставља да се каматне

стоје не мењају. Промптне стопе су различите, али се оне у ствари нису промениле. Оне представљају промптне стопе форвард уговора из једног периода и заснивају се примењивим форвард стопама.

Инструмент хеџинга

Циљ хеџинга је да се добије целокупна каматна стопа на предвиђену трансакцију и инструмент хеџинга који је једнак износу од 6.86 процената, што је тржишна стопа на почетку хеџинга за интервал од периода 2 до периода 5. Циљ се постиже закључивањем каматног свопа без замене плаћања пре договореног датума у будућности који има фиксну стопу од 6.86 процената. На основу структуре рокова каматних стопа која постоји на почетку хеџинга, каматни своп ће имати овакву стопу. На почетку хеџинга, фер вредност плаћања са фиксном стопом на своп каматну стопу биће једнака фер вредности плаћања са варијабилном стопом што ће имати за резултат да каматни своп има фер вредност нула. Очекивани токови готовине од каматног свопа и износи фер вредности са њима у вези приказани суна следећи начин.

Каматни своп

<i>Збир</i>						
<i>Првобитни форвард периоди</i>		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Преостали периоди</i>			<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<i>Токови готовине</i>						
Фиксна камата @ 6,86 процената			1.716	1.716	1.716	1.716
Предвиђена варијабилна камата			1.313	1.877	1.876	1.713
<i>Предвиђање на основу форвард стопе</i>			5,25%	7,51%	7,50%	7,25%
Нето камата			(403)	161	160	87
<i>Фер вредност:</i>						
Дисконтна стопа (промптна)			5,25%	6,385	6,75%	6,88%
Фиксна камата	6.592		1.694	1.663	1.632	1.603
Предвиђена варијабилна камата	6.592		1.296	1.819	1.784	1.693
Фер вредност каматног свопа	0		(398)	156	152	90

На почетку хеџинга, фиксна стопа на форвард своп једнака је фиксној стопи коју би ентитет примио ако би могао да емитује дуг за три месеца по условима који постоје на данашњи дан.

Одмеравање ефективности хеџинга

Ако се каматне стопе мењају током периода када је хеџинг у току, ефективност хеџинга може се одмеравати на различите начине.

Претпоставимо да се каматне стопе мењају на следећи начин непосредно пре емитовања дуга на почетку Периода 2.

Крива приноса – Стопе расту 200 базичних поена

<i>Форвард периоди</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Преостали периоди</i>		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Промптне стопе		5,75%	6,50%	7,50%	8,00%
Форвард стопе		5,75%	7,25%	9,51%	9,50%

Под условима нове каматне стопе, фер вредност каматног свопа са фиксним исплатама по 6,86 процената и варијабилним уплатама који је назначен као инструмент хеџинга би била следећа:

Фер вредност каматног свопа

<i>Збир</i>						
<i>Првобитни форвард периоди</i>		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Преостали периоди</i>			<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<i>Токови готовине:</i>						
Фиксна камата по 6,86%			1.716	1.716	1.716	1.716
Предвиђена варијабилна камата			1.438	1.813	2.377	2.376
<i>Предвиђање на основу нове форвард стопе</i>			5,75%	6,50%	7,50%	8,00%
Нето камата			(279)	97	661	660
<i>Фер вредност:</i>						
Нето дисконтна стопа (промптна)			5,75%	6,50%	7,50%	8,00%
Фиксна камата	6.562		1.692	1.662	1.623	1.585
Предвиђена варијабилна камата	7.615		1.417	1.755	2.248	2.195
Фер вредност нето камате	1.053		(275)	93	625	610

Да бисмо израчунали ефективност хеџинга, неопходно је одмерити промену садашње вредности токова готовине или вредност предвиђене трансакције која је предмет хеџинга. Постоје најмање три метода за вршење овог одмеравања.

Метод А – Израчунати промену фер вредности дуговања

	Збир				
Првобитни форвард периоди	1	2	3	4	5
Преостали периоди		1	2	3	4
<i>Токови готовине:</i>					
Фиксна камата по 6,86%		1.716	1.716	1.716	1.716
Главница					100.000
<i>Фер вредност:</i>					
Нето дисконтна стопа (промптна)		5,75%	6,50%	7,50%	8,00%
Камата	6.562	1.692	1.662	1.623	1.585
Главница	92.385				92.385a
Збир	98.947				
Фер вредност на почетку	100.000				
Разлика у фер вредности	(1.053)				
(a) н.ј.100 000 / (1+(0,08/4)) ⁴					

Према Методу А, прорачун се врши узимајући у обзир фер вредност са новом каматном стопом дуговања која носи камату једнаку купонској каматној стопи која је постојала на почетку односа хеџинга (6,86 процената). Ова фер вредност се пореди са очекиваном фер вредношћу на почетку Периода 2 која је израчуната на основу структуре рокова каматних стопа која је постојала на почетку односа хеџинга, као што је претходно приказано, ради утврђивања промене фер вредности. Обратите пажњу на то да се разлика између промене фер вредности свопа и промене очекиване фер вредности дуговања тачно пребијају у овом примеру, јер се рокови свопа и рокови предвиђене трансакције међусобно поклапају.

Метод Б – Израчунати промену фер вредности токова готовине

	Збир				
Првобитни форвард периоди	1	2	3	4	5
Преостали периоди		1	2	3	4
Тржишна стопа на почетку		6,86%	6,86%	6,86%	6,86%
Текућа форвард стопа		5,75%	7,25%	9,51%	9,50%
Разлика у стопи		1,11%	(0,39%)	(6,86%)	(6,86%)
Разлика у токовима готовине (главница x стопа)		279 н.ј.	(97 н.ј.)	(661 н.ј.)	(660 н.ј.)
Дисконтна стопа (промптна)		5,75%	6,50%	7,50%	8,00%
Фер вредност разлике	(1053 н.ј.)	275 н.ј.	(93 н.ј.)	(625 н.ј.)	(610 н.ј.)

Према Методу Б, садашња вредност промене токова готовине израчунава се на основу разлике између форвард каматних стопа за примењиве периоде на датум одмеравања ефективности и каматне стопе која би била добијена да је је дуг емитован по тржишној стопи која је постојала на почетку хеџинга. Тржишна стопа која је постојала на почетку хеџинга је једногодишња форвард купонска стопа за три месеца. Садашња вредност промене токова готовине израчунава се на основу текућих промптних стопа које постоје на датум одмеравања ефективности за примењиве периоде током којих се очекује да дође до токова готовине. Овај метод такође би се могао да се назове методом “теоретског свопа” (или “хипотетичким дериватним” методом) јер се врши поређење између фиксне стопе која је предмет хеџинга и текуће варијабилне стопе, што је исто као и поређење токова готовине на деловима каматног свопа са фиксном и варијабилном стопом. Као и у претходном примеру, разлика између промене фер вредности свопа и промене садашње вредности токова готовине тачно се пребија у овом примеру, јер се рокови поклапају.

Друга разматрања

Постоји још једна врста прорачуна који би требало извршити да би се израчунала неефективност пре очекиваног датума предвиђене трансакције која није размотрен за сврхе ове илустрације. Разлика фер вредности утврђена је у свакој од илустрација за очекивани датум предвиђене трансакције непосредно пре предвиђене трансакције, односно на почетку Периода 2. Ако је процена ефективности хеџинга обављена пре настанка предвиђене трансакције, разлика би требало да буде дисконтована до актуелног датума да би се дошло до стварног износа неефективности. На пример, ако је датум одмеравања био месец дана након што је успостављен однос хеџинга и очекује се да предвиђене трансакције настане за два месеца, износ би требало дисконтовати за преостала два месеца пре

очекиваног настанка предвиђене трансакције да би се дошло до стварне фер вредност. Овај корак не би био неопходан у примерима који су претходно наведени јер нема неефективности. Према томе, додатно дисконтовање износа, којим се врши поравнање до нуле, не би променило резултат. Према Методу Б, неефективност се израчунава на основу разлике између форвард купонске каматних стопа за примењив периоде на датум одмеравања ефективности и каматне стопе која би се добила да је дуговање емитовано по тржишној стопи која је постојала на почетку хеџинга. Израчунавање промене токова готовине на основу разлике између форвард каматних стопа које су постојале на почетку хеџинга и форвард стопа које постоје на датум одмеравања ефективности није адекватно ако је циљ хеџинга да установи једну фиксну стопу за низ предвиђених исплата камате. Овај циљ се постиже хеџингом изложености помоћу каматног свопа као што илустровано у претходном примеру. Фиксна каматна стопа је комбинована каматна стопа састављена од форвард стопа током трајања свопа. Осим ако је крива приноса равна, поређење између изложености форвард каматне стопе током трајања свопа и фиксне стопе свопа произвешће различите токове готовине чије су фер вредности једнаке само на почетку односа хеџинга. Ова разлика је приказана у следећој табели.

<i>Збир</i>					
<i>Првобитни форвард периоди</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Преостали периоди</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Форвард стопа на почетку		5,25%	7,51%	7,50%	7,25%
Текућа форвард стопа		5,75%	7,25%	9,51%	9,50%
Разлика у стопама		(0,50%)	0,62%	(2,00%)	(2,25%)
Разлика токова готовине (главница x стопа)		(125 н.ј.)	64 н.ј.	(501 н.ј.)	(563 н.ј.)
Дисконтна стопа (промптна)		5,25%	7,51%	7,50%	8,00%
Фер вредност разлике	(1.055 н.ј.)	(123 н.ј.)	62 н.ј.	(474 н.ј.)	(520 н.ј.)
Фер вредност свопа каматне стопе	1.053 н.ј.				
Неефективност	(2 н.ј.)				

Ако је циљ хеџинга да се добију форвард стопе које су постојале на почетку хеџинга, каматни своп је неефективан јер своп има једну комбиновану фиксну купонску стопу која не пребија низ различитих форвард каматних стопа. Међутим, ако је циљ хеџинга да се добије форвард купонска стопа која је постојала на почетку хеџинга, своп је ефикасан, а поређење које се заснива на разликама у форвард каматним стопама упућује на неефективност када она можда не постоји. Израчунавање неефективности на основу разлике између форвард каматних стопа које су постојале на почетку хеџинга и форвард стопа које постоје на датум одмеравања ефективности било би адекватно одмеравање неефективности ако је циљ хеџинга да фиксира те форвард каматне стопе. У том случају, одговарајући инструмент хеџинга представљао би низ форвард уговора од којих би сваки доспевао на датум поновног одређивања цене који одговара датуму предвиђених трансакција. Такође би требало напоменути да не би било адекватно упоређивати само варијабилне токове готовине на каматни своп са токовима готовине по основу камата у дуговању који би настали услед форвард каматних стопа. Ова методологија има ефекат одмеравања неефективности само на делу деривата, а МРС-ЈС 29 не дозвољава раздвајање деривата у циљу процене ефективности у овој ситуацији (МРС-ЈС 29.83). Међутим, признаје се да ако је фиксна каматна стопа од каматног свопа једнака фиксној стопи која би се добила од дуговања на почетку, не би било неефективности под претпоставком да нема разлика у роковима, као ни промена кредитног ризика, или то није назначено у односу хеџинга.

F.5.6 Хеџинг токова готовине:

утврђена обавеза за куповину залиха у страниј валути

Ентитет А има локалну валуту (LC) као своју функционалну валуту и валуту презентације. На дан 30. јун 20X1. године, он закључује форвард уговор о куповини девиза по ком прима страну валуту (FC) у износу од 100.000 и испоручује LC109.600 на дан 30. јуна 20X2. године са почетном вредношћу и фер вредношћу нула. Он назначавача форвард уговор о куповини девиза као инструмент хеџинга у хеџингу токова готовине утврђене обавезе за куповину одређене количине резервних делова за електродистрибутивну мрежу на дан 31. марта 20X2. године и резултујуће обавезе од FC100.000, која се мора платити на дан 30. јуна 20X2. године. Сви услови рачуноводства хеџинга које захтева МРС-ЈС 29 су испуњени.

Као што је приказано у табели у даљем тексту, на дан 30. јуна 20X1. године, промптни девизни курс је LC1.072 за FC1, док дванаестомесечни форвард девизни курс износи LC1,096 за FC1. Дана 31. децембра 20X1. године, промптни девизни курс је LC1,080 за FC1, док је шестомесечни форвард девизни курс LC1,092 за FC1. Дана 31. марта 20X2. године, промптни девизни курс је LC1,074 за FC1, док је тромесечна форвард стопа LC1,076 за FC1. Дана 30. јуна 20X2. године, промптни девизни курс је LC1,072 за FC1. Примењива крива приноса у локалној валути је равна са 6 процената годишње током периода. Фер вредност форвард уговора о куповини девиза је негативна LC388 на дан 31. децембра 20X1. године $\{([1,092100.000] - 109.600) / 1,06^{(6/12)}\}$, негативан LC1.971 на дан 31. марта 20X2. године $\{([1,076 100.000] - 109.600) / 1,06^{(3/12)}\}$, и негативан LC2.400 на дан 30. јуна 20X2. године $\{1,072 100.000\} - 109.600\}$.

Датум	Промптна стопа	Форвард стопа до 30 јуна 20X2.	Фер вредност форвард уговора
30. јун 20X1.	1,072	1,096	-
31. децембар 20X1.	1,080	1,092	(388)
31. март 20X2.	1,074	1,0476	(1.971)
30. јун 20X2	1,072		(2.400)

Питање (а) – Како је рачуноводство за ове трансакције ако је однос хеџинга назначен за промене фер вредности форвард уговора о куповини девиза и ако је рачуноводствена политика ентитета да се примене кориговања основе на нефинансијска средства која су резултат предвиђених трансакција?

Дат је следећи рачуноводствени став.

30. јун 20X1. године

Форвард уговор LC0

Готовина LC0

Евидентирати форвард уговор о куповини девиза са почетним износом нула (МРС-ЈС 29.45). Очекује се да хеџинг буде потпуно ефективан јер се кључни услови форвард уговора о куповини девиза и уговора о куповини, као и процена ефективности хеџинга заснивају на форвард цени (МРС-ЈС 29.АГ149).

31 децембар 20X1. године

Нето имовина/капитал LC388

Форвард обавеза LC388

Евидентирати промену фер вредности форвард уговора о куповини девиза између 30. јуна 20X1. године и 31. децембра 20X1. године, то јест, $LC388 - 0 = LC388$, у нето имовини/капиталу (МРС-ЈС 29.106). Хеџинг је у потпуности ефективан јер губитак на форвард уговору о куповини девиза (LC388) тачно пребија промену токова готовине у вези са уговором о куповини на основу форвард цене $\{([1,092 100.000] - 109.600) / 1,06^{(6/12)}\} - \{([1,096 100.000] - 109.600) / 1,06\}$.

31. март 20X2. године

Нето имовина/капитал LC 1.583

Форвард обавеза LC 1.583

Евидентирати промену фер вредности форвард уговора о куповини девиза између 1. јануара 20X2. године и 31. марта 20X2. године (то јест, $LC1.971 - LC388 = LC1.583$), у нето имовини/капиталу (МРС-ЈС 29.106). Хеџинг је у потпуности ефективан јер губитак на форвард уговору о куповини девиза (LC1,583) у тачно пребија промену токова готовине заједно са уговором о куповини на основу форвард цене $\{([LC1.583] - \{([1,076 100.000] - 109.600) / 1,06^{(3/12)}\} - \{([1,092 100.000] - 109.600) / 1,06^{(6/12)}\})\}$.

Ефекти (куповна цена) LC107.400

Ефекти (губитак од хеџинга) LC 1.971

Нето имовина/капитал LC 1.971

Дуговање LC 107.400

Признати куповину резервних делова по промптној стопи (1,074 FC100.000) и уклонити кумулативни губитак на форвард уговору о куповини девиза који се признаје у нето имовини/капиталу (LC1.971) и укључити га у почетно одмеравање купљених ефеката. У складу са тим, почетно одмеравање купљених резервних делова је LC109.371 и састоји се од накнаде за куповину од LC107.400) и губитка од хеџинга у износу од LC1.971.

30. јун 20X2. године

Дуговање LC 107.400

Готовина LC 107.200

Суфицит или дефицит LC 200

Евидентирати измирење дуговања по промптној стопи (FC 100.000 1,072 = 107.200) и девизни добитак у вези са њим у износу од LC200 (LC107.400 - LC107.200).

Суфицит или дефицит LC429

Форвард обавеза LC429

Евидентирати губитак на форвард уговору о куповини девиза између 1. априла 20X2. године и 30. јуна 20X2. године (то јест, $LC2.400 - LC1.971 = LC429$) у суфициту или дефициту. Хеџинг се сматра потпуно ефективним јер губитак на форвард уговору о куповини девиза (LC429) тачно пребија промену фер вредности дуговања на основу форвард цене (LC429) = $\{[1,072 100.000] - 109.600\} - \{[1,076 100.000] - 109.600\} / 1,06^{(3/12)}$.

Форвард обавеза LC 2.400

Готовина LC 2.400

Евидентирати нето измирење форвард уговора о куповини девиза.

Питање (б) – Како је рачуноводство за ове трансакције ако је однос хеџинга уместо тога назначен за промене промтног елемента форвард уговора о куповини девиза, а каматни елемент је искључен из назначивања односа хеџинга (MPC-JC 29.83)?

Књиговодствене ставке су следеће.

30. јун 20X1. године

Форвард уговор LC0

Готовина LC0

Евидентирати форвард уговор о куповини девиза по његовом почетном износу од нула (MPC-JC 29.45). Очекује се да хеџинг буде у потпуности ефективан јер су кључни услови форвард уговора о куповини девиза и уговора о куповини исти, а промена премије или дисконту на форвард уговор се искључује из процене ефективности (MPC-JC 29.AG149).

31. децембар 20X1. године

Суфицит или дефицит (елемент камате) LC1.165

Нето имовина/капитал(промтни елемент)

LC777

Форвард обавеза LC388

Евидентирати промену фер вредности форвард уговора о куповини девиза између 30. јуна 20X1. године и 31. децембра 20X1, то јест, $LC388 - 0 = LC388$. Промена садашње вредности промтног измирења форвард уговора о куповини девиза је добитак од LC777 $\{([1,080 100.000] - 107.200) / 1,06^{(6/12)}\} - \{([1,072 100.000] - 107.200) / 1,06\}$, који се признаје у нето имовини/капиталу (MPC-JC 29.106). Промена каматног елемента форвард уговора о куповини девиза (резидуална промена фер вредности) је губитак LC1,165 (388 + 777), који се признаје у суфициту или дефициту (MPC-JC 29.83 и MPC-JC 29.64(a)). Хеџинг је у потпуности ефективан јер добитак у промтном елементу форвард уговора (LC777) тачно пребија промену куповне цене по промтним стопама $LC777 = \{([1,080 100.000] - 107.200) / 1,06^{(6/12)}\} - \{([1,072 100.000] - 107.200) / 1,06\}$.

31. март 20X2. године

Нето имовина/капитал(промтни елемент) LC580

Суфицит или дефицит (каматни елемент) LC1.003

Форвард обавеза LC1.583

Евидентирати промену фер вредности форвард уговора о куповини девиза у периоду између 1. јануара 20X2. године и 31. марта 20X2. године, то јест, $LC1.971 - LC388 = LC1.583$. Промена садашње вредности промтног измирења форвард уговора о куповини девиза је губитак од LC580 $\{([1,074 100.000] - 107.200) / 1,06^{(3/12)}\} - \{([1,080 100.000] - 107.200) / 1,06^{(6/12)}\}$, што се признаје у нето имовини/капиталу (MPC-JC 29.106(a)). Промена каматног елемента форвард уговора о куповини девиза (резидуална промена фер вредности) је губитак у износу од LC1.003 (LC1.583 - LC583) што се признаје директно у суфициту или дефициту (MPC-JC 29.83 и MPC-JC 29.64(a)). Хеџинг је у потпуности ефективан јер губитак у промтном елементу форвард уговора (LC580) тачно пребија промену куповне цене по промтним стопама $LC580 = \{([1,074 100.000] - 107.200) / 1,06^{(3/12)}\} - \{([1,080 100.000] - 107.200) / 1,06^{(6/12)}\}$.

Некретнине, постројења и опрема (куповна цена) LC 107.400

Нето имовина/капитал LC 197

Некретнине, постројења и опрема

(добитак од хеџинга) LC 197

Дуговање LC 107.400

Евидентирати куповину резервних делова по промтној стопи (= 1,074 FC100.000) и уклонити кумулативни добитак на промтном елементу форвард уговора о куповини девиза који је признат у нето имовини/капиталу (LC 777 - LC 580 = LC 197) и укључити га у почетно одмеравање купљених резервних делова. У складу са тим, почетно одмеравање купљених резервних делова је LC107.203, и састоји се од накнаде за куповину у износу од LC107.400 и добитка од хеџинга у износу од LC197.

30. јун 20X2. године

Дуговање LC 107.400

Готовина LC 107.200

Суфицит или дефицит LC 200

Евидентирати измирење дуговања по промтној стопи (FC100.000 1,072 = LC 107.200) и девизни добитак у

вези са њим у износу од LC200 (- [1,072 - 1,074] FC100.000).

Суфицит или дефицит (промптни елемент) LC 197

Суфицит или дефицит (каматни елемент) LC 232

Форвард обавеза LC 429

Евидентирати промену фер вредности форвард уговора о куповини девиза у периоду између 1. априла 20X2. године и 30. јуна 20X2. године (то јест, LC 2.400 - LC1.971 = LC 429). Промена садашње вредности промптног измирења форвард уговора о куповини девиза је губитак од LC197 ([1,072 100.000] - 107.200 - {[1,074 100.000] - 107.200}/1,06^(3/12)), који се признаје у суфициту или дефициту. Промена каматног елемента форвард уговора о куповини девиза (резидуална промена фер вредности) је губитак од LC232 (LC429 - LC197) који се признаје у суфициту или дефициту. Хеџинг је потпуно ефективан јер губитак у промптном елементу тачно пребија промену фер вредности промптног измирења дуговања [(LC197) = ([1,072 100.000] - 107.200 - {[1,074 100.000] - 107.200}/1,06^(3/12))].

Форвард обавеза LC 2.400

Готовина LC 2.400

Евидентирати нето измирење форвард уговора о куповини девиза.

Табела која следи даје преглед компоненти промене фер вредности инструмента хеџинга током трајања односа хеџинга. Она илуструје начин на који је назначен одређени однос хеџинга утиче на рачуноводство за тај однос хеџинга, укључујући процену ефективности хеџинга и признавање добити и губитака.

Период који се завршава	Промена промптног измирења	Фер вредност промене промптног измирења	Промена форвард измирења	Фер вредност промене форвард измирења	Фер вредност промене каматног елемента
Јун 20X1.	-	-	-	-	-
Децембар 20X1.	800	777	(400)	(388)	(1.165)
Март 20X2.	(600)	(580)	(1.600)	(1.583)	(1.003)
Јун 20X2.	(200)	(197)	(400)	(429)	(232)
Збир	-	-	(2.400)	(2.400)	(2.400)

F.6 Хеџинг: Друга питања

F.6.1 Рачуноводство хеџинга: управљање ризиком од каматне стопе у ентитетима као што су министарства финансија

Ентитети као што су министарства финансија често управљају својом изложеношћу ризику од каматне стопе на нето основи у свим или у делу својих активности. Оне располажу системима за сакупљање кључних информација у оквиру ентитета о њиховим финансијским средствима, финансијским обавезама и форвард обавезама, укључујући и обавезе зајма. Ове информације се користе у циљу процене и агрегирања токова готовине и планирања процењених токова готовине у одговарајуће будуће периоде током којих се очекује да буду исплаћени или примљени. Системи стварају процене токова готовине на основу уговорних услова инструмената и других фактора, укључујући и процене плаћања унапред и процене неиспуњења обавеза. У циљу управљања ризиком, многе финансијске институције користе дериватне уговоре ради пребијања неких или свих изложености ризику од каматне стопе на нето основи.

Ако финансијска институција управља ризиком од каматне стопе на нето основи, да ли се њена активност може на неки начин квалификовати за рачуноводство хеџинга према МРС-ЈС 29?

Да. Међутим, да би се квалификовао за рачуноводство хеџинга дериватни инструмент хеџинга који штити нето позицију у сврхе управљања ризиком мора бити назначен за рачуноводствене сврхе као хеџинг бруто позиције која се односи на средства, обавезе, предвиђене приливе готовине или предвиђене одливе готовине који узрокују нето изложеност (МРС-ЈС 29.94, МРС-ЈС 29.АГ141 и МРС-ЈС 29.АГ154). Није могуће назначити нето позицију као ставку хеџинга према МРС-ЈС 29 због немогућности повезивања добитака и губитака од хеџинга са одређеном ставком хеџинга и, на одговарајући начин, објективно одредити период у ком би овакви добици и губици требало да буду признати у суфицит или дефицит.

Хеџинг нето изложености ризику од каматне стопе често се може дефинисати и документовати како би се испунили критеријуми за рачуноводство хеџинга у МРС-ЈС 29.98, уколико је циљ активности пребијање одређене, идентификоване и назначене изложености ризику која на крају утиче на суфицит или дефицит ентитета (МРС-ЈС 29.АГ153), а ентитет назначава и документује своју

изложеност ризику од каматне стопе по бруто основи. Такође, да би се квалификовали за рачуноводство хеџинга, информациони системи морају да сакупе довољно информација о износу и времену токова готовине, као и о ефикасности активности управљања ризиком у постизању њиховог циља.

Фактори које ентитет мора да размотри за сврхе рачуноводства хеџинга уколико управља ризиком од каматне стопе разматрају се у Питању F.6.2.

F.6.2 Накнаде рачуноводства хеџинга

када се ризиком од каматне стопе управља по нето основи

Ако неки ентитет управља својом изложеношћу ризику од каматне стопе по нето основи, које су питања која ентитет треба да размотри при дефинисању и документовању својих активности управљања ризиком од каматне стопе да би се квалификовао за рачуноводство хеџинга, као и приликом успостављања и рачуноводственог обухватања односа хеџинга?

Питања (а)–(л) у даљем тексту се односе на кључне ставке. Прво, питања (а) и (б) разматрају назначавање деривата који се користе у активностима управљања ризиком од каматне стопе као хеџинга фер вредности и хеџинга токова готовине. Као што је тамо наведено, критеријуми рачуноводства хеџинга и рачуноводствене последице се разликују између хеџинга фер вредности и хеџинга токова готовине. Пошто може бити једноставније да се оствари поступак рачуноводства хеџинга ако се деривати који се користе у активностима управљања ризиком од каматне стопе назначавају као инструменти хеџинга токова готовине, питања (ц)–(л) се односе на различите аспекте рачуноводственог обухватања хеџинга токова готовине. Питања од (ц)–(ф) разматрају примену критеријума рачуноводства хеџинга за хеџинге токова готовине у МРС-ЈС 29, док питања (г) до (х) разрађују захтевани рачуноводствени поступак. Најзад, Питања (и)–(л) разрађују посебне ставке које се односе на рачуноводствено обухватање хеџинга токова готовине.

Питање (а): Може ли дериват који се користи за управљање ризиком од каматне стопе по нето основи да се по МРС-ЈС 29 назначи као инструмент хеџинга у хеџингу фер вредности или у хеџингу токова готовине код бруто изложености?

Оба типа назначавања су могућа по МРС-ЈС 29. Ентитет може назначити дериват који се користи у активностима управљања ризиком од каматне стопе или као хеџинг фер вредности средстава, обавеза и утврђених обавеза или као хеџинг токова готовине предвиђених трансакција, као што је предвиђене реинвестирање прилива готовине, предвиђено рефинансирање или продужење доспећа финансијске обавезе, као и последице на токове готовине настале од кориговања каматних стопа за неко средство или обавезу.

У економском смислу, није важно да ли се дериватни инструмент сматра хеџингом фер вредности или хеџингом токова готовине. Из обе перспективе изложености, дериват има исти економски ефекат смањења нето изложености. На пример, каматни своп са фиксном уплатом и варијабилном исплатом може се сматрати хеџингом токова готовине средства са варијабилном стопом или хеџингом фер вредности обавезе са фиксном стопом. Из обе перспективе, фер вредност или токови готовине каматног свопа пребијају изложеност променама каматне стопе. Међутим, рачуноводствене последице се разликују зависно од тога да ли је дериват назначен као хеџинг фер вредности или хеџинг токова готовине, као што се разматра у Питању (б).

Да илуструјемо: министарство финансија има следећа средства и обавезе са доспећем од две године:

	варијабилна камата	фиксна камата
средства	60	100
обавезе	(100)	(60)
нето	(40)	40

Ентитет узима двогодишњи своп са хипотетичком главницом од 40 н.ј. на основу кога прима варијабилну каматну стопу и плаћа фиксну каматну стопу за хеџинг нето изложености. Као што је наведено у претходном тексту, ово се може сматрати и назначити или као хеџинг фер вредности од 40 н.ј. за средства са фиксном стопом или као хеџинг токова готовине од 40 н.ј. за обавезе са варијабилном стопом.

Питање (б): Која су кључна разматрања приликом одлучивања да ли дериват који се користи за управљање ризиком од каматне стопе по нето основи треба да се назначи као инструмент хеџинга у хеџингу фер вредности или као хеџинг токова готовине бруто изложености?

Кључна разматрања обухватају процену ефикасности хеџинга у присуству ризика од плаћања

унапред и способности информационог система да припишу промене фер вредности или токова готовине инструмената хеџинга променама фер вредности или токова готовине ставки хеџинга, тим редоследом, као што се разрађује у даљем тексту.

У сврхе рачуноводства, назначење деривата као хеџинга изложености фер вредности или изложености токова готовине је важно зато што се и квалификациони захтеви за рачуноводство хеџинга и квалификациони захтеви за признавање добитака и губитака за ове категорије разликују. Често је лакше приказати високу ефективност хеџинга токова готовине него хеџинга фер вредности.

Ефекти плаћања унапред

Ризик од плаћања унапред који је својствен многим финансијским инструментима утиче на фер вредност неког инструмента и на време његових токова готовине, а утиче и на тест ефективности хеџинга фер вредности, односно на тест велике вероватноће хеџинга токова готовине.

Често је много теже постићи ефективност за хеџинге фер вредности него за хеџинге токова готовине када је инструмент који је предмет хеџинга такође и предмет ризика од плаћања унапред. Да би се хеџинг фер вредности квалификовао за рачуноводство хеџинга, мора да се очекује да промене фер вредности дериватног инструмент хеџинга буду веома ефективне приликом пребијања промена фер вредности ставке хеџинга (МРС-ЈС 29.98(б)). Може бити тешко задовољити овај тест ако је, на пример, дериватни инструмент хеџинга форвард уговор који има фиксни рок, а финансијска средства која су предмет хеџинга су такође и предмет плаћања унапред од стране зајмопримаца. Такође, може бити тешко закључити да ће се, за портфељ средстава са фиксном стопом која су предмет плаћања унапред, очекивати да промене фер вредности за сваку појединачну ставку у групи буду приближно пропорционалне укупним променама фер вредности које се могу приписати ризику који је предмет хеџинга групе. Чак и ако је ризик који је предмет хеџинга бенчмарк каматна стопа, да бисмо могли да закључимо да ће промене фер вредности бити пропорционалне за сваку ставку у портфељу, може бити неопходно да се разложи портфељ средстава у категорије на основу рока, купона, кредита, врсте зајма и других карактеристика.

У економском смислу, форвард дериватни инструмент би се могао користити за хеџинг средстава која су предмет плаћања унапред, али би био ефикасан само за мала кретања каматних стопа. Разумна процена плаћања унапред се може извршити за дату ситуацију у вези са каматном стопом и позиција деривата се може кориговати када се ситуација у вези са каматном стопом промени. Ако је стратегија ентитета за управљање ризиком периодично кориговање износа инструмента хеџинга да би се одразиле промене позиције која је предмет хеџинга, ентитет треба да прикаже да се очекује да хеџинг буде веома ефикасан само за период док износ инструмента хеџинга не буде следећи пут коригован. Међутим, за тај период, очекивање ефективности мора да се заснива на постојећим изложеностима фер вредности и на потенцијалу за кретања каматне стопе без разматрања будућих кориговања ових позиција. Шта више, за изложеност фер вредности која се може приписати ризику од плаћања унапред хеџинг се обично може вршити и помоћу опција.

Да би се хеџинг токова готовине квалификовао за рачуноводство хеџинга, предвиђени токови готовине, укључујући и реинвестирање прилива готовине или рефинансирање одлива готовине, морају бити веома вероватни (МРС-ЈС 29.98(ц)) и мора се очекивати да хеџинг буде веома ефикасан у постизању промена од пребијања токова готовине ставке хеџинга и инструмента хеџинга (МРС-ЈС 29.98(б)). Плаћање унапред утиче на време токова готовине и, стога, и на вероватноћу настанка предвиђене трансакције. Ако је хеџинг успостављен за сврхе управљања ризиком по нето основи, ентитет може имати довољан ниво веома вероватних токова готовине по бруто основи ради подршке назначивања, за рачуноводствене сврхе, предвиђених трансакција у вези са делом бруто токова готовине као ставке хеџинга. У овом случају, део бруто токова готовине назначен као предмет хеџинга може бити изабран да буде једнак износу нето токова готовине који је предмет хеџинга за сврхе управљања ризиком.

Системска разматрања

Рачуноводствено обухватање се разликује за хеџинг фер вредности и за хеџинг токова готовине. Обично је лакше користити постојеће информационе системе за управљање и праћење хеџинга токова готовине, него што је то случај са хеџингом фер вредности.

Према рачуноводству хеџинга фер вредности, средства или обавезе назначена као предмет хеџинга се

поново одмеравају за оне промене фер вредности током периода хеџинга које се могу приписати ризику који је предмет хеџинга. Такве промене коригују књиговодствену вредност ставки хеџинга и, за средства и обавезе осетљиве на камату, могу имати за резултат кориговање ефективне каматне стопе ставки хеџинга (МРС-ЈС 29.99). Као последица активности хеџинга фер вредности, промене фер вредности треба да се расподеле на средства или обавезе које су предмет хеџинга да би ентитет могао поново да израчуна њихове ефективне каматне стопе, одреди накнадну амортизацију кориговања фер вредности према суфициту или дефициту, и одреди износ који треба да се рекласификује из капитала у суфицит или дефицит када се средства продају или обавезе угасе (МРС-ЈС 29.99 и МРС-ЈС 29.103). Да би све било у складу са захтевима рачуноводства хеџинга фер вредности, обично је потребно успоставити систем који би пратио промене фер вредности које се могу приписати ризику који је предмет хеџинга, повезати ове промене са појединачним ставкама хеџинга, поново израчунати ефективну каматну стопу ставки хеџинга и амортизовати промене у суфициту или дефициту у току трајања ставки хеџинга о којој је реч.

Према рачуноводству хеџинга токова готовине, токови готовине који се односе на предвиђене трансакције које су назначене као предмет хеџинга одражавају промене каматних стопа. Кориговање промена фер вредности дериватног инструмента хеџинга се на почетку признају у нето имовини/капиталу (МРС-ЈС 29.105). Да би све било у складу са захтевима рачуноводства хеџинга токова готовине, неопходно је одредити када кумулативни добици и губици признати у нето имовини/капиталу из промена фер вредности инструмента хеџинга треба да се рекласификују у суфицит или дефицит (МРС-ЈС 29.111 и МРС-ЈС 29.112). За хеџинге токова готовине, није неопходно креирати засебан систем да би се ово одредило. Систем који се користи за одређивање степена нето изложености обезбеђује основу за планирање промена токова готовине деривата и признавање таквих промена у суфициту или дефициту.

Време признавања у суфициту или дефициту се може унапред одредити када је хеџинг повезан са изложеншћу променама токова готовине. Предвиђене трансакције које су предмет хеџинга се могу повезати са одређеним износом главнице у одређеним будућим периодима који се састоји од средстава са варијабилном стопом и прилива готовине који се реинвестирају или од обавеза са варијабилном стопом и одлива готовине који се рефинансирају и од којих сваки ствара изложеност токова готовине променама каматних стопа. Одређени износи главнице у одређеним будућим периодима су једнаки хипотетичком износу дериватних инструмената хеџинга и предмет су хеџинга само за период који одговара поновном одређивању цена или доспећу дериватног инструмента хеџинга тако да промене токова готовине које су резултат промена каматних стопа одговарају дериватном инструменту хеџинга. МРС-ЈС 29.111 наводи да износи који су признати у нето имовини/капиталу треба да се рекласификују у суфицит или дефицит у истом периоду током ког ставка хеџинга утиче на суфицит или дефицит.

Питање (ц): Ако се однос хеџинга назначи као хеџинг токова готовине који се односи на промене токова готовине који су резултат промена каматних стопа, шта би се укључивало у документацију која се захтева према МРС-ЈС 29.98(а)?

Следеће елементе треба укључити у документацију.

Однос хеџинга – Планирање доспећа токова готовине које се користи у сврхе управљања ризиком да би се одредиле изложености неусклађености токова готовине по нето основи би обезбедиле део документације за однос хеџинга

Циљ и стратегија ентитета за спровођење хеџинга ради управљања ризиком – Циљ и стратегија целог ентитета за хеџинг изложености ризику од каматне стопе би обезбедиле део документације за циљ и стратегију хеџинга.

Тип хеџинга – Хеџинг је документован као хеџинг токова готовине.

Ставка хеџинга – Ставка хеџинга се документује као група предвиђених трансакција (токови готовине по основу камате) за које се очекује са великим степеном вероватноће да се догоде са у одређеним будућим периодима, на пример, планирано је једном месечно. Ставка хеџинга може обухватити токове готовине по основу камате који су резултат реинвестирања прилива готовине, укључујући и кориговање каматних стопа по основу средства, или су резултат рефинансирања одлива готовине, укључујући и кориговање каматних стопа по основу обавеза и продужења доспећа финансијских обавеза. Као што се разматра у Питању (е), предвиђене трансакције задовољавају тест вероватноће ако постоји довољан ниво веома вероватних токова готовине у одређеним будућим периодима за

обухватање износа који су назначени као износи који су предмет хеџинга по бруто основи.

Ризик који је предмет хеџинга – Ризик који је назначен као предмет хеџинга се документује као део целокупне изложености променама одређене тржишне каматне стопе, често каматне стопе која је ослобођена ризика или међубанкарске понудбене каматне стопе, која је заједничка за све ставке у групи. Да би се обезбедило да тест ефективности хеџинга буде задовољен на почетку хеџинга и накнадно, назначени део који је предмет хеџинга ризика од каматних стопа би могао да се документује као се заснива на истој криви приноса као и дериватни инструмент хеџинга.

Инструмент хеџинга – Сваки дериватни инструмент хеџинга се документује као хеџинг одређених износа у одређеним будућим периодима који одговарају настанцима предвиђених трансакција у одређеним будућим периодима назначеним као предмет хеџинга.

Метод процене ефективности – Тест ефективности се документује као одмерен поређењем промена токова готовине деривата који су алоцирани на применљиве периоде у којима су они назначени као хеџинг промена токова готовине предвиђених трансакција које су предмет хеџинга. Одмеравање промена токова готовине се заснива на применљивим кривама приноса деривата и ставки хеџинга.

Питање (д): Ако се однос хеџинга назначи као хеџинг токова готовине, како ентитет испуњава захтев који се односи на очекивање велике ефективности приликом постизања промена по основу пребијања у МРС-ЈС 29.98(б)?

Ентитет може приказати очекивање велике ефективности на тај начин што ће припремити анализу која показује висок степен прошле и очекиване будуће корелације између ризика од каматних стопа назначеног као предмет хеџинга и ризика од каматних стопа инструмента хеџинга. Постојећа документација о коефицијенту хеџинга који се користи при састављању дериватних уговора може такође послужити за показивање очекивања ефективности.

Питање (е): Ако се однос хеџинга назначи као хеџинг токова готовине, како ентитет показује велику вероватноћу настанка предвиђене трансакције у складу са захтевима МРС-ЈС 29.98(ц)?

Ентитет може ово учинити састављањем плана доспећа токова готовине који показује да постоји довољно агрегираних бруто нивоа очекиваних токова готовине, укључујући и ефекте кориговања каматних стопа за средства или обавезе, да би се утврдило да је веома вероватан настанак предвиђених трансакција назначених као предмет хеџинга. Такав план треба да је поткрепљен јасно израженим намерама руководства и претходном праксом реинвестирања прилива готовине и рефинансирања одлива готовине.

На пример, ентитет може предвидети агрегиране бруто приливе готовине од 100 н.ј. и агрегиране бруто одливе готовине од 90 н.ј. за одређени временски период у блиској будућности. У овом случају, он може желети да назначи предвиђено реинвестирање бруто прилива готовине од 10 н.ј. као ставку хеџинга у будућем временском периоду. Ако је више од 10 н.ј. предвиђених прилива готовине одређено уговором и има мали кредитни ризик, ентитет има врло јак доказ у прилогу тврдњи да је веома вероватно да ће се бруто приливи готовине догодити и у прилог назначивању предвиђеног реинвестирања тих токова готовине као предмета хеџинга за одређени део периода реинвестирања. Велика вероватноћа настанка предвиђених трансакција се може приказати и под другим околностима.

Питање (ф): Ако се однос хеџинга назначи као хеџинг токова готовине, како ентитет процењује и одмерава ефективност по МРС-ЈС 29.98(д) и МРС-ЈС 29.98(е)?

Захтева се, као минимум, да се ефективност одмерава у време када ентитет саставља своје годишње или периодичне финансијске извештаје. Међутим, ентитет може желети чешће да врши периодично одмеравање, на крају сваког месеца или у другом применљивом извештајном периоду. Такође може да врши одмеравање кад год се позиције деривата назначене као инструменти хеџинга промене или када се хеџинг заврши да би се обезбедило признавање у суфициту или дефициту промена износа фер вредности за средства и обавезе и када је прикладно признавање промена фер вредности дериватних инструмената назначених као хеџинг токова готовине.

Промене токова готовине деривата се израчунавају и алоцирају на применљиве периоде у којима је дериват назначен као хеџинг и пореде се са израчунавањима промена токова готовине предвиђених трансакција. Израчунавања се заснивају на кривама приноса које су применљиве на ставке хеџинга и дериватне инструменте хеџинга и на применљивим каматним стопама за одређене периоде који су предмет хеџинга.

План који се користи за одређивање ефективности би могао да се задржи и користи као основа за одређивање периода у ком се добици и губици по основу хеџинга почетно признати у нето имовини/капиталу признају у суфицит или дефицит.

Питање (г): Ако је однос хеџинга назначен као хеџинг токова готовине, како ентитет рачуноводствено обухвата тај хеџинг?

Хеџинг се рачуноводствено обухвата као хеџинг токова готовине у складу са одредбама у МРС-ЈС 29.106– МРС-ЈС 29.111, на следећи начин:

- (а) Део добитака и губитака деривата хеџинга одређених као резултат ефективних хеџинга се признаје у нето имовини/капиталу кад год се одмерава ефективност; и
- (б) Неефективан део добитака и губитака који су резултат деривата хеџинга се признаје у суфициту или дефициту.

МРС-ЈС 29.111 наводи да износи признати у нето имовини/капиталу треба да се признају у суфицит или дефицит у истом периоду или периодима током којих ставка хеџинга утиче на суфицит или дефицит. У складу са тим, када настане предвиђена трансакција, износи претходно признати у нето имовини/капиталу се признају у суфицит или дефицит. На пример, ако је каматни своп назначен као инструмент хеџинга низа предвиђених токова готовине, промене токова готовине свопа се уклањају из нето имовине/капитала у суфицит или дефицит за период када се предвиђени токови готовине и токови готовине свопа међусобно пребијају.

Питање (х): Ако је однос хеџинга назначен као хеџинг токова готовине, какав је поступак у вези са свим кумулативним добицима и губицима признатим у нето имовини/капиталу ако се инструмент хеџинга обустави пре времена, ако више нису задовољени критеријуми рачуноводства хеџинга, или ако се више не очекује да ће се одиграти предвиђене трансакције?

Ако је инструмент хеџинга обустављен пре времена или ако хеџинг више не задовољава критеријуме за квалификацију за рачуноводство хеџинга, на пример, предвиђене трансакције више нису веома вероватне, нето кумулативни добици или губици признати у нето имовини/капиталу остају у оквиру капитала док не настане предвиђена трансакција (МРС-ЈС 29.112(а) и МРС-ЈС 29.112 (б)). Ако се више не очекује настанак предвиђене трансакције, нето кумулативни добитак или губитак се рекласификује из капитала у суфицит или дефицит (МРС-ЈС 29.112(ц)).

Питање (и): МРС-ЈС 29.84 наводи да се однос хеџинга не може назначити само за део временског периода у коме је инструмент хеџинга неизмирен. Ако је однос хеџинга назначен као хеџинг токова готовине, и ако хеџинг накнадно не задовољи тест високе ефективности, да ли МРС-ЈС 29.84 искључује поновно назначивање инструмента хеџинга?

Не. МРС-ЈС 29.84 указује да дериватни инструмент не може да се назначи као инструмент хеџинга само за део преосталог периода до доспећа. МРС-ЈС 29.84 се не односи на првобитни период до доспећа дериватног инструмента. Ако постоји грешка у ефективности хеџинга, неефективни део добитка или губитка на дериватном инструменту се признаје одмах у суфицит или дефицит (МРС-ЈС 29.106(б)) и рачуноводство хеџинга засновано на претходном назначивању односа хеџинга се не може наставити (МРС-ЈС 29.112). У овом случају, дериватни инструмент може поново да се назначи проспективно као инструмент хеџинга у новом односу хеџинга под условом да овај однос хеџинга задовољава неопходне услове. Дериватни инструмент мора поново да се назначи као хеџинг за цео период у коме остаје неизмирен.

Питање (ј): Уколико се у хеџингу токова готовине, дериват користи за управљање нето изложености ризику од каматне стопе и ако је дериват назначен као хеџинг токова готовине предвиђених токова готовине по основу камате или њених делова по бруто основи, да ли настанак предвиђене трансакције која је предмет хеџинга узрокује настанак средства или обавезе што би имало за резултат да део добитака или губитака по основу хеџинга признат у нето имовини/капиталу остане и даље у оквиру капитала?

Не. У односу хеџинга описаном у питању (ц) у претходном тексту, ставка хеџинга је група предвиђених трансакција која се састоји од токова готовине по основу камате у одређеним будућим периодима. Предвиђене трансакције које су предмет хеџинга немају за резултат признавање средстава или обавеза и ефекат промена каматних стопа назначених као предмет хеџинга се признаје у суфициту или дефициту за период у ком настане предвиђена трансакција. Мада ово није релевантно за овде описане врсте хеџинга, ако се уместо овога, дериват назначи као хеџинг предвиђене куповине

финансијског средства или емисије финансијске обавезе, добици или губици од тог деривата који су признати у нето имовини/капиталу се признају у суфицит или дефицит за исти период или периоде током којих је купљено средство или направљена обавеза утицало на суфицит или дефицит (као што је период у ком су признати расходи по основу камате). Међутим уколико ентитет очекује у било ком тренутку да део или укупан нето губитак признат у нето имовини/капиталу неће бити повраћен у будућем периоду или периодима, он одмах рекласификује износ за који се не очекује да ће бити повраћен у суфицит или дефицит.

Питање (к): У одговору на питање (ц) у претходном тексту, указано је да је назначена ставка хеџинга део изложености токова готовине. Да ли МРС-ЈС 29 дозвољава да се део изложености токова готовине назначи као ставка хеџинга?

Да. МРС-ЈС 29 се не бави посебно хеџингом дела изложености токова готовине за предвиђену трансакцију. Међутим, МРС-ЈС 29.90 наводи да финансијско средство или обавеза могу бити ставка хеџинга у погледу ризика повезаних само са делом токова готовине или фер вредности, ако се може одмерити ефективност. Могућност да се врши хеџинг само дела изложености токова готовине који је резултат кориговања каматних стопа за средства и обавезе наговештава да и део изложености токова готовине који је резултат предвиђеног реинвестирања прилива готовине или рефинансирања или продужења доспећа финансијских обавеза може такође бити предмет хеџинга. Основа за квалификацију дела изложености као ставке хеџинга је могућност одмеравања ефективности. Ово даље поткрепљује МРС-ЈС 29.92, који наводи да нефинансијско средство или обавеза могу бити предмет хеџинга само у целини или за девизни ризик, али не и за део других ризика због тешкоће изоловања и одмеравања одговарајућег дела токова готовине или фер вредности који се могу приписати одређеном ризику. У складу са тим, под претпоставком да се ефективност може одмерити, део изложености токова готовине предвиђених трансакција у вези са, на пример, кориговањем каматних стопа за средство или обавезу са варијабилном стопом се може назначити као ставка хеџинга.

Питање (л): У одговору на питање (ц) у претходном тексту, указано је да се ставка хеџинга документује као група предвиђених трансакција. Пошто ће ове трансакције имати различите услове када настану, укључујући и кредитне изложености, доспећа и обележја опција, како ентитет може да задовољи захтеве тестова у МРС-ЈС 29.87 и МРС-ЈС 29.93 да група која је предмет хеџинга има сличне карактеристике ризика?

МРС-ЈС 29.87 обезбеђује сличне карактеристике ризика за хеџинг групе средстава, обавеза, утврђених обавеза или предвиђених трансакција. МРС-ЈС 29.93 даје додатна упутства и наводи да је дозвољен хеџинг портфеља ако се задовоље два услова, наиме: појединачне ставке у портфељу имају исти ризик за који су назначене и очекује се да ће промена фер вредности приписива ризику који је предмет хеџинга за сваку појединачну ставку у групи бити приближно пропорционална целокупној промени фер вредности.

Када ентитет повеже дериватни инструмент хеџинга са бруто изложеношћу, ставка хеџинга је обично група предвиђених трансакција. За хеџинге изложености токова готовине који се односе на групу предвиђених трансакција, целокупна изложеност предвиђених трансакција и средстава или обавеза којима се мењају цене могу имати различите ризике. Изложеност од предвиђених трансакција се може разликовати зависно од услова који се очекују пошто се они односе на кредитне изложености, доспећа, опције и друга обележја. Мада укупне изложености ризику могу бити различите за појединачне ставке у групи, одређени ризик својствен за сваку од ставки у групи се може назначити као предмет хеџинга.

Ставке у портфељу не морају обавезно да имају исту укупну изложеност ризику, под условом да имају исти ризик за који су назначене као предмет хеџинга. Заједнички ризик који портфељ финансијских инструмената обично има је изложеност променама каматне стопе ослобођене ризика или бенчмарк (референтне) каматне стопе или променама одређене стопе која има кредитну изложеност једнаку инструменту са највећом кредитном стопом у портфељу (то јест, инструменту са најмањим кредитним ризиком). Ако инструменти који су груписани у портфељу имају различите изложености ризику, они могу бити предмет хеџинга као група за део изложености. Заједнички ризик који је назначен као предмет хеџинга је изложеност променама каматне стопе од инструмента са највећом кредитном стопом у портфељу. Ово обезбеђује да се очекује да промена фер вредности приписива

ризик који је предмет хеџинга за сваку појединачну ставку у оквиру групе, буде приближно пропорционална укупној промени фер вредности приписивој ризику групе који је предмет хеџинга. Вероватно је да ће бити неке неефективности ако инструмент хеџинга има кредитни квалитет који је мањи од кредитног квалитета инструмента са највећом кредитном стопом који је предмет хеџинга, пошто је однос хеџинга назначен за цео инструмент хеџинга (MPC-JC 29.83). На пример, ако се портфељ средстава састоји од средстава са стопама А, ББ и Б, и ако је тренутна тржишна каматна стопа за ова средства LIBOR+20 базичних поена, LIBOR+40 базичних поена и LIBOR+60 базичних поена, тим редоследом, ентитет може користити своп према ком се врше исплате фиксне каматне стопе и за који се врше плаћања по основу варијабилних камата на основу LIBOR-а за хеџинг изложености варијабилним каматним стопама. Ако је LIBOR назначен као ризик који је предмет хеџинга, кредитни распон изнад LIBOR-а на ставке хеџинга се искључује из назначеног односа хеџинга и процене ефективности хеџинга.

F.6.3 Илустративни пример примене приступа из питања F.6.2

Сврха овог примера је да се илуструје процес успостављања, контроле и кориговања хеџинг позиција и процес квалификовања за рачуноводство хеџинга токова готовине приликом примене приступа рачуноводства хеџинга описаног у Питању F.6.2 када финансијска институција управља ризиком од каматних стопа на нивоу целог ентитета. У циљу овога, овај пример утврђује методологију која омогућава коришћење рачуноводства хеџинга и користи постојеће системе за управљање ризиком да би се избегле непотребне промене, као и непотребно књиговодство и праћење.

Приступ који је овде илустрован одражава само један од бројних процеса управљања ризиком који би се могли користити и који би се могли квалификовати за рачуноводство хеџинга. Није намера да се овим примером сугерише да друге алтернативе не могу или не би требало да се користе. Приступ који је овде илустрован се такође може применити у другим околностима (као што је хеџинг токова готовине привредних ентитета), на пример, хеџинг продужења доспећа финансирања комерцијалних записа.

Утврђивање, процена и смањење изложености токова готовине

Разматрање и илустрације које следе су усредсређене на активности управљања ризиком ентитета, као што је министарство финансија, који управља ризиком од каматних стопа анализом очекиваних токова готовине у одређеној валути на нивоу целог ентитета. Анализа токова готовине је основа за утврђивање ризика од каматних стопа ентитета, за закључивање хеџинг трансакције за управљање ризиком, за процену ефективности активности за управљање ризиком, као и за квалификовање за и примену рачуноводства хеџинга токова готовине.

У илустрацијама које следе се претпоставља да је ентитет имала следеће очекиване будуће нето токове готовине и неизмирени хеџинг позиције у одређеној валути, који су се састојали од каматних свопова, на почетку Периода X0. Очекује се да се приказани токови готовине догоде на крају периода и да, на тај начин, створе изложеност токова готовине по основу камате у наредном периоду као резултат реинвестирања или поновног одређивања цена прилива готовине или рефинансирања или поновног одређивања цена одлива готовине.

У илустрацијама се претпоставља да ентитет има стални програм за управљање ризиком од каматних стопа. Табела I приказује очекиване токове готовине и хеџинг позиције које су постојале на почетку Периода X0. То је овде укључено како би се обезбедио почетни корак у анализи. Овим се обезбеђује основа за разматрање постојећих хеџинга у вези са проценом која се врши на почетку Периода X1.

Табела I – Крај периода: очекивани токови готовине и хеџинг позиције

<i>тримесечни период (јединице)</i>	<i>X0</i>	<i>X1</i>	<i>X2</i>	<i>X3</i>	<i>X4</i>	<i>X5</i>	<i>... n</i>
очекивани нето токови готовине		1.100	1.500	1.200	1.400	1.500	x.xxx
<i>неизмирени своп каматне стопе:</i>							
примање фиксно, плаћање варијабилно (хипотетички износи)	2.000	2.000	2.000	1.200	1.200	1.200	x.xxx
плаћање фиксно, примање варијабилно (хипотетички износи)	(1.000)	(1.000)	(1.000)	(500)	(500)	(500)	x.xxx
нето изложеност после		100	500	500	700	800	x.xxx

неизмиреног свопа

Ова табела приказује пет тромесечних периода. Стварна анализа би обухватала период од више година, што је представљено белешком, "...н". Ентитет који управља ризиком од каматне стопе на нивоу целог ентитета врши периодично поновну процену изложености токова готовине. Учесталост процене зависи од политике ентитета за управљање ризиком.

У сврхе ове илустрације, ентитет врши поновну процену изложености токова готовине на крају Периода Х0. Први корак у процесу је вршење предвиђања изложености нето токова готовине од постојећих каматоносних средстава и обавеза, укључујући и продужење доспећа краткорочних средстава и краткорочних обавеза. Табела II у даљем тексту илуструје предвиђање изложености нето токова готовине. Уобичајена техника за процену изложености каматних стопа у сврхе управљања ризиком је анализа осетљивости на диспаритет каматне стопе која указује на диспаритет између средстава која су осетљива на каматну стопу и обавеза које су осетљиве на каматну стопу током различитих временских интервала. Таква анализа би се могла користити као почетна тачка за идентификовање изложености токова готовине ризику од каматних стопа у сврхе рачуноводства хеџинга.

Табела II – Предвиђени нето токови готовине и изложености поновног одређивања цена

	напо-	мене	X1	X2	X3	X4	X5	...н
<i>тримесечни период (јединице)</i>								
ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ И ИЗЛОЖЕНОСТИ ПОНОВНОГ ОДРЕЂИВАЊА ЦЕНА								
– од средстава								
<i>исплате главнице и камате:</i>								
дугорочна фиксна стопа	(1)	2.400	3.000	3.000	1.000	1.200	x.xxx	
каткорочна (продужење доспећа)	(1)(2)	1.575	1.579	1.582	1.586	1.591	x.xxx	
исплате главнице са варијабилном стопом	(1)	2.000	1 000	–	500	500	x.xxx	
процењена камата са варијабилном стопом	(2)	125	110	105	114	118	x.xxx	
укупни очекивани приливи готовине		6.100	5.689	4.687	3.200	3.409	x.xxx	
салдо средстава са варијабилном стопом	(3)	8.000	7.000	7.000	6.500	6.000	x.xxx	
приливи готовине и поновна одређивања цена	(4)	14.100	12.689	11.687	9.700	9.409	x.xxx	
ОДЛИВ ГОТОВИНЕ И ИЗЛОЖЕНОСТИ ПОНОВНОГ ОДРЕЂИВАЊА ЦЕНА – од обавеза								
<i>исплате главнице и камате:</i>								
дугорочна фиксна стопа	(1)	2.100	400	500	500	301	x.xxx	
каткорочна (продужење доспећа)	(1)(2)	735	737	738	740	742	x.xxx	
исплате главнице са варијабилном стопом	(1)	–	–	2.000	–	1.000	x.xxx	
процењена камата са варијабилном стопом	(2)	100	110	120	98	109	x.xxx	
укупни очекивани одливи готовине		2.935	1.247	3.358	1.338	2.152	x.xxx	
салдо обавеза са варијабилном стопом	(3)	8.000	8.000	6.000	6.000	5.000	x.xxx	
одливи готовине и поновна одређивања цена	(4)	10.935	9 247	9.358	7.338	7.152	x.xxx	
НЕТО ИЗЛОЖЕНОСТИ	(5)	3.165	3.442	2.329	2.362	2.257	x.xxx	

- (1) Токови готовине се се процењују коришћењем уговорних услова и претпоставки заснованих на намерама руководства и тржишним факторима. Претпоставља се да ће краткорочна средства и обавезе наставити да буду предмет продужења доспећа у наредним периодима. Претпоставке о плаћању унапред, неиспуњењу обавеза и повлачењу депозита се заснивају на подацима са тржишта и подацима из претходног периода. Претпоставља се да ће приливи и одливи по основу главнице и камате бити реинвестирани и рефинансирани, тим редом, на крају сваког периода по актуелним тржишним каматним стопама и имаће исти ризик од бенчмарк (референтне) каматне стопе ком су изложени.

- (2) Форвард каматне стопе добијене из Табеле VI се користе за предвиђање исплата камате на финансијске инструменте са варијабилном стопом и на очекивана продужења доспећа краткорочних средстава и обавеза. Сви предвиђени токови готовине су повезани са одређеним временским периодима (3 месеца, 6 месеци, 9 месеци и 12 месеци) у којима се очекује њихов настанак. Зарад потпуности, токови готовине од камате који су резултат реинвестирања, рефинансирања и поновног одређивања цена, су укључени у табелу и приказани бруто чак и ако се може реинвестирати само нето маржа. Неки ентитети могу изабрати да не узимају у обзир предвиђене токове готовине од камате у сврхе управљања ризиком зато што се они могу користити за апсорпцију трошкова пословања, а сви преостали износи не би били довољно значајни да утичу на одлуке о управљању ризиком.
- (3) Предвиђање токова готовине се коригује да би обухватило и салда средстава и обавеза са варијабилном стопом за сваки период у ком се таквим средствима и обавезама са варијабилном стопом поново одређује цена. Износи главнице ових средстава и обавеза се заправо не плаћају и, стога, не стварају токове готовине. Међутим, пошто се камата израчунава према износима главнице за сваки период на основу тада актуелне тржишне каматне стопе, такви износи главнице излажу ентитет истом ризику од каматне стопе као да су они реинвестирани и рефинансирани токови готовине.
- (4) Предвиђени токови готовине и изложености поновном одређивању цена који се утврђују за сваки период представљају износе главнице прилива готовине који ће бити реинвестирани или којима ће бити поново одређена цена и одлива готовине који ће бити рефинансирани и којима ће бити поново одређена цена по важећим тржишним каматним стопама у тренутку настанка предвиђених трансакција.
- (5) Нето токови готовине и изложеност поновном одређивању цена је разлика између прилива готовине и изложености поновном одређивању цена од средстава и одлива готовине и изложености поновном одређивању цена од обавеза. У илустрацији, ентитет је изложен смањењу каматне стопе зато што изложеност од средстава прелази изложеност од обавеза и тај вишак (то јест, нето износ) ће се реинвестирати или ће му се поново одредити цена по актуелној тржишној стопи, те нема пребијања рефинансирања или поновног одређивања цена одлива.

Треба запамтити да поједини ентитети сматрају неке делове својих некаматноских депозита по виђењу економским еквивалентом дугорочног дуга. Међутим, ти депозити не стварају изложеност токова готовине каматним стопама и, стога би били искључени из анализа у рачуноводствене сврхе. Табела II, *Предвиђени нето токови готовине и изложености поновном одређивању цена*, само обезбеђује почетну тачку за процену изложености токова готовине каматним стопама и за кориговање хеџинг позиција. Потпуна анализа обухвата неизмирене хеџинг позиције и приказана је у Табели III, *Анализа очекиваних нето изложености и хеџинг позиција*. Ту се пореде предвиђене изложености нето токова готовине за сваки период (развијени у Табели II) са постојећим хеџинг позицијама (добијеним из Табеле I), и обезбеђује основа за разматрање да ли се може извршити кориговање односа хеџинга.

Табела III – Анализа очекиваних нето изложености и хеџинг позиција

<i>тримесечни период (јединице)</i>	<i>X1</i>	<i>X2</i>	<i>X3</i>	<i>X4</i>	<i>X5</i>	<i>... и</i>
Нето токови готовине и изложености поновном одређивању цена (Табела II)	3.165	3.442	2.329	2.362	2.257	x.xxx
<i>Неизмирени свопови који су претходно постојали</i>						
примање фиксно, плаћање варијабилно (хипотетички износи)	2.000	2.000	1.200	1.200	1.200	x.xxx
плаћање фиксно, примање варијабилно (хипотетички износи)	(1.000)	(1.000)	(500)	(500)	(500)	x.xxx
<i>Нето изложеност после свопова који су претходно постојали</i>	<i>2.165</i>	<i>2.442</i>	<i>1.629</i>	<i>1.662</i>	<i>1.557</i>	<i>x.xxx</i>
<i>Трансакције кориговања неизмирених хеџинг позиција</i>						
Своп 1 са фиксним примањем и варијабилним плаћањем (хипотетички износ, 10 година)	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	x.xxx
Своп 2 са фиксним плаћањем и варијабилним примањем (хипотетички износ, 3 године)			(1.000)	(1.000)	(1.000)	x.xxx
Свопови.Х						
<i>Токови готовине и изложеност поновном одређивању цена који нису предмет хеџинга</i>	<i>165</i>	<i>442</i>	<i>629</i>	<i>662</i>	<i>557</i>	<i>x.xxx</i>

Хипотетички износи свопова каматне стопе који су неизмирени на датум вршења анализе се укључују у сваки од периода у којима су свопови каматне стопе неизмирени како би се илустровао утицај

неизмирених свопова каматне стопе на утврђене изложености токова готовине. Хипотетички износи неизмирених свопова каматних стопа се укључују у сваки период зато што се камата израчунава на основу хипотетичких износа у сваком периоду, а компонентама са варијабилном стопом неизмирених свопова се поново одређује цена према актуелним тржишним стопама на свака три месеца. Хипотетички износи стварају изложеност каматним стопама које су делимично сличне салдима главнице средстава и обавеза са варијабилним стопама.

Изложеност која остане после разматрања постојећих позиција се онда процењује да би се одредио степен до ког су неопходна кориговања постојећих позиција. Доњи део Табела III показује почетак Периода X1 коришћењем каматних своп трансакција како би се даље смањиле нето изложености у оквиру нивоа толеранције установљених у складу са политиком управљања ризиком.

Треба запамтити да у илустрацији, изложеност токова готовине није у потпуности елиминисана. Многи ентитети не елиминишу у потпуности ризик, већ га сведе на неки прихватљив ниво.

Различите врсте дериватних инструмената се могу користити за управљање ризиком од изложености токова готовине ризику од каматних стопа који су утврђени у табели предвиђених нето токова готовине (Табела II). Међутим, за сврхе ове илустрације, претпоставља се да се свопови каматне стопе користе за све активности хеџинга. Такође се претпоставља да у периодима у којима свопови каматних стопа треба да се смање, а не да се обуставе неке од неизмирених позиција у своју каматних стопа, портфељу се додаје нови своп са супротним карактеристикама приноса.

У примеру у претходно наведеној Табели III, своп 1, своп са фиксним уплатама и варијабилним исплатама се користи за смањивање нето изложености у Периодима X1 и X2. Пошто је то десетогодишњи своп, такође се смањују изложености утврђене у другим будућим периодима који нису приказани. Међутим, то има ефекат стварања позиције која је претерано заштићена хеџингом у Периодима од X3 до X5. Своп 2, каматни своп без замене плаћања пре договореног датума у будућности са фиксним исплатама и варијабилним уплатама, се користи за смањивање хипотетичког износа неизмиреног свопа каматне стопе са фиксним уплатама и варијабилним исплатама у Периодима од X3 до X5 и, на тај начин, за смањивање позиција претерано заштићених хеџингом.

Такође је наведено да је у многим ситуацијама, потребно или никакво кориговање или само мало кориговање неизмирене хеџинг позиције да би се изложеност свела на прихватљив ниво. Међутим, у ситуацијама у којима постоји веома ниска толеранција ризика одређена политиком ентитета за управљање ризиком, биће потребан већи број кориговања хеџинг позиција током предвиђеног периода да би се даље смањило преостали ризик.

У мери у којој неки свопови каматне стопе врше потпуно пребијање других свопова каматне стопе који су закључени за сврхе хеџинга, није неопходно да се укључе у назначени однос хеџинга за сврхе рачуноводства хеџинга. Ове позиције које се међусобно пребијају се могу комбиновати и назначити као инструменти хеџинга, ако је потребно, и рекласификовати за сврхе рачуноводства из портфеља хеџинга у портфељ трговања. Ова процедура ограничава меру у којој бруто свопови морају да наставе да се назначавају и прате у односу хеџинга за сврхе рачуноводства. За сврхе ове илустрације, претпоставља се да се своп каматне стопе од 500 н.ј. са фиксним исплатама и варијабилним уплатама врши потпуно пребијање свопа каматне стопе од 500 н.ј. са фиксним уплатама и варијабилним исплатама на почетку периода X1 и за периоде X1–X5, и да се назначавају као инструменти хеџинга и рекласификују на рачун трговања.

После прегледа ових позиција које се међусобно пребијају, преостале бруто позиције свопа каматних стопа из Табеле III су приказане у Табели IV на следећи начин:

Табела IV – Свопови каматне стопе назначени као хеџинг

<i>тримесечни период (јединице)</i>	<i>X1</i>	<i>X2</i>	<i>X3</i>	<i>X4</i>	<i>X5</i>	<i>...n</i>
примање фиксно, плаћање варијабилно (хипотетички износи)	3.500	3.500	2.700	2.700	2.700	x.xxx
плаћање фиксно, примање варијабилно (хипотетички износи)	(500)	(500)	(1.000)	(1.000)	(1.000)	x.xxx
<i>нето неизмирене своп позиције</i>	3.000	3.000	1.700	1.700	1.700	x.xxx

За сврхе ових илустрација, претпоставља се да своп 2, закључен на почетку Периода X1, врши само делимично пребијање другог свопа који се рачуноводствено обухвата као хеџинг и, стога, наставља да се назначава као инструмент хеџинга.

Разматрања рачуноводства хеџинга

Илустрација назначавања односа хеџинга

Досадашња разматрања и илустрације су се првенствено фокусирале на економска разматрања и разматрања управљања ризиком која се односе на утврђивање ризика у будућим периодима и на кориговање тих ризика коришћењем свопова каматне стопе. Ове активности представљају основу за назначавање односа хеџинга за сврхе рачуноводства.

Примери у МРС-ЈС 29 се првенствено фокусирају на односе хеџинга који обухватају једну ставку хеџинга и један инструмент хеџинга, али нема пуно разматрања и упутстава о портфељу односа хеџинга за хеџинге токова готовине када се ризиком управља на централизованом основи. У овој илустрацији, општи принципи се примењују на односе хеџинга који обухватају компоненту ризика у портфељу и која има вишеструке ризике од вишеструких трансакција или позиција.

Док је назначавање потребно да би се постигло рачуноводство хеџинга, начин на који је назначавање описано такође утиче на степен у ком се однос хеџинга сматра ефективним за сврхе рачуноводства и на степен до ког ће се захтевати да се измени постојећи систем ентитета за управљање ризиком да би се пратиле активности хеџинга у сврхе рачуноводства. У складу са тим, ентитет може пожелети да назначи однос хеџинга на начин којим се избегавају непотребне системске промене користећи већ сакупљене информације помоћу система за управљање ризиком и којим се избегава непотребно књиговодство и праћење. Приликом назначавања односа хеџинга, ентитет може такође разматрати степен до ког се очекује да се неефективност признаје за сврхе рачуноводства према алтернативним назначаванима.

Постоји одређени број чинилаца које треба одредити приликом назначавања односа хеџинга. Ови чиниоци су овде илустровани и размотрени из перспективе хеџинга ризика од каматних стопа који је повезан са приливима готовине, али се то упутство такође може применити на хеџинг ризика повезаног са одливима готовине. Прилично је очигледно да је само део бруто изложености које се односе на приливе готовине предмет хеџинга помоћу свопова каматних стопа. Табела V, *Општи однос хеџинга*, илуструје назначавање дела бруто изложености ризику од реинвестирања утврђених у Табели II као предмет хеџинга помоћу свопова каматних стопа.

Табела V – Општи однос хеџинга

тримесечни период (јединице)	X1	X2	X1	X2	X2	... n
изложеност поновном одређивању цена прилива готовине (Табела II)	14.100	12.689	11.687	9.700	9.409	x.xxx
своп са фиксним примањем и варијабилним плаћањем (Табела IV)	3.500	3.500	2.700	2.700	2.700	x.xxx
процент изложености која је предмет хеџинга	24,8%	27,6%	23,1%	27,8%	28,7%	xx,x%

Процент изложености која је предмет хеџинга се израчунава као коефицијент неизмиреног хипотетичког износа свопова са фиксним уплатама и варијабилним исплатама подељен са бруто изложеношћу. Треба запамтити да у Табели V постоји довољно нивоа предвиђених реинвестирања у сваком периоду за пребијање и више од хипотетичког износа свопова са фиксним уплатама и варијабилним исплатама и задовољење рачуноводственог захтева настанка предвиђене трансакције је веома вероватно.

Није толико очигледно, међутим, како се свопови каматне стопе односе на ризике од токова готовине по основу камате назначене као предмете хеџинга и колико су свопови каматне стопе ефективни у смањењу тог ризика. Нешто одређеније назначавање је илустровано у Табели VI, *Специфични однос хеџинга*, који је приказан у даљем тексту. Овај однос даје смислен начин приказивања компликованијег наративног назначавања хеџинга тиме што се фокусира на циљ хеџинга односно елиминисање варијабилности токова готовине у вези са будућим променама каматних стопа и обезбеђењу да каматна стопа буде једнака фиксној стопи својственој за структуру рокова каматних стопа која постоји на почетку хеџинга.

Очекивана камата од реинвестирања прилива готовине и од поновног одређивања цена средстава се израчунава множењем бруто износа изложених уз помоћ форвард стопе за тај период. На пример, бруто изложеност за Период X2 од 14.100 н.ј. се множи са форвард стопом за Периоде од 2 до 5 од 5,50 процената, 6,00 процената, 6,50 процената и 7,25 процената, тим редоследом, да би се израчунала очекивана камата за те тримесечне периоде на основу актуелне структуре рокова каматних стопа.

Очекивана камата која је предмет хеџинга се израчунава множењем очекиваних камата за

применљиве тромесечне периоде са процентом изложености која је предмет хеџинга.

Табела VI- Специфични однос хеџинга

тримесечни период	Структура рокова каматних стопа							
	X1	X2	X3	X4	X5	...и		
промптне стопе	5,00%	5,25%	5,50%	5,75%	6,05%	x,xx%		
форвард стопе ^а	5,00%	5,50%	6,00%	6,50%	7,25%	x,xx%		
<i>Изложености токова готовине и очекивани износи камате</i>								
период поновног одређивања цена	време до предвиђене трансакције	брuto изложени износи	очекивани износи камате					
2	3 месеца	14.100	→	194	212	229	256	
3	6 месеци	12.689			190	206	230	xxx
4	9 месеци	11.687				190	212	xxx
5	12 месеци	9.700					176	xxx
6	15 месеци	9.409						xxx
процент који је био предмет хеџинга у претходном периоду (Табела V)				24,8%	27,6%	23,1%	27,8%	xx,x%
очекивана камата која је предмет хеџинга				48	52	44	49	xx

^а Форвард каматне стопе се израчунавају помоћу промптних каматних стопа и износи се заокружују за сврхе презентације. Израчунавања на основу форвард каматних стопа су заснована на актуелној израчунатој форвард стопи и затим су износи заокружени за сврхе презентације.

Није важно да ли се изложени брутo износ реинвестира у дугорочни дуг са фиксном или варијабилном стопом, или у краткорочни дуг коме се продужава доспеће у сваком наредном периоду. Изложеност променама форвард каматне стопе је иста. На пример, ако се 14.100 н.ј. реинвестира по фиксној стопи на почетку Периода 2 на шест месеци, тај износ ће бити реинвестиран по стопи од 5,75 процената. Очекивана камата се заснива на форвард каматним стопама за Период 2 од 5,50 процената и за Период 3 од 6,00 процената што је једнако стопи од 5,75 процената $(1,055 \times 1,060)^{0,5}$, што је промптна стопа за Период 2 за наредних шест месеци.

Међутим, само очекивана камата од реинвестирања прилива готовине или од поновног одређивања цена брутo износа за први тромесечни након настанка предвиђене трансакције се назначавала као предмет хеџинга. Очекивана камата која је предмет хеџинга је представљена у осенченим пољима. Изложеност за наредне периоде није предмет хеџинга. У овом примеру, део изложености каматне стопе која је предмет хеџинга је форвард стопа од 5,50 процената за период X2. Да би се проценила ефективност хеџинга и израчунала стварна неефективност хеџинга по текућој основи, ентитет може да користи информације о приливима готовине од камата који су предмет хеџинга из Табеле VI и пореди их са најновијим проценама очекиваних прилива готовине од камате (на пример, у табели која изгледа као Табела II). Све док очекивани приливи готовине од камате прелазе приливе готовине од камате који су предмет хеџинга, ентитет може поредити укупну промену фер вредности прилива готовине који су предмет хеџинга са укупном променом фер вредности инструмента хеџинга да би израчунао стварну ефективност хеџинга. Ако постоји недовољно очекиваних прилива готовине од камате, неће бити неефективности. Она се одмерава поређењем укупне промене фер вредности очекиваних токова готовине од камате до нивоа до ког су они мањи од токова готовине који су предмет хеџинга са укупном променом фер вредности инструмента хеџинга.

Описивање назначавања односа хеџинга

Као што је већ поменуто, постоји одређен број чинилаца који треба да се одреде приликом назначавања односа хеџинга и који компликују опис назначавања, али су неопходни да би се ограничила неефективност која треба да се признава за сврхе рачуноводства, као и да би се избегли непотребне системске промене и књиговодство. Пример који следи детаљније описује назначавање и утврђује додатне аспекте назначавања који нису очигледни из претходних примера.

Пример назначавања
<i>Циљ хеџинга</i>
Циљ хеџинга је да се елиминише ризик од флукуација каматне стопе током трајања хеџинга, што је и време трајања свопа каматне стопе, и да се, заправо, обезбеди фиксна каматна стопа током овог периода која је једнака фиксној каматној стопи свопа каматне стопе.
<i>Тип хеџинга</i>

Хеџинг токова готовине

Инструмент хеџинга

Свопови са фиксним уплатама и варијабилним плаћањима су назначени као инструменти хеџинга. Помоћу њих се врши хеџинг изложености токова готовине ризику од каматних стопа.

Свако поновно одређивање цена свопа врши хеџинг тромесечног дела прилива готовине од камате који је резултат:

Предвиђеног реинвестирања или поновног одређивања цена износа главнице приказаних у Табели V.

Невезаних инвестиција или поновног одређивања цена који се догађају после датума поновног одређивања цена свопа током његовог трајања и у које су укључени различити зајмопримаци или зајмодавци.

Ставка хеџинга – Уопштено

Ставка хеџинга је део бруто прилива готовине од камате који је резултат реинвестирања или поновног одређивања цена токова готовине утврђених у Табели V и чији настанак се очекује у периодима приказаним у таквој табели. Део прилива готовине од камате који је предмет хеџинга има три компоненте:

компоненту главнице која узрокује прилив готовине од камате и период у ком настане,

компонента каматне стопе,

временска компонента или период који покрива хеџинг.

Ставка хеџинга – Компонента главнице

Део прилива готовине од камате који је предмет хеџинга је износ који је резултат првог дела износа главнице који се инвестира или коме се поново одређује цена за сваки период:

Који је једнак збиру хипотетичких износа свопова каматних стопа са фиксним уплатама и варијабилним исплатама које су назначени као инструменти хеџинга и које су неизмирени у периоду реинвестирања или поновног одређивања цена, и

Који одговара првим износима главнице изложености токова готовине који се инвестирају или којима се поново одређује цена на датум или после датума свопова каматних стопа.

Ставка хеџинга – Компонента каматне стопе

Део промене каматне стопе који је предмет хеџинга је промена:

Кредитне компоненте каматне стопе која се плаћа на износ главнице који се инвестира или коме се поново одређује цена и који је једнак кредитном ризику који је својствен за своп каматне стопе. То је део каматне стопе на инвестицију који је једнак индексу камате у свопу каматне стопе, као што је LIBOR, и

Компоненте криве приноса каматне стопе која је једнака периоду поновног одређивања цена у свопу каматне стопе који је назначен као инструмент хеџинга.

Ставка хеџинга – Период хеџинга

Период изложености променама каматне стопе на део изложености токова готовине који је предмет хеџинга:

Период од датума назначивања до датума поновног одређивања цена свопа каматне стопе који се дешава у тромесечном периоду у ком се, али не раније, одиграва предвиђена трансакција, и

Његови ефекти за период пошто се одиграју предвиђене трансакције је једнак периоду поновног одређивања цена свопа каматне стопе.

Важно је признати да се своповима не врши хеџинг ризика од токова готовине за једну инвестицију током читавог периода важења. Свопови су назначени као хеџинг ризика токова готовине од различитих инвестиција и поновних одређивања цене главнице које се врше у сваком периоду поновног одређивања цена свопова током њиховог читавог периода важења. Свопови врше хеџинг само нарасле камате настале у првом периоду после реинвестирања. Они врше хеџинг утицај токова готовине који је резултат промене каматних стопа која настаје све до поновног одређивања цена свопа. Изложеност променама стопа за период од поновног одређивања цене свопа до датума реинвестирања прилива готовине које је предмет хеџинга или до поновног одређивања цена средстава са варијабилном стопом није предмет хеџинга. Када се поново одређује цена свопа, каматна стопа свопа је фиксна до следећег датума поновног одређивања цена и одређује се прираст нето измирења од свопа. Свака промена каматних стопа после датума који утиче на износ прилива готовине од камате није више предмет хеџинга за сврхе рачуноводства.

Циљеви назначивања

Разматрања система

Доста захтева за праћењем и књиговодственом евиденцијом је елиминисано назначивањем сваког поновног одређивања цена свопа каматне стопе као хеџинга ризика токова готовине од предвиђених

реинвестирања прилива готовине и поновног одређивања цена средстава само та део трајања тих средстава. Доста праћења и књиговодства ће бити потребно ако се свопови уместо тога буду назначавали као хеџинг ризика од токова готовине од предвиђених инвестирања главнице и поновног одређивања цена средстава са варијабилном стопом током читавог периода трајања тих средстава.

Овом врстом назначивања избегава се вођење евиденције о добицима и губицима признатим у нето имовини/капиталу после настанка предвиђених трансакција (МРС-ЈС 29.108 и МРС-ЈС 29.109) зато што је део ризика токова готовине који је предмет хеџинга онај део који ће се рекласификовати из капитала у суфицит или дефицит у периоду који следи одмах после предвиђених трансакција који одговара периодичним нето готовинским измирењима свопа. Да је хеџингом требало покрити читав период трајања стечених средстава, било би неопходно повезати одређени своп каматне стопе са средством које се стиче. Ако је предвиђена трансакција аквизиција инструмента са фиксном стопом, фер вредност свопа којим се врши хеџинг трансакције би се признала у суфицит или дефицит да би се кориговао приход по основу камате на средство када се врши признавање прихода по основу камате. Онда би своп морао да се заврши или да се поново назначи у други однос хеџинга. Ако је предвиђена трансакција аквизиција средства са варијабилном стопом, своп би се наставио у том односу хеџинга, али би морао да се прати до стеченог средства тако да би сви износи фер вредности од свопа признати у нето имовини/капиталу могли да се рекласификују из капитала у суфицит или дефицит после накнадне продаје средства.

Такође се избегава и неопходност повезивања било ког дела фер вредности свопа који се признаје у нето имовини/капиталу са средствима са варијабилном стопом. У складу са тим, нема дела фер вредности свопа који је признат у нето имовини/капиталу, а који треба да се призна у суфицит или дефицит после настанка предвиђене трансакције или после продаје средства са варијабилном стопом. Ова врста назначивања такође дозвољава флексибилност при одлучивању како да се реинвестирају приливи готовине када настану. Пошто се ризик који је предмет хеџинга односи само на један период који одговара периоду поновног одређивања цена свопа каматне стопе назначеног као инструмент хеџинга, није потребно утврдити приликом назначивања да ли ће се токови готовине реинвестирати у средства са фиксном или варијабилном стопом или одредити на датум назначивања трајање средства које треба да се стекне.

Разматрања ефективности

Неефективност се смањује у значајној мери назначивањем одређеног дела изложености токова готовине као предмета хеџинга.

- Неефективност због кредитних разлика између свопа каматне стопе и предвиђеног токова готовине који је предмет хеџинга се елиминише назначивањем ризика од токова готовине који је предмет хеџинга као ризика који се може приписати променама каматних стопа које одговарају стопама својственим за своп, као што је АА крива стопе. Ова врста назначивања спречава да се промене које су резултат промена кредитних распона сматрају неефективним.
- Неефективност због трајања разлика између свопа каматне стопе и предвиђеног тока готовине који је предмет хеџинга се елиминишу назначивањем ризика од каматних стопа који је предмет хеџинга као ризика који се односи на промене дела криве приноса која одговара периоду у ком се делу са варијабилном стопом свопа каматне стопе поново одређује цена.
- Неефективност због промена каматне стопе које се дешавају између датума поновног одређивања цена свопа каматне стопе и датума предвиђених трансакција се елиминише једноставно тиме што се за тај временски период не врши хеџинг. Период од поновног одређивања цена свопа и настанак предвиђених трансакција у периоду одмах после поновног одређивања цена свопа се не штити хеџингом. Стога, разлика у датумима нема за резултат неефективност.

Рачуноводствена разматрања

Могућност квалификовања за рачуноводство хеџинга коришћењем овде описане методологије се заснива на одредбама IAS 39 и на тумачењима тих захтева. Неке од ових одредби су описане у одговору на Питање F.6.2, *Разматрања рачуноводства хеџинга када се ризиком од каматних стопа управља по нето основи*. Неке додатне одредбе и тумачења се могу пронаћи у даљем тексту.

Хеџинг дела изложености ризика

Могућност утврђивања и вршења хеџинга само дела изложености ризику токова готовине који је резултат реинвестиције токова готовине или поновног одређивања цена инструмента са

варијабилном стопом се може наћи у МРС-ЈС 29.90, а протумачена је у одговорима на Питања F.6.2.(к), F.2.17, *Хеџинг са делимичним трајањем*.

Хеџинг вишеструких ризика помоћу једног инструмента

Могућност да се назначи један своп каматне стопе као хеџинг изложености токова готовине каматним стопама које су резултат различитих реинвестирања прилива готовине или поновног одређивања цена средстава са варијабилном стопом који настају током трајања свопа је установљена у МРС-ЈС 29.85, а протумачен је у одговору на Питање F.1.12, *Хеџинг више од једне врсте ризика*.

Хеџинг сличних ризика у портфељу

Могућност да се одреди предвиђена трансакција која је предмет хеџинга као део изложености токова готовине каматним стопама за део трајања инвестиције узрокује исплате камате без одређивања на датум назначивања очекиваног трајања инструмента и тога да ли се он плаћа по фиксној или варијабилној стопи је установљена у одговору на Питање F.6.2(л) који одређује да ставке у портфељу не морају обавезно да имају исту укупну изложеност ризику, под условом да оне имају исти ризик за који су назначене као предмет хеџинга.

Обустављање хеџинга

Могућност да се назначи предвиђена трансакција (изложеност токова готовине инвестиције или поновно одређивање цена настало после датума поновног одређивања цена свопа) као предмет хеџинга је дата у МРС-ЈС 29.112 који се бави обустављањем хеџинга. Док део предвиђене трансакције више није предмет хеџинга, своп каматне стопе се не назначава поново, и он наставља да буде инструмент хеџинга за преостале трансакције у низу које се нису још догодиле. На пример, претпоставите да је своп каматне стопе који има преостало трајање од једне године био назначен као хеџинг низа од три тромесечна реинвестирања токова готовине. Следеће предвиђено реинвестирање токова готовине се дешава за три месеца. Када се поново одреди цена свопа каматне стопе за три месеца по тада актуелној варијабилној стопи, фиксна стопа и варијабилна стопа свопа каматне стопе постају познате и више не обезбеђују заштиту хеџингом за следећа три месеца. Ако следећа предвиђена трансакција не настане за три месеца и десет дана, десетодневни период који остаје после поновног одређивања цена свопа каматне стопе није предмет хеџинга.

F.6.4 Рачуноводство хеџинга: премија или дисконт на форвард девизни уговор Форвард девизни уговор је назначен као инструмент хеџинга, на пример, у хеџингу нето инвестиције у инострано пословање. Да ли дозвољено вршити амортизацију дисконта или премије на форвард девизни уговор у суфицит или дефицит током трајања уговора?

Не. Премија или дисконт на форвард девизни уговор се не може амортизовати у суфициту или дефициту по МРС-ЈС 29. Деривати се увек одмеравају по фер вредности у извештају о финансијској позицији. Добитак или губитак који је резултат промене фер вредности форвард девизног уговора се увек извештава у суфициту или дефициту осим ако форвард девизни уговор није назначен и ефективан као инструмент хеџинга у хеџингу токова готовине или у хеџингу нето инвестиције у инострано пословање у ком случају се ефективни део добитка или губитка признаје у нето имовини/капиталу. У том случају, износи признати у нето имовини/капиталу се признају у суфицит или дефицит када настану будући токови готовине који су предмет хеџинга или после отуђења нето инвестиције, зависно од тога шта више одговара. По МРС-ЈС 29.84(б), елемент камате (временска вредност) фер вредности форвард уговора може да се искључи из назначивања односа хеџинга. У том случају, промене у делу елемента камате фер вредности форвард девизног уговора се признају у суфициту или дефициту.

F.6.5 МРС-ЈС 29 и МРС-ЈС 4 – Хеџинг фер вредности средстава која се одмеравају по набавној вредности

Ако је будућа продаја брода који се књижи по историјском трошку предмет хеџинга изложености девизном ризику по основу девизног зајма, да ли МРС-ЈС 29 захтева да се брод поново одмерава због промена девизног курса чак и ако је основа за одмеравање средства историјски трошак?

Не. У хеџингу фер вредности, поново се одмерава ставка хеџинга. Међутим, девизни зајам се не може класификовати као хеџинг фер вредности брода пошто брод не садржи ниједан девизни ризик који се може засебно одмеравати. Ако су задовољени услови рачуноводства хеџинга у МРС-ЈС 29.98, девизни

зајам може да се класификује као хеџинг токова готовине предвиђене продаје у тој страниој валути. У хеџингу токова готовине, ставка хеџинга се не одмерава поново.

Део Г: Остало

Г.1 *Обелодањивање промена фер вредности*

МРС-ЈС 29 захтева да се финансијска средства класификована као расположива за продају и финансијска средства и обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит поново одмеравају по фер вредности. Осим ако финансијско средство или финансијска обавеза нису назначени као инструмент хеџинга токова готовине, промене фер вредности за средства и обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит се извештавају у суфициту или дефициту, а промене фер вредности за финансијска средства расположива за продају се извештавају у нето имовини/капиталу. Која обелодањивања су потребна у погледу износа промена фер вредности током извештајног периода?

МРС-ЈС 30.23 захтева да се да се обелодане ставке прихода, расхода и добитака и губитака. Овај захтев обелодањивања обухвата ставку прихода, расхода и добитака и губитака које настају након поновног одмеравања по фер вредности. Стога, ентитет врши обелодањивања промена фер вредности, правећи разлику између промена које се признају у суфициту или дефициту и промена које се признају у нето имовини/капиталу. Даље рашчлањавање се обезбеђује за промене које се односе на:

- (а) Средства расположива за продају, приказујући засебно износ добитка или губитка признат у нето имовини/капиталу током периода и износ који је признат у суфицит или дефицит за тај период;
- (б) Финансијска средства или финансијске обавезе по фер вредности кроз суфицит или дефицит, приказујући засебно оне промене фер вредности финансијских средстава или финансијских обавеза (i) назначених тако након почетног признавања и (ii) класификованих као она која се држе за трговање у складу са МРС-ЈС9; и
- (ц) Инструменте хеџинга.

МРС-ЈС 30 нити захтева нити забрањује обелодањивање компонената промене фер вредности према начину на који су ставке класификоване за интерне намене. На пример, ентитет може да одабере да обелодани засебно промену фер вредности оних деривата које у складу са МРС-ЈС 29 категорише као оне који се држе ради трговања, али их ентитет класификује као део активности управљања ризиком ван портфеља трговања.

Поред тога, МРС-ЈС 30.10 захтева обелодањивање књиговодствених вредности финансијских средстава или финансијских обавеза по фер вредности кроз суфицит или дефицит, уз засебно приказивање: (i) тако назначених након почетног признавања и (ii) оних која се држе ради трговања у складу са МРС-ЈС 29.

Г.2 **МРС-ЈС 29 и МРС-ЈС 30 Рачуноводство хеџинга:
извештаји о токовима готовине**

Како треба да се класификују у извештајима о токовима готовине токови готовине који настају од инструмената хеџинга?

Токови готовине који настају од инструмената хеџинга се класификују као пословне, инвестиционе или финансијске активности, на основу класификације токова готовине који настају од ставке хеџинга. Док терминологија у МРС-ЈС 30 није ажурирана да се подудара са МРС-ЈС 29, класификација токова готовине који настају од инструмената хеџинга у извештајима о токовима готовине треба да буде у складу са класификацијом тих инструмената као инструмената хеџинга по МРС-ЈС 29.

Илустративни примери

Ови примери прате, али мнису део MPC-ЈС29.

Хеџинг каматне стопе ризика за портфељ имовине и обавеза

IE1. 1. јануара 20x1. године, Ентитет А идентификује портфељ који се састоји од средстава и обавеза чији ризик од каматних стопа жели да заштити хеџингом. Обавезе обухватају депоноване обавезе које се могу потраживати и које депонент може да повуче било када без претходне најаве. У сврхе управљања ризиком, ентитет сматра све ставке у портфељу ставкама са фиксном стопом.

IE2. У сврхе управљања ризиком, Ентитет А анализира средства и обавезе у портфељу у временским периодима поновног одређивања цена на основу очекиваних датума поновног одређивања цена. Ентитет користи временске периоде на месечном нивоу и планира ставке за следећих пет година (то јест има 60 засебних месечних временских периода) Средства у портфељу су средства која се могу плаћати унапред и која Ентитет А планира у временске периоде на основу очекиваних датума плаћања унапред, тиме што планира проценат свих средстава, а не појединачних ставки, у сваки временски период. Портфељ такође обухвата обавезе које се могу потраживати за које ентитет очекује, на основу портфеља, да буду исплаћене у интервалу између једног месеца и пет година и, у сврхе управљања ризиком, су планиране за временске периоде по тој основи. На основу ове анализе, Ентитет А одлучује који износ жели да подвргне хеџингу у сваком временском периоду.

IE3. Овај пример се бави само временским периодом поновног одређивања цена који истиче у временском периоду од три месеца, то јест временском периоду који доспева 31. марта 20x1. године (слична процедура би се примењивала за сваки од 59 временских периода). Ентитет А има планирана средства од 100 милиона н.ј. и обавезе од 80 милиона н.ј. у овом временском периоду. Све обавезе се могу исплатити по потражњи.

IE4. Ентитет А одлучује, у сврхе управљања ризиком, да подвргне хеџингу нето позицију од 20 милиона н.ј. и у складу са тим закључује своп каматне стопе¹ 1. јануара 20x1. године за плаћање фиксне стопе и добија LIBOR (Лондонска међубанкарска стопа), са износом главнице од 20 милиона н.ј. и фиксним трајањем од три месеца.

IE5. Овај пример садржи следеће претпоставке ради поједностављивања:

- (а) купон на фиксну етапу свопа је једнак фиксном купону средства;
- (б) купон на фиксну етапу свопа постаје платив на исте датуме као и камате на то средство; и
- (ц) камата на варијабилну етапу свопа је дневна стопа LIBOR-а. Као резултат, читава промена фер вредности свопа се јавља само од фиксне етапе, зато што варијабилна етапа није изложена променама фер вредности због промена каматних стопа.

У случајевима када ове претпоставке за поједностављивање нису одрживе, јавиће се већа неефективност. (Неефективност која се јавља (а) може да се елиминише назначивањем као ставке хеџинга дела токова готовине од средства које је еквивалентно фиксној етапи свопа.)

IE6. Такође се претпоставља да Ентитет А тестира ефективност сваког месеца.

IE7. Фер вредност еквивалентног средства које се не може плаћати унапред од 20 милиона н.ј., уз занемаривање промене вредности које се не могу приписати кретањима каматне стопе, у различитим временским периодима током периода хеџинга је следећа:

	1. јануар 20x1.	31. јануар 20x1.	1. фебруар 20x1.	28. фебруар 20x1.	31. март 20x1.
Фер вредност (средство) (н.ј.)	20.000.000	20.047.408	20.047.408	20.023.795	Нула

IE8. Фер вредност свопа у различита времена током периода хеџинга је следећа:

	1. јануар 20x1.	31. јануар 20x1.	1. фебруар 20x1.	28. фебруар 20x1.	31. март 20x1.
Фер вредност (обавеза) (н.ј.)	Нула	(47,408)	(47.408)	(23.795)	Нула

Рачуноводствени поступак

IE9. 1. јануара 20x1. године, Ентитет А назначи као ставку хеџинга износ од 20 милиона н.ј. средстава за тромесечни временски период. Он назначи као ризик који је предмет хеџинга промену фер вредности ставке хеџинга (то јест 20 милиона н.ј. средстава) која се може приписати променама LIBOR-а. Он је такође усклађен са другим захтевима назначивања изнетим у параграфима 99(д) и AG162 овог стандарда.

IE10. Ентитет А назначи као инструмент хеџинга своп каматне стопе описан у параграфу IE4.

Крај месеца 1 (31. јануар 20x1. године)

IE11. 31. јануара 20x1. године (на крају месеца 1) када ентитет А тестира ефективност, LIBOR је опао. На основу претходног искуства у вези са плаћањем унапред, Ентитет А процењује да ће се, као последица тога, плаћања унапред догодити брже него што је претходно процењено. Као резултат, поново се процењује износ средстава планираних за овај временски период (искључујући нова средства која су настала током месеца) као 96 милиона н.ј.

IE12. Фер вредност назначеног свопа каматне стопе са хипотетичком главницом од 20 милиона н.ј. је (47,408 н.ј.) (своп је обавеза).

IE13. Ентитет А израчунава промену фер вредности ставке хеџинга, узимајући у обзир промену процењених исплата унапред, на следећи начин:

(а) Прво, он израчунава проценат почетне процене средстава у временском периоду који је био предмет хеџинга. Ово је 20 процената (20 милиона н.ј. + 100 милиона н.ј.).

(б) Друго, он примењује овај проценат (20 процената) на своју измењену процену износа у том временском периоду (96 милиона н.ј.) да израчуна износ који је ставка хеџинга на основу своје измењене процене. Ово је 19,2 милиона н.ј..

(ц) Треће, он израчунава промену фер вредности ове измењене процене ставке хеџинга (19,2 милиона н.ј.) која се може приписати променама LIBOR-а. Ово је 45.511 н.ј. ($47.408^8 \times (19,2 \text{ милиона} / 20 \text{ милиона})$).

IE14. Ентитет А врши следећа рачуноводствена књижења која се односе на овај временски период:

Готовина	172.097	
Суфицит или дефицит (приход од камате)		172.097
<i>Признавање камате добијене од износа који је предмет хеџинга (19,2 милиона)</i>		

Суфицит или дефицит (расход од камате)	179.268	
Суфицит или дефицит (приход од камате)		179.268
Готовина		Нула

Признавање камате добијене и исплаћене за своп назначен као инструмент хеџинга

Суфицит или дефицит (губитак)	47,408	
Дериватна обавеза		47,408

Признавање промене фер вредности свопа.

Засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији	45,511	
Суфицит или дефицит (добитак)		45,511

Признавање промене фер вредности износа који је предмет хеџинга.

IE15. Нето резултат у билансу успеха (искључујући приход и расход од камате) је да се признаје губитак од (1.897 н.ј.). Ово представља неефективност у односу хеџинга која се јавља због промене процењених датума плаћања унапред.

Почетак месеца 2

IE16. 1. фебруара 20x1. године Ентитет А прода део својих средстава у различитим временским периодима. Ентитет А израчунава да је продао 8 целих и 1/3 процената читавог портфеља средстава. Зато што су средства била алоцирана на временске периоде алокацијом процента средстава (а не појединачних средстава) за сваки временски период, Ентитет А одређује да он не може да потврди за које одређене временске периоде су продата средства била панирана. Стога он користи систематичну и рационалну основу алокације. На основу чињенице да је продао репрезентативан део средстава у портфељу, Ентитет А алоцира продају пропорционално током свих временских периода.

IE17. Према овој основи, Ентитет А израчунава да је продао 8 целих и 1/3 процената средстава алоцираних на тромесечни временски период, то јест 8 милиона н.ј. (8 целих и 1/3 процената од 96 милиона). Добијени приход од 8.018.400 н.ј. једнак је фер вредности средстава. После престанка признавања средстава, Ентитет А такође уклања из засебне линијске ставке извештаја о финансијској позицији износ који представља промену фер вредности средстава која су предмет хеџинга и која су сада продата. Ово је 8 целих и 1/3 процената укупне линијске ставке у билансу од 45.511 н.ј., то јест 3.793 н.ј..

IE18. Ентитет А врши следећа рачуноводствена књижења за признавање продаје средстава и уклањање дела биланса у засебној линијској ставки извештаја о финансијској позицији.

Готовина	8.018.400		
Средство	8.000.000		
Засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији		3.793	
Суфицит или дефицит (добитак)	14.607		

Признавање продаје средстава по фер вредности и признавање добитка после продаје.

Зато што се промена износа средстава не може приписати промени каматне стопе која је предмет хеџинга не јавља се неефективност.

IE19. Ентитет А сада има 88 милиона н.ј. средстава и 80 милиона н.ј. обавеза у овом временском периоду. Стога је нето износ који Ентитет а жели да подвргне хеџингу сада 8 милиона н.ј. и, у складу са тим, он назначавача 8 милиона н.ј. као износ хеџинга.

IE20. Ентитет А одлучи да коригује инструмент хеџинга назначавачем само дела првобитног свопа као инструмента хеџинга. У складу са тим, он назначавача као инструмент хеџинга 8 милиона н.ј. или 40 процената хипотетичког износа првобитног свопа са преосталим трајањем од два месеца и фер вредношћу од 18,96³ н.ј.

Ентитет је такође усклађен са другим захтевима назначавача у параграфима 99(а) и АG162 овог стандарда. 12 милиона н.ј. хипотетичког износа свопа који више није назначен као инструмент хеџинга се или класификује као онај који се држи ради трговања са променама фер вредности које се признају у суфициту или дефициту, или се назначи као инструмент хеџинга у различитом хеџингу.

IE21. Као и 1. фебруара 20x1. године и после рачуноводственог обухватања продаје средстава, засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији је 41.718 н.ј. (45.511 – 3.793), што представља укупну промену фер вредности од 17,6 милиона н.ј. средстава. Међутим, као и 1. фебруара 20x1. године, Ентитет А подвргава хеџингу само 8 милиона н.ј. средстава која имају укупну промену фер вредности од 18.963 н.ј. Преостала засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији од 22.755 н.ј.^{се} односи на износ средстава које Ентитет А још увек држи, али не подвргава хеџингу. У складу са тим, Ентитет А амортизује овај износ током преосталог трајања временског периода, то јест амортизује 22.755 н.ј. током два месеца.

IE22. Ентитет А одређује да више није изводљиво користити метод амортизације на основу поновно израчунатог ефективног приноса и стога користи праволинијски метод.

Крај месеца 2 (28. фебруар 20x1. године)

IE23. 28. фебруара 20x1. године када Ентитет А следећи пут тестира ефективност, LIBOR је непромењен. Ентитет А не врши измену својих очекивања у погледу плаћања унапред. Фер вредност назначеног свопа каматне стопе са хипотетичким износом од 8 милиона н.ј. је (9.518 н.ј.) (своп је обавеза). Такође, Ентитет А израчунава фер вредност 8 милиона н.ј. средстава која су предмет хеџинга 28. фебруара 20x1. године као 8.009.518 н.ј.

IE24. Ентитет А врши следећа рачуноводствена књижења која се односе на овај временски период:

Готовина	71.707	
Суфицит или дефицит (приход од камате)		71.707

Признавање камате добијене од износа који је предмет хеџинга (8 милиона н.ј.)

Суфицит или дефицит (расход од камате)	71.707	
Суфицит или дефицит (приход од камате)		62.115
Готовина	9.592	

Признавање камате добијене и исплаћене на износ назначен као инструмент хеџинга (8 милиона н.ј.).

Дериватна обавеза	9.445	
Суфицит или дефицит (добитак)		9.445

Признавање промене фер вредности дела свопа назначеног као инструмент хеџинга (8 милиона н.ј.) (9.518 – 18.963).

Суфицит или дефицит (губитак)	9.445	
Засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији		9.445

Признавање промене фер вредности износа који је предмет хеџинга (8.009.518 – 8.018.963).

IE25. Нето ефекат на биланс успеха (искључујући приход и расход од камате) је нула што одражава

то да је хеџинг у потпуности ефикасан.

IE26. Ентитет А врши следеће рачуноводствено књижење за амортизацију биланса линијске ставке за овај временски период:

Суфицит или дефицит (губитак)	11.378
Засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији	11.378 ^(а)

Признати потраживање амортизације за тај период.

(а) 22.755 : 2

Крај месеца 3

IE27. Током трећег месеца нема даљих промена износа средстава или обавеза у тромесечном временском периоду. 31. марта 20x1. године средства и своп доспевају и сви биланси се признају кроз суфицит или дефицит.

IE28. Ентитет А врши следећа рачуноводствена књижења која се односе на овај временски период:

Готовина	8.071.707
Средство (извештај о финансијској позицији)	8.000,000
Суфицит или дефицит (приход од камате)	71.707
<i>Признати камату и готовину добијену после доспећа износа који је предмет хеџинга (8 милиона н.ј.).</i>	
Суфицит или дефицит (расход од камате)	71.707
Суфицит или дефицит (приход од камате)	62.115
Готовина	9.592

Признати камату добијену и плаћену на део свопа назначеног као инструмент хеџинга (8 милиона н.ј.).

Дериватна обавеза	9.518
Суфицит или дефицит (добитак)	9.518

Признати истек дела свопа назначеног као инструмент хеџинга (8 милиона н.ј.).

Суфицит или дефицит (губитак)	9.518
Засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији	9.518

Уклонити преостали биланс линијске ставке после истека временског периода.

IE29. Нето ефекат на суфицит или дефицит (искључујући приход и расход од камате) је нула што одражава то да је хеџинг у потпуности ефикасан.

IE30. Ентитет А врши следеће рачуноводствено књижење за амортизацију биланса линијске ставке за овај временски период:

Суфицит или дефицит (губитак)	11.377
Засебна линијска ставка у извештају о финансијској позицији	11.377 ^(а)

Признавање терећења амортизацијом за тај период.

(а) 22.755 : 2

Кратак преглед

IE31. Табела у даљем тексту укратко приказује:

- (а) Промене засебне линијске ставке у извештају о финансијској позицији;
- (б) Фер вредност деривата;
- (ц) Ефекат хеџинга на суфицит или дефицит за читав тромесечни период хеџинга; и
- (д) Приход и расход од камате који се односе на износ назначен као предмет хеџинга.

Опис	1. јануар 20x1.	31. јануар 20x1.	1. фебруар 20x1.	28. фебруар	31. март 20x1. н.ј.
	н.ј.	н.ј.	н.ј.	20x1. н.ј.	н.ј.
Износ средстава које је предмет хеџинга	20.000.000	19.200.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000

(а) Промене засебне линијске ставке у извештају о финансијској позицији

Пренос из претходног периода:

Остатак који треба да се амортизује	Нула	Нула	Нула	22.755	11.377
Преостали део	Нула	Нула	45.511	18.963	9.518
Мање: кориговање по продаји средства	Нула	Нула	(3.793)	Нула	Нула
Кориговање за промену фер вредности средства које је предмет хеџинга	Нула	45.511	Нула	(9.445)	(9.518)
Амортизација	Нула	Нула	Нула	(11.378)	(11.377)
Пренос у наредни период:					
Остатак који треба да се амортизује	Нула	Нула	22.755	11.377	Нула
Преостали део	Нула	45.511	18.963	9.518	Нула

(б) Фер вредност деривата

н.ј. 20.000.000	Нула	47.408	–	–	–
н.ј. 12.000.000	Нула	–	28,445	Није више назначен као инструмент хеџинга	
н.ј. 8.000.000	Нула	–	18,963	9.518	Нула
Укупно	Нула	47.408	47.408	9.518	Нула

(ц) Ефекат хеџинга на суфицит или дефицит

Промена линијске ставке: средство	Нула	45.511	Н/А	(9.445)	(9.518)
Промена фер вредности деривата, Нула	(47.408)	Н/А	9.445	9.518	
Нето ефекат	Нула	(1,897)	Н/А	Нула	Нула
Амортизација	Нула	Нула	Н/А	(11.378)	(11.377)

Поред тога, постоји и добитак од продаје средстава од 14.607 н.ј. 1. фебруара 20x1. године.

(д) Приход и расход од камате који се односе на износ назначен као предмет хеџинга

Приход од камате:

– од средства	Нула	172.097	Н/А	71.707	71.707
– од свопа	Нула	179.268	Н/А	62.115	62.115

Расход од камате:

– од свопа	Нула	(179.268)	Н/А	(71.707)	(71.707)
------------	------	-----------	-----	----------	----------

Отуђење иностраног пословања

IE32. Овај пример илуструје примену параграфа С12 и С13 Прилога Ц у вези са износом признатим у сифициту или дефициту при отуђењу иностраног пословања.

Историјат

IE33 У овом примеру се претпоставља да је структура економског ентитета онаква каква је описана у упутству за примену, и да је ентитет Д искористио позајмицу ентитета А у доларима да подвргне хеџингу за заштиту од курсног ризика евро/долар нето инвестицију у ентитету Ц у консолидованим финансијским извештајима ентитета Д. Матични ентитет примењује постепени метод консолидације. Претпоставимо да је хеџинг био у потпуности ефикасан, и целокупна акумулирана промена у вредности инструмента хеџинга због курса долар/евро пре отуђења ентитета Ц је 24 милиона евра (добитак). Овом износу скоро потпуно одговара пад вредности нето инвестиције у ентитет Ц, када се мери у односу на функционалну валуту ентитета Д (евро).

IE34 Ако би се применио директни метод консолидовања, пад у вредности нето инвестиције ентитета Д у ентитет Ц од 24 милиона евра одразио би се у потпуности у резервама по основу курсних разлика везаним за ентитет Ц у консолидованим финансијским извештајима ентитета Д. Али, пошто Матични ентитет примењује постепени метод, овај пад у вредности инвестиције у ентитет Ц, у износу оф 24 милиона евра, одражава се и у резервама по основу курсних разлика ентитета Б везаним за ентитет Ц, и у резервама по основу курсних разлика ентитета Д везаним за ентитет Б.

IE35 На укупни износ који се признаје као део резерви по основу курсних разлика везаних за ентитете Б и Ц не утиче избор метода консолидовања. Под претпоставком да се применом директног метода консолидовања долази до резерви по основу курсних разлика за ентитете Б и Ц које се у

консолидованим финансијским извештајима ентитета Д појављују као добитак од 62 милиона евра, односно губитак од 24 милиона евра; применом постепеног метода, губитак износи 49 милиона евра, а губитак 11 милиона евра.

Рекласификација

IE36. Пошто се инвестиција у ентитет Ц отуђи, према захтевима из МРС-ЈС 29 потребно је да цео добитак од 24 милиона евра по основу инструмента хеџинга буде рекласификован у суфицит или дефицит. Применом постепеног метода, износ за рекласификацију у суфицит или дефицит везан за нето инвестицију у ентитет Ц био би губитак од само 11 милиона евра. Ентитет Д би могао да коригује резерве по основу курсних разлика у ентитетима Б и Ц за 13 милиона евра, како би их изједначио са износима који би били рекласификовани у вези са инструментом хеџинга и нето инвестицијом да је коришћен директни метод консолидације, да је примењивана таква рачуноводствена политика. Ентитет који није претходно подвргао своју нето инвестицију хеџингу могао би да изврши исту рекласификацију.

Узимање повлашћеног зајма

IE37. Локалне власти су добиле зајам за финансирање у износу од 5 милиона н.ј. од једне међународне агенције за развој. Сврха зајма је изградња домова здравља у периоду од пет година. У уговору о зајму стоји да је период отплате пет година и то на следећи начин:

Година 1: не отплаћује се ниједан део главнице

Година 2: отплаћује се 10% главнице

Година 3: отплаћује се 20% главнице

Година 4: отплаћује се 30% главнице

Година 5: отплаћује се 40% главнице

Камата се плаћа на годишњем нивоу у склопу неизмирених обавеза, по стопи од 5% годишње на неизмирени салдо кредита. Тржишна каматна стопа за сличну трансакцију је 10%.

IE38. Ентитет је добио повлашћени зајам од 5 милиона н.ј., који ће се враћати по каматној стопи за 5% нижој од тренутне тржишне каматне стопе. Разлика између износа зајма и садашње вредности уговорних плаћања дефинисане условима уговора о зајму, дисконтоване за тржишну каматну стопу, признаје се као приход од трансакција које нису трансакције размене.

IE39. Ентитет врши следећа рачуноводствена књижења за повлашћени зајам:

1. При почетном признавању, ентитет признаје следеће (под претпоставком да ентитет накнадно одмерава повлашћени зајам по амортизованој вредности):

Банка	5.000.000	
Зајам (види табелу 2 испод)		4.215.450
Обавезе или приход од трансакција које нису трансакције размене		784.555

Признавање узетог зајма по фер вредности

МРС-ЈС се узима у обзир приликом признавања обавезе или прихода за део зајма који није узет под тржишним условима. Пример 26 тог стандарда садржи називе ставки за признавање и одмеравање дела зајма који није узет под тржишним условима и који се сматра трансакција која није трансакција размене.

2. Година 2: Ентитет признаје следеће:

Камата (види табелу 3 испод)	421.545
Зајам	421.545

Признавање камате применом метода ефективне каматне стопе (4.215.450 x 10%)

Камата (види табелу 1 испод)	250.000
Банка	250.000

Признавање камате на неизмирени салдо (5 милиона н.ј. x 5%)

3. Година 2: Ентитет признаје следеће:

Камата	438.700	
Зајам		438.700
<i>Признавање камате применом метода ефективне каматне стопе</i> <i>(4.386.995 н.ј. x 10%)</i>		
Зајам		750.000
Банка	750.000	
<i>Признавање камате на неизмирени салдо</i> <i>(5 милиона н.ј. x 5% + 500.000 н.ј. исплата главнице)</i>		

4. Година 3: Ентитет признаје следеће:

Камата	407.569	
Зајам		407.569
<i>Признавање камате применом метода ефективне каматне стопе</i> <i>(4.075.695 н.ј. x 10%)</i>		
Зајам	1.225.000	
Банка		1.225.000
<i>Признавање камате плаћене на неизмирени салдо</i> <i>(4.5 милиона н.ј. x 5% + 1 милион исплата главнице)</i>		

5. Година 4: Ентитет признаје следеће:

Камата	325.826	
Зајам		325.826
<i>Признавање камате применом метода ефективне каматне стопе</i> <i>(3.258.264 н.ј. x 10%)</i>		
Зајам	1.675.000	
Банка		1.675.000
<i>Признавање камате плаћене на неизмирени салдо</i> <i>(3.5 милиона н.ј. x 5% + 1,5 милиона исплата главнице)</i>		

6. Година 5: Ентитет признаје следеће:

Камата	190.909	
Зајам		190.909
<i>Признавање камате применом метода ефективне каматне стопе</i> <i>(1.909.091 x 10%)</i>		
Зајам	2.100.000	
Банка		2.100.000
<i>Признавање камате плаћене на неизмирени салдо</i> <i>(2 милиона н.ј. x 5% + 2 милиона исплата главнице)</i>		

Израчунавање:

Табела 1: План амортизације (уговорна отплата са каматом од 5%)

	Година 0 н.ј.	Година 1 н.ј.	Година 2 н.ј.	Година 3 н.ј.	Година 4 н.ј.	Година 5 н.ј.
Главница	5.000.000	5.000.000	5.000.000	4.500.000	3.500.000	2.000.000
Камата	-	250.000	250.000	225.000	175.000	100.000
Исплате	-	(250.000)	(750.000)	(1.225.000)	(1.675.000)	(2.100.000)
Салдо	5.000.000	5.000.000	4.500.000	3.500.000	2.000.000	-

**Табела 2: Дисконтовање уговорних токова готовине
(на основу тржишне каматне стопе од 10%)**

	Година 1 н.ј.	Година 2 н.ј.	Година 3 н.ј.	Година 4 н.ј.	Година 5 н.ј.
Салдо главнице	5.000.000	4.500.000	3.500.000	2.000.000	-
Дуговање по основу камате	250.000	250.000	225.000	175.000	100.000
Укупне исплате (главница и камата)	250.000	750.000	1.225.000	1.675.000	2.100.000
Тренутна вредност исплате	227.272	619.835	920.360	1.144.048	1.303.935
Укупна тренутна вредност исплате					4.215.450
Примљена средства					5.000.000
Умањено за тренутну вредност одлива (фер вредност зајма при почетном признавању)					4.215.450
Део зајма који није под тржишним условима и који се признаје као приход од трансакција које нису трансакције размене					784.550

Табела 3: Израчунавање салда зајма и камате применом ефективне каматне стопе

	Година 1 н.ј.	Година 2 н.ј.	Година 3 н.ј.	Година 4 н.ј.	Година 5 н.ј.
Главница	4.215.450	4.075.695	4.386.995	3.258.264	1.909.091
Прираст камате	421.545	438.700	407.569	325.827	190.909
Исплата камате и главнице	250.000	750.000	1.225.000	1.675.000	2.100.000
Салдо	4.386.995	4.075.695	3.258.264	1.909.091	-

Исплата повлашћеног зајма

IE40. Министарство образовање обезбеђује кредите са ниском каматном стопом и флексибилним условима отплате студентима са одређеним квалификацијама у циљу промовисања факултетског образовања.

IE41. Министарство је дало 250 милиона н.ј. великом броју студената на почетку финансијске године под следећим условима:

- Главница се отплаћује на следећи начин:
 - Година 1 до 3: не отплаћује се ниједан део главнице
 - Година 4: отплаћује се 30% главнице
 - Година 5: отплаћује се 30% главнице
 - Година 6: отплаћује се 40% главнице
- Камата се обрачунава по стопи од 6% на неизмирени салдо зајма и плаћа се у годишњим ратама. Претпоставља се да је тржишна каматна стопа на сличан зајам 11.5%.

IE42. Ентитет врши следећа рачуноводствена књижења за повлашћени зајам (под претпоставком да ентитет накнадно одмерава повлашћени зајам по амортизованој вредности):

1. При почетном признавању, ентитет признаје следеће:

Зајам	199.345.480	
Трошак	50.654.520	
Банка		250.000.000

2. Година 1: Ентитет признаје следеће:

Зајам	22.924.730	
Приход од камате		22.924.730

Обрачун камате применом метода ефективне каматне стопе
199.345.480 н.ј. x 11.5%

Банка	15.000.000	
Зајам		15.000.000

Исплата камате од 250 милиона н.ј. x 6%

3. Година 2: Ентитет признаје следеће:

Зајам	22.836.074	
Приход од камате		22.836.074

Обрачун камате применом метода ефективне каматне стопе
207,270,210 н.ј. x 11.5%

Банка	15.000.000	
Зајам		15.000.000

Исплата камате од 250 милиона н.ј. x 6%

4. Година 3: Ентитет признаје следеће:

Зајам	24.852.223	
Приход од камате		24.852.223

Обрачун камате применом метода ефективне каматне стопе
216,106,284 н.ј. x 11.5%

Банка	15.000.000	
Зајам		15.000.000

5. Година 4: Ентитет признаје следеће:

Зајам	25.985.228	
Приход од камате		25.985.228
<i>Обрачун камате применом метода ефективне каматне стопе</i>		
<i>225,958,228 н.ј. x 11.5%</i>		
Банка		90.000.000
Зајам		90.000.000
<i>Исплата камате од 250 милиона н.ј. x 6% + 75 милиона н.ј исплата главнице</i>		
6. Година 5: Ентитет признаје следеће:		
Зајам		18.623.530
Приход од камате		18.623.530
<i>Обрачун камате применом метода ефективне каматне стопе</i>		
<i>161,943,735 н.ј. x 11.5%</i>		
Банка		85.500.000
Зајам		85.500.000
<i>Исплата камате од 175 милиона н.ј. x 6% + 75 милиона н.ј исплата главнице</i>		
7. Година 6: Ентитет признаје следеће:		
Зајам	10.932.735	
Приход од камате		10.932.735
<i>Обрачун камате применом метода ефективне каматне стопе</i>		
<i>95,067,265 н.ј. x 11.5%</i>		
Банка	106.000.000	
Зајам		106.000.000
<i>Признавање исплаћене главнице</i>		
<i>Израчунавање</i>		

**Табела 1: Распоред амортизације
(применом уговорне отплате уз каматну стопу од 6%)**

	Година 0 1.000 н.ј.	Година 1 1.000 н.ј.	Година 2 1.000 н.ј.	Година 3 1.000 н.ј.	Година 4 1.000 н.ј.	Година 5 1.000 н.ј.	Година 6 1.000 н.ј.
Главница	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Камата	-	15.000	15.000	15.000	15.000	10.500	6.000
Исплате	-	15.000	15.000	15.000	90.000	85.500	106.000
Салдо	250.000	250.000	250.000	250.000	175.000	100.000	-

**Табела 2: Дисконтовање уговорних токова готовине
(на основу тржишне каматне стопе од 11.5%)**

	Година 1 1.000 н.ј.	Година 2 1.000 н.ј.	Година 3 1.000 н.ј.	Година 4 1.000 н.ј.	Година 5 1.000 н.ј.	Година 6 1.000 н.ј.
Салдо главнице	250.000	250.000	250.000	175.000	100.000	-
Дуговање по основу камате	15.000	15.000	15.000	15.000	10.500	6.000
Укупне исплате (главница и камата)	15.000	15.000	15.000	90.000	85.500	106.000
Тренутна вредност исплате	13.452.915	12.065.394	10.820.981	58.229.497	49.612.576	55.164.117
Укупна тренутна вредност исплате						199.345.480
Исплаћена средства						250.000.000
Умањено за тренутну вредност одлива (фер вредност зајма при почетном признавању)						50.654.520
Део зајма који није под тржишним условима и који се признаје као расход						199.345.480

Табела 3: Израчунавање салда зајма и камате применом ефективне каматне стопе

	Година 1 н.ј.	Година 2 н.ј.	Година 3 н.ј.	Година 4 н.ј.	Година 5 н.ј.	Година 6 н.ј.
Главница	199.345.480	207.270.210	216.106.284	225.958.228	161.943.735	95.067.265
Прираст камате	22.924.730	23.836.074	24.852.223	25.985.228	18.623.530	10.932.735
Исплата камате и главнице	15.000.000	15.000.000	15.000.000	90.000.000	85.500.000	106.000.000

Салдо	207.270.210	216.106.284	225.958.228	161.943.735	95.067.265	-
-------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------	---

Уговор о финансијским гаранцијама обезбеђен уз номиналну накнаду.

IE43. Ентитет Ц је велика компанија која се бави производњом аутомобила у правном систему А. Првог јануара 201V, држава (емитент) је склопила уговор о финансијским гаранцијама са ентитетом Б, (држаоцем) да плати одштету ентитету Б у случају неиспуњења обавеза од стране ентитета Ц (дужника) по основу зајма од 50 милиона новчаних јединица, са периодом отплате од 30 година и могућношћу отплате на две једнаке рате од 25 милиона н.ј. 201X и 204Z. Ентитет Ц плаћа номиналну накнаду држави и износу од 30.000 н.ј. Пре него што су отпочели преговори са представницима државе, ентитет Ц се безуспешно обраћао неколицини ентитета тражећи гаранције. У новије време нема примера уговор о финансијским гаранцијама закљученог са ентитетима из аутомобилске индустрије у правном систему А нити у суседним правним системима Д и Е. Влада државе А је закључила да не може де примени технику процене пошто примена технике процене не обезбеђује поуздано одмеравање фер вредности. Влада државе А је зато одлучила да одмерава уговор о финансијским гаранцијама у складу са МРС-ЈС 19.

IE44. На дан 31. децембра, 201V, по прегледу финансијске позиције и успешности ентитета Ц, влада државе А је утврдила да ентитет Б нема тренутних обавеза у односу на уговор о финансијским гаранцијама. Влада државе А не признаје обавезу у свом извештају о финансијској позицији. Влада А врши обелодањивања која се односе на фер вредност и кредитни ризик из МРС-ЈС 30, *Финансијски инструменти: Обелодањивања* у вези са уговором о финансијским гаранцијама. Такође обелодањује и потенцијалну обавезу од 50 милиона н.ј. у складу са МРС-ЈС 19. У свом извештају о финансијској успешности влада А признаје приход од 1,000 н.ј. који се односи на номиналну накнаду коју дугује ентитет Ц.

IE45. 201Z је дошло до даљег погоршања стања у сектору аутомобилске индустрије што је утицало на ентитет Ц. Ентитет Ц тражи заштиту од стечаја (bankruptcy protection) и није испунио обавезу плаћања првог дела главнице, иако је испунио своје обавезе по основу плаћања камате. Влада државе А је утврдила да постоји мала вероватноћа за опоравак ентитета Ц и у току су преговори са потенцијалним стицаоцем (ентитет Д) који ће реструктурирати ентитет Ц. Ентитет Д је истакао да ће преузети одговорност за исплату последње рате зајма ентитета Б, али не и за прву. Влада државе А признаје расход и обавезу у износу од 25 милиона н.ј. и обелодањује потенцијалну обавезу од 25 милиона н.ј.

Интеракција између захтева из МРС-ЈС 23 и МРС-ЈС 29 у погледу захтева који се тичу одмеравања

Историјат

IE46. Неки појединац донира акције котираног ентитета Х ентитету јавног сектора А на дан 1. јануар 20X8. На тај датум, акције ентитета Х имају фер вредност од 1.000.000 н.ј. 31. децембра исте године, фер вредност акција је 900.000. Као део аранжмана, ентитет А преузима обавезу да плати трошкове преноса акција на његово име. Ови трошкови износе 10.000 н.ј.

IE47. Котирани ентитет Х, обезбеђује телекомуникациону структуру и повезане услуге јавности. Током 20X9, уведена је нова технологија у индустрију телекомуникација, чиме су инфртраструктура и опрема коју користи ентитет Х постали готово застарели. То је довело до сталног пада вредности котираног ентитета Х. Вредност губитка од умањења вредности на дан 31. децембар 20X9 је била 700.000 н.ј. Ентитет А примењује политику рачуноводственог обухватања улагања у акције као финансијског средства расположивог за продају. Претпоставља се да је аранжман уговорне природе, да нема додатних обавеза које пороистичу из донације и да извештајни период ентитета завршава 31. децембра 20X8.

Анализа

IE48. Ентитет је примио акције као донацију па користи МРС-ЈС 23 за почетно признавање стечених акција и повезаог прихода од трансакција које нису трансакције размене. Међутим, пошто је ентитет А стекао финансијско средство, при почетном признавању узима у обзир захтеве из МРС-ЈС 23 и МРС-ЈС 19.

IE49. МРС-ЈС 23 прописује да се средства која су стечена у склопу трансакције која није трансакција размене почетно одмеравају по фер вредности и у зависности од њихове класификације, трошкови преноса могу или не морају да буду укључени. Пошто дотични ентитет примењује политику

рачуноводственог обухватања улагања у акције као финансијска средства расположива за продају, трошкови преноса од 10.000 н.ј. се додају вредности акција од 1.000.000 при почетном одмеравању. IE50. Накнадно одмеравање и престанак признавања акција обрађени су у MPC-JC 29. Ентитет класификује улагања у акције као финансијска средства расположива за продају, што значи да се акције одмеравају по фер вредности док се све накнадне промене фер вредности признају у нето имовини/капиталу. Трошкови умањења вредности се признају у суфициту или дефициту у периоду у ком се појаве.

Ентитет врши следећа рачуноводствена књижења приликом стицања и на датуме извештавања:

1. Стицање акција кроз донацију

Финансијско средство расположиво за продају (улагање у ентитет X)	1.010.000	
Приход од трансакција које нису трансакције размене		1.000.000
Банка (Плаћени трошкови преноса)		10.000

2. Накнадно одмеравање на дан 31. децембар 20X8.

Нето имовина/капитал (прилагођавање фер вредности улагања)	110.000
Финансијско средство расположиво за продају (улагање у ентитет X)	110.000

3. Накнадно одмеравање на дан 31. децембар 20X9.

Губитак од умањења вредности (суфицит или дефицит)	700.000	
Финансијско средство расположиво за продају		700.000

^у овом примеру токови готовине главнице су планирани за временске периоде, али су токови готовине од камате укључени приликом израчунавања промене фер вредности ставке која је предмет хеџинга. Други методи планирања средстава и обавеза су такође могући. Такође, у овом примеру, су коришћени месечни временски периоди поновног одређивања цена. Ентитет може да одабере краће или дуже временске периоде.

^у овом примеру се користи своп као инструмент хеџинга. Ентитет може да користи форвард уговоре или друге деривате као инструменте хеџинга.

Видети параграф IE8

то јест 20.047.408 н.ј. – 20.000.000 н.ј. Видети параграф IE7.

Овај пример не илуструје како се израчунавау износи прихода и расхода од камате.

^износ реализован приликом продаје средства је фер вредност средства које се може платити унапред, што је мање од фер вредности еквивалентног средства које се не може платити унапред приказаног у параграфу IE7.

⁴7.408 н.ј. x 40 процената

^уместо овога је ентитет могао да закључи своп којим се врши пребијање са хипотетичком главницом од 12 милиона н.ј. ради кориговања позиције и да назначи као инструмент хеџинга свих 20 милиона н.ј. постојећег свопа и свих 12 милиона новог свопа којим се врши пребијање.

¹9,2 милиона н.ј. – (8% x 19,2 милиона н.ј.)

⁴1.718 н.ј. x (8 милиона н.ј. / 17,6 милиона н.ј.)

⁴1.718 н.ј. – 18.963 н.ј.

²3.795 н.ј. (видети параграф IE8) x (8 милиона / 20 милиона)

²0.023.795 (видети параграф IE7) x (8 милиона / 20 милиона)

Поређење са IAS 39

MPC–JC 29, *Финансијски инструменти: признавање и одмеравање*, састављен је првенствено у складу са IAS 39, *Финансијски инструменти: признавање и одмеравање* (укључујући измене направљене до 31. децембра 2008 као и IASB-ове измене IAS 39 направљене у склопу пројекта Побољшања IFRS из априла 2009). Главне разлике између MPC–JC 29 и IAS 39 су следеће:

- MPC–JC садржи додатна упутства за употребу која се баве повлашћеним зајмовима и уговорима о финансијским гаранцијама који се закључују без икакве накнаде или уз номиналну накнаду. IAS 39 се не бави овим областима.
- У одређеним случајевима MPC–JC 29 користи различиту терминологију од оне из IAS 39. Најзначајнији примери су коришћење термина „извештај о финансијској успешности“ и „нето имовина/капитал“. Еквивалентни термини из IAS 39 су „извештај о укупном резултату или засебном билансу успеха (ако се презентује)“ и „капитал“.
- MPC–JC 29 не прави разлику између термина „приход“ (revenue) и „приход“ (income), IAS 39 прави разлику између ова два термина, при чему „income“ има шире значење од термина „revenue“.
- Принципи из IFRIC 9 *Поновна процена уграђених деривата* и IFRIC 16 *Хеџинг нето инвестиција у иностраном пословању* су укључени у обавезујући Прилог MPC–JC 28. IASB објављује IFRIC као засебан документ.